Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Wied, Gustav.
Titel | Title:	Fra Land og By : samlede Fortællinger i Folkeudgave.
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. Opl.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1914
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130018143055

Gustav Wied

Fra Land og By

1911

KJØBENHAVN — "FORLAGSTRYKKERIET

GUSTAV WIED

FRA LAND OG BY

FØRSTE BIND

EFTER MALERI AF FRANS HENRIQUES

GUSTAV WIED

FRA LAND OG BY

SAMLEDE FORTÆLLINGER
I FOLKEUDGAVE

FØRSTE BIND

ANDET OPLAG

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIV

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

SILHUETTER

Jeg havde en gammel Ven. Han var Træskomand og hed Anders Rødkilde. Nu er han død, men han havde et gyldent Mundheld, der fortjen r at leve: — La' vos bare ikke skave vos, sagde han, — for vi Mennesker er sgu dov alli'evel Mennesker!

August 1891.

G. W.

PRINSESSEN AF FRØRUP

Det var gamle Else Tamburs, der talte:

— Han kan nu tro mig, om han vil, Hr. Johannes, sagde hun — men Gaar'en hed Kamstrup, før den nogentid kom til a' hedde Frørup!

Jeg sad paa Træstolen foran Elses Seng. Det var min Broder Niels, den nuværende Besidder af Frørup, der havde faaet mig til at besøge hende. Allerede anden Dagen efter jeg var ankommen til Gaarden, havde han sagt:

— Gamle Else Tamburs, Johannes, det er noget for Dig! I er lige skruptossede begge to. Gaa Du hen til gamle Else Tamburs, naar Du er ked af *mit* Vrøvl!

Og nu sad jeg i Elses lille Stue og passiarede med hende.

— Hvor længe er det da siden, at den kom til at hedde Frørup? spurgte jeg.

— Det er urimeli' længe siden, sagde hun — urimeli' længe siden! Og jeg har saa svært ved a' komme paa di Tal, sagde hun — for elle's ku' jeg da nok huske det.

Hun klippede med Øjenlaagene og stirrede ned i Hjørnet ved Benenden af Sengen. Og Øjnene saa' ud, som om der var trukket et graat Silkeslør over dem.

— Hvor gammel er Else selv? spurgte jeg.

— Syv op i den fjerde Snes godt og vel.

Hun laa med Dynen trukket tæt op under Hagen. Man saa' kun hendes gulgraa Ansigt, der var indrammet af en sort Kyse og havde Støv i Folderne. Ogsaa Armene laa under Dynen.

— Har Else altid boet her i Sognet? spurgte jeg.

— Ja, sagde hun — én maatte jo være i Nærheden a' Gaar'en. For Johannes véd vel nok — —

Her brød hun af og vendte hurtig Øjnene om mod Stolen, hvor jeg sad.

— Hvad véd jeg? spurgte jeg.

Nu drejede Ansigtet paa Puden sig helt om imod mig.

— Gaar'en er jo min, hviskede det — Gaar'en er jo min, ser han. Ingen tror det, men min er det!

Det gik pludselig op for mig, hvorfor Niels havde sendt mig herhen. Konen var gal.

— Du skulde betro Dig til mig, Else, sagde jeg.

— Er han ikke Bro'er til Niels deroppe? spurgte hun.

— Jo, det er jeg.

— Han gi'er mig den aldrig i Evighed!

— Det skal Du dog ikke sige, Else. Min Bro'er er et godt Menneske, og naar jeg taler med ham, saa — —

— Han gi'er mig den aldrig i Evighed! gentog hun. — Har han ikke sæl sittet paa den Stol dér? og han lo a' mig!

— Jamen saa har Du vist heller ikke Ret —

— Ret? afbrød hun mig, og hendes Øjne skinnede — Ret! Saa sandt Gud naadi-gen sendte sin enbaarne Søn, har jeg Ret! Stol han paa det! Men di store tramper, gør di, og di hører ikke vos, der skriger.

— Fortæl mig det hele, Else, fortæl mig alting! sagde jeg.

— Han ler ad mig — —

— Nej vistikkenej, sagde jeg — jeg skal ikke le!

— Ræk mig først den Kop dér! sagde hun og nikkede ned mod Bordet, der stod ved Sengen.

Jeg tog Koppen og holdt den hen til hendes Mund. Og hun drak.

— Tak, sagde hun saa — Tak, lille Menneske! — — Har Johannes set, hva' der sitter over Porten? spurgte hun lidt efter.

— Over Porten? sagde jeg — Næ, det har jeg ikke set!

— Der sitter to Frøer, gør der. Nu er di sorte, men den Gang vi satte dem op, da skinnede di som det klare Guld.

— Nej, det har jeg ikke set, sagde jeg igen.

— Di sitter paa en gylden Kam, gør di, vedblev Else. — Dér har han saavist baade Kamstrup og Frørup!

— Ja minsandten, sagde jeg — det har Else Ret i!

Den gamle smilede. Eller det var maaske intet Smil, men kun en nervøs Trækning ved Mundvigene. Man ser det samme hos ganske spæde Børn. Hun laa en Stund og stirrede op i Loftet. Saa sagde hun:

— Hva' Aar er det nu?

— Hvilket? spurgte jeg.

— Jeg ka' saa daarlig med di Tal, vedblev hun. — Hva' staar der paa Almernakken?

— 1891, sagde jeg.

— Og jeg er syv op i di fire Snese — —

— Hvad er det, Du vil vide, Else?

— Hvornaar er jeg saa født? spurgte hun.

— Aar 1804, sagde jeg.

Men hun syntes ikke at høre mig. Hun laa og mumlede. Og Rynkerne omkring Øjnene blev dybere, og Munden trak sig sammen som i Smerte.

— Nu piner han mig igen, sagde hun hurtig og bevægede Hovedet frem og tilbage — nu piner han mig igen!

— Hvem? spurgte jeg — Hvad er det?

Saa drejede hun med ét Ansigtet om imod mig.

— Vil Johannes se mit Ben? spurgte hun.

— Dit? — — næ, nej!

Men hun rejste sig over Ende og slog Dynen til Side og pegede med sine krogede Fingre ned paa det venstre Ben, hvor der fra Knæet ned efter sad Hul ved Hul.

— Og én kunde ha' ligget deroppe paa Gaar'en i Silke og Dun! sagde hun — om Ret og Skikkeli'hed fandtes paa Jor'en.

Jeg fik næsten ondt af at se paa dette visne, graaagtige Ben med de gabende Saar.

— En ka' ikke taale no'et om det, sagde hun.

— Hvorledes er det kommet? spurgte jeg og vendte Hovedet bort.

— Det var ham deroppe! sagde hun. — Han gik jo med Sygdommen paa sig, gjorde han, og saa fik jeg den. Men han døde da osse a' den slemme Sy'e! tilføjede hun. — For Vorherre gør jo, hva' han kan!

— Ja sagde jeg — det gør han.

— Vil Johannes ta' mig de grønne Urter derhenne paa Stolen? bad hun.

Jeg rejste mig og tog en Bunke Blade, der var grønne paa Overfladen og graahvide paa Undersiden, og som laa paa en Stol henne ved Kakkelovnen.

— Her har jeg lagt i tredve Aar! sagde Else og bredte Bladene med Undersiden nedad over Saarene. — Det kølner! mumlede hun.

— Hvad er det for Planter, Else?

— Det er Følfod, hedder di. Dem henter s'men di velsignede Børn til mig. Di gror saa ustyrlig tykt oppe paa Møllerens Dæmning,

— Dæk nu Benet til igen, Else! sagde jeg. — Og læg Dig ned. Du er vist bleven træt?

— Aa ja, sagde hun — én er jo kun en Skidager nu!

Da hun var kommet til Leje og havde trukket Dynen op under Hagen, saa Hovedet laa foran mig paa Puden som skilt fra Kroppen, lukkede hun Øjnene og sagde:

— Der er ingen Retfærdi'hed til paa Jor'en, Hr. Johannes! sagde hun.

— Den kan være tarvelig nok, Else, sagde jeg.

Og jeg saa' paa hendes Ansigt og følte mig ilde til Mode. En underlig Tunghed i Bryst og Lemmer faldt over mig. Formodentlig var det Stuens indespærrede Luft. Men sandt er det ogsaa, at havde Else ikke talt, skulde jeg trot, at det var et Lig, der laa.

— Nu ska' jeg fortælle det hele, mumlede hun — og jeg haaber til Gud og vor Frelser, a' Johannes vil hjælpe mig til min Ret.

— Er det ikke bedre at vente til en anden Dag? spurgte jeg. — Else er vist træt?

— Nej, nej! sagde hun og aabnede Øjnene. Og medens hun lod dem flakke rundt langs Væggene og op under Loftet, gentog hun:

— La' mig bare, la' mig bare — —

Og nu kommer gamle Elses Beretning:

— Det var dengang, Gaar'en hed Kamstrup, begyndte hun — min Bedstemo'er har sæl fortalt mig det, for hun tjente her alle sine Dave — — det var dengang, Gaar'en hed Kamstrup. Her boede en rig Mand. Han ejede saa ustyrlig' manne Penge, a' han drak Vin a' et Guldbæger baade helli' og søgn. Og en lysti' Mand var han. Men saa ble' han syg. Det mældte sig som saadan en fæl Trykkelse for Brystet. Han gik nok rundt her og hev en Davs Tid eller to. Men saa maatte han da lægge sig. Og kloge Mænd og lærde Folk lod han kalde til sig langvejs fra. Og manne Penge fik di og Vin og Mad og flink Beværtning. Men li'e skidt blev det med Brystet. Han hev, og han rallede. Og saa døde han. Det var nok Krampen, der tog ham.

Her holdt Else inde. Og jeg maatte atter række hende Koppen, og hun drak.

— Di store ka' osse dø, sagde hun saa — men det tænker di ikke paa, før di sitter der! — — Naa ja, saa døde han da, vedblev hun. — Og Slægt og Familje ha'de han ingen a', hverken Bro'er eller Søster. Og di, som skulde arve Gaar'en og al hans Gods og Guld, di var udensogns Folk, der bare glædede sig over hans Død. Men svært bedrøvede var di nu alli'evel, for di hørte da til di kristne. Og en Begravelse vilde di gi' ham, som sku' spørres over manne Mile. — — Det hedder sig jo a' komme anstændi' i Jor'en, Hr. Johannes! sagde hun pludselig og skævede om til mig. Men Hovedet rørte hun ikke. Hun laa paa Nakken og stirrede ret op i Loftet, medens hun talte. Og saa vedblev hun:

— Se det var nu Skik den Gang, a' der sku' sittes Vagt over Li'et om Natten, forinden det blev kørt a' Gaar'e. Og der blev samlet baade Pi'er og Ka'le, som sku' sitte over den døde. Og han var puttet i en kosteli' Kiste med manne herli'e Klæ'er og Lintøj og vasket og balberet, som ordentli' er. Men et fælt Stykke Arbejde er det nu alli'evel a' sitte der ved Nattens Tider, for én ved jo aldri', hva' der ka' ske! — — For nu li'som a' holde Modet oppe paa dem, saa ble' di jo beværtet med varm Puns og Kaffeknægte og andet drikkeli't. Og Ungdom er jo Ungdom! saa di begyndte inden ret længe a' gantes og lege. Og di fandt da osse paa den uskikkeli'e Morskav, hvor der ska' gi's Panter og saaden no'et. Og li'e i det Klokken slaar tol', saa faar et a' di unge Ka'lfolk den utidi'e Ide, a' han vil hælde et varmt Glas Puns ner i Halsen paa den døde, der ligger og gaver med aaben Mund. — — Jeg synes, Johannes ler? sagde Else pludselig haardt.

— Nej, sagde jeg — nej, jeg ler ikke!

— For han var jo død a' Krampe, fortsatte hun beroliget ved at se mit alvorlige Ansigt — Nu maa Punsen vel ha' gjort dem galne, vedblev hun — for han gik ganske kry hen og hældte den varme Drikke ner i Halsen paa ham! Der lød straks saadan en underli' Lyd. Og længe etter ku' di høre, a' det rumlede og knortede nere i den dødes Bryst. Men di grinte bare, gjor'e di, og skaalede, di syndi'e Sjæle, di var! Og saa tvang di senere hen en ung, uskyldi' Pi'e, der ikke gærne berørte døde Folk, til at løse en Pant, eller

hva' det hedder, paa samme utidi'e Vis. — — Jeg synes heller, Di sku' græde, Johannes! sagde Else, og løftede Hovedet lidt op fra Puden.

— Men Else, sagde jeg — jeg sidder jo ganske rolig og hører efter!

Den gamle lagde Hovedet tilbage igen. Men hendes Øjne flakkede bestandig hen over mit Ansigt.

— Pi'en tog da ossensaa Mod til sig, vedblev hun lidt efter — og hældte en'et Glas ner i hans Hals. Men Herre Du milde Ko's, hvor maatte hun ryste og bæve, da hun saa' den døde vende Øjnene og grive sig for med sine stive Arme, li'som a' han vilde rejse sig. Hun skreg til Himmels, gjor'e hun. Og alle di andre skreg. Og saa flyede di og lod Punsen og den døde være, hva' *di* var.

Her løftede Else igen sit Hovede fra Puden og saa' mig stift ind i Ansigtet. Men da det kun røbede spændt Interesse, fortsatte hun:

— Nu ble' der jo en farli' Stofyr paa Gaar'en, som begriveli't er. Alle ble' jo opvakte og sprang ud a' deres Senge. Men ingen dristede sig til a' gaa ind i Salen, hvor han laa. Saa var der dog omsidder en ung Fyr, der spietede til Døren, saa hun fløj op. Og nu saa' di den døde sitte paa hans Rumpe i Kisten og vinke a' dem. Og lidt etter lidt listede jo én eller anden nærmere. Og Li'et stirrede li'e stift paa dem, og di stirrede li'e stift paa Li'et. Men da di kom helt hen til ham, saa saa' di, a' der paa La'enet foran ham sad to mejet gule store Frøtusser — —

— Hva' sad der? spurgte jeg.

— To Frøtusser! gentog Else — som den døde ha'de brækket op a' sig i Forening med den varme Drikke, di ha'de tyl't i ham. Dyrene ku' hverken gaa eller hoppe, men di kravlede ganske langsomt bort og døde straks etter a' Delirum — —

Else saa' hen paa mig og sagde skarpt:

— Ja, ja, Hr. Johannes, le han kun! men Guds Veje ka' ingen Mennesker forstaa!

— Og hvad blev det saa til med den døde? spurgte jeg.

— Jo han stod ud a' Kisten gjor'e han, og sa'e, a' han ha'de aldri' vaaren saa rask som nu. Og saa satte di sig allesammen til a' drikke og pokelere til den lyse Maar'en. Men Arvingerne, di maatte da rejse bort, maatte di. Og Manden beholdt baade Gaard og Guld i mange Aar etter den

Time. Og Gaar'en kaldte han saa Frørup, — Gaar'en kaldte han fra den Stund Frørup, gjor'e han!

Her lukkede gamle Else Øjnene og tav. Jeg blev siddende nogle Minutter ved hendes Seng. Men da hun syntes at være faldet i Søvn, rejste jeg mig for at liste bort. Da aabnede hun Øjnene og kaldte paa mig.

— Kom her hen! sagde hun.

Jeg traadte hen til Sengen.

— Véd Johannes, hva' der ble' a' den Pi'e, der ga' ham Punsen? spurgte hun og hendes Øjne glimtede uroligt.

— Nej? sagde jeg.

— Han giftede sig med hinner, gjor'e han! Og hun ble' klædt i Silke og Fløjl og laa i den store Himmelseng ved hans Side. Men Børn fik di ikke, for han ha'de jo den slemme Sy'e!

— Det var en løjerlig Historie den, Else, sagde jeg. — Men Tak, fordi Du har fortalt mig den.

— Og véd Johannes, hvor hun nu ligger? spurgte den gamle og rejste sig halvt op i Sengen.

— Oppe paa Viby Kirkegaard vel? sagde jeg.

— Nej, mænd gør hun ej! vedblev Else, og Vanvidet lyste ud af hendes Øjne. — Hun sitter her for hans Ansigt, gør hun, hun sitter her i den ringe Stue med Sygdom og Nød og blodige Vunder! Gaa han nu hjem og fortæl sin Bro'r, at gamle Else Tamburs er Prinsesse til Kamstrup og Frørup med Gods og Guld og Skove og Enge og Viby Kirke! Og kommer han ikke med seks Skimler inden Sol gaar ner og henter hinner, vedblev hun og løftede truende sin højre Haand — saa er han værre end som en Meneder og Morder og Ransknegt a' regne!

Her sank den gamle udmattet om i Sengen. Og lidt efter sov hun.

Og da tog jeg min Hat og Stok og listede ud af Huset.

DEN GAMLE KAMMERHERRE

Min Broder vilde absolut med den Aften, jeg gik op til Forpagter Egelund.

— Der er sgu ingen Mening i, at jeg skal sidde her alene hjemme og knejse! sagde han. — Og Egelund har jo osse bedt os begge to!

— Jeg siger, Du er forkølet, Niels.

— Nej, kære! lo han — jeg snakkede jo med Manden i Formiddags!

— Er Du færdig med Sogneregnskaberne? spurgte jeg.

— Nej.

— Saa si'er jeg, at Du sidder midt i dem!

— Jamen hvorfor maa jeg ikke komme med? spurgte han og lavede et ynkeligt Ansigt. — Jeg er rent gal efter hans Gammelrom, véd Du!

— Vi kan jo gaa derop igen engang i næste Uge, sagde jeg. — I Aften skal jeg *tale* med ham, og det kan jeg ikke, naar tredje Mand er tilstede.

— Ikke engang din egen Broder?

— Ikke engang, nej!

— — — —

Egelund havde i fyrretyve Aar været Forpagter hos Kammerherren, af hvis Arvinger min Broder havde købt Frørup.

Han havde tjent sig en lille Formue og levede nu paa en Bondegaard, der laa tæt nede ved Fjorden paa Skællet mellem Kamstrup og Vindblæs Sogne.

Han var Enkemand og vejede tohundrede og firsindstyve Pund. Havde en Gig med en Trappestige op til og en svær jysk Hest, der ikke bestilte andet end trække ham rundt i Markerne og paa Besøg i Omegnen. Til Byen kom han aldrig, men lod Drikkevarerne indforskrive fra Hovedstaden, hvor han stod i direkte Forbindelse — det vil sige gennem sin Husholderske som Korrespondent — med nogle af de

allerældste Vinhuse. Man sagde, at hans Seng var stivet af med Jærnbjælker under Bunden. Og foran den stod der altid en Skammel, som han traadte op paa for at komme i den. Han havde korte hvide Bakkenbarter og et tæt hvidt Haar, der groede frem efter og stod ud over Panden som et Tagskæg. Oppe paa det højre Øjelaag, nede ved den ydre Øjekrog, sad en temmelig stor Vorte, der var i uafbrudt Bevægelse, naar han lo. Han lo nemlig mest med Øjnene. Og paa hver Side af dem, helt hen mod Tindingerne, var der en tæt Vifte af smaabitte lattermilde Rynker. Men han røg aldrig Tobak, Egelund. Han sagde, at det ødelagde Humøret.

— — — —

Jeg gik langs det inddæmmede og fulgte Markvejen op til Forpagterens Gaard.

Lidt inde paa Marken lige paa Kanten af en Mergelgrav stod en høj Poppel med Grene ned ad Stammen. Ellers var der ingen Træer at se paa Strækningen ud mod Vandet. To Kør stod paa Toppen af en Bakke og brølede med Hovederne vendt mod Gaarden. Den ene havde kun ét Horn. Ude paa Fjorden krydsede nogle smaa Baade ind ad Byen til. Og ovre paa den anden Side saa' man Branderslev Skoven og Holmgaards Teglværk, hvis høje Skorsten var sværtet sort et godt Stykke ned. Men Teglværket er senere forsvundet, da man en skønne Dag opdagede, at det var Slut med Leret.

Egelunds Gaard bestod af fire sammenbyggede Længer. Stuelængen laa lige for Porten med Køkkenindgangen til venstre og den fine Indgang til højre med en halv Møllesten foran som Trappetrin.

Der var ingen i Forstuen. Og jeg hængte Hat og Stok fra mig og bankede paa Dagligstuedøren.

— Urumm! sagde det bag den.

Jeg lukkede op og traadte ind.

— G'da, g'da, Kandidat! hilste Egelund, der sad i Sofaen for Bordenden og svedte — Undskyld, jeg ikke rejser mig! sagde han. — Naa! men hvor er Godsejeren?

— Ja, han ha'de nogle Regnskaber, som — —

— Regnskaber? Fa'en! det var kedeligt! For jeg kan sgu bedre — — —

— Hvad kan De bedre? spurgte jeg smilende.

— Ja det er sgu saa sin egen Sag at sige det! sagde Egelund og kløede sig i Nakken med Neglen af Pegefingeren — men — — jeg kan sgu *bedre* lide ham.

— Han kommer ogsaa én af Aftnerne, sagde jeg. — Han længes svært efter Deres Gammelrom, skulde jeg sige.

Kø, hø! lo Forpagteren, og Vorten vippede. — *Di* kan jo ikke drikke? spurgte han saa.

— Jo — o — — — —

— Sæt Dem, sæt Dem kære, sæt Dem! vedblev han. — Jeg kommer altid til at svede, naar jeg ser no'en staa! — — Det er vel bedst, vi straks faar noget at æde? — — Rossberry! raabte han og slog et Par Slag i Bordet.

Næsten i samme Nu gled hans lille sortklædte Husholderske med den hvide Pibekappe ind ad Døren henne ved Kakkelovnen. Hun smuttede gennem en Sprække, der ikke var mere end højst otte Tommer bred.

— Mad! kommanderede Egelund. — Er det Dem aldeles umuligt at spise Spejlæg i en Dagligstue? henvendte han sig til mig.

— Nej, nej! sagde jeg — paa ingen Maade!

— Lad os saa faa det hérind, Rossberry! sagde han — Vi sidde saa rart!

Og Konen smuttede ud af Sprækken, lydløst som om hun havde Vind i Knoglerne.

— Hvad er det dog, De kalder hende? spurgte jeg, da Døren havde lukket sig.

— Rossberry!

— Hedder hun det?

— Næ! Men det er efter en Støver, jeg engang ha'de købt af Baronen paa Vintersborg. Den laa altid inde hos hende om Natten. Og da den døde, saa bandt hun Kranse. Og *nu* har hun den som Fodpose. Saa syntes *jeg* osse, at *jeg* skulde gøre no'et, og saa kaldte jeg hende op efter den afdøde. Og nu lystrer hun sgu! endte han.

Konen gled atter ind. Hun lagde Dug paa og stillede Mad op paa den øverste Bordende foran Forpagteren.

— Hvordan var *Deres* Rug? spurgte jeg Egelund.

— Tør som Kanél! sagde han — Og Bro'erens?

— Udmærket.

— Et Svineheld, at *han* skulde faa Frørup! sagde han — for jeg ha'de da ærgret mig en Lungepiber til, om en Smølehans ha'de købt den.

— Han er dygtig — — —

— Ja Gu' er han dygtig! Der er ikke to Meninger om *den* Ting. Men han skulde gifte sig, skulde han. Hva' Fa'en!

det er ikke godt, at Manden er ene og allermindst paa saadan en Ejendom.

— Hvorfor ikke det? spurgte jeg.

— Han gaar jo og bli'er melantrist i alle di Gemakker. Og saadan et lille Fruentimmer, hun liver sgu behageligt op.

— Aa ja, sagde jeg — sommetider.

— Tror Di, jeg var ble'en den Mand, jeg er, hvis jeg ikke ha'de giftet mig? vedblev Egelund — Nej, min Fa'er! Vi maa sgu virke med alle vore Lemmer, ellers bli'er det det bare Dødbideri altsammen. — — Vi gaar sgu dog og tænker paa det! sagde han ivrig — Lad os bare ikke skabe os, som gamle Anders Rødkilde si'er! Vi maler os de yndigste Billeder og køber sjofle Fotografier. — — Se nu ham, Mølleren, Korneliussen! fortsatte han. — Hva'beha'er? br-u-r-r! — — Og jeg skal sige Dem, hva' det ender med? Med det bare Svineri, højstærede! Alle di Historier, der gaar om Mølleren og hans Drenge! — — Tak for mig!

— Naa, ja-a, sagde jeg — Folk vrøvler saa meget!

— Han gaar i Søvne, si'er han! vedblev Egelund. — Ho, ho! Det gør Hanhundene sgu osse sommetider, naar di er forlegne!

Den lille Kone kom ind og tog af Bordet. Lidt efter satte hun Rom, Vand og Sukker frem. Og vi bryggede os hver en Toddy, Egelund og jeg.

— Ja der er jo mange Værelser deroppe, sagde jeg — Har Forpagteren talt dem?

— To og tredive! sagde han.

— Jamen saa regner De vel Gæstekamrene og Pulterkamrene med?

— Det gør jeg, sagde Egelund. — For di var allesammen i Brug i den gamle Kammerherres Tid. Der kom saamange Gæster om Sommeren.

— Ha'de han Kontor sammesteds som min Bro'er?

— Ja. Og saa var der Dagligstuen, den med de fire Fag, og Riddersalen, og den gyldenlæ'ers. Og i Værelset ved Siden af Billardstuen, der hvor *Di* nu har Skrivestue, ha'de *hun* sit Kabinet. — — Fa'en til Værelse, forsikrer jeg Dem! med Tæpper og Anstalter og Chaiselonger og udstoppede Svaner! Og foran Kaminen laa der otte og tyve Rævebælge allesammen med Lunten ud efter! Og saa var der et Bjørneskind, som han sæl ha'de skudt oppe i Norge. Og Markiser! Og Fanden og hans Oldemo'er paa Væggene og *gamle Ragoutfade*!

— De kom vel ofte op paa Slottet, Egelund?

— Ja. — — Men hva' Fa'en er det for en Toddy, Di dér har lavet sammen? den ser jo Gu' hjælpe mig ud som Rossberrys Rabarbersaft!

— Jeg skal ikke ha' den stærkere, sagde jeg.

— Hør nu lille Ven, sagde han og lagde sin Haand, der lignede en femspaltet Rullepølse, paa min Skulder. — Di er Fa'en ska' ta' mig ikke ægteviet Bro'er til Godsejeren!

Og jeg fik ikke Fred, førend jeg havde hældt mere Rom i mit Glas.

— Jeg var oppe hos Else Tamburs forleden Dag, begyndte jeg. — Hvad er det for en underlig Historie, hun fortæller?

— Ja—a, sagde Egelund, og hans Ansigt blev alvorligt, saa godt det lod sig gøre — det var Kammerherrens Bro'er, der ødelagde hende, Stakkel! Han kunde jo ikke se et Fruentimmer, uden at han straks var der. Hun var Satans køn dengang, saa hvid og rød. Og han — — gammel Ungkarl! naturligvis — — han gik her og listede rundt ved en sølvknappet Stok og med Handsker paa og ventede, a' Kammerherren sku' dø, for saa ha'de *han* jo faaet hele Kagen, da der ingen Børn var. — — Men den gamle var ham sgu for sej, kø, hø! Og *denne* Gang gik minsæl Kammerjunkeren før Kammerherren, hvor strængt han ellers holdt over Rangen! for gudbevares hvor di to Brødre elskede hverandre!

— Saa—aa? gjorde de det? spurgte jeg.

— „Jeg synes Di hugger svært løs paa Skoven, lille Egelund? Min Bro-der (han sa'e altid Bro-der, gjorde han, den gamle Avekat!) min Bro-der burde dog virkelig tænke lidt paa sin Eftermand.“ — — Og véd Di, hva' Kammerherreinden betroede min Kone engang? — — Di kan jo aldrig holde Mund, di Fruentimmer!

— Nej, sagde jeg — hvad var det?

— Ja nu er *jeg* jo li'esaa tosset! lo Egelund — Men herregud, di er jo døde allesammen! — — Jo, han ha'de sagt til hende, at hun gærne maatte faa et Barn med hvem det skulde være, bare for at Kammerjunkeren kunde blive snydt for Gaarden!

— Det er ikke muligt! sagde jeg.

— Jo Gu' er det saa! Men det allergrinagtigste var, at han forbød hende at faa det med Baronen paa Vintersborg, ene og alene af den Grund, at han kørte med seks Heste og Kammerherren kun med fire!

— Aa nu lyver De! sagde jeg.

— Nej Gud Fa'en! min Kone var sgu ikke a' den Slags!

— Men der *kom* jo ingen Børn.

— Næ, sagde Egelund — Kammerherreinden var jo no'et a' en Grundtvigianer — — Fa'en bli'e ellers klog paa di Fruentimmer! vedblev han — for efter Middagene deroppe saa kunde hun godt ligge paa Chaiselongen og vise sine Silkestrømper. Og jeg har mange Gange set ham, den lille visne Amtmand Schoppe kysse hendes Haand, saa han smadskede ved det. — — Men det forbyder Grundtvig kanske ikke!

— Kammerherren var jo Doktor filosofiæ? spurgte jeg.

— Ja, ja! Gud naadige var han det! lo Forpagteren, og Vorten vippede, og Vifterne gik. — Det var han blevet engang, han kom hjem fra Udlandet. Og han var meget mere stolt over det end over at være Kammerherre. — — Men Christian den ottende var nok gal for 'et, for til Hoffet kom han aldrig.

— Var han da Kammerherre, før han blev Doktor?

— Ja ellers var han sgu vist aldrig bleven udnævnt! — — Mærkelig nok, at han nogentid *ble'* Kammerherre, for det Leben han førte her i sin Ungdom. Men di ha'de vel sagtens troet, at *det* sku' tæmme ham.

— Jeg har nok hørt nogle Historier, sagde jeg. — Var det i Deres Tid?

— Næ—i det værste var forbi den Gang. Og jeg holdt jo igen, hvor jeg kunde — og han var ble'en gift. — — Nej, men da han drev Gaarden sæl! Di kan tænke Dem: engang stak han Ild paa sin Forvalter, og slukkede ham med en Havesprøjte!

— Nu bilder De mig noget ind, Egelund!

— Nej Gud Fa'en, om jeg gør! vedblev han ivrig — Kammerherren ha'de flere Gange haft fat i Forvalteren og spurgt, om han maatte stikke Ild paa ham for tyve Rigsdaler. Men Forvalteren sa'e jo *nej* begriveligvis. Saa engang der var stort Herregilde — det var før han blev gift — saa drak di Forvalteren fuld, og saa gik han ind paa det for femogtyve. Saa satte di ham ud i Gaarden og hældte ham over med Belysningsvæske, og saa futtede han a'! og Kammerherren stod parat med Havesprøjten, og han *slukkede* ham sgu!

— Det er *Løgn*, Egelund! sagde jeg.

— Nej Gu' er det ej! sagde han alvorlig — for jeg har sæl talt med Forvalteren her siden efter.

— Sæt, han nu var brændt! sagde jeg.

— Ja den var sgu ble'en ulden, naada! — — Næ, men saa var det engang, at Kammerherren var bleven Uvenner med hele Byen derude — — Fa'en véd osse, hvor saaden Mand kunde hitte paa saaden Ting! — — Det var engang, han kom ridende ude paa Landevejen. Saa møder han Mette Brødkone, der sjokkede ad Bys til med sine Kurve. Hun var nu hellerikke fri for at være saadan lidt oven i. Hun var engang faldet ned fra et Bord og ha'de slaaet Hovedet fordærvet mod en Huggeblok. Og siden den Tid rablede det for hende. Det vil sige saadan i al Gemytlighed! — Vil Du age med, Mette? spurgte saa Kammerherren. — — Og hvordan det nu gik eller ikke gik, saa fik han hende sgu op bag ved sig skrævs over Hesten. Og saa travede han ind gennem Byen med hende. Mette sidder og griner og nikker og holder ham om Livet med en Kurv paa hver Arm. Men midt oppe paa Torvet lige ud for Borgmesterens gi'er han hende et Puf med Albuerne, saa hun dratter ned. Og dér ligger *hun* jo og skriger i vilden Sky, mens *han* sporer ud a' Byen den anden Vej — — —

— Jamen — — begyndte jeg.

— Nej hør nu videre! sagde Egelund — der er sgu mer endnu! — — Der blev jo begribeligvis en farlig Staahej, og Kammerherren blev stævnet og maatte gi' Mulkt baade til Mette og til Retten. Men lur ham! — — Da der var gaaet et halvt Aarstid, og det hele var glemt, saa gi'er han en storartet Middag for alle Honerasjores derudefra. — — Der var Borg'mesteren, og der var Præsten, og der var Amtmand Schoppe og Toldforvalteren og ham den enbenede Postmester Bilsted og mange flere. — — Di sad og spiste og drak og morede sig. Men midt paa Bordet stod der et stort Sølvfad, som ingen maatte røre. Da di saa var kommen til Desserten, befaler Kammerherren én af Tjenerne at ta' Sølvfadet og byde det omkring og begynde ved Borg'mesteren. Di var jo allesammen nysgerrige. Og Fadet var saa stort, at Tjeneren maatte ta' paa det med begge Hænder — — — Skal Di ikke ha' Dem en Toddy til? der er mer, hvor det kom fra!

— Tak, sagde jeg — Tak, nu skal jeg — —

— Borg'mesteren maatte sæl ta' Laaget a', fortsatte Egelund. — Men lige idet han letter det, farer der en tyve—

tredve Graaspurve ud om Ørene paa ham og rundt i Salen. Di grinte jo, som di var gale allesammen og Borg'mesteren med. Men lidt efter begynder di sgu a' nyse. Og Præsten snyder Næsen og taler noget om Forkølelse. Men saa nyser Borg'mesteren og Toldforvalteren og Amtmanden, og Tjenerne henne ved Buffeten nyser, og Kammerherren nyser sæl osse. — — Og saa ha'de han, Gu' hjælpe mig, drysset alle Fuglene ind med fint spansk Peber, den Heksemester! endte Egelund og lo, saa han blev mørkerød helt op under Tagskæget.

— Ja—a, sagde jeg — det var sgu godt!

— Jamen der er mer endnu! klukkede Forpagteren — der er sgu mer endnu! Nu ska' Di høre! — — Di maatte jo rende ud a' Spisesalen og nyse langs ned a' Trapperne. For Kaffen blev serveret nede i Lindelysthuset, Di véd, henne for Enden a' Stalden. — — Di fik jo Kognak og Kakao og Munk og Cigarer over en lav Sko. Og saa fandt Kammerherren paa — — det vil sige: Asenet ha'de begriveligvis lavet det hele i Forvejen — — men han spør dem da nok saa fromt, om di ikke kunde ha' Lyst til a' se paa Udsigten oppe fra den nye Mejeribygning — — —

— Den med det flade Tag? spurgte jeg — der er ogsaa kønt!

— Ja vel saa — — Og di var jo lystige, saa di gik alle Mand derhen. Og Kammerherren faar fat i en Stige. Og di kryber op. Om det saa var Postmesteren, saa kravlede han med tilsidst. Men da di allesammen er godt og vel oppe, hva' gør saa Mester Urias? han vælter Stigen og ta'er Hatten dybt a' og si'er: Go'maaren di Herrer! — — Di griner jo vældig og gi'er ham et Hurra, for di tror, a' det hele er Spas. Men saa pludselig kommer Kalesken rullende med de fire røde for — — den ha'de holdt forspændt og ventet omme i Slippen — — og Kammerherren springer op i den: Hvis no'en sætter Stigen til, inden han ser mig køre ned ad Skovbølle Banke, bli'er han jaget fra Gaarden straks paa Timen! si'er han saa til Folkene. Og væk ruller han ud igennem Porten! Satan til Ka'l, Sat—han til Ka'l! klunkkede Egelund og alle hans Pund rystede — Gud, hvor jeg sveder! sagde han.

— Hvorlænge maatte de saa blive der? spurgte jeg.

— En halv Time, godt! For det ta'er mindst en halv Time i jævnt Trav til Skovbølle Banker. Og *han* har sgu vist ikke forhastet sig.

— Jamen Folkene — — —

— Di turde sgu ikke! Og saa kunde di godt lide Kammerherren. Og saa *grinte* di jo, for Præsten holdt nok Tale! lo Egelund og rev sig paa Halsen — Gud forbarme sig, hvor jeg *sveder!* sagde han igen.

— *Det* Selskab kom vist aldrig mere ud til Frørup? sagde jeg.

— Aa Gu' jo! Jeg har saamen mange Gange spillet L'hombre med Amtmanden siden den Historie! — — Den gamle ha'de jo en Satans velsmagende Vinkælder, ska' jeg si' vos! Og saa *var* han en prægtig Mand, sluttede Forpagteren og tømte sit andet Glas. — Naar det da ikke lige just gik ud over én sæl! lagde han til.

— Han brugte vel mange Penge?

— Naa—aa, næ—i! Og saa ha'de han jo nok a' dem! — — Ja dengang han sæl drev Gaarden, gik det jo saa som saa, for Godsforvalteren var lidt dvask a' sig. Og saa blev han jo svagelig. — — Jeg har forresten en Skrivelse fra ham fra den Tid, udbrød han pludselig. — Den ska' Di sgu se! — — Rossberry! raabte han, saa det klang i Væggene.

Den lille Kone viste øjeblikkelig sin Kappe i Dørsprækken.

— Lampen! kommanderede Egelund. Og Konen forsvandt.

— Nu laver vi os sgu hver en frisk, sagde han og bryggede to stærke Toddyer. — *Di skal* drikke den! sagde han. — Vil Di gaa hen i Chatollet indenfor Klappen til højre. Der ligger Skrivelsen, sagde han, da Lampen var stillet ind paa Bordet.

— Hvordan skal jeg lukke *det* op? spurgte jeg, da jeg stod derhenne.

— Di skal bare slaa den ned, sagde han — li'som Klappen paa Mads Knaks Bukser — — Død og Pine! udbrød han saa — *den* Historie maa Di sgu ha'! — — Fandt Di Brevet?

— Fuldmagt til Hr. Forpagter C. Egelund paa Frørup, læste jeg.

— Ja det er den! — — Kom her hen ved Lampen! — — Di kan sgu gærne tjene mig i at læse den højt? sagde han saa. — Det er saa længe siden, Rossberry har læst den for mig.

— Med Fornøjelse! sagde jeg. Og saa læste jeg:

Fuldmagt til Hr. Forpagter C. Egelund paa Frørup.

Da jeg formedelst det usunde kamstrupske Klima ikke opholder mig meget paa mine Godser dersteds, og da min nidske Broder 1844 lod sig forlyde med, at der var ingen Administration paa mine Ejendomme, befuldmægtiger jeg herved Hr. Forpagter Egelund paa Frørup til, under min Fraværelse fra mine Godser i Kamstrup, Skovbølle og Viby, hvad enten jeg opholder mig her paa Fyen eller i Udlandet, at have Over-Opsyn med alle mine Officianter fra Dux til Fux, og paasee, at de ikke sætte mig et x for et y, og ikke ved tomme Tirader forsøge paa at snakke sig fra deres Pligter, eller binde mig Jyde-Løgne paa Ærmet.

Hr. Egelund skal ergo fungere som min Gods-Inspektør under min Fraværelse, og alle mine Officianter, fra min Godsforvalter til min Natvægter, skulle parere hans Ordres under min Fraværelse, ligesaa fuldt som om de vare udgaaede fra mig selv, og alle de, som ikke ville respectere hans Ordres, faa Løbepas uden Pardon og Pension; da jeg aflægger mine Officianter, og in specie mine Forvaltere, saa godt, at de ville betænke sig to Gange paa at bytte med mangen Kongelig Embedsmand, og jeg behandler Dem med al mulig Humanitet, vilde jeg — ifald jeg ikke havde studeret Menneskene i en lang Aarrække — supponere, at Taknemmelighed vilde spore godt Folk til med Energi og ubrødelig Troskab at varetage mit Tarv, men bittre Lærepenge have viist mig, at jeg ikke tør lade mig lulle i Søvn ved den Tanke, tout au contraire holdes jeg vaagen ved det Bekjendte: „Procul a Jove, procul a fulmine“ id est; „langt fra Jupiter, langt fra hans Tordenkile“, eller det Bekjendte: „Naar Katten er ude, spiller Musen paa Bordet.“ —

Det Hr. Egelund især har at paasee, er, at min Godsforvalter ikke falder i Stage eller i Søvn, men med rastløs Energi røgter sit Kald og derved viser sin Tro af sine Gerninger, og at han ikke er en sort Svane og en utaknemmelig Sjæl for den store Løn, jeg giver ham, og fordi jeg har skrevet hans Historie med Huset i Glemmebogen.

Hr. Egelund maa især paasee:

1) At min Godsforvalter, som jeg anser for en ærlig Mand, men uden Energi, sørger for, at mine Bønder og mine Husmænd prompte betaler Deres Skatter og Afgifter. I disse for Landmanden heldige Conjuncturer kunne Pluraliteten af mine Bønder etc.: let betale Deres Afgifter.

2) At Godsforvalteren prompte tilstiller mig sine Maaneds-Extracter initio hver Maaned og overhovedet holder alle Godsanliggender à jour for mig, og ikke vil snakke sig fra Noget ved tomme Tirader, hvorved hans Fonds synke, og jeg ærgres, fordi han ved Sligt viser, at han enten selv er en Trumpeten eller anser mig for en Idiot, eller en Klokker; han burde vide af Erfaring, at jeg ikke er den Mand, som lader mig nøje med løs Snak, som gælder til Vandsbæk, men at jeg ruminerer en Sag, og consulerer Andre i Sager, som gaae over min Horisont.

3) Hr. Egelund har item at paasee, at jeg faar af de Penge, som komme ind af mit solgte Bøndergods 80,000 Rdl: paa første Prioritet i dette mit Gods.

4) Han maa se Skovfogden Lange godt paa Fingrene, og holde denne utaknemmelige Sjæl, som vil spille Cavalier, godt i Ørene, og give mig Rapport, saasnart ban spiller Trumpfer ud, som qualificere ham til Vinter-Vejen eller Løbe-Pas.

5) Min Godsforvalter skal paa Opfordring af Hr. Forpagter Egelund fremlægge for ham, eller laane ham, saa at han kan eftersee den i sit Huus, Jordebogen, Maanedsextracterne og alle andre Documenter og Actstykker, som vedkomme mine Godser, og som Hr. Egelund ønsker at læse.

6) Mere end 3000 Rd. (tre Tusinde Rigsdaler R. m.) maa Godsforvalteren ikke have i Kassen. Resten giver han til Hr. Egelund, hvis Quitancer ere bindende og gældende for mig. — „Amen“ —

Denne Fuldmagt males ad interim paa slet Papir, fordi her paa Stedet intet stemplet Papir findes.

Knækholte 5. Novbr. 1846.

C. F. v. Achen,
Dr. philos.
Kammerherre.

Til Vitterlighed

C. Christensen. M. Wurmb.

Forpagteren havde siddet andægtig og lyttet til Oplæsningen.

— Ja det var en herlig Mand! sagde han saa. — Lad dem sige, hvad di vil, men det var alligevel en Mand med Kraft i.

— Han ha'de nok megen Tiltro til Dem? spurgte jeg.

— Ja for ser Di, Hr. Kandidat, sagde Egelund — i saaden store Virksomheder er det rart, naar man mærker, at man har en Mand, man ka' stole paa. For di snyder jo allesammen, naar di *kan* snyde. Og Godsforvalteren var no'et dvask a' sig. — — Og se nu her, vedblev han — Di sa'e jo nok, a' Kammerherren var no'et paaholdende, naar det galdt andre! Men hvem var det, der hjalp, da det gik forkert med Else Tamburs? og det blev jo dog ellers nærmest hans Bro'ers Sag! — — Og hvem er det, der til Dato er Skyld i, at hun ikke er kommen paa Fattiggaarden? — — Jo, jo, sluttede han — Kammerherren var en Mand, som jeg altid har set op til! — — Og saa at komme der paa Slottet! tog han ivrig fat igen, og Alvoren gled i samme Øjeblik bort fra hans Ansigt. — Jeg forsikrer Dem, a' saaden som *jeg* svedte, naar han tog sig for at være morsom, *har* jeg aldrig svedt i *mine* Dage hverken før eller siden, og det har sgu ellers ikke været sparsomt med *det!* — Hele Selskabet sad i ét Grin fra di kom til di gik! og han kunde tørre vos allesammen a', saa vi ikke ku' si'e et Ord. Men vred kunde man heller ikke blive, naar han var i *det* Lune. — Men di sidste Par Aar, di var jo lidt triste, for han ble' rent til Rotterne, Staklen.

— Ja, sagde jeg — han blev jo sindssyg.

— Ja—a, det maa vel kaldes saaden, sagde Egelund og tog sig en Slurk af Glasset. — Men ser Di, Hr. Kandidat, Sindssyge og Originalitet, som det hedder, det er det jo lidt vanskeligt for vos fornuftige Mennesker at holde rigtig ude fra hverandre. Han *hade* jo altid haft noget vildt ved sig, og han var bange for at være alene. Han sad altid inde i Sovekammeret og læste om Natten for at være i Nærheden af Konen. Men saa var det jo den Nat, at han, Svenskeren kom derop og Ulykken skete — — ja Di kender vel Historien?

— Nej, sagde jeg.

— Jo, Kammerherren ha'de siddet og studeret i sine Bøger til Klokken et eller saaden. Og saa gik han i Seng. — — Der brændte altid en lille Lampe oppe hos dem. Den stod paa Vaskebordet omme bag en Skærm. — — Saa Klokken tre vaagner han ved, at der er nogen, der pusler inde i Værelset. Og da han rejser sig op, saa staar der en høj Ka'l nede for Benenden a' Sengen og holder sig i Stolpen. Blo-

det løber ned over Ansigtet paa ham. — — Kammerherren griber over i sin Kone og spør' hende, om hun osse kan se ham. Og hun si'er ja. Og saa spør' di ham. hvem han er, og hvad han vil. Men Manden si'er ingenting. Saa springer Kammerherren ud a' Sengen. Men den anden griber fat i ham, og di begynder at slaas. Og Svenskeren brøler og bider og sparker som et vildt Dyr. Kammerherreinden ringer og løber ud i Galleriet og raaber om Hjælp. Men inden Tjenerne bli'er paaklædt og kommer op paa første Sal, har Svenskeren faaet Kammerherren fat i Haaret, og slaar hans Ho'ede ned mod Gulvet, op og ned op og ned flere Gange. Tilsidst faar de endelig slæbt Fyren ud i Galleriet, efter at den ene Tjener ha'de sparket ham i Tindingen, alt hvad han kunde med sin Støvlehæl, saa han besvimede. — — Men Kammerherren fik di løftet op i Sengen. Og jeg maatte køre saa stærkt Hestene kunde strække ud til Byen efter Doktor Vejbel — Skaal! sagde Egelund pludselig — Skaal! Det var sgu ellers en skidt Historie!

— Hvad var der i Vejen med Svenskeren? spurgte jeg.

— Aa, Kammerherren ha'de skældt ham ud om Formiddagen, fordi han ikke ha'de ta'et Huen dybt nok a' for ham. — — Og saa ha'de han nok drukket sig fuld om Aftenen og været oppe at slaas med en Husmand oppe i Kastbjærg Kro. — — Og da han saa gik hjem om Natten, var 'et vel, a' han pludselig kom paa den Tanke, a' nu sku' Kammerherren ha' no'en Klø fra om Formiddagen.

— Men hvordan kunde han komme ind?

— Der er jo saamange Døre, og Vinduerne stod aabne rundt omkring. Saaden en fuld Kanalje ka' altid vide a' skaffe sig Indgang. — — Men siden den Geschikte blev det naturligvis meget værre med Kammerherrens Skræk for at være alene, han saa' Svenskerens Ansigt alle Vegne. Og da Konen saa døde, saa sled han sig jo kun gennem et halvt Aars Tid til.

— Holdt han meget af hende? spurgte jeg.

— Ja, Fa'en blive klog paa den Slags Folk i det Kapitel! sagde Egelund. — For naar vi var deroppe om Aftenen, saa kunde han kysse hende og klappe hende og aldrig vide det gode, han vilde gøre hende. Men saa kunde der osse være Tider, hvor han ikke oplukkede sin Mund til hende i mange Dage. — — Hva' Fa'en ska' man forresten osse si'e til sin Kone i Længden? — — Men Rambus det skulde di da spille

sammen hver Aften, naar di var alene, hva' enten saa Humøret var skidt eller godt. — — *Jeg* kunde bedst lide at komme der, naar der ikke var ret mange fremmede, vedblev Egelund og smilede stille. — For saa var det mere, som man var iblandt sine egne. — — Der ligger vist forresten et Brev derhenne i Chatollet til saaden en lille Pikkenik, sagde han saa. — Ta' hele Bunken, Hr. Kandidat! sagde han, da jeg stod henne og rodede mellem Papirerne.

Vi søgte nu begge. Og jeg fandt Skrivelsen, som jeg straks kendte paa de store Bogstaver med de mange Sving.

— Her er den, sagde jeg.

— Læs højt! sagde Forpagteren.

Og jeg læste:

Slottet Frørup, den 10. Oktober 1865.

Min Forpagter & Godsforvalter tilsiges idag til mit højkammerherrelige Taffel Klok: $4^1/_2$ slet, paa Grund af det smukke Vejrs vel endte Negation og for at glæde og opbygge mine Damer, som ynde ældre Herrer bedre end yngre. Af Retterne nævnes Dyreryg, til hvilken findes Eremitage. Fine Cigarer precenteres efter Taffelet til Mokka-Caffe. —

F. C. v. Achen,
Dr. philos:
Selvhersker el:
ene Mand om Budet.

NB. Paa Grund af Vejret mødes i Frakke ikke *Livkjortel.*

D: u. s. Amen.

— Ja det var *den*gang! sagde Egelund højtidelig. — Man bli'er gammel! — — Jo—o man gør sgu saa! vedblev han, da jeg smilede benægtende og rystede paa Hovedet. — Det staar aldrig rigtig til, naar man maa stramme sig op for at kunne sove! — — Ja det kan Di naturligvis ikke forstaa, unge Mand, men naar jeg ikke ta'er mig et Par ordentlige Hybenkradsere, inden jeg gaar i Seng, saa kan jeg ligge vaagen lige hen til Klokken fire—fem — — *slet!* — — Og saa *sveder* jeg saadan! endte han.

— De skulde ryge Dem et Par Cigarer hver Aften, Forpagter, sagde jeg.

— Slap den dér ud! klunkede han, og Vifterne tog øjeblikkelig fat — slap den dér ud, unge Mand! kø, hø! — — Di staar henne paa Kakkelovnen — —

— Nej *det* var slet ikke min Mening, sagde jeg — det var — —

— Di staar henne paa Kakkelovnen! gentog han. —

— Jeg kan sgu i Grunden godt lide Dem alligevel, kø, hø!

Jeg tog mig en Cigar og tændte den.

— Det er, fordi jeg ikke sæl ryger, sagde Egelund — saa glemmer man det. — — Skal vi ha' vos en lille én til? missede han og pegede paa Romflasken.

— Nej Tak, sagde jeg — Nu skal jeg se at komme ad Frørup til.

— En lille hal', hva'?

— Næ, Tak. Klokken er halv tolv.

— Ja *saa* er det sgu osse Sengetid! sagde han. — Hva' Fa'en, er den ble'en saa mange! — — Rossberry! raabte han.

Konen kom.

— Smid den Røver ud! sagde han.

Husholdersken hentede min Hat og Stok ude i Forstuen.

— La' os saa se, at Di kommer snart igen og ta'r Godsejeren med! sagde Egelund.

— Ja Tak. Farvel og Tak for i Aften.

— Farvel, farvel! — — Ja undskyld, jeg bli'er siddende!

Jeg var allerede ude ved Forstuedøren, som Konen stod og holdt aaben, da Forpagteren pludselig raabte inde fra Stuen:

— Halløj, Hr. Kandidat! hov—v—v!

Jeg gik ind igen.

— Di fik jo ikke Historien om Mads Knaks Bukseklap! sagde han, og Vorten vippede mere end nogensinde. — *Den* maa Di sku ha'!

— Jamen Konen derude? sagde jeg.

— Aa skidt, hun har sgu godt af at faa di gamle Knogler luftet! — — Men luk Døren og sæt Dem ned! Jeg kommer altid til at svede, naar jeg ser nogen staa. — — Jo ser Di — og det var sgu i *min* Tid, begyndte han — saa rent tabt Humøret ha'de Kammerherren ikke! — — Vi ha'de en gammel Fyr paa Gaar'en, som ha'de været der siden Kammerherrens Fa'ers Tid. Han duede ikke til andet end til at gaa og nusle saa smaat omkring. Han hentede Ægene op fra Hønsehuset og passede Kyllinger og børstede Støvler og saaden andet. — — Saa en Dag møder Kammerherren ham ude i Gaar'en med en Kurv fuld af Æg. — — Naa, Mads,

si'er saa Kammerherren — hvormange er der i Dag? Det vidste Mads jo ikke, forstaar sig. — Jamen *det* maa vi sgu vide, si'er Kammerherren — for der ska' være Orden i alting! — — Og saa tog han Kurven fra Mads og lod ham lægge Armene saadan sammen over Brystet. Og saa talte han Ægene op og la'e dem langs hen ad hans Arme. — Staa stille! sa'e Kammerherren, da Mads trippede a' Angest for, a' Husjomfruen sku' se dette her. — Staa stille! sa'e han — ellers falder di jo! Og den gamle stod med Tungen li'e i Munden og holdt Balancen. — Hal'anden Snes er der, sagde Kammerherren, og satte ham Kurven ned over Øjnene. — Staa stille lidt endnu! sa'e han igen, og saa knappede han Madses Bukseklap ned foran. Den gamle gryntede jo no'et inde i Kurven, men det brød Kammerherren sig ikke om. — Gaa nu op i Køkkenet med Ægene, sa'e han — og hils Jomfruen fra mig, at hun ska' gi' ham en nyslaaet Tremark! — — Og saa trippede den gamle a'sted med Ægene op i Køkkenet. — — Aa Gud Fader, hvor vi grinte! Og Knakken grinte med, han var bare bange for, a' Ægene sku' trille fra ham. Han brød sig Fa'en om Façaden, naar bare han fik sin Tremark! — — Men Kammerherreinden ble' sgu vred, gjorde hun! — — og det var nok den sidste Streg, *han* spillede a' den Slags! endte Egelund sukkende. — — Ska' Di ikke ha' en Cigar til? spurgte han saa og kneb det ene Øje sammen.

— Næ Tak, sagde jeg — Vejen er jo ikke saa lang.

— Saa kommer Di en a' Aftnerne? raabte han efter mig ud i Forstuen.

— Ja—a! sagde jeg. — Og „Godsejeren"!

— Og Godsejeren! raabte han. — Hvis han da kan for Regnskaberne! tilføjede han, og jeg hørte det klukke inde i Dagligstuen.

— Godnat, sagde jeg til Rossberry, der endnu stod ved Døren.

— Godnat, sagde hun. Og det var det første Ord, der kom over hendes Læber den Aften.

OLE STØD

GODDAG Ole!

Ole fik Støvbrillerne af Næsen og saa' paa mig.

— Ih Du alstyrende Gu' Fader! sagde han saa — er det ikke Johannes!

— Jo ham selv, sagde jeg.

— Ja hva' *maa* én dog ikke opleve!

Og Ole strøg en perennerende Næsedraabe bort med Bagen af sin venstre Haand og rakte mig den højre.

— Go'dav, sagde han saa — og velkommen til vort igen.

— Tak Ole, sagde jeg. — Naa, hvordan gaar det?

— Jo—o, det *gaar* jo! sagde han — én pikker sine Stene og tjener til Føden. — Men hva' essekvere Du, Johannes? — — eller *Di* faar én vel si'e her etterti's! rettede han med et lunt Smil.

— Nej, sig kun Du, Ole!

— Ja, elle's Tak, nikkede Ole — men én véd da for den Savs Skyld nok, hva' der sømmer sig!

Ole sad ude i Gaarden og huggede Milesten til. Det var hans Søndagsarbejde. Om Hverdagene laa han rundt paa Landevejene bag sin Vindskærm og slog Skærver. Naar da Vejret ikke var alt for kontrarigt, for saa sad han hjemme og vævede. I Foraarsmaanederne havde han en lille Bifortjeneste ved at „snitte" Lam for Proprietærerne og Bønderne omkring i Sognene. Men det var kun Snavs nu, med hvad der kom ud af den Bestilling. De fleste Steder havde Folk jo lagt sig efter Mejeriet. Men den værste Bet fik Ole dog, da Kammerjunkeren paa Grængegaarden og Hofjægermesteren paa Kastbjergvold samtidig solgte deres Faarebesætninger. Den ene til Tyskland, den anden til Jylland.

— Det var li'som et Stød for Hjertekulen a' føle, sagde

Ole, naar Salget blev omtalt — Tiderne bli'r sgu smalbenede! sagde han.

Og han udbredte sig saa vidt og bredt om „Stødet", at det endte med, man gav ham Navnet Ole Stød. Ellers var han da nok døbt Ole Andersen.

Forresten var der ogsaa dem, der kaldte ham Ole Sækmaas, fordi Bagdelen i hans Bukser var lidt lovlig rigelig til Indholdet. Den hang i nogle fede Folder ned under Skøderne paa Stumpfrakken og saa' trist ud.

— Jeg ska' frivilli' indrømme, a' hun lar' li'som lidt rummeli', sagde Ole, engang jeg kom med en indiskret Hentydning. — Men ser Johannes, lagde han belærende til — en Stenpikker maa immer vidde a' holde sig lind i Hængslerne!

— — — —

I Dag sad han som sagt ude i sin Gaard og huggede Milesten til.

— Er Hanne hjemme? spurgte jeg og satte mig tilrette paa en Skurebænk henne under Tagskæget. — Jeg vilde gærne ha' hilst paa hende.

— Næ *hun* ligger omme i Hendrik Loppes Roer.

— Og Datteren?

— Ja—a—a, sagde Ole og trak langt paa det — se—e Sof—fie hun — —

— Hun er da ikke syg? spurgte jeg.

— Næ—i paa *det* Lav, sagde Ole — saa lever hun da elle's godt nok.

— Det var saadan en nydelig Pige, sagde jeg.

— Ja en farlig proper og gemen Tøs har hun vaaren alle sine Dave med Forlov, naar jeg sæl ska' si'e det.

— Naa men hvad er der *saa* i Vejen.

— Jo—o, se hun kom jo i Kondesjun hos Jægermesterens herude paa Gottesgave. Men det gik sgu skidt, gjor'e det, for hun fik Tvillinger.

— Jægermesterinden?

— Næ—i *Sof—fie* sgu!

— Føj!

— Og nu sitter hun her med Ungerne! sluttede Ole.

— Men han betaler vel? spurgte jeg.

— Ja det *gør* han jo saa som saa! — — Vi faar en Gris og, en Tønde Rug og, Ka'tøfler og saadan andre Na-

turalgevækster. — — For hvor ska' han ta'e Søllet fra, naar der ingenting er, Skrovet?

— Næ sandt nok, sagde jeg. — Hvor længe er det siden med den Historie?

— Ja, det er da elle's snart et Aarstid godt og vel.

— Og Sofie er hjemme endnu?

— Næi, næi, jøsseskos dov! næi! næi, hun tjen' jo for Amme ovre hos Holstes i Tjæreby.

— Og Børnene?

— Ja *di* ligger sgu inde i Stuen! sagde Ole og slog med Hovedet hen mod Vinduet. — Bedder for saadan to Stærekasser, om Vorherre vilde ta' dem til sig! sagde han. — Vil Johannes se dem?

— Ja Tak, sagde jeg — det kunde jo være morsomt.

Og Ole rejste sig.

— Ja hellesens er det da to Stasfyre! sagde han og lagde Brillerne fra sig paa Stenen, han havde siddet paa — ri'ti' to Grødbasser med Forlov! tilføjede han og gik foran hen mod Huset.

Jeg fulgte efter. Og først nu da jeg saa' Oles Bagside, lagde jeg Mærke til, at Manden var bleven svært gammel paa det Aars Tid eller to, jeg ikke havde set ham. Benene fyldte ingenting i Bukserne, og Bagdelen hang endnu mere sygelig melankolsk end før. Den lignede en tom Tøndesæk over et Par Gærdestave.

— Ja, Johannes kender jo Laakomiteten? sagde Ole, da vi kom ind i Stuen.

Jeg saa' mig om.

— Jo, sagde jeg.

Den brede Ægteseng med de stribede Shirtingsgardiner stod oppe i Hjørnet. Og Væven op ad Langvæggen. Og det umalede Bord med Skuresandet i Ormhullerne, og Trommelovnen og Dragkisten med de blaamalede Kopper og den tykmavede Krovært, hvis Hoved var til at tage af, og hvis Krop var en Tobaksdaase. Om det saa var „Maans", som Ole kaldte den, saa laa den og snurrede paa Stolen i Krogen.

— Her har vi Menasjeriet! sagde Ole og gik om mellem Sengen og Væggen.

Og deromme laa Tvillingerne ret ud paa Ryggen i en gammel Kurvevugge og sov. Næserne stak lige i Vejret. Og nogle smaa krumme Fingre laa oven paa Dynen. Og saa svedte de, saa de skinnede.

— Det er to søde Børn, sagde jeg. — Er det Drenge?

— Jo—o, det er det! forsikrede Ole. — Vil Johannes ka'ske sæl se etter?

— Næ, næ, sagde jeg — næ Tak!

— Ja for hva' *den* Ting angaar, saa er Jægermesteren sgu ingen Fusker. — — Men væsgo' og sit dov ner! sagde han saa og strøg Maans væk af Stolen.

— Ja—a Tak, sagde jeg — men jeg vil heller sidde udenfor. Jeg venter min Bro'er. Vi skal over og se paa Rasmus Hendriks den brune.

— Ja nu vil han jo sælge igen! sagde Ole bekymret. — Det er ossensaa besynnerli't, for no'en har det nu immer saadan, og andre har det paa en hel anden Maade!

Da vi kom ud i Gaarden, tog Ole igen fat paa sit Arbejde. Og jeg satte mig hen paa Bænken.

— Hvor kommer det sig, Ole, begyndte jeg — at Du hugger Milesten i Dag? det plejer jo ellers at være din Søndagsfornøjelse.

Ole lod Hammeren hvile og slog Næsedraaben væk med Langefingeren.

— *En* maa der da være ved Huset, sagde han — og sysle med Ungerne. For di kræver jo baade Renli'hed og Føde, gør di! — — Jeg vil jo nok medgi', vedblev han og saa' hen paa mig — a' Hanne ka'ske ha'de li'som en bedder Haandevending til *det*, end som jeg. Men hun tjener jo rare Penge der ude i Roerne. Og siden dette hersens Stød med Faarene, saa maa én hugge Ørene, hvor di falder.

— Kunde I ikke holde en Pige til at passe dem? spurgte jeg.

— Næ det ku' sgu aldri' svare Regning, Ven Johannes! sagde Ole og rystede paa Hovedet — for saadan en Stump Tøs er vel ossensaa skavt til at æde og drikke, véd jeg? — Næ men dengang Rasmus Kukker levede, vedblev han tankefuldt — saa ha'de vi det jo li'som lidt lindere, Hanne og jeg! For han tittede imellemstunder herover, gjorde han. Og han ha'de nu det ny'eli'ste Haandlav til at traktere Børn.

— Er Rasmus død? spurgte jeg. — Det har jeg ikke hørt noget om.

— Jo—o, han døde s'men her i Foraaret, sagde Ole og saa' ud over Vejen. Og lidt efter tilføjede han — Livet hernere, Johannes, er jo manne Gange eurimeli' besønner-

li't for vi Mennesker! — — Se han mistede jo Regine i Brystet her ve' Juletidder og sat en Tid alene henne i Huset. Men saa fik han sin Svi'erske til sig — hinne den tykmavede Anne Munks, Johannes véd, nere fra Engen. Men hun drak og forklejnede Rasmus paa alle Maader. Saa skrev han til Bunes Ejres, eller hva' det er, han hedder, hvor Børnene er derovre i Amerika. — — Han ha'de jo al sin Tid vaaren svært for Børn, og di ha'de jo ladt ham vide, a' di ha'de det godt og ha'de formeret dem. Men *di* svarte ham tilbaves, som rimeli't var, a' di ha'de ingen Anvendeli'hed for ham. — — Jeg sa'e det sgu ossensaa til ham, vedblev Ole og slog vredt ud med den ene Haand. — Hva' Fa'en i hede Helvede vil Du der ovre i Vesten, Rasmus? sa'e jeg — over de vildene Vaaver, sa'e jeg — — som hverken Du eller Vorherre kender fra Dybet a'! sa'e jeg. — — Men han ble' jo immer ve' sit, a' det var Børnenes Skyldi'hed a' strække en hjælpendes Haand i Nøddens Timer. Det mener nunde *jeg*, Rasmus, sa'e jeg. For vos gamle ka' jo dog kun falde dem til Besvær og Pine, sa'e jeg. Og di kan godt og vel ha' *deres* Tus med a' styre dem sæl, sa'e jeg, og hva' *deres* er! — — Saa gik han jo og tyggede over *det* en Stund, men skidt var 'et, og skidt ble' 'et. Anne hun drak jo som en Øjle, gjorde hun, og rummersterte, saa det var en Skam og se paa. Og ud ku' han junde faa hinne, for han var altfor mild og venli' i sit Sindelav. Han gik jo immer og spekelerte over Børnenes Brev og læste det og læste det. Men der stod nok alli'evel det samme, gjorde der. — — Han ble' saa indskrumpen, ble' han, og huulkejet, og Næsen krummede sig, og det var en Ynk og Smærte med det altsammen. Og han saa' til Tidder helt vildsom ud a' Øjnene. — — Men jeg tænkte jo som saa, a' alting ska' ha' sin *Tid,* og han gik jo ossensaa stadi' her og syslede ve' Børnene — — — aa, Gu' ja, ja, ja! sukkede Ole pludselig og lod sine Fingre glide op og ned ad Milestenen, der stod foran ham.

— Naa? spurgte jeg — hvad blev det saa til?

— Hva' det ble' til? gentog han langsomt. — Ja det ble' sgu til, a' di en skønne Dav maatte hale Rasmus op a' Brønden.

— Uh ha, sagde jeg. — Var han sprunget derned selv?

— Det var han nok, ja.

— Men hvorfor dog?

— Hvorfor? sagde Ole og saa' forundret paa mig. — Hvorfor? — — Ja det formodede jeg, a' enhver ku' vide!

— Var han død?

— Næ—i ikke saaden hva' man kalder for *helt* død, sagde Ole — for da di ha'de tumlet og basket med ham en god Timestid, saa slog han da Øjnene op. Og saa puttede di ham ind i Sengen og hældte Vin og andre Ekskrementer ner i ham. Og saa kom han jo til sig selv, som det hedder. — — Men han var li'saa slatten som en Spædekal' og ku' hverken flytte Arme eller Ben. Og no'et Ord sa' han ikke. — — Di sku' ladt ham bli'e i Brønden, Johannes! sluttede Ole vredt og saa' prøvende hen paa mig — di sku' ladt ham bli'e i Brønden, sku' di! For naar et Menneske fø'st vil bort fra denne Jord! si'er jeg, saa ka' ingen Magt holde ham fra det! — — Og det kommer da for den Savs Skyld heller ingen andre ve'! endte han.

— Ja—a, sagde jeg — det véd jeg dog ikke — — —

— Vi saa' jo Enden, fortsatte Ole ivrig — vi saa' jo Enden! — — *Ku'* di hindre ham ka'ske? Gik han ikke pænt nok den Vej, han vilde alli'evel?

— Hva' — — —

— Han laa jo i Sengen, gjorde han, en otte Davs Tid. Og vi holdt Vagt over ham. Men han snakkede ikke. Han laa bare og skulede saa lumsk hen etter Bordskuffen. — — Og saa ble' han da omsider li'som lidt bedder. Og vi lod ham ligge alene, for vi ha'de jo *vort* og skøtte. — — Men saa en Middav, di kom oppe fra Gaar'en med Sulevælling til ham, saa ha'de han listet sig ud a' Sengen og hen til Bor'et. Og dér ha'de han ta'et Brødkniven a' Skuffen og leveret sig et slemme Snit tværs over Halsen, saa Blodet tapløv helt hen til Kakkelovnen.

— Aa Gud forbarme sig! den arme Mand!

— Ja, si' kun det, ja! nikkede Ole. — Men di ku' faare lad't ham bli' i Brønden, ku' di! saa ha'de di sparet ham for *det*!

Var han død?

— Det *var* han, Gu' ske Tak! elle's sku' di vel ha lappereret med ham igen.

— Hør, Ole, sagde jeg — turde Du virkelig lade ham passe Børnene.

— *Børnene?* gentog Ole. — Der var s'men ingen mildere i Ord og Gerning end som han!

— Jamen — — —

— Jeg ska' si'e Dig en Ting, Ven Johannes, afbrød Ole mig — di Sort Folk, som Rasmus hørte til, di gør ingen Mors Sjæl Fortræd, for di mangler, hva' jeg saadan vil kalde Kulør til a' sla' igen. Og vi andre Gu's Skavelser ku' manne Gange lære meget a' dem. — — Men se derfor mener jeg osse, a' *naar* di sæl synes, a' di faar det for hedt her paa Jor'ens Kloder, saa ska' ingen formene dem Udgangen, hva' enten saa han er Præst eller Herre'sfo'ed!

Her rejste Ole sig pludselig op og lyttede.

— Med Forlov! ssgde han saa. — Nu maa jeg nok ind i Hytten.

— Hva' er der? spurgte jeg.

— Ka' Johannes ikke høre, sagde han og smilede — a' di to smaa Jægermestre fløjter for Maarengrødden? — — Men væs'go' og tit hen en anden Dav, tilføjede han — saa ka'ske Hanne er li'som lidt mer modtaveli'!

— Naa farvel da, sagde jeg. — Og Tak.

— Fa'vel, Johannes, og sæl Tak! sagde han.

Og da vi havde trykket hinandens Hænder, skraaede Ole henover Gaarden med Støvbrillerne paa Næsen, medens jeg stod og saa' efter ham.

Og Bagdelen i hans Bukser smilte melankolsk til mig for hvert Skridt han tog.

I FAMILIEHUSET

Kesten Skrædders taalte ikke godt at ligge i Sengen nu. Hun kunde saa daarligt faa Vejret, naar hun laa ned. Derfor sad hun gerne indpakket i Puder og Dyner i en gammel rødmalet Armstol med udskaaren Ryg.

Der var ikke andet at se af hende end Ansigtet og Hænderne. Ansigtet var lille og vissent med sure, rindende Øjne. Og Hænderne laa foldede i hendes Skød med store Gigtknuder paa alle Ledene.

Hun hostede hult som et Mandfolk, men hendes Stemme var tynd og slæbende. Under den sorte Vatkyse havde hun altid et Par aflange Krydderposer. En hen over Panden, og én ned omkring Nakken. Thi Gigten kunde undertiden komme farende paa hende, allerbedst som hun sad.

Hun havde den midterste Stue nede i Familiehuset ved Grønvejen. I den nordre Ende boede Maren Fars, der gik ved to Kæppe og havde en Datter, som var „underlig". Den søndre Stue beboedes af Hemming Terkel med Kone og seks Børn. Hemming var „hellig" og holdt ofte Opbyggelser i Hjemmet eller Forsamlinger i Storskoven, hvor han stod paa Overliggeren af en udgravet Kæmpehøj og forkyndte „Herrens uendelige Naa-de ved Jesum Kristus".

Kesten havde været min Amme. Hun var i sin Tid kommen galt af Sted med den fregnede Skomagersvend, der i nogle Aar huserede hjemme i Sognet og hed Petersen. Men som senere sporløst forsvandt og efterlod sig tre Enker, hvoraf den ene havde faaet Tvillinger.

Da Kesten ellers var bekendt for at være en skikkelig og sund Pige, blev hun fæstet som min Amme. Jeg holdt meget af hende og besøgte hende altid, naar jeg kom hjem. Senere arvede hun et Hus her ovre i Kamstrup og flyttede fra Lolland og giftede sig. Saa gav hun sig til at sy og

lappe for Folk. Sad omkring paa Gaardene i Dagevis for Kosten og tolv Skilling. Men nu var Brystet blevet daarligt af det fæle Vejr, hun ofte maatte gaa ud i. Og Gigten havde slaaet 'sig til.

Hendes Mands Navn husker jeg ikke. Rimeligvis fordi han hyppigst gik under Betegnelsen Kesten Skrædders Mand. Han holdt af Brændevin, men blev dog i Tide omvendt af Hemming Terkel og Kapellan Møller. Og døde siden efter paa et Sindssygehospital af religiøst Vanvid. Han led af den fikse Idé, at han kun var fire og et halvt Aar og tre Maaneder gammel. Men paastod ikke desto mindre, at han i sin Tid havde deltaget i Mariæ Bebudelse.

Et Aar efter hans Død solgte Kesten Huset og flyttede ned i Midterstuen paa Grønvejen, hvor Maren Fars gav hende en Haandsrækning, nu hun var ude af Stand til at hjælpe sig selv. Børn havde hun ingen af siden Skomagersvendens, der døde, da det var syv Maaneder.

— — — —

En Aftenstund kom jeg paa en af mine Spadsereture forbi Familiehuset.

Maren smuttede netop ud af Kestens Dør og hoppede ved sine to Stokke ad Stenbroen langs Væggen hen mod sin egen Lejlighed. Hun var en gesvindt lille Kone med rapt Mundtøj.

— Godaften Maren! hilste jeg temmelig højt, da hun var lidt tunghør ved visse Vinde.

— G'avten, g'avten! sagde hun forskrækket og standsede. — Hvem er elle's det?

— Det er mig, sagde jeg og gik nærmere.

— Naa—aa, er'et *ham*! sagde hun beroliget. — En ku' jo aldri' vide, *hvem* der saadan render og lumsker om! — — Men go'avten sku' jeg da forresten si'e, vedblev hun og stak sin højre Haand frem efter at have taget begge Stokkene over i venstre.

— Godaften, Maren!

— Av for Satan! skreg hun og trak hurtig Haanden til sig. — Jeg har jo en bullen Langfinger, har jeg.

— Herregud, hvordan er *det* gaaet til? spurgte jeg deltagende.

— Gaaet til, gaaet til, ja! sagde hun. — En skærer og flænser og filer jo baade for sig selv og andre, saa no'et sker der sgu alti'. — — Ska' Johannes ka'ske ind til

Kesten? frittede hun — med en hal' Fjerring Kaffe, hi, hi?

— Næ—i det har jeg ellers ikke tænkt paa, sagde jeg.

— Aark, ja, ja, ja! sukkede Maren pludselig.

— Er det Snavs med Kesten? spurgte jeg.

— Ja—a det er sgu saa, sagde Maren og sukkede igen. — Det er vist li'e rent ud paa det sidste, tror jeg, jeg ka' formodde. — — Men jeg maa ossensaa si'e, vedblev hun — a' hun *har* lidt tilstrækkeli't i *sine* Dave, og Vorherre ku' sgu gærne ha' vist hinner den Smule Villi'hed lidt før!

— Det véd vi Mennesker ikke noget om, Maren!

— Næ—i, næ—i, sagde hun hurtigt. — Jeg snakker da heller ikke saaden ret tit!

— Jeg synes, Kesten synger? sagde jeg og lyttede.

— Aa, Gu' bedder det! — — Næ—i, det er di helli'e nere i den søndre Ende! — — Di synger, og di traller og der er ingen Maade med deres Fryd og Herli'hed.

— Jeg gaar alligevel lidt ind til Kesten, sagde jeg.

— Ja, nikkede Maren — hun har jo ossensaa plejet Johannes i Vuggen. — — Men jeg maa nok se til Inger! udbrød hun pludselig. — Fa'en véd elle's, *hva'* hun ku' hitte paa.

Er det heller ikke bedre med hende?

— *Hun* bli'er sgu aldri' bedder! sagde Maren og slog ud i Luften med sin ene Støttekæp. — Hun er mærket fra Fødselen, ska' jeg si'e vos, og den Slavs Folk er der ingen Udkomme med! — — Fa'vel! sagde hun saa og hoppede videre hen over de toppede Brosten.

Jeg aabnede Døren og traadte ind i Køkkenet, der hørte til Kestens Stue.

Henne paa Ildstedet stod en Gryde over nogle Gløder. Og der lugtede af Tørverøg derinde.

Jeg bankede paa og aabnede Døren til Stuen.

— Er det Hemming? lød det fra Kesten, der sad med Ryggen mod mig.

— Nej det er mig, Kesten, sagde jeg og gik hen til hende. — Hvordan har Du det?

— Go'da—a—v, sagde hun langsomt og slæbende og forsøgte paa at række mig Haanden, men den sank ned i hendes Skød igen. — Er det Dig, Johannes? — — Ja her sitter *jeg*, sagde hun og hostede.

Sangen inde fra Hemmings hørtes tydeligt gennem Væggen:

O Jesus, som fra Øst og Vest — — (Sang de)
indkal-der til din Bryllupsfest
fra alle Jor-dens En-der,
ved dit Ord, Aand og Sende-bud,
som Du i Verden sen-der ud
dit Ri-ge at bekjen-de
før Verdens sidste En-de.

— Hvordan gaar det, Kesten? spurgte jeg og tog en Stol, som jeg satte mig paa henne ved Siden af hende.

— Jo—o, jeg synes da, det er li'som lidt lindere med Hosten.

— Og Gigten? spurgte jeg.

— Ja—a *hun* ka' jo vaarre fæl til Tidder. — — Men nu har jeg faaet di Katteskind.

— Naa har Du det. — — Har Doktoren været her for nylig?

— Næ—i di bru'er jo Hestene, sagde Kesten i sin slæbende Tone — saa før etter Høsten kommer han vel ikke.

Og Sangen lød derinde bag Væggen:

Men di, som af Diig budne var
og hen igjen i Tryghed gaar
og jordisk Sind anta-ger,
paa dennem bli'er Du Herre vre'
og si-ger: di min Nad-ve-re
ska' ingenlun-de sma-ge,
som Verdens Lyst beha-ge.

— De synger nok? sagde jeg.

— Ja—a, sagde Kesten og hostede, mens Slimen skreg i hendes Bryst.

Og de sang højere, Manden, Konen og Børnene. Og de sang falsk.

Men Herrens faste Grundvold staar;
som den Gu's Aands Besegling har,
a' Herren ken-der sine.
Gu's Aand med vor Aand Vidne bær,
at vi Gu's kjære Bø-ren er,
naar vi ham ly-dig blive,
saa han os sæl faar drive.

— Skal jeg ikke gaa ind og bede dem holde op? spurgte jeg.

— Næi, det er da elle's skjønt nok a' høre paa, sagde hun. — — Hva' har Johannes med til mig i Dav? spurgte hun saa.

Hun sad og rokkede stille med Hovedet. Og Fingrene nede i hendes Skød laa foldede ind mellem hverandre, saa godt det lod sig gøre for Gigtknuderne.

— Jeg har ikke noget, Kesten, sagde jeg. — Da jeg gik hjemme fra, var det ikke min Hensigt at besøge Dig.

— Naa—aa, næ—i, det forstaar sig, mumlede hun. — Men Kaffe ska' Du da heller ikke komme med tiere.

— Ikke det?

— Næ—i, det ska' Du sgu'nte, gentog hun — for den sitter bare Maren og Inger og tylder i dem — — jæ k'ante taale den længer.

Og de sang:

O Jesu, Sjælehyrde god,
som miig din Frelse kjen-de lod,
da jeg fortabt mon løbe,
forvil-det i Vantroens Ørk,
forladt i Syn-dens fæle Mørk',
da vil-de Du mig re-de
og til din Hjord miig le-de.

— Hvad kunde Du da ha' Lyst til? spurgte jeg.

— Jo—o, sagde Kesten og saa' næsten lækkersulten ud — om der var no'en Rimeli'hed for, a' Johannes ku' skaffe dem, saa tror jeg da nok, a' jeg ku' ædde et Par Bitter ryet Aal.

— Det kunde jo være, sagde jeg. — Men det er maaske lidt vanskeligt at faa fat i paa denne Tid.

— Ja—a det er 'et vel, sagde hun — saa én faar nok se og leve dem foruden. — — Hvornær rejser Du? spurgte hun saa pludselig.

— Det er der længe til endnu, Kesten.

— Ja—a, saa ser jeg Dig da ved min Begravelse, nikkede hun beroliget. — Det sa'e jeg da ossensaa til Maren.

Kesten fik et Hosteanfald og holdt sig for Brystet.

— Aa, ja, ja, Gu' ja, Fa-der! stønnede hun.

Men inde hos Hemming sang de:

Ak kjære Gud og Frelsermand,
oplys og styrk miig ved din Aand,
a' jeg miig sæl maa kjen-de,
og hva' Diig er til Velbehag
og derpaa grun-de Nat og Dag
saa Syn-den ret ka' dø-des
og Aandens Liv gjen-fødes.

Og saa hørte Sangen op.

— Du sagde jo før, at det var bedre, Kesten, forsøgte jeg opmuntrende.

— Ja—a, mumlede hun — men det er bare Dødens Komme. — — For i Avtes da Maren ha'de faaet mig til Sengs, og jeg sku' til og blunde, saa ry'r Køkkendøren op, saa det rasler. — — Og da Maren kom herind i Maares, saa sa'e hun, a' der lugtede saa*dan* a' sviet Busbom og brændt Granris, sa'e hun — — og det véd da enhver, hva' det betydder.

— Det er Tørven, sagde jeg. — Der lugter saa stærkt af den ude i Køkkenet.

— Og Døren stod vidt aaven! mumlede Kesten.

— Det har været Blæsten, sagde jeg. — Det blæste jo i Aftes.

— Og jeg saa' Ildsluer herudenfor Vinduet, vedblev hun — di hoppede og di sprang for mine Øjne. — — Jeg har ikke no'et med Jer at skaffe! raabte jeg saa, for jeg har hørt Gu's Ord og vaaren til Alters manne Gange, dengang jeg ku' støtte paa mine Ben! — — Og saa saa' jeg vor Herre Jesus paa Korset! vedblev hun og hendes Øjne skinnede — og hans helli-ge Vunder saa' jeg — — og han strækkede Armene ud etter mig og sa'e: kommer til mig Kesten! sa'e han, Gu's Ri-ge hører Diig til, sa'e han, paa det a' Du haver fornummet den evige Frelse — —

Her fik den gamle igen et Hosteanfald. Og jeg maatte støtte hendes Hovede i mine Hænder, medens hun vred sig i Stolen.

— Ja, ja, sagde jeg — det er jo altsammen godt, Kesten! Men du skal ikke tale saa meget.

— Og nu har jeg bedt Hemming komme herind i Avten, begyndte hun igen uden at agte paa, hvad jeg sagde — og holde en lille Opbyggelse med Bøn og saaden no'et. — — For det var dov *ham*, der fik vant Hans Jørren a' med

Brændevinen, saa han døde i sin Mo'ers Tro. — — For Hemming lægger Ordene saa ny'eli't ud! sluttede hun.

Der lød Skridt af Tøfler og Træsko ude i Køkkenet. Og Maren kom ind i Stuen med sin Datter.

— Er det Hemming? spurgte Kesten.

— Nej, sagde Maren — men han kommer stra's. — — Sæt Du Dig dér hen, lille Inger, vedblev hun henvendt til Datteren. — Du skan'te vaarre bange for *ham*, for det er jo Johannes oppe fra Gaar'en.

Men Inger vilde ud gennem Døren igen. Hun mumlede nogle uforstaaelige Ord og søgte at komme forbi Moderen.

Nej vist ikke, vist ikke! sagde Moderen og holdt hende tilbage i Armen.

— Er det Inger! lød det fra Kesten.

— Ja, sagde Maren — hun er bange for Johannes, er hun, det Pjukkedyr! — — Sit nu bare roli', sagde hun og skød lempelig Datteren ned paa en Stol henne ved Vinduet — han gør dig sgu'nte undt! — — Hun ska' sgu ossensaa høre et Gu's Ord, vedblev Maren og nikkede hen til mig. — Hun kommer jo aldri' i Kirke, og læse ka' hun heller ikke.

Inger opholdt sig næsten altid inden Døre, saa det var første Gang, jeg saa' hende nær ved. Hun var en lang opløben Pige paa en nitten—tyve Aar. Folk sagde, at hun kunde ikke tale rent. Hendes Ansigt var bredt og gulblegt. Øjnene store og vandblaa. Hendes Næse var halvvejs ædt bort af Kræft, og ud gennem Hullerne stak der to smaa Guttaperkaslanger.

— Det er vel best, a' jeg laver Kaffen, forinden Hemming kommer? spurgte Maren.

— Ja lav Du Kaffen, sagde Kesten. — Men jæ ska' da'nte ha' no'et.

Maren gik ud i Køkkenet. Og øjeblikkelig rejste Inger sig og fulgte.

— Kan Du nu ogsaa taale al denne Forstyrrelse? spurgte jeg Kesten.

— Bare Hemming snart vilde komme! mumlede hun.

— Der er han vist, sagde jeg, da jeg hørte Træskotrin udenfor paa Stenbroen.

— G'avten, g'avten! sagde Maren ude i Køkkenet. — Væ'sgo' og gaa indenfor, væ'sgo' Hemming! — — Det

er bare Johannes oppe fra Gaar'en. — — Har Du Kopper med, Trine? for vi har jo ikke andet uden end som tre Par.

Hemming traadte ind i Stuen.

Han arbejdede i Haven oppe paa Frørup, saa vi var gamle bekendte. Jeg gik hen imod ham og trykkede hans Haand.

— Tror Du ogsaa, at Kesten kan taale dette her? spurgte jeg.

— Hva' der sker i Gu's Navn, Hr. Johannes, det ka' aldri' volde et Menneskes Fortræd!

— Jamen — —

— Er det Hemming? spurgte Kesten — saa kom dov her hen!

— Ska' vi ha' Kaffen fø'st! spurgte Maren og stak Hovedet ind ad Køkkendøren.

— Nej, sagde Kesten — nej — — der er saadan en Uro over mig!

— Ja for hun spilkover! sagde Maren.

— Saa er det vel bedst vi begynder? spurgte Hemming og saa' hen til mig.

— Ja jeg bliver her, sagde jeg hurtigt. — Hvis jeg da maa?

— Jeg formener ingen a' modta'e Naa-dens Kal-delse, sagde Hemming og gik hen og aabnede Døren ud til Køkkenet.

Og Maren kom ind og Trine og alle Børnene. De nikkede alvorligt til mig og ordnede sig i Række langs Væggen. Kun Inger satte sig bag Moderen paa Stolen henne ved Vinduet. Alle saa' de højtidelige ud dog med et Anstrøg af mukken Søvnighed.

Hemming stillede sig hen foran Kesten med Ryggen mod hendes Seng. Han stod et Øjeblik og stirrede ned i Gulvet. Derpaa foldede han Hænderne og saa' op mod Loftet.

Der var nu saa stille i Stuen, at jeg kunde høre Bladenes sagte Hvislen i Poplerne udenfor. Selv den syges skrattende Aandedrag var dæmpet.

Og Hemming bad:

— Albarmhjærti'ste Gud og Frelser! — — Se med din bundløse Barmhjærti'heds Øjne ner paa vorres arme syndi'e Hjærters elendi'e Tilstand! — — Oplys vorres Sinds Øjne med Straalerne a' dit himmelske Lys, skav Lys i vorres Mørke, a' vi ret maa kjende vorres indvortes, vorres Hjærtes Beskaffenhe', og gi' Naa-de til, a' vi ganske og al-

deles maa løsrive vos fra, hva' der hænger ve' vos, a' den jammerli'e Tilstand. Bevar vos, almægti'e Frelser! a' vi aldri' igjen med fri Vilje ska' overgi' vorres Hjærte til den djævelske Fjen-de, aldri' indrømme ham det til Boli' eller no-gen Slavs Vaaning! — — Befri Du vos, almægti'ste! fra al Syn-dens Smitte! ta' vorres syndi-ge urene Hjærte bort fra vos, og skav i vos et nyt, og bere' Dig i vos en ny velbehaveli' Boli' til dit helli'ste Navns Forherli'else, o Jesum Kristus! — Amen! — Øjeblikkelig faldt Hemmings Kone og Børn ind med Sang:

Det er forfærdeli't, a' Satan med sin Svig
ka' faa sli' Magt over Menneskenes Børn,
a' han dem holder fast,
saa di i Synd og Last
kun ha-ve Lyst a' gaa
og aldri' tænker paa,
hva' faarestaar!

Kesten sad foroverbøjet og stirrede med sine smaa rød-kantede Øjne stift ind i Hemmings Ansigt.

— Mer, mer! mumlede hun.

Hemming trak Vejret dybt og begyndte:

— Som Livet her paa Jor'en, bliver Livet hisset! — — Vandre Du her paa Jor'en u-den Gu's Hjælp og u-den Jesum vorres e-vi-ge Frelsermands Hjælp, u-den Tro og u-den Bøn, da gaar Du ossensaa u-den Jesus, og da gaar Du dér hen, hvor der er Graad og Tænders Gnissel i den flam-mende Helvedesovns e-vi-ge Pine — —

— Aa Gu', aa Gu'! stønnede Kesten. Fa-der, Fa-der!

— Himmeri-ges naa-di-ge Frelser! sagde Maren henne i sin Krog.

— Hemming! sagde jeg og gik hen til ham. — Hun kan ikke taale det, jeg sa' Dig det jo!

Men Hemming stod rolig foran mig med sine foldede Hænder og svarede ikke.

— Naa-den? mumlede Kesten. — Naa-den? — — For der er jo ossensaa Naa-de, Hemming? bad hun og rakte sine rystende Arme op imod ham.

Og Hemming traadte hen til Stolen og lagde sin Haand paa hendes Hovede.

— Kom kun som Du er, sagde han — med al din Synd og al din Vantro til Jesus, og bed ham om Kraften til a'

tro, saa ska' Du nok erfare, a' han ka' gi' Dig, hva' Du begjærer hos ham! — — Og naar Du saa har fundet Jesus, saa ve' Du, hvor Du gaar hen, for da gaar Du til Himmeri-ges Sale, til vorres helli'e Gu's Børns evi'e Glæ-de og Fryd! — — Amen.

Og Koret faldt ind:

Jeg rejser og ve', hvor Rejsen gaar hen:
den gaar til Gu's evi-ge Ri-ge.
Jeg rejser til Aan-dernes Fa-der og Ven,
til Lan-det, hvor aldri' med Sorg igjen
fra Sjælene, Sjælene vi-ge!

— Og han strækkede Armene ud efter mig, mumlede Kesten, medens hun rokkede med Hovedet frem og tilbage — og han sa'e: Gu's Ri-ge hører Dig til, sa'e han, paa det a' Du haver fornummet hans Ord retteligen — —

Hemmings Øjne straalede. Han kastede sig paa Knæ og sagde med en Stemme, der bævede af Bevægelse:

— Jeg takker Dig himmelske Fader, a' Du har la-det dette fuldbyrde gennem mig!

Og alle knælede de ned og foldede Hænderne. Kun Inger henne paa Stolen ved Vinduet rørte sig ikke. Hendes store vandblaa Øjne stod stive af Forundring.

Kesten havde lukket Øjnene. Og jeg hørte hende mumle hen for sig, medens jeg sagte forlod Stuen.

Da jeg kom ud paa Vejen foran Huset, lød Sangen igen:

Lov og Tak og evi' Ære
ske Diig o Gu's Hjærtesøn,
som en Tjener vil-de være
— — — —
— — —

— — —

Næste Formiddag mellem ti og elleve døde Kesten Skrædders, efter at Hemming endnu engang havde bedt for hendes Sjæls Frelse.

JENSEN

Her er Brev fra Mathilde, sagde Niels og holdt det op i Vejret. — Og saa sender hun et, hun har faaet til sin Fødselsdag fra Jensen. Det er guddommeligt!

Jeg kom fra min Morgentur, og min Broder sad ved Frokostbordet og var næsten færdig med at spise.

— Saa' Du Jensen igaar? vedblev han — i graa Silkekjole og lange Handsker? — Hun er *gal!*

— Hun er storartet! sagde jeg. — Og hun er dygtig.

— Ja, ellers skulde da Fanden beholde hende, det gamle Skabedyr! — — Du ødelægger hende ogsaa rent, Johannes, ved at gaa og sludre med hende!

— Herregud, hun skal da ha' Luft! sagde jeg.

— Jeg kunde sgu alligevel ikke la' være med at le, klukkede Niels — da hun i Aftes kom hoppende langs Havegærdet med Hemming Terkels den hvide Ged, Du!

— Ja hun var yderst indtagende, sagde jeg.

— Du skulde ha' set Ka'lene, da de opdagede hende! vedblev han og gottede sig. — De Fruentimmer er sgu da ogsaa lige fjollede allesammen! Ligner det nu noget at maje sig saadan ud!

— Det var jo Søndag, sagde jeg.

— De *Fruentimmer!* gentog Niels foragteligt.

— Ja de er naturligvis ikke *meget* værd, sagde jeg — men — —

— Og saa gik hun Fanden gale mig og slog Potter ud i den Mondur! vedblev han og rejste sig fra Bordet.

— Ja véd Du nu hvad, Niels! det *kan* dog ved Gud ikke skade Potterne!

— Hun holder „*overordentlig* meget" af mig, skriver hun til Mathilde! sagde han smaaleende.

— Jamen Du *er* ogsaa en *overordentlig* vindende Personlighed! sagde jeg.

— Aa, gaa Fa'en i Vold! — — Skulde Hans Olsen komme og spørge efter mig, saa sig, at jeg er i Hvedemarken.

— — —

Niels gik sin Vej, og jeg satte mig til at spise Frokost og læse Brevene. Jensen skrev:

Frørup $^{19}/_{7}$ 91.

Ærede Frøken Mathilde!

Maa jeg have den Glæde ærede Frøken et sende dem min Hjerteligste lykønskning om en riktig Glædelig Fødselsdag og et godt Nyt Aar; at det nye Aar maae bringe dem Lykke og Velsignelse kjære Frøken, nu er jeg jo ogsaa Rejst fra den kjære Viskingaard, som jeg nok Troer vi to holdt meget af; jeg længes ikke efter den, da jeg har det meget bedre her end som paa der, jeg tror ikke at Fruen paa Viskingaard var rigtig Klog naar det kom over hende, saa vidste hun ikke hvad hun skulde sige og kalde os for, det er ogsaa en Skam at saadan en Mand som Buus skal have saadan en Kone men jo bedre en Mand er jo værre er hans Kone men hun faar nok Løn for sit, den nye Jomfrue de har faaet, er vist en god en til Fru Buus, Folkene kan ikke faae det de kan spisse og ved de hvad kære Frøken Mathilde naar man arbejder skal man virkelig have *Mad*, hun Skjærer hvert et $^{1}/_{2}$ Stykke Brød til Pigerne om Middagen og saa Laaser hun Brødet og gaar sin Vej, Frøken Hauberg ved de jo ogsaa hvordan *hun* er saa de savner nok de Gamle har jeg hørt, kommer de ikke snart herover paa Frørup kjære Frøken jeg Tenker ofte paa dem, især om Aftenen naar jeg sidder her ene paa mit Værelse, og Ønsker de havde sidet hos mig, at vi kunde Pasiare lidt om gamle Minder fra Viskingaard jeg er jo ganske alene hver Aften, saa de kan nok Tenke dem mit Houmør, somme Tider, vi spisser først til Aften Kl. 7 og til Middag Kl. 2 saa min Tid er jo ikke saa lang det er jo et meget større Huus end som Viskingaards Hovedbygning, det er jo et gammelt Slot og jeg har været oppe i Taarnet med Forvalter Fredriksen, Fru Buus Foreldre fra Roskilde var der kort før jeg rejste og holdt deres Golbrøllop, der var over 50 tyve med, der var 27 liggendes, 4 Hornblæsere, de Dansede til Kl. 1, Spiste til Middag Kl 6 til Middag fik de Bron Suppe med Fiskeboller, Kogt Kalkune med Chjampenions Sous og Trøffelsous, der-

efter fik de Salt Lax Skinke og Oxetunge dertil Ærter og Blomkaal, Dyresteg vi havde et Dyr som Vejede nogle 90 tyve Pd., saa fik de Frugt Is Vanilie Is og Mandel Is 2 Overflødighedshorn om Formiddagen til Frokost fik de Krystaer med Stuede Hommer og Kjødboller med Skarp Sous og Kastanier i, saa de kan Tro vi havde Trault, jeg havde stor Lyst til at komme til Kjøbenhavn i Vinter, men der gaar jo saa meget med til alt det Rejsende, Grevens fra Broholm kommer derind, saa jeg har jo mange gode Venner og Bekjender. nu er Sofie Meyers ved at faa sig et lille, de har vel hørt at Jægermesterinden paa Gottesgave har faaet sig en Datter til tror jeg det er og Kapelan Møller holder Møde for Unge Piger engang imellem nede i Mosen hvor jeg ogsaa kommer og Bibellæsning i Skolen, Tenk Kudsken fra Viskingaard Kjørte for Frøkenen til Skovbal en Aften og de tilbød Jomfruen at Kjøre med men ikke Mejersken skriver hun, jeg vil herved tillige kjære Frøken meddele dem hvorledes det gaar herovre paa det dejlige Frørup, begge mine Herrer befinder dem i beste Velgaaende og jeg ligeledes det er to herlige Brødre de der har kjære Frøken og jeg holder meget af dem begge de er af Forskjellig Caratheer, dog begge Prægtige Herrer dog har jeg meget Tillid til min egentlige Huusbonde han taler ikke meget men han er til gjengæld dybtgaaende Sand og Paalidelig, jeg vil her sige dem kjære Frøken at jeg holder *Overordentligt* meget af ham og at han aldrig skal fortryde at have faaet mig i sit Huus men jeg Ønsker dog til tider at han vilde tale lidt mere med mig jeg er jo saa vant til at omgaaes bedre Mennesker og jeg trænger til engang imellem at tale med dannede Mennesker jeg er jo af Naturen Begavet med et Sjeldent Hjerteligt og glad Sind og der for trænger jeg til Aandelig Opbyggelse og det kan jeg jo ikke faae her hos Folk i Almindeligheden jeg har altid haft for Vane at vælge meget faa rigtige Bekjendskaber og her er jo ingen andre som de par *Smaafruer* hos Mejeriforpagterens og Gartnerens og som Ovenikjøbet ere saa Indbilske og dumme som man vel kan finde iblandt det Slags *Fruer* og Pigerne kan jo være meget gode men har jeg aldrig haft for Skik at give mig af med Pigerne i Almindeligheden saa Frøkenen kan jo vel forstaa at jeg her vil komme til at Føle mig meget Ensom jeg har altid holdt mest af at glæde mig sammen med dem jeg har været hos som sagt et Smugt

Familieliv det er det Eneste som tiltaler mig, men i det Punkt er min Herre meget *afvisende* og Kandidaten har jeg ingen rigtig tro til der kan jo rimeligvis ikke være Tale om at jeg skulde tænke at min Husbonde skulde Conversere mig, *nej* jeg har da Guskelov af min kjære Afdøde Moder faaet saa god en opdragelse at jeg ved hvor vidt jeg kan gaa men min Herre kan til tider være meget Saarende i sin Affærdigelse og jeg faar da til saadanne tider læt den Tanke at jeg rimeligvis kuns er betragtet som et nødvendigt *Onde*, for det skal her bemærkes at jeg sætter min Menneskeværd meget høj som hvis jeg var en Afecteret *Pengedame*, jeg har jo ellers ikke saa lidt her at gøre da jeg jo skal udfylde baade en Kones og en Huusbestyrerindes Plads og her er mange Folk som næsten er værre end Herskabet, jeg har jo nogle Smaasorger med Hensyn til Mad til mine Herrer for de ere begge lidt *kræsne*, jeg skal imorgen koge en dejlig Rullepølse af et Fedekalleslag, den spiser min Herre nok paa Søndag har jeg tænkt at jeg ville lave en lille Bueff Allemode og saa tænker jeg paa en lille Rombudding det er jo rigtig god *Mad* Rababergrød, har jeg flere gange haft og Stikkelsbærgrød og Røgrød mine Herre holder meget af kolde Spiser og *gaffelmad* det lille Herreselskab vi havde i forrige Uge behøver jeg vel Neppe at fortælle noget om da en af mine Herre Rimeligvis har skrevet derom for mig gik det udmærket, jeg har ligefrem Rutine til saadan noget for jeg er vant dertil jeg gik jo i Ro og lavede *til* og Fred og Ro er Livets Største Goder og det har jeg her hos deres gode Brødre

nu ærede Frøken har jeg fortalt lidt af det Vigtigste jeg kan jo tænke mig at det glæder dem at høre fra deres kjære Brødre og Slutter jeg saa for dennegang med en meget Ærbødig Hilsen fra deres

altid Underdanige Marie Jensen.

Jeg puttede Brevene i Lommen og ringede paa min Kaffe.

Jensen stak Hovedet ind af Døren.

— Naa, det er Kandidaten! sagde hun og forsvandt igen.

Jomfru Jensen var en vever lille Person med lysebrunt Haar, der krusede sig yndefuldt om hendes femogfyrretyveaarige Ansigt.

— Velbekomme! sagde hun, da hun kom ind med Kaffen, — Værs'god. — — Kunde Kandidaten ikke passe at spise Frokost sammen med Proprietæren? spurgte hun saa og blev staaende for Enden af Bordet.

— Jeg tror ikke, det kan lade sig gøre, Jensen. Jeg gaar jo mine Ture.

— Ja, for jeg holder ikke meget af denne Vasken op lige til Middag!

— Jeg skal forsøge, sagde jeg.

— Ja *Di* lover! sagde hun og slog med Nakken. — Men jeg véd godt, Di sidder dér og griner a' mig indvendig!

— Hvor kan De *tro*! sagde jeg bebrejdende.

— Nej, saa priser jeg ri'nok min Husbond!

— Ja han er ogsaa et meget bedre Menneske, sagde jeg.

— Di er en rigtig Franskmand, vedblev hun — en rigtig „Forfatter"!

— Naa — aa —

— Ska' jeg si' Dem, hva' Di tror? spurgte Jensen.

— Ja, sagde jeg og tog et Stykke Hvedebrød. — Lad mig høre! Jeg sætter megen Pris paa Folks Mening.

— Di bilder Dem ind a' være noget — noget *stort*! sagde hun og slog op med Haanden. — Hi, hi! — — Di ka' stole paa, a' *jeg* kender Menneskene! vedblev hun. — Jeg tjente her for en fire-fem Aar siden ovre paa Møen hos en Præst. Det var en grusom lærd Mand, en *dejlig* Mand! som *han* kunde *tale!* — –- Men han fik Prygl a' Konen. — — Er *Di* en Præst? sa'e jeg til ham — er Di en *Mand?* sa'e jeg. — Di maa *skamme* Dem, sa'e jeg — a' Di la'er Dem byde *det*, Di som forvalter Herrens Sakramenter! sa'e jeg. — — Di kan tænke Dem, Hr. Kandidat, vedblev Jensen — a' Konen ligefrem *væltede* ham ud a' Sengen om Morgenen. Hun vilde ha'e *Plads*, sa'e hun. Men han klappede hende bare og sa'e: naa, naa, lille Mille! — — — Og han skrev de *dejligste* Prækener og trykkede dem! — — Han var *osse* Forfatter — — han var en *Nathue* var han! — — Herregud, sa'e jeg til ham — la' mig flytte en Seng herind til, der staar jo tre oppe paa Gæstkammeret! — — *Nej*, lille Jensen, sa'e han — Mand og Hustru skal være som ét Legeme og én Sjæl! sa'e han, det kjære Mandfolk!

— Jeg synes, det var meget kristelig tænkt, Jensen, sagde jeg.

— Kristeligt! ivrede Jensen. — Di maa da ikke tro, Hr. Kandidat, at *jcg* ikke kender Religionens Forskrifter! Jeg har sunget *fire* Aar i St. Knuds Kirke, vil jeg si'e Dem! Og jeg si'er ri'nok, a' tror man, a' det højeste Væsen blander sig i Smaating, saa maa man være mer end almindelig dum! Det kan være med de *store* Ting, gudbevares! men har jeg, jeg vil si'e, otte Kjoler hængende i mit Klædeskab, saa har jeg ved Gud *sæl* skravet dem sammen! — — Kandidat, si' mig ubeskaaret, ka' Di li' mit Hvedebrød nu?

Jo, sagde jeg lidt overrasket — nu er det bedre.

— Ja, man maa jo først kende *Ovnen!* — — Gud forbarme sig, hvor han saa sød ud! vedblev hun — Præsten, da han laa Lig! — — Han var syvoghalvfjerds, og Konen var fyrre — — Hvor han saa *godt* ud! — — Og *hun* græd! Jensen, sa'e hun og vilde kysse mig — aa, Jensen, min gode, kærlige Mand! — — *Rør* mig ikke, Frue! sa'e jeg. — Nu *sitter* Di der! sa'e jeg, — Sorgen kommer altid bagfra! sa'e jeg.

— Jeg synes, det var lidt haardt af Dem, Jensen.

— Skulde *jeg* la'e mig kysse a' den frygtelige Kvinde? sagde Jensen indigneret — aahaa, nej! — — Naar jeg *tænker*, a' hun mange Gange tog ham i Slaabrokken og rystede ham op ad Kakkelovnen! *Nej!* — — Og saa kunde hun være saa sød! — — Lille Jensen, sa'e hun — her har jeg noget til Dem, sa'e hun, og saa kom hun stikkende med en Chemise eller et Par Bukser. — — Gaa i Dem *sæl*, Frue! sa'e jeg. — Hvor kan Di forlange, a' jeg skal *tro*? sa'e jeg. — Di er en *Djævel*, sa'e jeg. — Di er jo *ond!* Er *det* en Maade at behandle en god og elskelig Mand paa? sa'e jeg. — Og Børnene, sa'e jeg — hvilken Lærdom drager ikke *di* deraf for Tid og Evi'hed? sa'e jeg. — — Og Fruen maatte pænt spadsere af med sine Judasgaver igen, *jeg* rørte dem ikke! — — *Nej*! sluttede Jensen — man har dog Menneskeværd! — — Men, vedblev hun — *dér* ser man Herrens Veje, for fra det Øjeblik han døde, blev Fruen s'men saa sød og rar, a' hun kunde sidde i *Timevis* og græde a' Me*lang*koli! — — Og saa flyttede hun til Kjøbenhavn med Børnene. Og *nu* er hun gift igen med en rig Hestehandler paa Vesterbro. For *dejlig* var hun!

Stor og velskabt og saa nydelig blegfed. — — Er det Kandidatens Sokker di graa Normal, der er i Vask?

— Ja.

— Søde smaa Strømper! smilede Jensen. — Jeg sad s'men og gned mig i Ansigtet med dem i Aftes! — — Man ka' ri'nok se paa Kandidatens Undertøj, vedblev hun — a' Di har maattet savne kvindelig Hygge. Gudbevares hvor det er medtaget!

— Saa er det jo godt, jeg har faaet *Dem*, Jensen.

— Ja og Egteskabet! vedblev hun. — Sig mig ubeskaaret, Kandidat, *hva'* er Egteskabet?

— Næ—i! sagde jeg.

— Jeg har tjent hos en Professor i tre Aar, tog Jensen fat igen. — Han var mild og god som Dagen var lang. Men hans Kone gik med sin Galan i Fruens Bøge! — — Og der kom Børn. Gudbevares, *jeg* si'er ingenting! Men *Professoren* lignede di *ikke*. — — Og han laante mig Bøjer. Og jeg læste — — for *Lærdom*, Hr. Kandidat, og *Kundskaber*, det har altid ligget for mig. Og *jeg* si'er ri'nok, gift Dem ikke, for det kan tidsnok gaa Dem som Sokrates dernede i Grækenland! Professeren ha'de en tyk Bog om ham. Og der stod tydelig, a' jo klogere og kærligere en Mand er, desto galere bli'er hans Kone. For hvor ska' han osse ha' Tanke for a' tøjle hende, naar han render rundt med al den Lærdom i Ho'edet?

— Nej, sagde jeg og rejste mig fra Bordet.

Jensen gik hen mod Døren.

— Og jeg vilde ønske, sagde hun — a' Proprietæren heller ikke vilde tænke paa det. For hvor ser han dog *god* ud, Gud forbarme sig, hvor *ser* han dog evig god ud! Og han faar s'men aldri' én, der sørger *bedre* for ham end *jeg*.

Hun aabnede Døren og gik ud. Men et Øjeblik efter stak hun Hovedet ind igen og deklamerede:

— I Egteskabets Sø, der er en Klippe.
Og Sokrates, han kaldte den: Xantippe!

FUGLESKYDNING

Tre Dage i Rad var der Fugleskydning i Storskoven. Fredag, Lørdag og Søndag.

Den første Dag tog Bønderne derud med deres Husmænd og Tjenestefolk. Lørdagen var de „fine“ Folks Dag, Herskaberne fra By og Land. Og om Søndagen kom Tjenestefolkene fra Købstaden og en Del Karle og Piger rundt om fra de nærmeste Gaarde.

Jeg gik derud om Fredagen.

Allerede da jeg naaede Gangstien, der fører over Pilemosen til Skovvejen, kunde jeg høre Knaldet af Skuddene og Støjen fra Trompeterne og Lirekasserne.

Ved Indgangen til Skoven stod to høje afbarkede og flagsmykkede Granstammer med Guirlander hængende i smaa og store Buer imellem sig. Der var stukket Flag ned langs Indhegningen. Og det kostede femten Øre at slippe indenfor.

Klokken var henved syv, og Larmen og Tummelen var paa sit højeste.

Rundt om Festpladsen var rejst Telte med Beridere og Tryllekunstnere og Vokskabinetter og svære Damer og Slangemennesker og Menagerier og Tyrolersangere og Panoramaer og en Mand, der tegnede med Tæerne, og en Dame, der ingen Underkrop havde, og Aber og Papegøjer og hvide Mus og Marsvin og „de mest fremragende danske Politikkere“ og Faar med to Hoveder.

Udraaberne blæste i de vidunderligste Instrumenter og skreg og raabte og søgte at overdøve hverandre, saa Stemmerne lød helt oppe i de højeste Registre. To Karruseller snurrede evig rundt. Den ene spillede paa Lirekasse, og den anden betjente sig af tre Hornmusici. Hvert femte Minut knaldede Skuddene omme fra Fuglestangen. Og Bønderkar-

lene stod i Række og øvede deres Kræfter paa Tyrehovedet ved Siden af Cigarbutiken. Pigerne gik Arm i Arm fra Gyngen til Karrusellerne. Og Heden og Støvet hang tykt over Pladsen.

Jeg havde truffet min lille Ven Martin. Og vi havde været inde at se Beriderne.

Martin havde ikke sagt et Ord under hele Forestillingen, men han havde klappet som en rasende, hvergang et Nummer var til Ende. Størst Anerkendelse havde han dog ydet Klovnerne og den Dame, der i lyserødt Trikot og kort Florskjole havde danset Mazurka paa Ryggen af en hvidgul Hest. En ældre Bondemand havde anslaaet Hesten til „at cirkumlere omkring di femogtyve“. Og Damens Alder kunde vel sættes til det dobbelte.

Martin var en Sønnesøn af Aalekongen. Hans Fader var pludselig en Dag stukket af til Amerika med en Syjomfru, og Bedstefaderen havde først bandet paa, at det kom ikke *ham* ved. Men næste Dag havde han selv afhentet Svigerdatteren og Drengen, og nu boede de alle tre nede i Huset paa Dæmningen ved Vindblæsvigen.

Den meste Tid af Dagen laa den gamle ude i sin Baad og stangede Aal længst muligt fjærnet fra de andre Fiskere. Men da han altid fik de største, havde man givet ham Navnet Aalekongen. Han hadede Menneskene, men Sønnesønnen skulde han have om sig til enhver Tid. Drengen og jeg var fine Venner, men den gamle saa' skævt til vort Forhold, og han havde mumlet en hel Del uforstaaeligt i Skæget, da jeg tog den lille med ind til Beriderne.

Saasnart vi kom ud igen, løb Martin hen til Bedstefaderen.

— Naar jeg bli'er stor, sagde han med gnistrende Øjne — saa vil jeg vaarre Beri'ere, Bedstefa'er!

— Du vil Fa'en, vil Du! sagde Aalekongen.

— De skulde virkelig være gaaet med ind, Jens Rasmussen, sagde jeg — det var morsomt.

— Næ—i den Slavs Tussestreger er sgunne for *fornuftige* Folk! sagde han og saa' ond ud.

— Ska' vi gaa hen og se paa Avekatten, Bedstefa'er? spurgte Martin.

— Næ—i det ska' vi'nne min Dreng! sagde Aalekongen.

— Har Jens Rasmussen ikke Lyst til at komme ind og se paa et eller andet? spurgte jeg for at gøre mig behagelig.

— Næ—i, det ka' jeg da'nne si'e, sagde han.

— Ska' vi gaa hen og se paa Avekatten, Bedstefa'er?

— Næ—i det ska' vi'nne min Dreng, sagde Aalekongen og klappede den lille paa Hovedet.

— Vil De ikke drikke et Glas Øl? spurgte jeg.

— Næ, jeg er da elle's ikke tø'sti'.

— Ska' vi dov ikke gaa hen og se paa Avekatten, Bedstefa'er? gentog Martin klynkende.

— Næ—i *det* ska' vi'nne min Dreng, lød Svaret igen.

— Har Jens Rasmussen truffet Bekendte herude? spurgte jeg.

— Næ—i det har jeg da elle's ikke.

— Nu gaar jeg hen til Avekatten alli'e'vel! sagde Martin besluttet.

— Ja gør Du kun *det* min Dreng, sagde Aalekongen.

Og saa tog han Drengen ved Haanden og vandrede bort med ham.

— — — —

— Mine Herre og Damer! skreg en Udraaber — her ser Di Verdens sværeste Kvinde! Hun bær en Bakke med en Søl'kaffekande og seks Par Kopper og Sukkerskaal øg Flødekande af samme Metal paa sit fortrinlige blottede Bryst! Væsati, væsati! mine Herskaber! *Kun* ti Øre for Personen og det halle for Børn, og di frugtsommeli'e faar Lov til a' ta' et frit med! Væsati, væsati! *Kun* ti Øre! Di maa gærne berøre Kunstværkerne, mine Herre! Væsati! lidt muntert, lidt muntert! Gassen er tændt, og min Kone har faaet Ordre til a' ligge i Kaminerne! Væsati lille Herre, *kun* ti Øre!

Jeg betalte og gik ind.

Damen sad henne i Baggrunden af Teltet paa et omvendt Kar. Hun var i kort hvid Kjole, meget dybt nedringet og med bare Lægge. Sveden trillede ned ad hendes Kinder. Og hun tørrede sig hvert Øjeblik i Ansigtet og paa Barmen med et stort Klæde.

Tæt henne ved Karret fik jeg Øje paa Faareper. Han stod med skrævende Ben og tilbagebøjet Hovede og saa' aldeles opslugt ud. Da han opdagede mig, kneb han det ene Øje sammen og nikkede hen mod Damen.

— Kæ, hæ! Kandedat, sagde han. — Lammeky'!

Men da Kvinden i det samme rejste sig, tog han forskrækket et langt Skridt tilbage ind mellem Publikum.

Damen rakte Haanden ud og greb en Bakke, der stod paa

et Bord noget borte. Paa Bakken var opstillet Kanden og alt det andet, Udraaberen havde nævnt. Per spilede Øjnene op. Damen holdt Bakken ud fra sig i stiv Arm. Derpaa førte hun den langsomt hen til sit Bryst og satte den dér. Saa lod hun begge Armene synke ned langs Kjolen og begyndte at promenere rundt paa Karret med Bakken paa det fremskudte Bryst.

— Er 'et ikke forfærdeli't! hviskede Per til mig, og hans Øjne veg ikke fra hende. Sikken *Kraft!* sagde han.

Saa tog Damen Kanden, og lod som om hun skænkede i Kopperne, kom Sukker og Fløde i og rørte om. Derpaa gik hun nok en Gang rundt paa Karret, satte sig paa Stolen, rejste sig igen, satte sig atter og stillede Bakken hen paa Bordet.

Og saa var Forestillingen forbi.

— *Mon* det er et levendes Menneske? hviskede Faareper.

— Du kan jo gaa hen og føle paa hende, sagde jeg. — Du maa gærne!

— Næ—i! sagde Per. — Men Kandedaten?

— Nej, sagde — jeg *tror* jo, at hun er levende.

Pludselig rakte Damen sit ene Ben ud mod Publikum og smilede fedt.

Per saa' først paa mig, og saa kiggede han rundt paa de andre Tilskuere, og da flere af dem nikkede opmuntrende til ham, tog han forsigtigt med to Fingre om Damens nubrede Læg og trykkede til et Par Gange.

— Ky' er 'et sgu da! sagde han med skinnende Øjne.

— Nu er det bedst, vi gaar, Per, sagde jeg. — Ellers skal vi betale igen.

— Fa'en med det! sagde den gamle pludselig kry. — Fa'en med det! Ti Øre er da ingen Formue, véd jeg! — — Jeg bli'er her spilleme en Omgang til!

Og Per fiskede ivrigt en frisk Tiøre op af Vestelommen.

— — — —

Jeg gik ned til den aabne Danseplads.

Paa en Tribune halvt skjult af Granris og Bøgeløv sad et Horn, en Violin og en Klarinet og spillede de vidunderligste Danse.

Ude paa Gulvet snurrede Parrene røde og svedende rundt mellem hverandre. De saa' alle ud, som om de arbejdede for Dagløn.

— Ska' vi to skære en Trippevals, Karreline? spurgte en Bondekarl.

Og Karoline lagde sig gudhengivent til hans Bryst.

Pigerne var i lyse, klare Kjoler og blomstersmykkede Straahatte. Karlene i Vadmelstøj. Mange af dem var forsynet med Muffediser og lange Trækstøvler, og alle havde de enten Cigar eller Pibe i Munden.

Pludselig stoppede Musiken op. De dansende Herrer lod Damerne staa midt i en Svingning og søgte ind i Teltene for at drikke. Damerne trak sig over paa Bænkene langs Gulvets Sider. Dér sad de stille svedende og med højt bølgende Barme og ventede, til Musiken tog fat igen. Saa lagde de sig ind til en anden Kavaler. Og med Hovedet paa skraa og Øjnene halvt lukkede traadte de Dansen, saa Gulvet gyngede.

— — — —

Frem fra nogle Buske kom en lang Bondedreng slentrende. Han knappede sine Bukser og sang:

— Ak var jeg dog en Ful'! O hav-de jeg blot Vin-ger. — — Og saa slog han sin Arm om Livet paa en Pige og fo'r afsted i Dansen med hende.

— — — —

Inde i et Telt saa' jeg gamle Rasmus Skovfoged sidde midt imellem en Flok unge Karle. De sang og snakkede og lo og slog i Bordet.

Da Rasmus fik Øje paa mig, løftede han sin Ølflaske op i Luften og svingede den.

— Nu gaar hun godt igen! raabte han.

Jeg nikkede til ham og gik videre.

— — — —

Det var blevet halvmørkt, og Maanen var kommet frem. Skydningen var forlængst ophørt, og adskillige kulørte Lamper var allerede tændt henne paa Festpladsen.

Nede omkring Karrusellerne var der stærk Trængsel. Børnene sloges om Hestene, og elskende Par sad tæt ved Siden af hinanden i Kanerne. Og jeg saa' Aalekongen og Martin køre rundt. Den gamle med et bistert Aasyn, men Drengen stille henrykt og med hoppende Ben.

— — — —

Der stod to halvvoksne Drenge og sang til Lirekassens Toner.

To jævnaldrende Piger kom forbi.

Den ene Dreng slog sin Arm om den nærmeste.

— Vil Du ha' en Omgang, min Snut? spurgte han.

— La' vaarre, dit Kre'tur! sagde Damen vrippent.

— Vil Du ridde? spurgte han igen og strøg hende ned ad Kinden.

— Hold Kæft, din Pejs! sagde hun og slog ham over Fingrene.

— Æ Du mukken, Hanne? spurgte Drengen. — Har Du'nne faaet Præmie, min Basse? sagde han og vilde kysse hende.

Men Pigen rev sig løs og løb sin Vej.

— — — —

Karrusellens Ejer, en halvgammel Mand med fede hængende Kinder og Skraasaus i Mundvigene, hjalp galant de lysthavende Damer op paa Hestene. Han trykkede med et saligt Smil og fugtige Øjne sin store Haand mod deres fyldige Barme og løftede dem baglæns i Vejret.

— — — —

Der sad en ældre enlig Mand i en Kane. Han saa' ud til at være Kirkesanger eller Landsbyskræder.

Foran ham stod en 3—4 Smaapiger og kastede længselsfulde Blikke ind i Kanen.

— Hvemses Pi'ebørn er I? spurgte han og saa' filantropisk paa dem.

— Snedker Olsens, sagde den ældste.

— Vil I køre med? spurgte den ensomme.

Og Smaapigerne hoppede fornøjet ind til ham.

— — — —

Stille aldrende Mænd satte sig op med deres stille aldrende Koner og kørte rundt uden at mæle et Ord. Unge raske Karle sad baglæns paa Hestene og sang den tapre Landsoldat. Karrusellen susede afsted. Lirekassen jamrede sig. Og de unge Piger hvinede, mens de gamle smaagnækkede. Men den ensomme i Kanen havde faaet Snedker Olsens ældste Pigebarn paa Skødet, og hun sprællede og skreg op mellem Graad og Latter.

— — — —

Kørselen sagtnedes igen. Musikken holdt inde midt i et Vers. Og de halvnøgne Mandfolk, der drev Karrusellen rundt, satte Ryggene mod Tværbjælkerne oppe under Sejldugstaget for at standse Farten. Karlene sprang af og løftede Damerne ned. Og de stille Mænd gik bort med deres stille Koner.

Manden for det hele tændte de kulørte Lygter rundt over Kanerne. Og de nye Passagerer trængte sig frem under Latter og Raab. Men Snedker Olsens ældste stod og smaagræd, og den ensomme Filantrop listede krumrygget bort og forsvandt mellem Træerne.

— — — —

Klokken var 11, da jeg begyndte at gaa hjemad.

I de afsides Gange i Skovens Udkant kom jeg forbi enlige Par, der sad tæt ind til hinanden paa forborgne Bænke.

Henne ved Udgangen stod tre smaa Bønderdrenge med Hattene ned i Nakken og osende Cigarer.

— Ska' vi skudse til en Bajer? sagde den ene og ransagede sine Lommer.

— Jamen vi vil ha'e Tøserne med! sagde den anden.

— Gu' vil vi ej! sagde den tredje. — For der bli'er da mer til *vos*, naar vi er dem foruden!

— — — —

Paa Mosestien traf jeg Hemming Terkel med Kone og seks Børn. Han havde holdt Opbyggelse ved Kæmpehøjen bag Indelukket, men Besøget havde kun været ringe.

— For Djævelens Børn farer hellere li'e lukt til Helvede paa en snurrendes Karreselbane, end di hører et lille hjærtevarmt Ord fra Herrens Mund! forklarede Hemming og sendte mig et dybt og alvorligt Blik. Og hans Kone stod hos og nikkede stille til hvert Ord han sagde.

Men Børnene stirrede længselsfuldt ind mod Skoven. hvor en Raket steg hvislende op over Trætoppene, og hvorfra der lød Sang og Musik og Latter og Raab langt ud i Natten.

HANS OLSEN

JEG var gaaet langs Diget neden om Møller Korneliussens Lade og stod nu oppe paa Markvejen udenfor Hans Olsens Gaard.

Der var Udsigt over et fladt Sletteland med spredte Huse og Træer, med gule Rugstubbe, Gaarde og Kirker. Bag dette kom Fjorden med sine Smaaøer og Smaaskibe. Og ovre paa den anden Side Vandet løftede „Borren Broge“ sine to rundpullede Bakketoppe op over Skoven.

Lige indenfor paa Marken gik en Følhoppe og græssede. Føllet holdt sig bestandig paa Siden af Moderen. Det lignede en Gyngehest, der var skruet af Gængerne. Engang imellem stak det hele Forkroppen ind under Bugen paa den gamle og pattede forslugent og viftede livsfrisk med Halen. Men naar Hoppen saa tog et Skridt for at naa en Tot Græs længere borte, stod den lille et Øjeblik fuldstændig selvopgivende og stirrede aandssvagt frem for sig. Derpaa samlede den sig og stavrede med vidt udsprittende Ben hen til Moderen og pattede løs igen.

— Di staar nok og ser paa mit Føl, Hr. Kandedat? sagde Hans Olsen, der kom gaaende oppe fra Møllen.

— Ja, sagde jeg — det er en nydelig lille Tingest, De dér har!

— Ja, ja! sagde han fornøjet. — Naar Vorherre lægger sin Velsi'nelse til, ka' der nok bli'e en *Hest* a' ham, for *Krop* har han.

— Og Ben! sagde jeg.

— Ja *di* er jo no'et klejne! — — Men han er da heller ikke mer end som tre Maaneder. — — Næmen nu ska' Di sgu se en Bro'er, han har, *det* er en Tamp! — — Væ'sgo og vent lidt, saa ska' jeg hente ham.

Og Hans Olsen satte i Smaatrav ned mod Gaarden og forsvandt ind gennem Porten.

Et Par Minutter efter viste han sig ude paa Marken i Følge med en stor rødbrun Plag. De luntede afsted ved Siden af hinanden.

— Se *det* er Tøj, hva'? sagde han og præsenterede Plagen. — — Men kom dov ind over Gær'et! sagde han. — Elle's ka' Di sgu ikke ri'ti' faa ham i Øjesyn.

Jeg krøb ind over Gærdet.

— Sikke Bentøj! — — og sikken Rejsning!

— Storartet! sagde jeg. — Hvor gammel er han?

— To Aar i Maj. Men han har Dælen rive mig ossensaa en Fa'er, der er værd a' vokse etter!

— Hvem er Fa'eren?

— Det er sgu Aktiehingsten Roland! Tyve Kroner pr. Hoppe, og ti naar det ikke bli'er til no'et.

— Saa det hænder?

— Ja—ha—a det gør sgu saa! for sommetider vil Hoppen jo ikke ri'ti' falde til.

Den rødbrune stod og gnubbede sig op ad Hans Olsen og nappede ham i Skjorteærmerne.

— Ja, kælen er Du, din Gravso! sagde Hans og kløede Dyret mellem Næseborene. — Ka' Du gaa hen og hilse paa din Bro'er! — — Jeg véd ikke, om Hr. Kandedaten ku' ha' no'en Fornøjelse a' og se Gaar'en? spurgte han saa.

— Jo Tak, det vil jeg skam meget gærne! sagde jeg. — — Der er rart med Korn i Aar, begyndte jeg, da vi havde sat os i Bevægelse.

— Ja en Velsi'nelse! sagde Hans og standsede. — Naar bare vi véd og skønne paa det.

— Jo—o, sagde jeg.

— Det ka' sgu undertiden være skralt nok, Fa'er, sagde Hans og saa' ud over Markerne — for der findes da Kluddersvandser i alle Kla'ser.

— Det *gør* der, sagde jeg.

— Nu er der med Eksempel Mikkelsen paa Sofiero, vedblev Hans Olsen. — Hva' *er* det for en Mena-ge!

— Ja det er nok skidt med ham — —

— *Skidt?* — — det er Dælen rive mig *Møg*, Fa'er! Og det ka' Di gærne hilse ham fra *mig* og si'e.

— Er det *saa* galt? spurgte jeg.

— *La'er* han nu ikke sin Rug staa dér og vente? ved-

blev Hans i højeste Grad indigneret og begyndte igen at gaa. — Hva' Saten venter han efter? Vos andre har kørt vor ind for over *otte* Dave siden.

— Tja—a — — sagde jeg.

— Næmen det kommer der a' og ville mingelere sig ind i no'et, ma'kke forstaar sig paa! — — Fordi han nu ha'de Begavelse til og vaarre Spækhøker, saa tror den Fusentask stra's, a' han ossensaa ka' vaarre Landmand.

— Han tjente jo godt? sagde jeg.

— Ja han kom sgu herover med mindst Hundredtusend, sagde Hans med Agtelse.

— Og nu?

— *Nu?* Ja nu ejer han gudhjælpeme ikke Salt til et *Æg* engang!

— Hvorlænge har han siddet der?

— Syv Aar! det er syv Aar siden, han købte Gaar'en. Det er kønt destenleret? — — Og *saa* holder han Forvalter og Mejerske og Husbestyrerinde! — — Næ—i jeg si'er ri'nok Tak, si'er jeg, vedblev Hans Olsen og tog et Par Skridt. — *Ku'* Kællingen lave Pølser derinde i Køvenhavn, saa er hun vel ikke for fintfølende til ossensaa a' fabrekere den Slat Rababérgrød, eller hva' det Dævelskav hedder, di ædder om Søndavene! — — Næmen ser Di, fortsatte han og standsede igen. — Mikkelsen vil dopere, vil han, og det har han altid lagt an med. Han tjente jo herude i Byen hos Urtekræmmer Flemming, før han tog over og lavede denne hersens Pølsehistaarie. Og altid sku' han stille i graa Bukser og stiv Hat. Og nu er 'et, han vil spille Komedie med vos allesammen! — — Kommer han ikke kørende herud i Storskoven i Po'nyvogn med skamferet Kusk? Og Madammen og han sitter bav i og knejser med Snuderne opetter, saa ma' ka' se dem li'e lukt ind gennem Ho'edet!

Hans Olsen tog mig i Frakkeopslaget og saa' mig ind i Øjnene og sagde:

— La' vos to takke Gu', sagde han — a' *vi* har faaet en bedder Forstand!

Saa gik vi atter et Par Skridt. Og den rødbrune fulgte os i Hælene og standsede, hver Gang vi standsede.

— — — —

Hans Olsens Gaard var en af de almindelige Bøndergaarde med fire sammenbyggede Længer og en Port henne paa den ene Side. Men Murenes Kalk skinnede hvidere end

paa de fleste, og Tagene var hele og velholdte. Og ovenover Porten stod med store røde Bogstaver *Mariesminde* paa et himmelblaat Bræt.

— Se, se! sagde jeg og pegede. — Hvor net Hans Olsen har faaet lavet det.

— Ja ma' gør jo altid *lidt*, sagde Hans og smilede smigret. — Hør Du, Kesten Kims, henvendte han sig derpaa til Plagen — nu er det nok bedst, vi faar Dig ind igen!

Han tog Dyret i Pandelokken, og vi gik ind gennem Porten.

— Mutter! raabte Hans hen imod Stuehuset — her er Kandedaten og vil hilse paa Dig.

En stor svær Kone kom langsomt ud af Køkkendøren, medens hun tørrede sine nøgne røde Arme i Forklædet.

— Velkommen! sagde hun trevent og saa' sky ned i Stenbroen.

— Goddag! sagde jeg og trykkede de to Fingre, hun rakte ud mod mig.

— Hør, Mutter, ka' Du'nne trække Henrik over? sagde Manden. — For vi ska' gærne ind og ha' vos en Drik Øl.

— Kom saa Henrik, sagde Konen, og hun og Plagen gik langsomt over ad Stalden til.

— Næ—i, vi ska' da *denne* Vej! sagde Hans Olsen næsten fornærmet, da jeg skraaede hen mod Køkkendøren.

Og saa gik vi ind ad den „fine" Dør og ind i Forstuen. Der var Stengulv, og Hans satte sine Træsko fra sig, inden han gik „op" i Stuen.

— Velkommen, sagde han saa — og væ'sgo' og sit i Sofaen.

— — — —

Det var en rummelig Stue paa tre Fag med smaabitte Ruder og Kappegardiner. Der var lavt til Loftet. Og Brædderne og Bjælkerne var malet med samme blaa Farve som Skiltet ude over Porten. Alle Møblerne stod regelmæssigt fordelt langs Væggene, der var betrukket med mørkegraat Tapet med lysegraa Rosenbuketter. Der stod et stort Chatol og en Sofa med et firkantet Bord foran. Og henne ved Vinduet tilhøjre stod et „bornholmsk" Stueur i høj Kasse. Det var lavet i Sakskøbing af min Bedstefaders Broder og viste baade Timer og Dage og Dato. Og saa kunde det kukke. Min Broder havde et Mage til hjemme paa Frørup. Henne mellem to af Vinduerne stod en lav Dragkiste med Glas og

Kopper og en rødbroget Lerhane med en Revne i Ryggen. Paa Væggene hang der nogle kolorerede Skibe, samt Præmiehingsten Hamlet, der var klippet ud af et Landmandsblad. Og over Sofaen var der et stort Litografi i Glas og Ramme og med Titlen „Die trauernden Polinnen“: to grædende Kvinder og et smilende Barn ved Siden af en rygende Kanon og en sønderdelt Fane. — Henne ved Kakkelovnen laa en halvfærdig Bikube af Straafletning. Og fire Træstole med Krølhaarssæder stod opstillet omkring ved Dørene.

— Væ'sgo'! sagde Hans Olsen, da han kom ind med en optrukket Ølflaske og to Spidsglas. — Væ'sgo'! sagde han igen og skænkede i. — Jeg tror sgu, det har vridt sig! sagde han og smaskede prøvende, efter at vi havde tømt Glassene.

— Næ—i, sagde jeg — det synes jeg ikke.

— Naa ikke det. Ja for Karret har da før vaarren brugt til Petroleumstønde. Vi fik det ude hos Flemming her i Foraaret.

— De brygger selv? spurgte jeg og spyttede.

— Jaha, ja! Vi har jo'nte vaarren Spækhøkere i Fortiden! lo han. — Men væ'sgo' og ta' en Segar!

— Tak, sagde jeg — jeg ryger ikke!

— Da saa' jeg da ri'nok Kandedaten ry'e her forleden ude paa Landevejen!

— Ja, sagde jeg — ja—a, men det var en Cigar, min Doktor ha'de sendt mig inde fra Kjøbenhavn.

— Naa—aa, ja—a, sagde han og stillede Kassen op paa Chatollet igen. — Svavheder *det* har vi jo alle! sagde han.

— Hør, Hans Olsen, De kender jo Korneliussen?

— Jo.

— Hvad er det for Historier, der gaar om ham?

— Histaarier! Histaarier! gentog han og slog forarget med Hovedet. — Hvem gaar der ikke Histaarier om? — — Se nu ham, Kapellan Møller ved Missionen, hva' gaar der ikke om *ham?* — Men jeg tror sgu aldri' et Ord a' det!

— Jamen *det* er vist ogsaa Usandhed, sagde jeg.

— Ja—a—a. Fa'en véd det! for han ser da forresten lumsk nok ud.

— Og hva' *er* det saa for Historier, man fortæller! vedblev jeg.

— Næ—i det er begriveli'vis Løgn! — — Men den

sidste er da for den Savs Skyld god nok, enten den saa er Løgn eller Digt, klukkede han.

— Den kender jeg ikke, sagde jeg.

— Ja *jeg* tror begriveli'vis ikke et Ord, forsikrede Hans — — for han er da en ordeneret Præst, véd jeg. — — Men han holder jo disse hersens Møder i Skolen, ser Di, og ude i Pilemosen. Og saa plejer han van og følles hjemetter med no'en a' Fruentimmerne. Saa var 'et forleden, Avten di gik paa Stentestien over Søren Vejlemands Marker, Kapellanen og Maren Høys og hinne den lille Sypi'e oppe fra Borreby og en tre—fire andre. Og *han* hjalp jo adræt Fruentimmerne over Stenterne. Og da di saa sku' si'e Fa'vel til hinanden, saa kyssede han dem jo. Og saa kommer da ossensaa gamle Sidse Smeds med Hareskaaret og stikker Snutten til. Men Præsten *skydder* hinne fra sig og *slaar* ud med Haanden og si'er: *Nej Sidse!* si'er han, *Du er endnu ikke vædi' til a' kysses a' den hellige Aand!* si'er han, hi, hi! — — Men det er begriveli'vis Løgn! endte Hans Olsen alvorlig.

— Ja naturligvis, sagde jeg.

— For vi véd da, a' i Gu's Ri'ge, dér er der hverken Forskel paa Kjøn eller Alder!

— Nej, det er der ikke, sagde jeg.

— Men trist er 'et nu for Møller alli'evel, vedblev Hans — for han *ser* sgu ud til lidt a' alting. Og vidste ma' ikke paa det bestemteste, a' han var Præst, saa ku' ma' sgu falde paa og tro, *hva'* ma' vilde. — — Ku Di'nte ha' Lyst til a' se Køerne?

— Jo, sagde jeg og rejste mig.

— Ja, det er nok a' Familjen? sagde Hans, da jeg gik hen mod Uret henne ved Vinduet.

— Ja, det var min Bedstefaders Bro'er, sagde jeg.

— Det har nu li'godt vaarren en klov Mand, har det! — Baade Datum *og* Timer *og* Minutter og Kukker! Der er sgutte manne, der gør ham *det* etter.

— Han døde paa en Sindssygeanstalt, sagde jeg.

— *Gjo—o—re* han? sagde Hans med dyb Medfølelse. — Herregu', tjø, tjø! — — Ja hva' Saten ka' det saa hjælpe og ha' Forstand?

— — — —

— Ja *jeg* staldfo're dem nu, forklarede Hans Olsen, da vi kom over i Kostalden — for Gjø'skens Skyld. Di gaar jo elle's og klatter den rundt til ingen Nytte.

— Men hvor bli'er den flydende af? spurgte jeg.

— Hun render jo denne Vej omkring og saa ud i Mødningen, viste han. — Bedst var 'et begriveli'vis, om ma' ha'de sig en Ajlepumpe, sagde han.

— Ja, ja—a! sagde jeg.

— Men saa sku' ma' jo ossensaa ha' en Vogn — —

— Jamen Hans Olsen har jo Penge nok, sagde jeg.

— Saa—aa? sagde han og trak Øjenbrynene op.

— Det si'er da Folk — —

— Histaarier! lo han smigret og slog ud i Luften med den ene Haand.

— Naa—aa, sagde jeg — der er nok et Par Strømpeskafter — —

— Hi, hi! klunkede han igen. — Hi-*staarier*, Far! Hi-*staarier*!

— Det er en køn Ko, den røde dér, sagde jeg og pegede paa Nummer to i Rækken.

— Det er 'et sgu osse! sagde Hans. — Jeg købte hinne for tre Aar siden her paa Degnens Aksjon.

— Hva' for en Degn?

— Ham, Jørrensen — —

— Venstremanden?

— Ja *Di* er begriveli'vis højre? spurgte Hans Olsen og kneb det ene Øje til.

— Naa—aa —

— Jo kom ikke med den, Fa'er! — — Men det er sgu aa li'emeget, *hva*' ma' er, naar bare ma' er, hva' ma' *er*! sagde han saa. — Men se nu denne hersens Jørrensen, ham jeg købte Koen a', ham ha'de *vi* jo va'lt. Og der var ikke Ende paa hans store Ord og fede Flæsk! For Snakketøj ha'de han. — — Men saa kommer der jo dette Cirkumlære rundt, a' Degnene sku' holde deres Kæft. Men det ku' vorres begriveli'vis ikke. Og saa faar han jo sin Afskedi'else.

— Stakkels Mand! sagde jeg.

— *Ja*, det ka' jo vaarre slemt nok, indrømmede Hans Olsen med en beklagende Bevægelse — for han *sat* jo med Kone og Børn. — — Men han ble' dov altfor rent spillende tosset igen! Han rendte til Menister og Amtmand, og græd og lamerterte og sa'e saaden og saaden — — a' *han* ha'de aldri' ment et Ord med det hele, og a' det var vos, der ha'de skubbet ham frem og — — og saaden og saaden.

— Naa?

— Jo, og saa fik han da Pensjonen — — Men samtiji' gik han her og prækede for vos, a' *han* var en Ka'l, der stod ved sit Ord, og han sku' sattentame nok lære dem! — — Og vi væller ham jo glat væk ind en Gang til. — — *Menn* saa ser vi sidden hen i Avisen, hvodden det er fat! A' han brød sig Fa'en om *vos*, men stemte med di andre! — — Herovre turde han begriveli'vis ikke vise sig tiere. Og han blev da heller ikke val't mer! — — Men *hva*' ku' det skade ham? Han ha'de lirket og smissket saaden for di derinde, a' han fik Penge fra en Stiftelse. — — Og nu sitter han i Køvenhavn og har en Helvedes til Skole!

— Det har været en klog Mand, sagde jeg.

— Klov, ja! gentog Hans Olsen harmfuldt — det takker Saten ham for! Paa den Vis ka' vi sgu allesammen vaarre klove! — — snydde og bedrave og gaa fra sit Ord! — — Næ—i, Fa'er, sagde han og lagde Haanden tungt paa min Skulder — enten *er* ma' no'et, eller osse er ma' en Fusentask! — — Ja *det* er nu *min* Mening! endte han rød i Kalotten.

— Ja naturligvis har Hans Olsen Ret, sagde jeg — men — —

— Se nu paa den røde! udbrød han pludselig og pegede paa Degnens Ko — sikken hun staar og lumsker med Øjnene! Det er min Sali'hed, li'som jeg ku' se Jørrensen for mig! — — Og malkede hun ikke saa kontant, saa sku' *jeg* vist ikke gi' hinne Husly i manne Dave.

— Ja hun ser unægtelig noget lumsk ud, sagde jeg.

— Jamen vi kender hinne! fortsatte Hans Olsen — vi *kender hinne*! — — Men det fø'ste Aar, hun var her, spillede hun vos ri'nok en slem Komedje. — — Dengang jeg købte hende ovre paa Aksjonen, stod Jørrensen jo hos og berettede en lang Sludder om, a' hun var det fre'sommeli'ste Kre'tur, han no'ensinde ha'de hat Omgang med og — saaden og saaden. — — Og en Tid *gik* det jo osse. Men saa en Dav a' min ældste Søn trækker hinne ud til Vandstedet her omme ba' Haven, saa render hun ham det ene Horn ind li'e bav i, saa Endetarmen splintres paa ham, og han ku' hverken kryve eller gaa og maatte holde Sengen i over tre Maaneder. — — Se *det* kalder jeg nu heller ikke ho'net a' Jørrensen!

— Jamen det kunde han dog ikke vide noget om, sagde jeg.

— Aa jo Fa'en ku' han saa! sagde Hans Olsen afgjort. — Men den Slavs Folk ka' nu aldri' uden at di saaden immer ska' lumske sig frem i Verden!

— De har nok købt Anders Karlsens Vænge heroppe ved Klatterup? sagde jeg saa for at slippe for mere Jørgensen.

— Ja.

— Hvormange Tønder Land er det?

— Fem. — — Deres Bro'er vilde nok osse ha't dem? sagde Hans og kneb det højre Øje sammen.

— Det vilde han nok, ja.

— Hi, hi! grinte han. — Fa'er!

— Nu har De snart en stor Gaard, vedblev jeg.

— Ja—a, det hjælper! — — Syvogtresindstyve Tønder Land! — — Folk har sgu ossensaa ondt nok a' det. Di si'er, jeg har formeget Jord! Men hva' Fa'en, naar jeg *passer* det?

— Næ—i! sagde jeg. — Det ligger nok lige op til Præstens Have?

— Ja det gør.

— Han er blevet svært gammel paa de sidste Aar.

— Ja han er sgu saa! — — Men det var aa en forblomstret ulden Histaarie med Datteren. — — Ska' vi gaa ind til Svinene?

— Ja, sagde jeg. — Men jeg maa nok forresten snart se at komme hjem ad Frørup til! sagde jeg og saa' paa mit Ur.

— Aa skidt! mente Hans Olsen. — Kandedaten gaar jo alli'evel bare her og driver.

Og saa gik vi ind til Svinene.

— Hva' si'er Di til *den*? spurgte Hans og pegede paa en So, der laa yppig henslængt paa Siden og gryntede.

En tolv—fjorten Smaagrise væltede om mellem hverandre ovenpaa den gamle og sloges om at komme til.

— Den er modbydelig! sagde jeg.

Han saa' paa mig i højeste Forbavselse.

— Ja jeg mener, sagde jeg hurtig — den er tyk, den er fed — —

— Ja, nikkede han, men skævede dog endnu lidt mistroisk hen til mig — det er en ma'esløs So! — — Og saa faar jeg ti Kroner for hver a' di smaa. Det klodser!

— Hvor er de andre? spurgte jeg og kiggede ned i et tomt Aflukke ved Siden af.

— Di er udenfor, sagde Hans. — Di har sgu godt a' og

faa lidt Mosjun engang imellem. Og saa fiser di saa rart ud med det samme.

— Ja—a, sagde jeg.

— Næmen Præsten heroppe, vedblev han — han ha'de sgu en So her i Forfjor, *det* var en Tamp! — — Men *nu*! nu har han jo forpagtet Avlingen ud til David Hansen — og saaden, og nu brydder han sig hverken om *det*, eller no'et andet.

— Han kan dog kun være et Par og halvtreds? spurgte jeg.

— Næ—i! Men det *var* jo denne fortry'eli'e Histaarie med Datteren. — — *Jeg* tror begriveli'vis ikke et Ord a' den! Men sæl om den nu'nte var Tilfældet, saa tog den gamle sig alli'evel det hele saa nær, a' han var ved a' gaa i Jor'en over det. — — Og han søjer da nok ossensaa en anden Kald, si'er di.

— Det kom jo ikke til nogen Undersøgelse? spurgte jeg.

— Næ—i, for han er jo da Præst! — — Og han ku' jo bare la' Folk snakke, den Kludremads! Men se, det var jo det, a' *han* ha'de nok ikke no'et med det a' gøre, det var Konen og saa Datteren.

— Jamen Datteren laa jo til Sengs — —

— Ja der er jo aa dem, der si'er, a' det var *ham* og Konen, vedblev Hans Olsen hemmelighedsfuldt. — Fa'en hitte forresten ud a' 'et! — — a' di ha'de ta'et Barnet, lisom Datteren laa daanet og ha'de født det. — — Og saa var 'et jo, a' Stupi'en ble' syg derude ved Fugleskydningen og kom hjem og saa' det.

— Ja hva' *saa*' hun? sagde jeg og rystede paa Hovedet.

— Ja hun saa' sgu da, a' di ha'de lagt under Ovnen, og a' der var en masendes Hede!

— Fruen ha'de vel bagt eller stegt, sagde jeg.

— Ja, det var nok netop *det*! Men *hva*' var det, hun ha'de stegt?

— Og saadan noget tror De paa?

— Næi, næ—i! Gu'fader! jeg tror s'men aldri' en Muk! forsikrede Hans ivrig. — Men løjerli't var 'et nu li'godt alli'evel, a' Fruen ha'de ha't saadan et Jav med og faa alle Pi'erne ud til Fugleskydningen derude i Storskoven. *Hun* plejer sgu elle's ikke og vaarre saa ettergi'endes a' sig.

— Hvor blev Datteren af? spurgte jeg.

— Ja hun ble' jo sendt til hinnes Tante ovre paa Møen,

og dér er hun endnu. Og Stupi'en maatte skifte til den fø'ste Bissedav — — Men *jeg* har for den Savs Skyld aldri' ha't no'et udstaaende med Præsten! sluttede Hans Olsen og smed noget rent Halm ind i den tomme Svinesti. — Han taler, som han ska', og er elle's en herli' Mand — saaden. — — Vil Kandedaten ikke ud og se Bierne? spurgte han saa.

— Næ Tak, sagde jeg — nu maa jeg skam afsted! — — Men en anden Gang, Hans Olsen.

— — — —

— Mutter! kaldte han, da vi igen stod ude i Gaarden. — Kandedaten vil si'e Fa'vel!

Og Konen kom ud og rakte mig de to Fingre, som jeg atter hjærtelig trykkede.

— Si' til Deres Bro'er, raabte Hans Olsen efter mig ud gennem Porten — a' han ka' sgu elle's godt faa di fem Tønder Land.

— Ja det er vel saa til halv Pris? spurgte jeg.

— Hi, hi! klukkede Hans og rev sig i Nakken. — Fa'er!

ENDETØNDEN

DET var en ustyrli' mærkværdi' Hest! sagde Staldkarlen Niels Lende, da vi en Aftenstund sad sammen paa den lille Bænk omme ved Indkørselen og røg vore Piber. — Og saaden *hun* ku' spekelere! sagde han — det var li'efrem eurimeli't!

— Ja, sagde jeg — klog var hun!

— Og se nu her igaar da hun døde, vedblev Niels fordybet i Minderne — saa stod hun jo løs i Baasen. Grimmen ha'de jeg ta'et a' hinne a' den Grund, a' saa ku' hun jo li'som lidt bekvemmere hoste ud. — — Jeg stod nere og muede under Jarlstenshoppen — *hun* ha'de jo Durkløv — og tænkte ikke paa no'en Ting i denne Verden. Ser jeg hinne saa ikke mirnik og dirnik gaa li'e bavlæns ud a' Baasen, Endetønden! Hva' Satan? tænker jeg. Og saa gaar hun ganske gesindi' op til Vindvet ud til det nordre Engstykke, Kandedat Johannes véd. Og dér stiller hun sig op og spekelerer med Øjnene li'e lukt ud igennem Ruderne. Hva' Fa'en ridder Endetønden! tænker jeg igen og vil op til hinne. Men saa vender hun sig ganske stille rundt. Og Ho'edet hænger helt nere mellem Forbenene paa hinne. Og saa gaar hun li'saa ny'eli' op i Baasen igen. Og hun snuser en totre Gange til Havren — for jeg ga' hinne jo mest Havre paa det sidste, gjorde jeg, Skravlet! For én tænker jo ve' saaden Lejli'hedder paa sig sæl osse, Kandedat Johannes, sagde Niels og nikkede alvorlig — om no'en sku' bevise én Venli'hed og Kærli'hed, naar Vorherre falder paa og kalde én til sig! — — og saa smækker hun sig ner. Og væk er hun, li'e kontant død med det samme!

— Ja—a, sagde jeg — hun var jo gammel! — — Bestilte hun andet end at køre med Faarepers Hus nu?

— Næ—i. Ja det vil si'e, hun maatte jo en lille Trip til Byen engang imellem, men det ku' jo datte udarbejde hinne. — — Men ka' Kandedaten faa i sit Ho'ede, *hva'* hun vilde oppe ved det nordre Vindve? spurgte Niels og saa' mig dybt ind i Øjnene.

— Hun vilde vel se paa Marken og Græsset for sidste Gang, Niels, sagde jeg.

— Ja—a, sagde han — én véd junte, hva' det er a' dø, før en sæl li'som har prøvet det! — — Men én Ting synes jeg nu alli'evel, a' hun er for god til, og det er, a' der saaden ska' koges Sæve paa hinne.

— Skal der da det? spurgte jeg.

— Ja vel saa! sagde Niels vredt. — Har Kandedaten ikke hørt *det?*

— Nej!

— Jo—o, det er Husjomfruen, er 'et, den Lappedykker! hun er li'som hun er rent vanslægtet etter a' koge Sæve. — — Og mer end som en fjorten—femten Pund bli'er der danne, for maver var hun, lagde han til. — — Naa, men der er jo ikke stort a' si'e til 'et, sluttede han i en behersket Tone — for den Vej er vi jo alle beskaaret! — — Men elle's mener jeg da for *min* Part, ivrede han igen — a' sæl om Endetønden ikke var mer end som en Firfødding, saa ha'de hun da nok fortjent en mere kristeli' Reverens, for hun var allenfals li'saa klov som Jomfru Jensen, om osse *hun* spankelerer Jor'en over paa to!

Og Niels suttede paa Piben, saa det skrattede nede i Svampedaasen.

— Hvor kom det sig, at hun havde faaet det underlige Navn? spurgte jeg lidt efter.

— Ja—ja—a, smilede han — hva' ka' Menneskene ikke hitte paa! — — Hun bar det forresten allerede, da Kandedat Johannes Bro'er køvte hinne ovre a' Pille Smedden i Skovbølle. Di sa'e, a' det var Sønnen, ham den lille gesvansi'e Lappeskrædre i Kastrup Vænge, a' det var ham, der ha'de døvt hinne begrundet paa, a' hun ha'de saaden svære Hofteben. — Og sommetiddens, naar det degyndte a' tusse, eller det var taaget i Vejret, saa li'nede hun sgu ossensaa grangiveli' en a' di store Edderkopper, Kandedaten véd. — Men det sku' begriveli'vis vaarre en *meget* stor, lagde han forklarende til.

— Ja naturligvis, sagde jeg.

— Og saa var der jo ossensaa *det*, vedblev han og rykkede mig lidt nærmere — a' hun ha'de den Svavhed, (her blev hans Stemme lav fortrolig) a' hun ikke for aldri det ku' holde paa sine Vinde, og *sær* naar hun slog over i Trav.

— Naa herregud! sagde jeg — det kan jo hændes den bedste.

— Ja Gu' ka' 'et saa! sagde Niels. — Og *hun* ku' allenfals ikke for 'et.

— Hun var nok ellers flink? vedblev jeg.

— Ja *det* var hun! Der har s'men aldri' vaarren et undt Ord mellem vos.

— Jeg synes dog, jeg kan huske noget om en Historie, Du og — —

— Ja—a, ja—a! sagde Niels. — Men det var straks, da vi ha'de faaet hinne.

— Hvad var det egentlig, der skete?

— Naa—aa, sagde han og blinkede polisk med det ene Øje. — Johannes véd det sgu godt!

— Nej jeg forsikrer Dig! — Løb den fra Dig?

— Næ—i, næ—i! sagde han ivrig. — Gu' gjorde hun da ej! — Næi, se det var jo en Søndav, begyndte han saa — a' jeg red paa hinne ud etter Posten. Saa møder jeg ham, Iakob, Avlska'len ovre fra Grængegaar'en. Og vi kommer jo ner hos Langlænderen omme i Bispegangen og faar vos et Par smaa Kradsere. Jakob red paa Stykhesten, der var en farli' Giraf til a' føjte a'. Og saa paa Hjemturen lidt ude paa Kamstrup Landevej si'er Jakob til mig, om vi sku' kapridde. Og jeg si'er jo ja, endda jeg ikke kender Bestet, jeg ridder paa, saaden indtrængende. — — Jakob sætter saa i med Stykhesten, til det rasler etter. Og jeg tæ'sker jo løs paa Endetønden, og hun begynder da ossensaa saa smaat a' fjærte a'sted. Men der var begriveli'vis ikke *Tale* om, a' vi ku' udrette no'et. — Nu ha'de jeg lad't mig fortælle derovre fra Skovbølle, a' hun sku' bli'e li'som det bare Krudt, naar hun ble' killet mellem Ørene. — Enhver har jo *sine* Svavhedder, Kandedat Johannes! Se nu Sidse Smeds! hun ka' for sit Liv ikke taale a' faa Spindesvæv i Ansigtet. Og ham, Pe Dimbolt, han bli'er saa ædende gal, naar der sitter en Hane paa hans Brøndvippe! — — Næmen saa tænker jeg jo, a' det vilde vaarre en evi' Skam baade for mig og for Gaar'en, om Stykhesten sku' komme fø'st. Og saa stikker jeg jo Slikkefingren op i Nakken paa Endetønden og lirker

hinne lidt mellem Haarene. Men hun ryster sig bare og grynter akkerat som hun ku' vaarre en Pattegris. Saa lirker jeg igen. — — For Jakob vendte sig om og vrængte Næse a' mig. Men Fa'en rive mig, om saa ikke Endetønden li'e med det samme staar saa fast som en Slivesten, saa jeg nær var gaaen ud over Ho'edet paa hinne. Ko's bevares, hvor ble' jeg dog gal! — — For én er jo aldrig det Menneske, én gi'er sig ud for, naar Vreden ta'er én, Kandedat Johannes! — — Og saa griver jeg med hele Haanden fat mellem Ørene paa hinne og river og rusker, saa jeg ble' fuldkommen laadden paa Fingrene a' alle di Haar, jeg trak ud. Nu ska' Du Dælen splintre mig frem, enten Du vil eller ej, dit Smørtru'! tænkte jeg. Men Fa'en maa bli'e klov paa Dyrenes Tænkemaade, for Endetønden begynder a' gaa bavlæns. Li'saa ny'eli' bavlæns som en Vandtaske! Og saa spaserte hun mirnik og dirnik over a' Grøften til. Jeg sparker hinne i Siddebenene og tæ'sker hinne. Men bavlæns gaar hun nu immerhen. Og li'e med ét javer hun bægge Hinterfusserne ner i Vejgrøften. Og dér staar hun! Jeg ku begriveli'vis ikke ikke holde mig fast i Længden, natu'li'vis! Og jeg maatte jo la'e mig glidde ud over Rumpen paa hinne og ner paa Digevolden. Men aldri' *har* jeg vaarren saa knusende i mit Ho'ede! Det li'efrem kogte med Edder og Forgift i det. Og saa trækker jeg en Stavre ud a' Gær'et. — — Jakob var helt oppe paa den anden Side Kastbjærg Mølle for længe siden! — — og saa kravler jeg op paa Vejen med Tømmen i den anden Haand. — — Jeg tror, a' jeg ku' ha' tosket hinne ihjæl! For det er eurimeli', saa Kraften sti'er i et Menneske, Kandedat Johannes, naar Forstanden er væk! sluttede han og gav sig ivrig til at sutte paa sin Pibe.

— Der er vist ikke Ild, Niels, sagde jeg. — Værs'god, her er Stikker.

— Tak, sagde han og tændte.

— Naa? sagde jeg saa.

— Ja—a, Kandedat Johannes, begyndte han igen, da han havde faaet sig et Par Mundfulde — jeg *har* oplevet meget i *min* Tid baade her i Sognet, og mens jeg laa i Tjenesten! Men aldri' i mine livfødte Timer er jeg ble'en saa rent sørgmo-di-gen stemt som i *den* Stund! Det var li'som no'en tog mig indvendi' paa Hjærtet, og saa ble' jeg saa underli' tyngslet i hele min Krop, li'som a' der var lagt en Tønde Hvede paa mig.

— Hvad var der da i Vejen? spurgte jeg.

— Det var Endetønden, sagde Niels og nikkede hen for sig — det var Hesten! — — Og ha'de jeg ikke hørt, a' det er Digt og Histaarie, a' manne Mennesker etter deres Død sætte sig ner i Dyr og andre levendes Ting, saa sku' jeg s'oret paa, a' det var min Søster Marie, der saa' ud igennem hinnes Øjne!

— *Din Søster*! sagde jeg.

— Ja for Dyret staar jo dernede i Grøften, og hele hinnes Lejeme bæver, og Knæerne ryster, saa hun er ved a' styrte om. Og saa ser hun hen paa mig og paa Stokken, jeg ha'de brukken fra Gær'et, li'som hun ku' si'e: slaa kun, Niels! slaa mig kun! — — Men jeg slog ikke, gjorde jeg ikke, for Stokken faldt ud a' mine Fingre og trillede væk. Og li'e med det samme glidder der saaden et underli't Skilderi forbi mine Øjne! Og *det* var min Søster. — — Hun døde vel her for tyve Aar siden, og i manne Aar har jeg s'men ikke tænkt paa hinne. For der kommer jo saa meget imellem, Kandedat Johannes! — — Hun gik nu immerhen og rystede, og det var li'som hun ikke ku' støtte paa Benene. Det var Sanfejs, hun ha'de, og hun ha'de faaet det, da hun var fem Aar. Alting, hva' hun sku' bære, det tabte hun. Og naar saa den gamle vilde ry'e i Haarene paa hinne, saa var 'et, hun immer saa' paa hinne med sine Øjne og sa'e: slaa mig kun, Mo'er, slaa mig kun! men jeg ka' ikke gøre for 'et! Og saa græd hun, Skrovet, — — og saa græd hun.

Her standsede Niels og bankede sindig sin Pibe ud mod Kanten af Bænken. Derpaa sagde han:

— Etter hva' jeg nu saaden sæl har tænkt mig ud, Kandedat Johannes, sagde han — saa formoder jeg, a' Dyrene har deres Tanker indvendi' li'som vos Mennesker, og a' naarenstid di paa éu eller anden Maade har ét eller andet for dem sæl, saa maa vi agte det.

— Ja—a, sagde jeg — det er vist meget rigtig, Niels.

— Forstaar sig vel, forklarede han videre — *jeg* har jo kun min Lærdom fra Hestene, begrundet paa, a' det er dem, jeg har stoderet al min Tid. Hvordan det forholder sig med Køerne og di lavere Klasser, se det ka' jeg jo vanskeli' ha' no'en Mening om.

— Nej, vist ikke, sagde jeg. -- Men hvad blev det saa til med Endetønden?

— Naar jeg maa si'e min Mening rent ud, vedblev Niels

og fortsatte sin egen Tankegang — saa tror jeg fuldt hen, a' Hestene er di Skavelser, der kommer vos Mennesker mest nær i det, ma' kalder Spekelasjun og Handlemaade? (Her saa' han spørgende op paa mig.)

— Ja—a! sagde jeg hurtig — ja, det tror jeg ogsaa!

— Og hva' Endetønden angaar, vedblev han — saa har *jeg* aldri' kendt hinners Li'emand til a' spekelere.

— Hvordan kom Du saa hjem med hende? spurgte jeg.

— Jo—o, sagde Niels — jeg mener nu som saa, a' *har* jeg fornærmet et Væsen, enten hun saa gaar paa to, eller paa fire, saa er d'inte min Ære for nær a' anerkende det.

— Nej, sagde jeg — det er fuldkommen sandt.

— Nu si'er vi, a' jeg ha'de gjort Kandedaten Skade paa Lejemet, sagde Niels ivrig og med en bred Gestus af højre Haand — eller jeg vil formode, a' jeg ha'de forklejnet Kandedaten ved Tale, eller paa anden Vis! — — Vilde det saa'nte være smukt a' mig, om jeg beklavede det?

— Jo—o! sagde jeg.

— Og ha'de Kandedaten fornærmet *mig,* vilde Kandedaten saa ka'ske la' *det* bli'e sittende?

— Aldrig! sagde jeg. — Jeg vilde straks — —

— Naa! smilte Niels tilfreds — ja ser vi *det*!

— Maatte Du trække Endetønden hjem? spurgte jeg.

— Næ—i vist ikke, sagde han forarget — vist ikke! der er da Maade med alt! — — Næ—i da jeg ha'de smidt Stokken og sundet mig lidt, saa gik jeg hen til hinne. Og saa tog jeg hinne omkring Mulen og sa'e — for *min* private Mening er 'et nu a' Dyrene forstaar vos — — naar vi da elle's snakker *dansk* til dem! — — og saa sa'e jeg: Saa er vi vel nu kvit, gamle? Og hun strøg Mulen op og ner' a min Aksel og saa' saaden paa mig, a' jeg ruskede en Tot Græs og ga' hinne. Og saa red vi hjem, sluttede han — — Og der har aldrig vaarren et undt Ord mellem vos siden.

Nu sad Niels en Stund uden at tale. Han stødte ganske smaat til en Jordklump med Spidsen af sin Træsko.

— Hva' er Klokken, med Forlov? sagde han saa.

— Et Kvarter over ni!

Han rejste sig.

— En maa nok saa ind a' fodre til Natten, sagde han. — Mon vi holder Oventørre i Maaren? sagde han og saa' op i Luften. — — Kandedat, kom det saa pludselig — om Di ku' lægge et Ord ind, saa der ikke ble' kogt Sæve paa hinne?

— Jeg skal gøre, hvad jeg kan, Niels! sagde jeg.

— Etter *min* private Mening, vedblev han — saa ska' Di nu angrive Jomfru Jensen langt mere end som Deres Bro'er, for det er hinne, der er rent taaveli' paa *det* Omraade.

— Jeg skal nok tale med hende, sagde jeg.

— For Endetønden var jo begriveli'vis ikke mere end som en Hest, sluttede han af — og det ku' jo enhver se. Men den stod mig nu li'godt alli'evel paa det Omraade li'-som en Smule nærmere end som de fleste.

Jeg nikkede. Og Niels gik langsomt ind over Møddingen hen mod Stalddøren.

EN MIDDAG

DER var Middag paa Frørup.

Jensen havde været i sit Es. Munden havde ikke staaet lukket paa hende. Og min Broder Niels havde i den Anledning haft et Par smaa Anfald af sit Kvindehad. Men da Gæsterne under Spisningen hvert Øjeblik erklærede, at *aldrig* havde de smagt delikatere Mad, nikkede Niels i Smug ned til mig, og vi drak et Glas sammen. Og jeg kunde se, at det var Jensen, vi drak paa.

Middagen *var* ogsaa efter Omstændighederne al Ære værd.

Suppe.	Rødvin.
Laksørred.	Sauterne.
Kyllinger.	
Artiskok.	Champagne.
Oksesteg.	Portvin.
Is.	Madeira.
Dessert.	

Da Niels med sit mest fortærende Blik havde sagt til Jensen, at vi skulde have Middag paa elleve Personer: om hun vilde være saa god at træffe sine Forholdsregler! havde hele hendes lille Person bævet af Henrykkelse. Og idet hun vendte sig om mod mig, sagde hun:

— Hi! saa skal man da ind og gøre Front for di *kære* Mandfolk!

Dertil vrinskede hun som en Hoppe og fôr nynnende ud af Døren.

— Jeg si'er hende Fanden tordne mig op til Skiftedag! bandede Niels. — Du skal se, Johannes, hun gør Skandale!

Men ved Bordet blev han, som sagt, forsonet. Ganske vist

saa' jeg ham vippe urolig paa Stolen, da Jensen et Par Gange, medens hun bød rundt, puffede med Albuen til Baronen fra Vintersborg og med sit mest henrivende Smil sagde: Ta' kun lidt mere, Hr. Baron! Men da Baronen virkelig hver Gang tog lidt mere, faldt Niels hurtig til Ro igen.

Alle gjorde iøvrigt, hvad de formaaede. Men en særlig Fornøjelse var det dog at se gamle Forpagter Egelund spise Artiskok.

Efter Desserten serverede Jensen Kaffen inde i Kontoret.

Da Samtalen en Stund havde drejet sig om rent almindelige Emner: om den nye Sogneraadsformand, om Høsten og Regnvejret, om Præmietyren Arctur og Inspektør Nørregaards glasøjede Knabstrupper, tog man sine Glas og Kognaksflasken og gik op i Billardstuen. Kun Baronen fra Vintersborg og jeg blev tilbage i Kontoret.

Solen spillede ind gennem Lindeløvet udenfor Vinduerne og hoppede rundt mellem Bøsserne og Jagtrekvisiterne paa Væggen ligeoverfor. Chartreuseflasken lyste grønligt paa Bordet foran os. Og Cigarrøgen oppe under Loftet sank og steg i store bløde Puder.

Vi sad i fortrolig Samtale i den højryggede Sofa med Fantasibetrækket.

Baronen var en lille blegfed Mand med korte Ben og en oppustet Mave, der voldte, at han i meget mindede om en Kropdue.

Særlig naar han sad ned, var hans Mave ham vistnok til Besvær. Han saa' idetmindste yderst anstrængt ud dér ved Siden af mig med Nakken trykket ind mod Sofaryggen og Øjnene stift hæftede paa Gibsrosetten oppe ved Lampekrogen.

— De ønsker ikke at spille Billard, Hr. Baron? spurgte min Broder inde fra Dagligstuen.

— Næ Tak, sagde Baronen — næ Tak!

— Har De Cigarer?

— Jo Tak, sagde han — jo Tak! — — Næ, som jeg *siger* Dem! fortsatte han sin Samtale med mig. — Diana *søger* sin Lige! — — Nu kommer jeg her i Fjor den tyvende September gaaende med hende over min Hvedestub. — — Og pludselig *staar* hun! — — *Jeg* har ingen Bøsse, men hun *staar!* — — *Hvad* har jeg at gøre? — — *Jeg* hjem! — — godt halvanden Fjerdingvej — —

— Næ virkelig — —

— Jo. — — *Godt* halvanden Fjerdingvej! — — Og da

jeg kommer tilbage, *staar* hun der endnu! — Og jeg *doublerer* ti Høns!

— Det var Satans — —

— Ja. — — *Jeg* doublerer ti Høns! — — Den treogtyvende Februar kommer jeg ned i min Mose — — med *Bøsse* men uden Hund. — — Dér ligger mig to Ænder i Rørene. — — Jeg *skyder* dem. — — Gaar hjem og henter Diana, og *hun* finder dem.

— Næ!

— Hun *finder* dem! — — Jeg solgte ikke den Hund for Tusind *Kroner!*

— Hvor har Baronen faaet den fra?

— En Datterdatter af min Rossberry, som jeg i v. Achens Tid solgte til Forpagter Egelund!

— Naa den! udbrød jeg.

— Kendte Kandidaten den? spurgte Baronen glad bevæget og rullede sit Ansigt om imod mig.

— Næ, men Egelund har jo opkaldt sin Husholderske efter den.

— Ja den Egelund, den Egelund! lo Baronen, og hans Mave gyngede — han er en stor Filur! — — Aa vil Kandidaten ikke række mig Chartreusen?

— Maa jeg skænke? spurgte jeg galant.

— Tak, Tak, Tak! sagde han og lagde sin Haand kærtegnende paa min. Hans Fingre var bløde og klamme som en Vandmand.

— Véd De, hvad hun brugte den Hund til? spurgte han saa og grinte som en Trækvind, der klemmer sig gennem en Dørsprække: — Hirr, hirr, hir-r-r!

— Nej?

— Til sin private Fornøjelse! — — Hva'? hirr, hirr, hir-r-r. Og han puffede mig i Siden med Albuen.

Jeg svarede ikke. Og lidt efter spurgte han:

— Har Kandidaten kendt Kammerherren? — — nej, næ?

— Næ—i, sagde jeg.

— En fortræffelig Mand, aldeles *fortræffelig* Mand! — — Men jaloux!

— Saa—aa?

— Ja. — — Han forbød sin Hustru at tale med mig — — med *mig!* hirr, hirr, hirr! — — Kan De forstaa?

— Næ! sagde jeg.

— *Sørgeligt,* at det Gods skulde splittes! vedblev han.

— Kendte Kandidaten den gamle Etatsraad?

— Kammerherrens *Fa'er?* sagde jeg.

— Næ, nej naturligvis! — — Han havde jo tjent sig denne uhyre Formue i Begyndelsen af Aarhundredet. — — Andre *mistede* — — *han* forstod det! — — Købte saa Frørup her paa Elmelunde og Knækholte paa Fyn. — — *Skade*, at der ingen Børn kom! — — Véd De, hvad man siger? spurgte han saa pludselig og drejede Hovedet om mod mig.

— Nej — —

— Man siger for aldeles vist, at den gamle Etatsraadinde lod baade Kammerherren og Kammerjunkeren gilde — — hirr, hirr, hir-r-r!

— Nej! det har jeg dog ikke hørt.

— Jo. — — For hun *var* jo slem! — — Tjeneren og Kudsken, og *hvem* der vilde! — — Og saa var hun vel bange for, at Børnene skulde arve hendes fortryllende Egenskaber — -- hirr, hirr, hir-r-r!

— Skal Baronen ikke ha' en frisk Cigar?

— Tak! — — Og hun skal ha'e gjort det *selv* — — mens Vognen kørte efter Lægen. — — Flot Kone, hva'? — — Har De en Kniv? spurgte han saa og lagde sin Haand over paa mit Ben.

— Værsgod, sagde jeg.

Han tog Kniven.

— Den er varm, sagde han — af det unge Legeme — — hirr, hirr, hir-r-r!

Jeg flyttede mig lidt bort fra ham. Han sad og kiggede paa mig fra Siden, medens han skar Spidsen af Cigaren.

— De rejser snart? spurgte han saa.

— Ja, en af Dagene.

— Kommer De ikke til Vintersborg først?

— Jo, Tak, hvis min Bro'er har Heste.

— Kunde De ikke ha' Lyst til at blive en otte Dages Tid hos mig? vedblev han.

— Tak, men det kan jeg skam ikke.

— Tænk over det. — — De er velkommen.

— Tak, sagde jeg.

Og saa blev der en Pavse.

Baronen laa stadig paa Nakken og stirrede op i Loftet. Cigaren havde han sat i et mægtigt Merskumsrør med Ravspids. Og alle hans Fingre var besat med Ringe.

— Skal vi ikke gaa ind og spille Billard, Hr. Baron? spurgte jeg.

— Nej, *nej*, unge Mand! — — Vi har det jo *fortrinligt!* — — Skænk en Chartreuse! sagde han og lagde Haanden op paa min Skulder, saaledes at et Par af Fingerspidserne kom til at ligge paa min Hals. Det fôr mig koldt ned gennem Rygraden.

— Jeg tror heller, jeg vil ha' Kognak! sagde jeg og rejste mig.

Og saa tog jeg mit Glas og gik ind gennem Dagligstuen til Billardværelset.

— — — —

— Hvor stor er Frørup egentlig? hørte jeg Jægermesteren fra Gothersgave spørge, da jeg stod i Døren.

— I Dag er 'en sgu nok sine tre Tusind Tønder Land! klunkede Forpagter Egelund — for det er umanerlig Lavvandet!

Dyrlæge Hansen sad henne i en Krog med en Cigar i Mnnden og et Glas Kognak staaende i Vindueskarmen.

— Naa Dyrlæge, sagde jeg — hvad sidder *De* og tænker paa?

— Jeg fordøjer, sagde han.

Dyrlægen var Ungkarl. I de elleve Aar, han havde været nedsat i Kamstrup, havde han regelmæssig hvert Foraar friet til en af de mere velhavende Gaardmandsdøtre, men ligesaa regelmæssig faaet nej. Dette oprivende Liv havde kastet et stille vémodsfuldt Præg over hans Ansigt og hele Fremtræden. Naar man stødte paa ham i Selskabslivet, stod han gærne op ad en Dørstolpe og smilte indadvendt. Eller han sad i en Krog og tænkte. Og forresten yndede han nok at tage sig en ganske stille Rus, sagde man.

Jeg satte mig paa en Stol ved Siden af ham.

Vi sad en Stund tavse og saa' paa de spillende. Saa sagde Dyrlægen dybt inde bag sit Skæg:

— Det var en *mejet* velsmagende Middag! sagde han.

— Ja, sagde jeg. — Jomfruen ha'de Ære af den.

Dyrlægen tømte sit Kognaksglas, og jeg fyldte det igen.

— Tak! sagde han.

En Stund efter lød det:

— Tænker Deres Bro'er ikke paa at gifte sig?

— Det er jo ikke saa nemt at finde en Livsledsagerinde, sagde jeg.

— *Nej*, sagde han slaaet af mine Ord. — Men efter *min* Mening, vedblev han lidt efter — bør man dog søge, indtil den rette viser sig.

— Ja—a, sagde jeg — naturligvis! — — Men hvoraf skal man kende, at det er den rette?

— Det *føler* man, sagde Dyrlægen grublende og nippede til Kognakken i Vinduet. — Og naar hun siger ja, saa — —

— Ja—a, sagde jeg — *det* gør naturligvis meget — —

— Jeg for mit Vedkommende, vedblev han — sætter Fruentimmerne umaadelig højt — —

— Det gør jeg ogsaa, sagde jeg. — Der er en Duft over dem — —

— Kendte Di Søren Henriksens Datter Kirstine? spurgte han pludselig — hende der blev gift nu her i Juni Maaned med Rasmus Nielsen i Tjørneby?

— Nej — —

— En ma'esløs Pige! sagde Dyrlægen og stirrede hen for sig. — Men nu er hun *gift*.

— Har hun ikke en Søster? spurgte jeg.

— Jo, sagde han med det samme stirrende Blik — men hun er fed — — og hun lugter.

— *Hva'* gør hun?

— Ja. — — Og det gør efter min Opfattelse alle fede Fruentimmer. — — Di reagerer surt li'som gamle Gedebukke.

— Naa—aa, sagde jeg — det véd jeg dog ikke!

— Kendte Di Jørgen Andersens Mathilde? spurgte han — hende, der blev gift med Frederik Larsens Søn i Kastbjærg.

— Nej. — —

— Det var *osse* et Pi'ebarn — — saa smal, a' man kunde ta'e om hende med Hænderne. — — Men disse større Bønder har en vis Tilhøjelighed til at gifte sig ind i hverandre! sluttede han tungsindigt og tømte Kognaksglasset.

— Ja, sagde jeg tankefuldt — hver Stand har jo *sine* Fordomme! — — Et Glas Kognak, Hr. Hansen?

— Tak! sagde han.

Jeg tog Flasken og skænkede. Og Dyrlægen sank lidt efter atter hen i Grublerier.

— — — —

— Hvor har Du gjort af Baronen? spurgte min Broder mig.

— Han sidder inde i Kontoret.

— Alene?

— Ja, det tror jeg.

— Er Du *gal*, Mand! udbrød han og skyndte sig ind for at holde Baronen med Selskab.

Et Øjeblik efter kom han tilbage.

— Han *sover* sgu! lo han.

Og nu listede alle sig ind for at se Baronen sove. Og den satiriske Underretssagfører Ingerslev gik hen til Sofaen og strakte sin Haand velsignende ud over ham og citerede med Følelse:

— Her ligger jeg, jeg *kan* ikke andet, Gud hjælpe mig, Amen!

— — — —

— Hér gik jeg sgu i Fjor engang, begyndte Forvalter Fredriksen og smaalo. — Jeg skulde ned til det inddæmmede og se til Rapsen — —

Forvalteren var en bredskuldret, sværlemmet Forpagterson paa en fire-femogtyve Aar og med et stort skægløst Drengeansigt. Han og jeg gik sammen ned gennem den lange Allé, der dannes af to klippede Bøgehække, som strækker sig helt oppe fra den bageste Haveplæne lige ned til, hvor Skoven begynder. Denne Hæk er Frørups Stolthed. Den er over tre Alen høj og bladtæt helt ned til Jorden. Paa den ene Side af den er Frugthave, paa den anden Side Kartofler og Køkkenurter.

Da man var blevet ked af at spille Billard, var man gaaet ned i Haven. Kun gamle Egelund, Baronen fra Vintersborg og Mejeriforpagter Drejer fra Nøjsomhed blev siddende oppe i Kontoret.

— Vi to hører til Federacen! sagde Egelund, da han lod sig synke ned i Sofaen ved Siden af Baronen. — Og vi duer sgu'nte til a' gøre Kaprifolier i det grønne.

Den lille ordknappe Mejeriforpagter med Griseøjnene havde respektfuld sat sig paa en Stol noget borte fra de to andre. Han var stadig ved at briste af indeklemt Latter, hvergang Egelund aabnede Munden. Mejeriforpagteren vilde heller ikke ned i Haven.

Forvalteren og jeg havde som sagt slaaet Følge.

— Og saa gaar jeg jo her og svinger med min Stok, fortsatte han — saadan i mine *egne* Tanker, forstaar Di, — — og slaar til Stene og Mælkebøtter og Skarntyder, og saadan

hva' der kommer mig i Vejen! — — Og saa ser jeg da osse henne i en Lysning i Hækken en a' di store hvidgule Paddehatte, Di véd, som der gror saa mange a' nede i Siet under Graapilene. — — Det var jo altsammen saadan i Tanker, forklarede han. — For ellers ha'de jeg da nok kunnet begrive, a' den Slags groede der ikke *her* oppe, hvor der er saa tørt! — — Og *jeg* svinger med Stokken og gi'er Hatten saadan en ri'ti' or'entli' Drivert — — ha, ha, ha! brød han ud og sparkede til en Sten, saa den raslede ned mellem Bladene tyve Alen borte. — Men det var sgu ikke langt fra, a' jeg blev li'som lidt forskrækket, vedblev han — for idet jeg hugger til Paddehatten, saa gi'er den et Brøl fra sig og bli'er borte med det samme — —

— Naa!

— Og saa var 'et fa'engaleme en a' Lugekonerne, som sad inde under Hækken paa den anden Side og forrettede et Ærinde.

— Ulykkelige Kone! sagde jeg.

— Men jeg fik sgu aldri' a' vide, *hvem* a' dem, det var, lo Forvalteren — for hun troede begriveli'vis, a' jeg gjorde det med Vilje. — — Eller ka'ske hun mente, a' det var Proprietæren sæl, for ma' ka' jo ikke *se* igennem Hækken. — — Naa, di Bøndertampe er forresten no'et Rak, sluttede han — saa di har sgu godt a' og faa no'en Tæsk engang imellem!

— Naa—aa, sagde jeg — de er vel ikke værre end andre Mennesker.

— Jo—o Gu' er di saa! for di mangler *Dannelse*.

— Ja—a, sagde jeg — men hvor skal de faa den fra?

— Næi! -- — Og saa er di saa dovne, saa Vandet render a' dem!

— Saa—aa? sagde jeg. — Jeg har netop faaet det modsatte Indtryk.

— Ja det forstaar Di Dem naturligvis ikke paa! fortsatte Fredriksen. — Men Di sku' bare være Forvalter en otte Dages Tid! — — Det er et Hundeliv! Man maa rende fra den ene Mark til den anden! — — Skælde ud her og gi' paa Tosken der! — — Næi! — — Og naar man saa endda ha'de Udsigt til a' bli' sin egen Herre, vedblev han — men det er det sgu tyndt med. — — Og den Smule Lærdom, man huggede sig paa Højskolen, den gaar Fa'en i Vold! Op maa man tre—fire om Morgenen og rundt i Markerne. Og

saa sidder man og sover ved Aftensmaden. — — Og saa i Seng, og saa op! — — føj for Satan, sikket Liv!

— Men Fredriksen! sagde jeg. — Hvad er det for noget med Dem? — — De plejer jo ellers ikke at se Tingene saa sort.

— Det gjør jeg sgu heller ikke! erklærede han.

— Naamen hva' er der da i Vejen.

Fredriksen standsede og saa' paa mig, og Musklerne i hans store Ansigt bævede.

— Di véd jo, Hr. Kandidat, begyndte han — a' jeg er forlovet med min Kusine. — — Det er hendes Billede, der staar nede i Kammeret paa Kommoden — — —

— Ja, sagde jeg — *hende*, som jeg vil stikke Dem ud hos!

— Jo vel, ja — — smilte Fredriksen gennem Taarer. — Og nu ha'de jo Onkel — — ham, Maltgøreren ovre paa Falster, han ha'de jo lovet a' sætte femten Tusend i en Forpagtning. Og alting var klappet, og som det skulde være. — — Jeg skulde overta' Forpagtningen i Januar, og vi sku' ha' Bryllup til Foraaret — — —

— Men alt det har De jo slet ikke fortalt mig et Ord om før! sagde jeg bebrejdende.

— Nej, for det skulde først være *aldeles* afgjort!

— Er det da ikke det?

— Næ—i, sagde han og saa' trist ud — for saa faar jeg her i Tirsdags Brev fra Onkel! Og *nu* vil han ha', a' jeg skal gaa i Kompagnon med ham om Maltgøreriet. Det er meget sikrere end Landvæsenet, si'er han — — —

— Jamen saa slipper De jo ogsaa for at tærske Bønder, Fredriksen.

— Hmm! sagde han og slog ud i Luften, saa Manchetten gled ham helt op paa Fingrene. — Det var jo bare Sludder a' mig før! — — Der er ingenting, der duer her paa Jorden uden Landvæsenet! Jeg ka' sgu'nte gøre Malt!

— Naa—aa, det lærer De snart — — —

— Jamen jeg *vil* ikke! sagde han energisk. — Saa hellere stavre rundt og være Forvalter al sin Tid!

— Kan De da ikke tale Manden tilrette? spurgte jeg.

— Jo se *det* er det netop! sagde Fredriksen og standsede igen. — Kunde jeg bare rejse over til Onkel og *tale* med ham — — jeg ka' sgunne saadan ri'ti' *skrive*, hva' jeg mener! saa skulde det nok bli'e klaret, for han er ellers en prægti' Mand. — — Og Tante holder med mig — — og

Mathilde! — — Men hvodden skulde *jeg* kunne rejse bort midt i Høsten?

— Har De talt til min Bro'er om det?

— Næ—i! sagde han forskrækket.

— Det skulde De gøre, Fredriksen!

— Jeg *tør* sgu ikke! sagde han og vred sin svære Krop. — — Hva' Fa'en vil ikke Proprietæren si'e, naar jeg kommer og beder om Frihed midt i den travleste Tid!

— Skal jeg tale med ham først? spurgte jeg.

— *Vil* Di? sagde Fredriksen, og hans Øjne lyste.

— Ja.

— Jamen *tør* Di? spurgte han.

— Jo—o — —

— Ja for vi ska' køre Hvede ind!

— Jo—o, jeg tør nok, sagde jeg.

— Di ska' dælenlyneme vesitte mig, naar vi bli'er gift! brød han saa ud og tog et Par Dansetrin, saa Jorden rystede.

— Tak! nikkede jeg. — Men hvis jeg saa stikker Dem ud hos Konen?

— Aa skidt! sagde han og tog et Skøn over min slanke Person. — Di er sgu vist ikke saa farlig!

— — — —

Nede ved Enden af Alléen fandt vi Sagfører Ingerslev og Skovrider Petersen. De sad paa Udsigtsbænken og saa' drømmende ud over Landskabet.

— Her er sgu kønt! sagde Sagføreren. — Og sikken Kløvermark! — — Jeg faar sommetider den mest rasende Lyst til at være Ko!

— Det ku' sgu da aldri' bli'e til mere end som Tyr, Prokerater! brummede Skovrideren.

— Schmaul! sagde Ingerslev. — Gamle Krudthorn! sagde han og klappede Skovrideren paa Maven.

Pludselig viste Jomfru Jensen sig iført sin musegraa Silkekjole og den italienske Straahat.

— Jeg skulde bede Herrerne være saa god at komme op og spise til Aftens! sagde hun og legede blysomt med Fodspidsen i Spadseregangens Grus.

— Tak, mit Lam! nikkede Skovrideren og tilkastede hende et Slængkys.

Jensen udstødte en blufærdig Vrinsken og forsvandt ad en Sidegang.

— — — —

— Har De læst Folketidenden for i Morges? spurgte Sagføreren mig, da han og jeg fulgtes ad op gennem Alléen.

— Ja, det var et morsomt Referat!

— Er det nu ikke Satans med det gamle Finster Aarhorn! bandede Ingerslev. — Han gør os sgu til Grin i hele Landet! — — Naa, men det er vel *hans* Maade at bevare det fra Fædrene nedarvede paa!

— Han fandt Andragendet *anmassende!* sagde jeg. — Hvad er det egentlig, der irriterer ham ved de ulykkelige Cykler?

— De kommer saa „lydløst"! lo Ingerslev. — Og Manden er lidt tunghør.

— Og nervøs maa han være, sagde jeg.

— Ja. — — Næmen saa' De *det?* vedblev Sagføreren. — Da Skibsted sa'e, at Rytteren kunde jo gi'e sig tilkende! Saa skreg han: *ja, ja, ja! men hvordan? hvordan?* — — De skulde bare ha'e *set ham!* — — Jeg ventede min Salighed, at Manden vilde faa et apoplektisk Tilfælde! — — Og da *jeg* saa sa'e: de kan ringe, der er jo Klokke paa Cyklen! saa hvinede den gamle helt oppe i den højeste Fistel: *Naar denne Ringning kommer, véd jeg ikke, hvor jeg skal hen!*

— Det arme Asen! sagde jeg.

— Og saa skulde De ha' set det Blik, han sendte mig! fortsatte Ingerslev. — For i Onsdags, da jeg kom trækkende med min Maskine op igennem Langgaden, saa gaar han og Tusnelda foran mig. Og da jeg var naaet lige hen til dem, saa ringer jeg. — — Og Fanden *se-pa-rerer* Parret! de galopperer i Bølgegang over i hver sin Rendesten!

— Naada! sagde jeg.

— Ja! Og dér stod han og snakkede noget om „vore Børn" og „vore Børn"! — — Og saa har hans Kone guhjælpeme aldrig haft saa meget som en Abort engang! — — Og vil De saa tænke Dem! — — Her forleden Dag kommer der en fremmed Rytter, der ikke kender noget til Forbudet, kørende op gennem Langgaden. Den gamle staar tilfældigvis i Vinduet. Véd De ikke, at De ikke maa køre her paa Byens Grund? brøler han. Nej, si'er den anden. — — Vil De værsgod *straks* at staa af, for det er *mig*, som regerer her! skriger saa den gamle og sender Pigen ud i Entreen efter Trensekasketten.

— Jamen Manden maa jo være — — — begyndte jeg.

— Aa, han er sgu vist ikke værre end de fleste gamle „Institutioner“! sagde Ingerslev og rev et Blad af Hækken. — Næmen det er hans Tusnelda, der staar bagved! fortsatte han. — Hun har rimeligvis følt sig forstyrret paa sine Inspektionsture. — — Kender De hende?

— Nej, sagde jeg.

— Saa kan De sgu prise Dem lykkelig, min gode Mand! — — Det er en lille mørkklædt gebrækkelig Fremtoning med et Par ondskabsfulde Øjne under et Slags sort Skræppeblad af en Hat. — — Hun løber altid midt ad Gaden og spejder som en Maar efter noget, hun kan slaa Klo i. — — Jo—o Tak! det er sgu et hyggeligt Fruentimmer! sluttede han.

— Kommer De dér i Huset? spurgte jeg.

— Nej Gud fri og bevare *mig!* — — Jeg kom der engang, men saa ragede vi uklar. Og siden den Tid kan hverken han eller hun *taale* mig!

— — — —

Oppe i „Galleriet“, som Forpagter Egelund kalder den lange flisebelagte Vestibule, der fører fra Dagligstuen til Kontoret over til Riddersalen, Spisestuen og Gæsteværelserne, traf vi Selskabet samlet.

Der hænger en Mængde gamle Malerier paa Væggene. Kongeportrætter og Jagtstykker og bibelske Billeder: Moses, der slaar Vand af Klippen, og Josef, der flyr sit Klædebon foran Potifars Hustru. Og Loftet er udstyret med Stukkaturarbejder, der danner Rammerne om tre store Malerier, forestillende nøgne Skovnymfer og bukkefodede Fauner i alskens Situationer.

Jeg kom tilfældigvis gaaende lige hen mod Forstander Jochumsen fra Taagerup Højskole. Han stod i Vindusnichen nede ved Døren til Riddersalen og saa' ud i Slotsgaarden.

— Disse gamle *Borge!* sagde han, da han fik Øje paa mig og strakte hjærtevindende begge Arme frem imod mig.

— Hæ — — smilte jeg og greb hans Hænder.

— Dette er *ogsaa* herligt! sagde Jochumsen og pegede paa Loftmalerierne.

— Ja, sagde jeg.

— Men jeg skulde dog hellere have ønsket *bibelske* Motiver, sagde han — Kvindens Skabelse, det første Brodermord — — —

— Og Jonas i Hvalflsken! supplerede jeg. — Har Hr. Forstanderen set Malerierne paa Væggene?

— Ja, ja jeg har! Højst interessante! — — *Kristiern* den fjerde dér — —

— Ja han er meget morsom! sagde jeg.

— Formodentlig før Slaget paa Colberger Heide?

— Formodentlig — —

— Hvor gamle *er* disse Billeder?

— Det véd jeg ikke, sagde jeg. — Slottet blev opført omkring 1673.

— Disse gamle *Slægter!* sagde Jochumsen og lagde blidt smilende Hovedet paa Skakke. — Altsaa kort før den skaanske Krig — —

— Hva'behager?

— Altsaa kort før den skaanske Krig! gentog han stadig smilende.

— Ja—a! sagde jeg hurtig — ja, kort før den skaanske Krig!

— Er det tilladt at titte ind i Højenloftssalen? spurgte Forstanderen.

— Ja værs'god — —

Jochumsen lukkede pietetsfuld Døren op.

— *Kornloft!* udbrød han med dyb Indignation.

— Tja—a, sagde jeg med et forlegent Skuldertræk.

— Det er sgu fuldkommen ko'rekt! lød det pludselig ved Siden af mig.

Det var Proprietær Haslund fra Minkaslyst.

— Dejli' Lokale! sagde han. — Mig Forlov og gaa indenfor? — — Det var Satans! vedblev han og kløede sig i Nakken. — Hvem der ha'de saadan et Loft! Mit derhjemme er sgu ikke nær saa stort, Hr. Jochumsen! — — Véd Di, henvendte han sig derpaa direkte til mig — a' Minkaslyst er bygget a' Stenene fra den østre Fløj her?

— Nej, er den *det?* sagde jeg.

— Og Hans Peter Henningsens Gaard og Mikkel Kjældbergs a' vestre Fløj, vedblev han — og di fleste Huse i Udby a' Portfløjen.

— Ja, sagde jeg — det har jo vaaren en væld ig Kasse engang!

— „Vaaren"? sagde Proprietæren vrængende — det hedder sgu da vist *været!*

— Naa ja, sagde jeg — jeg tog fejl!

— Den er sgu stor nok endnu! fortsatte han. — Hva' Fa'en ska' di Kaserner til? Vi er da alle Mennesker! — — Derres Bro'er sku' sgu sælge den til Fattiggaard!

Ved denne Replik trak Forstander Jochumsen sig ud i „Galleriet".

— Hvor er alle di gamle Fædre ble'en a'? spurgte Haslund og pegede rundt paa Væggene.

— De skulde gaa over til den rosenhjelmske Familie, naar den gamle Kammerherre døde.

— Naa — —

— Ja for De véd jo, Haslund, at Fruen var en født Rosenhjelm.

— Næi, det véd jeg sgunne! — — Naa, men saaden gaar 'et Tid efter anden, vedblev han. — Nu har den Slags Folk sgu snart ikke andet end Portrætterne tilbage. — — Men Fa'en med *det*, naar bare vi faar Gaardene! — — Dog dette være sagt i *Kjærlighed*, som Jochumsen plejer at si'e! — — Hvor Fa'en ble' *han* a'?

— Han gik ud til de andre, sagde jeg.

— Hva' bruger nu Deres Bro'er *den* til? spurgte Haslund og pegede op paa en stor Lysekrone med Glasprismer, der hang oppe under Loftet.

— Den bli'er nok tændt, naar her er Høstgilde, sagde jeg.

— Jeg ka' sgu ikke forstaa, a' han ikke sælger alt det gamle Skramleri! vedblev Haslund. — Som nu den Krone dér, og Malerierne og di gamle Vaser ovre i Kontoret!

— Naa—aa, sagde jeg — det er jo ganske morsomt at ha' dem.

— Ja, naar man har *Raad* — — gubevares! — — Men *Penge* det er sgu dog nu li'godt *Penge!*

— — — —

— Proprietær Haslund! maa jeg ha'e den Ære? sagde min Broder og viste sig i Døren.

— Mad? spurgte Haslund.

— Ja.

— Saa er *jeg* med!

— Vil *Du* ta' Forstander Jochumsen, Johannes? bad Niels.

Og jeg gik hen og tog Forstander Jochumsen.

— Synes Hr. Kandidaten ikke, begyndte han fortroligt, da vi Arm i Arm gik hen gennem Flisegangen mod Spisestuen — at Proprietær Haslund — — en prægtig Mand

forøvrigt! — — men at han i altfor høj en Grad er tilbøjelig til at se paa det praktiske, det æ — —

— Jo, sagde jeg — det tror jeg ogsaa!

— Man maa dog vel betænke, vedblev Forstanderen — at naar et Land først begynder at lade haant om sine Oldtidsminder, sine historiske Levninger, om jeg saa maa sige, saa *ser* det *sandelig* galt ud!

— Ja—a, sagde jeg.

— Dette være sagt i *Kjærlighed!* tilføjede Jochumsen og lagde mildt sin Haand paa min Arm.

— *Naturligvis!* sagde jeg.

Og saa gik vi ind til Aftensbordet.

FAAREPER

I

— Jo, se, hun bed ham jo i Næsen!

— Hva' gjorde hun? spurgte jeg overrasket.

— Ja miksendils bed hun ham ikke i Næsen da, den Snyddertamp! gentog Per og blottede i et bredt Grin en lang, gul Fortand, der tronede i ensom Højhed i hans Overkæbe.

— — — —

Per vogtede de halvhundrede Faar, der endnu holdtes paa Frørup for Brakmarkernes Skyld. Han havde herved erhvervet sig Navnet Faareper. Det vil sige i Omtale, aldrig i Tiltale. Han var en lille Mand med Skødefrakke og et Skræv som en Ildklemme. Overkrop havde han ingen af, hvorfor spøgefulde Medtjenere paastod, at han knappede sine Bukser om Halsen. Han var 67 Aar, kunde strikke Strømper (eller „lænke Hoser", som han selv kaldte det) og lave vidunderlige Ord. Han var en sær Blanding af Sangviniker og Melankoliker. Kunde gaa stum hele Dagen igennem, men til andre Tider synge, saa Faarene krøb sammen derved. Han elskede Mad, især fede Sager, og én af hans Livretter var flækket Surbrød med amerikansk Olie. Han var født Kvindehader og havde aldrig været gift. Men havde fire uægte Børn. Hans Verdensanskuelse var pessimistisk, hvorfor han ikke godt taalte, at man hentydede til hans Afkom.

Han og jeg satte hinanden meget højt. Han stillede regelmæssig ved Vognen, naar jeg i Ferierne kom kørende til Frørup fra Dampskibet. Eller han passede mig op ude paa Landevejen. Og han stillede igen, naar jeg rejste. Engang forærede han mig en Støvleknægt, og den har jeg endnu.

Jeg besøgte ham ofte i hans lille Lukaf nede ved Faarestien. Men helst gik jeg dog til ham ude paa Brakmarkerne. Thi dér var Luften ligesom friere.

Derude boede han i et lille sortmalet Træhus paa Hjul. Her krøb han ind, naar det regnede, og her sov han om Natten. Den allerældste Hest paa Stalden trak Huset fra Mark til Mark. Og Hesten hed Endetønden og havde kendt bedre Dage.

Per havde kun én eneste Ven i Verden foruden mig. Det var en stor gulgraa Hyrdehund ved Navn Judas. Den havde han selv dresseret ved at hænge den op i en Bjælke med et Tov om Halsen og tærske den med en Hasselkæp, hvorfor ogsaa Dyret elskede ham inderligt og kun bed ham engang imellem. Og det vistnok mere for sin Fornøjelses Skyld end af egentlig Ondskab.

Per og jeg var som sagt uadskillelige. Undertiden tog jeg ham med op paa mit Værelse, hvor jeg forsynede ham med Pibeudkrads fugtet med Tobakssaus. En Blanding, han indtog som Skraa, og hvorfor han var mig meget taknemmelig. Men da jeg en Dag kom efter, at han aflagde mig Visit i min Fraværelse og viste Interesse for mine Cigarer, forbød jeg ham Huset. Dog dette slog intet Skaar i vort Venskab, da Manden var meget fordomsfri. Og jeg besøgte ham derfor stadig paa hans forskellige Opholdssteder.

— — — —

I Dag var han med Faarene ude i Bødkermarken.

Han havde placeret sig paa Dørtrinet til sit bevægelige Hus, og jeg sad paa en af Stængerne. Hans Ben hang dinglende ned mod Jorden, og Armene holdt han ud fra sig støttet til Dørkarmen. Han mindede paafaldende om det græske π, hvilket jeg havde sagt ham, og hvorover han havde følt sig særdeles smigret.

Samtalen var i fuld Gang:

— Kendte Du da noget til Kammerjunkeren ovre paa Grængegaarden? spurgte jeg.

— *Om* jeg gjorde! sagde Per — jeg har jo knappet hanses Bukser!

— Saa—aa?

— Jo, for ser Kandedaten, jeg kom jo derfra og hértil.

— Ja det er sandt, hans Fa'er holdt nok Faar?

— *Om* han holdt! Dette her er no'et rent Lapperi ved Siden a'. Det var jo ham, der ha'de den store spanske Vædder!

— Naa var det det?

— Justemen var 'et saa, ja. Kender Kandedaten ikke den Historie?

— Næ — —

— Jo—o, se det var — — Kandedaten sku' vel ikke ha' en Segar saaden til Overmaal? afbrød Per pludselig sig selv og kiggede hen paa mig med Hovedet paa Skakke.

— Jo værsgod, Per. Undskyld!

— Ja, for hun skær jo immer mer hummerestisk ve' Damp! sagde han og tændte Cigaren. Han sugede til som en Skypumpe og fortsatte:

— Vædderen blev jo nikket, gjorde den, Tyveknægten. Saaden bundet med et Rev fra Hornet ner til det ene Forben. Han var saa svær hidsig paa 'et, var han, og ku' ikke la' Faarene gaa udenfor Springetiden, ska' jeg si'e vos. — — For hva' der *ska*' røres det *ska*' røres! sluttede Per dybsindig.

— Det skal det, sagde jeg.

— Nu maatte han jo halte rundt, fortsatte Per. — Men bøs var han. Og naar han gik over Broen nede ved Kesten Skrædders Vænge, trampede han løs, akkerat li'som han ku' hat Træben.

— Det er hellerikke saadan at faa „nikket" sine Længsler, sagde jeg.

— Næ—n, det er en evig Sandhed! lo Per — Miksendils naar én ska' gaa mellem Faarene alli'evel! — — Kender Kandedaten Kaptejnen inde fra Byen? spurgte han pludselig.

— Postmesteren?

— Jovel, ham, der var med i 64 og fik det ene Ben revet a' sig.

— Jo—o, sagde jeg — De kalder ham Haltefanden derinde.

— Miksendils! grinede Per og gned sig paa Laarene.

— Hør, hvad er det for et underligt Ord, Per? spurgte jeg — miksendils?

— Ja ser Kandedaten, det er bare saaden no'et, jeg si'er.

— Er det kanske græsk?

— Hæ, ja, der løver én jo saamanne Sprov paa Tungen! — — Næ men hva' jeg vilde si'e! han kom jo svært ud til Kammerjunkerens Fa'er, gjor'e han, Postmesteren. Eller ka' hænds det var til hanses Mo'er, om én ska' tro Snakken! Vist er 'et, a' han kom gærne humpendes ve' det Lav om Maar'enen, a' Husbond var i Marken, og Børnene sat inde ve' Skolemamsellen.

— Herregud, sagde jeg — han gik vel Morgentur.

— Kæ, hæ, ja! *Tur* gik han allenfals! — — Men se saa var 'et jo en Maaren, a' Fruen ossensaa hører ham gaa og

jolre paa Træbenet og hænge sit Tøj fra sig ude i Venstebulen, som di kaldte hinne — — for fint sku' 'et jo være, men Møj var 'et nu li'godt! Og Fruen faar jo et piskendes Jav med a' bøste og støve inde i Stuen. — Der er nok Kaptejnen, lille Stine! si'er hun saa med sin klejneste Røst — — Stupi'en fortalte det sæl nere i Borrestuen her bavetter! Og saa pikker det da ossensaa gelinde paa Døren. Og Fruen hopper hen og lukker op med et smilendes Aasyn. Men saa *gi'er* hun et Vræl og sætter sig li'e badovs paa hinners Rumpe — —

Per brast i Latter og hostede og spyttede.

— Hvad var der da i Vejen? spurgte jeg.

— Ih Gu' Fader bevares, ka' Kandedaten ikke gætte det? Og Per lo igen, saa hans lange Ben rystede, og Judas rejste sig og spidsede Øren.

— Nej, sagde jeg, da jeg saa', at det voldte Manden Fornøjelse.

— Det var jo den store spanske Vædder, den forbandede Nosseros, der var kommen ud og gaa Maar'entur!

Per lo endnu højere og gned sig op og ned ad Laarene: — Kæ, hæ, hæ, ha—a—a! sagde han.

— Vov, vov, *vov!* sagde Judas pludselig og saa' forundret paa sin Herre.

— Vil *han* holde Kjæft! sagde Per og truede. — Ka' én ka'ske ikke faa Lov a' ta' sig et Grin, uden a' saaden en Iskariott straks ska' ha' et Ord med?

— Naa men det var Kammerjunkeren, vi kom fra? begyndte jeg.

— Ja se han fik jo — — kæ, hæ, hæ—æ! — — jeg ka' skunne komme væk fra Vædderen! sagde Per — jeg ka' skunne! — — Jo se han fik jo — — kæ, hæ! — — han fik jo Gaar'en etter den gamle, som ble' rørt — —

— Hva' ble han? spurgte jeg.

— Han ble' *rørt*, gentog Per.

— Hvorfor dog?

— Ja hvem ka' granske Tingenes Udgang! sagde Per og spyttede langt. — Di kalder det nu for Resten ossensaa a' faa Poblesislav, tilføjede han.

— Naa—aa!

— Der var nu ikke stort ve' Gaa'ren, var der ikke, men den gamle ha'de holdt paa Stumperne i di sidste Aar, for straks han købte den, spillede han sgu svært Fandango.

— Saa—aa? gjorde han det?

— Aa Gu' ja! alt hanses Kvindfolk ble' jo velsi'net. Baade Stupi'en og Mejersken og Gaasepi'en med for den Savs Skyld. — — Og det koster, det koster svært! gentog Per og saa' mørkt ud mod Horisonten.

— Jamen han var jo gift, indvendte jeg.

— Fa'en med det! smilede Per foragteligt — Egteskavet i Danmark er Humbug.

— Naa men Kammerjunkeren? spurgte jeg igen for at lede ham paa rette Vej.

— Han fik jo saa Gaa'ren, ja, og det fø'ste, han gjorde, var at lægge Faarene a' og ta' Kør. Og den Mand, der gør det, han er snart kaput, miksendils han ingen Forstand har.

— Naa—aa? forsøgte jeg.

— Jo for ser Kandedaten, sagde Per ivrig — Faarene di ka' baade klæde vos og føde vos. Men hva' ka' Køerne?

— En rigtig fed Oksesteg, lille Per, sagde jeg — en rigtig fed Oksesteg med Rødbeder og Kartofler?

— Miksendils! sagde Per og plirede vellystigt med Øjnene. — Jeg er natyrli' ikke den Mand, der fornægter Fødens Behaveli'heder! Men hvor bli'er Klæ'erne a', bitte Johannes, spør jeg? naar én da ikke vil gaa i Huder og Skind li'som di gamle Feddekenesere.

— Men Kammerjunkeren? spurgte jeg for tredje Gang.

— Ja han ble' jo saa gift med Jægermesterens Datter fra Krungerup. Men det ku' da enhver straks vide, a' det ku' aldri' gaa.

— Hvorfor dog ikke det?

— Næ, for ser Kandedaten, sagde Per og blinkede polisk — han havde jo vaarren der *før* Bryllupet!

— Hvor ha'de han vaarren? spurgte jeg.

Per kløede sig i Nakken og rev sig paa Armen og satte Munden helt hen til mit Øre.

— Han ha'de jo — — forstaar Kandedaten — — han ha'de jo vaarren hinner temmeli' nær!

— Naa *saadan!* sagde jeg.

— Ja. Og det véd da enhver, a' det er skidt til a' begynde med. For hvorfor ska' én saa gifte sig?

— Der er no'et om Snakken! sagde jeg. — Men han var maaske nødt til det?

— Li'e akkerat hva' han var, ja! nikkede Per — Barnet kom fire Maaneder, før det var ventendes.

— Hvad sa'e dog hans Mo'er? spurgte jeg.

— Ja, *hva'* sku' hun vel si'e? sagde Per og slog ud med Haanden.

— Næ—i forresten — —

— Aa men det ble' jo saa rent masendes galt med det Giftermaal! fortsatte Per livligt — for hun fra Krungerup vilde rejere, og Kammerjunkeren vilde rejere, og den gamle Frue vilde rejere. Og hva' sku det bli'e til?

— Næ—i — —

— Hva'fals?

— Jeg sa'e bare: næ—i!

— Naa—aa! — — Og det ble' begriveli'vis ossensaa det bare Slapperas, tog Per fat igen — For naar Kammerjunkeren satte en Mand til at feje oppe paa Kornloftet, *saa* hentede Krungerupperen ham over i Rullestuen. Og naar den gamle Frue ha'de stillet Sidse Smeds ner til Lakøjerne, *saa* pilkede Kammerjunkeren hende op paa Høloftet!

— Og alt det gik Du ganske rolig og saa' paa, Per?

— Næ—æ, paa *det* Lav! grinede han og blottede den ensomme i Overkæben — Jeg læste nok Skriftens Ord for dem en glad Dav!

— Naa?

— Jo se det var her, mens Kammerjunkeren var paa Rejse, begyndte han — saa kommer ham den vindøjede Marius, Sønnen til Jens Hjulmand, Di véd nok, han kommer ner til mig og si'er, a' i Dav sku' *han* passe Faarene. — Hvem har mon stukket Dig *den* ud, lille Marius? spør saa jeg. — Det har den onge Frue, si'er han. — Og hva' vil den naadige saa sætte *mig* til? sa'e jeg igen. — Du ska' rulle, Per, sa'e saa han, og grinede saa Øjnene smak sammen over Næsen paa ham. — Og Judas, si'er jeg — ska' han ka'ske vugge Stamherren? si'er jeg, og det kogte indvendi' i mig. — Næ, han ska' med mig ud i Pottema'ermarken, si'er saa han. — Potte for og Potte bav! si'er jeg — Judas ska' miksendils være, hvor *jeg* er! si'er jeg — for vi er kommen li'som a' samme Mo'ers Liv, si'er jeg — og *ska'* jeg rulle, saa ska' Judas Fa'en tordne mig rulle med! si'er jeg. — Og hils han sin Frue og fortæl, a' jeg lystrer ingen anden Parade end som Kammerjunkerens, a' hun véd det, sa'e saa jeg. — Og saa ka' din vindøjede Møtrik gærne gaa op formælde hinners Naade, a' undertegnede ta'er sig den Frihed a' skrive: Peter Antonius Sørensen Uggeløse! sa'e saa jeg. Og saa gik jeg.

— Jamen det kan dog aldrig være rigtigt at sætte sig op imod sit Herskab, Per! indvendte jeg.

— Herskav! vrængede han — Herskav! Der har aldrig vaarren den Stund, hvor jeg har ladt mig kommendere a' et Fruentimmer!

— Nejvel, sagde jeg — men hun var jo dog din Mad-mo'er.

— Hun var Fa'en, var hun! vedblev han ivrig. — Hun aad sæl det fedeste Bedekød, og saa maltrakterede hun vos syndi'e Sjæle med Speddekalle og Centrifugemælk! — — Kandedaten ka' bande paa, a' *jeg* kender Fruentimmerne! sluttede han med Overbevisning. — Di smidsker og tisker og bider én i Nakken, naar én saameget som vender Ryggen til.

— Ja—a, sagde jeg — kan gærne være. Men Du har jo forresten aldrig været gift.

— *Det* har jeg ikke, nej, og Gud Fader ske Lov og Pris og evig Tak for det! (her gjorde Per Korsets Tegn). Men jeg har stoderet Kvindekønnet, har jeg, og det miksendils baade for og bav, naar Ret ska' si'es!

— Naa ja. — — Men hvad sa'e saa Kammerjunkeren, da han kom hjem?

— Ja, hva' *det* angaar, saa har Kammerjunkeren altid vaarren en Standsperson!

— Jamen hva' sa'e han?

— Per er i sin *fulde lovlige* Ret! sa'e han.

— Men han solgte dog baade Dig og Faarene, vedblev jeg.

— Det *gjorde* han, ja! indrømmede Per. — Men det var nok ossensaa en Transfusjon a' regne for. For fra den Stund gik det rent ud skidt med det hele.

— Gjorde det det?

— Ja se fø'st ble' han jo sepereret fra Konen, og saa røg Gaar'en.

— Hvorfor blev de egentlig skilt? spurgte jeg.

— Jo for hun bed ham jo i Næsen, Utysket! og det maa Kandedaten da sæl vedgaa, a' *det* ka' ingen honnerabel Mandsperson la' sitte paa sig!

— Nej, sagde jeg — nej, men — — —

— Der bôr en Dævel i hver eneste gudsskabte Fruen-timmer! vedblev Per med dyb Overbevisning. — Og han ska' nok komme frem, naar Tidens Fylde viser sig.

— Hvordan kom det dog saa vidt mellem Ægtefolkene? spurgte jeg.

— Han ska' nok ha' smukken hinne en Sinkedus, sagde Per og smilte stille. — En Dav hun ha'de skikket Marius til Byen etter Svedsker, da Kammerjunkeren ha'de sat ham til og vaage over Følhoppen, saa smak han hinne nok en Sinkedus, gjorde han, kæ, hæ!

— Jamen véd Du hvad, Per — — —

— Hun ku' jo ha' sla'et igen! afbrød Per mig — hun ku' jo ha' sla'et igen, ku' hun! og jeg sku' aldri' ha' nævnt et Ord om 'et. Men rive og bide! føj for Satan! det er justemen li'som de umælede Bester! — — Naa men Fruentimmerne er da miksendils hellerikke andet end som Katte med Snakketøj at regne for! sluttede han. Men pludselig sprang han ned fra sit Dørtrin og raabte:

— Judas! Judas! sover Du, din forbandede Køter? Faarene render jo ind paa Pe' Dimbolts Rugstub!

Judas var allerede i en stor Bue udenom Faareflokken. Og Per stod med skrævende Ben og svingende Arme og dirigerede:

— Ho—o! hu—u! herom! raabte han — sa! sa! sa! Lamseben! Lamseben!

— De er nok ligesaa galne som Fruentimmerne, Per? sagde jeg og rejste mig.

— Miksendils! grinede Per — Men en anden én er da Herren ske Tak født a' Mandkønnet. — — Ju—da—as! brølede han saa — ta' dem fra venstre for Satan! elle's render di jo ner paa Grønvejen, din Iskariott!

— Du kommer vist til at hjælpe ham, foreslog jeg.

— Behøves inte! behøves inte! sagde Per med Værdighed — *jeg* kommenderer!

— Naa farvel da, sagde jeg. — Jeg kommer ud til Dig en af Dagene igen.

— Kandedaten er immerhen velkommen! sagde Per galant og lettede paa Huen.

Da jeg var kommen over Marken ud paa Vejen, vendte jeg mig om. Og jeg saa' da Per springe som en uhyre Græshoppe ned ad Banken afsted ad Grønvejen til.

II

Fjorten Dage efter mit Besøg ude hos Faareper i Bødkermarken havde Endetønden trukket ham og hans Vogterhus

om i Kongstedkrogen, en Mark, der ligger indeklemt mellem Granskoven mod Vest og Viby-Skovbøllevejen mod Øst.

Det blæste, og Per havde ladet Huset sætte over i Læ af Skoven.

Min Broder havde fortalt mig, at den gamle ikke var i godt Humør. Hans næstyngste Søn, som han for fem Aar siden havde tabt fuldstændig af Syne, og som han troede lykkelig og vel død ovre i Amerika, havde pludselig en Aftenstund for et Par Dage siden glædet ham med et Besøg og lettet ham for halvtredje Krone.

Allerede ude fra Landevejen kunde jeg høre Judas hyle og skælde. Jeg skraaede hen over Marken, tværs ind gennem Faareflokken, der laa og gumlede og missede med Øjnene. Klokken var 7—8, og Solen hang langt nede bag Granerne.

Skoven kastede en vældig Skygge frem imod mig. Og Faarenes Gumlen lød som en ustandselig Trasken af nøgne Fødder over gyngende Mosejord. Et og andet af dem rejste sig op paa Knæene, gloede og lagde sig ned igen. Nogle Viber skreg ude mod Nord over Kastbjærg Enge. Og op mellem Bakkerne i Syd saa' jeg Spiret af Frørup Slotstaarn rage frem.

— Jeg ska' den unde fortære mig tæ'ske din fnattede Helhest, saalænge Vorherre lægger Kraft til! brølede Per. Og jeg saa' ham svinge Stokken og hørte Slagene ramme.

— Vov, vov, vov—u—u! hylede Judas.

— Per! raabte jeg — Per! hvad er det, Du bestiller?

Per drejede Ansigtet lidt om imod mig, men blev ved at prygle løs paa Hunden.

— Per dog! raabte jeg højere og gik hurtigere til.

Nu saa' jeg, at han havde bundet et Reb om Dyrets Hals og klynget det op til den øverste Del af ét af Hjulene.

— Men Per dog! plager Fanden Dig! sagde jeg, da jeg stod ved Siden af ham.

— Er det Kandedatens Hund, eller er det *min*? spurgte Per og stak sin vidunderlige Næse op imod mig.

Judas støttede kun med Bagpoterne paa Jorden. Tungen hang den ud af Halsen, og Øjnene var vilde af Angest og Arrigskab.

— Dér har Du den, dit Ukrud! sagde Per og drev Hunden nok et Slag.

Dyret hylede og stirrede paa ham, som om det vilde æde ham.

— Nu *skal* Du holde op! sagde jeg og tog ham i Armen.

— Er det *min* Hund? gentog Per.

— Ja vel er det saa! sagde jeg. — Men jeg vil ikke staa her og se paa det Pineri!

— Kandedaten ka' jo gaa! sagde Per indædt forekommende. — Gu'bevares, Kandedaten ka' jo gaa, væ'sgo!

Og jeg gik hen og løste Rebet, der var bundet om Dyrets Hals.

— Det var vel det, Du mente? sagde jeg.

Hunden faldt tungt ned og blev et Øjeblik liggende uden at røre sig. Saa krøb den langsomt hen mod Per, lagde sig et Par Skridt fra ham og saa' op paa ham.

— Iskariott! sagde han og løftede Stokken.

— Vov, vov! sagde Judas og logrede med Halen.

— Jo—o! sagde Per — han *er* en skidt Knægt, er han! føj—i—i! sagde han og truede med Fingeren.

Hunden sprang op ad ham og slikkede ham i Ansigtet.

— Ja, det kender vi nok! sagde Per — sleske og slikke!

Judas lagde sig paa Forbenene og bevægede Bagkroppen sidelæns frem og tilbage i Gallopadetakt. Per bøjede sig ned og klappede den paa Ryggen. Men i det samme snappede Dyret efter hans Haand. Man hørte Tænderne slaa sammen, idet de greb til. Formodentlig havde Per berørt et Sted, hvor Stokken før havde været.

— Unter med sig! sagde han saa og pegede bydende hen mod Vogterhuset. Og Judas luskede slukøret ind mellem Hjulene.

Jeg sad paa Vognstangen og saa' til uden at sige noget. Per stod med Ryggen halvt mod mig og pillede nogle Jordklatter af, som Hundens Poter havde sat paa hans Frakke.

Saa vendte han sig. Og jeg drejede Ansigtet bort og saa' hen over Faarene ud mod Landevejen.

— Kandedat! lød det stille fra ham. Men jeg lod, som jeg ikke hørte det.

— Kandedat! kom det igen, og Per traadte nærmere hen mod Vognstangen. — Ma'esløs Vær! begyndte han konverserende.

Jeg vendte Hovedet om mod ham, men sagde fremdeles ingenting.

— I Maaren faar vi vel Ru'en ind, vedblev han — med Gu's Hjælp!

— Per! sagde jeg — kom lidt her hen!

— Kæ — —! sagde den gamle og smilte mat. Men jeg skimtede dog hans gule Fortand.

Da han stod lige foran mig, saa' jeg ham bekymret ind i Øjnene, skønt jeg var lige ved at smile.

— Kandedat, sagde han saa og gramsede ved den nederste Snip af sin Vest — hva' er vi Gu's Skavelser, Kandedat, naar der er no'et, der trykker indvendi'? sagde han.

— Ja hvad er der i Vejen med Dig? spurgte jeg.

— Hva' der er i Vejen — — gentog han. — En ka' jo dog imellemstunder ha' *sit* og tygge paa.

— Jeg troede, Du befandt Dig vel her paa Frørup? sagde jeg.

— *Det* gør jeg! sagde Per — og jeg klaver ikke! Kandedatens Bro'er har altid vaarren en paalidelig og gemen Husbond, baade hva' Kost og Omgængeli'hed og det andet angaar — —

— Naa — men?

— Ja, sagde han og sukkede — der er jo baade dit, og der er dat; — — *Jeg* véd godt, a' jeg har *mine* svare Synder — —

— Naa—aa! indskød jeg.

— Jo, *det* véd jeg! men én er da hellerikke mer end som en jordisk Skavning — —

— Nej — —

— Nej. Men fordi én stundom har lydt Kaldelsen indvendi' fra — — saaden jeg mener med Hensyn til hva' der hedder Omgang med det andet Køn, saa kalder jeg det eurimeli't, a' én ska' lidde for *det*, saalænge én nyder den Behaveli'hed a' eksestere.

— Men Du har jo ikke haft noget med Fruentimmer at gøre, sagde jeg — Du har jo aldrig været gift.

— Nej, det har jeg ikke, nej, sagde Per. — Men Kandedaten véd nok med sig sæl, a' undertidden saa — saa falder det jo saaden til, a' én kommer dem for nær alli'evel.

— Ja—a, sagde jeg — det —

— Og saa kommer der jo dette hersens med Børnene, vedblev Per.

— Har *Du* Børn, Per?

— Jo—o, det har jeg da.

— To? spurgte jeg.

— Næ—i fire, sagde han og vred sig.

— *Fire!*

— Ja det faldt jo saa uheldig ud for mig hver Gang, sagde han undskyldende. — Og det er da nok miksendils elle's ikke for Børnenes Skyld, a' én ta'er sig den Fornøjelse.

— Lever deres Mo'er? spurgte jeg.

— Ja—a, sagde Per og gned Albuen ned mod Hoften — di har jo ri'nok elle's hver sin.

— Jamen Børnene er vel voksne nu? sagde jeg.

— Ja det var osse det *jeg* tænkte. Men di tyer dog alli'evel immerhen til Fa-derhjemmet, naar di mangler. Og saa ska' én bestandi' høre deres Gloser, sagde han pludselig arrig — fordi én ikke ka' skalpere dem Lommerne fulde a' Søl'penge, rent ud sagt!

— Ja—a, Per, sagde jeg — man maa jo — —

— Næ—i, afbrød han mig — men der er helleringen ret Forstand i, a' én ska' ha' Børn, naar én ikke skøtter om 'et!

— Du kunde jo ha' holdt Dig fra —

— *Det* véd Kandedaten godt, a' det er no'et eurimeli' Præk! sagde Per hidsig — for Naturens Lov maa hver Skavning lydde! — — Ser vi hen til Dyrene inde i Skoven, vedblev han patetisk og slog ud med sine lange Arme — og ser vi op til Markens flyvende Sanger og Jordens kryvende Orm — — men di maa jo ri'nok heller ikke *betale* no'et! sluttede han pludselig en Oktav dybere.

— Men hvad var der nu i Vejen med Judas? spurgte jeg.

— Naa—aa, sagde Per og saa' til Siden — det er det sgu'nte værd a' tale om.

— Han maa dog ha' gjort noget! trængte jeg paa.

— Næ—i, sagde han — det ha'de han sgu da elle's ikke. Men sommetiddens er 'et, li'som én ikke ka' styre sig sæl.

— Jamen, Per, Du prygler da ikke Hunden uden Grund?

— Grund? gentog han. — Næ—i, *det* gør jeg begriveli'vis ikke!

— Hvad ha'de han da gjort?

— Ja han ha'de elle's ikke *gjort* no'et, si'er jeg jo! Men han laa derhenne paa Ryggen og baltrede sig i en Komokke. Og saa *ble*' jeg med ét li'saa ædende gal, a' jeg glemte rent og aldeles baade Hvid og Sans, som det hedder. Og saa task jeg ham. For jeg *har* jo sagt til ham, a' jeg *vil* ikke ha' det Svineri!

— Men nu er det vel bedre med Humøret? spurgte jeg.

— Jo—o, sagde Per og smilede huldsaligt — det bli'er

jo immerhen altid li'som lidt bedder, naar Kandedaten nærmer sig.

— Sæt Dig her paa Dørtrinet, sagde jeg — og lad os være fornuftige.

Per hoppede op og satte sig i sin Yndlingsstilling med Benene dinglende og Armene støttet mod Dørkarmen.

— Nej se dér! sagde jeg og pegede — der sidder en Stær paa Ryggen af et Lam og hakker i Ulden.

— Ja, han fanger sin Nad're, sagde Per. — Velbekomme ham!

Nu sad vi lidt og kiggede ud i Luften uden at tale. Saa sagde Per pludselig let henkastet:

— Jeg synes ikke, Kandedaten ry'er i Aften?

— Nej, sagde jeg — men jeg sidder netop og tænker paa at tænde mig en Cigar. Vil Du ha' en med?

— Ja Tak, som bydder! jeg si'er ikke nej!

Og saa tændte vi.

Per sad en Stund med Hovedet bøjet bag over og pustede den ene vældige Røgmasse fra sig efter den anden. Af og til nynnede han. Det lød, som naar en brystsyg Kæmpe har ondt ved at faa Vejret.

— Jeg synes, hun blander, sagde han med ét og pegede op paa nogle smaa Skyer, der drev hurtig afsted højt oppe.

— Nej! sagde jeg afgjort — vi skal køre Rug ind i Morgen!

— Om Vorherre vil det! lagde Per til.

— Det vil han nok!

— Ja—a, sagde han og trak langt paa det — Fa'en tro ham, for den Ka'l har nu *sit* for *sig*.

Han sad og klippede tænksomt med Øjnene. Træskoene havde han skubbet af sig, og det ene Ben var snoet utrolig mange Gange omkring det andet. Endelig fik han Luft, og dybest nede fra hans Hjærtes Grundvold kom det:

— Hva' er vi Mennesker, Kandedat, sagde han — andet end som Mekenismer og regne for? *Vi æder og vi drikker, og vi sover og vi dør*, og Verden gaar immer sin respektable Gang!

— Ja—a, sagde jeg — vi maa jo lystre Lovene, Per.

— Der staar jo nok antyddet i Skriftens Ord, fortsatte han tankefuldt — a' vi ka' faa det, som vi lyster, naar bare vi beder og saadan no'et. Men det har jeg nu aldri' sat no'en ri'ti' Fidus til. For han dér oppe (her kiggede Per paa skraa op mod Skyerne), *han* gør jo dog kun, hva' *han* vil. — — —

Hva' var nu mere rimeli', fortsatte han og glemte rent at suge paa Cigaren — end som a' han i Høstens Tid lod vos holde Tørrevejr? Jeg mener nu ikke, a' han saaden justemen behøvede a' la' Solen skinne straks fra Maarenstunden! vedblev han og slog medgørlig ud med den ene Haand — for herregud, vi ku' jo køre med lidt flere Vogne etter Mellemmadstid. — — Men *saa* la'er han det regne, og *saa* tordner det, og *saa* lyner det! og al den Gu's Velsi'nelse paa Marken bli'er manne Gange ikke mer end som li'e kontant til a' køre paa Mødningen. — — Næ—i, sluttede han og tog fat paa Cigaren igen — saaden rent upaaklaveli' er sgu'nte hans Styrelse! — — Men vi er jo kun Mennesker, tilføjede han udglattende — og vi er junde sat til a' regelere *hans* Veje!

— Nej, sagde jeg — lad os bare aldrig glemme *det!*

— Nej vel saa, vel saa! indrømmede han. — Men det letter nu li'egodt a' faa sagt et frit Ord imellemstunder! — — Og se nu til Else Tamburs! vedblev han haardnakket. — Hva ku' *hun* for, a' Kammerjunkeren deroppe ha'de den slemme Sy'e? Var 'et nu li'godt ikke meget bedder for hinne, om hun døde?

— Man véd aldrig, hvad der kan være Vorherres Mening med hende, Per!

— Nej vel saa, vel saa! sagde han igen. — Men jeg mener nu, a' naar Else er *fra* Forstanden, saa ka' det miksendils være det samme, *hva'* han mener, for *hun* ka' sgu datte ha' no'en Glæde a' 'et!

Judas havde rejst sig og stod foran Per med Hovedet kælent paa hans Knæ.

— Den Hund holder vist meget af Dig, Per? sagde jeg.

— Ja, sagde Per og strøg Dyret kærtegnende hen over Øret — han og jeg, vi holder sammen i Liv og Død, som di si'er. — — Tror Du ka'ske ossensaa a' det bli'er Regnvejr, Grimpomenus? spurgte han og løftede Hundens Hovede op, saa de saa' hinanden ind i Øjnene.

— Vov! sagde Judas.

— Fa'en heller! sagde Per, — Ka' Du ikke se, a' Skyerne er væk? din Iskariott! Og han løftede Dyrets Hovede endnu højere.

— Vov! sagde Judas igen og knurrede kælent.

— Ja—a—a, jeg véd det nok! sagde Per. — Men Du kommer pænt tilbaves om en lille hal' Time, forstaar Du.

Hunden gjorde nogle overstrømmende Dansepas og smuttede derpaa hurtig ud mellem Vognstængerne og sprang over Grøften ind i Skoven.

— Hva' nu? spurgte jeg overrasket.

— Aa, han plejer jo gærne van a' faa Lov til a' redressere sig lidt, naar Faarene har lagt sig, forklarede Per. — Fa'en maa elle's vide, *hva'* han bestiller derinde? tilføjede han — for han kommer immerhen saa maltrakteret ud igen. Ka'ske det er Skovløberens Bella, sagde han og missede.

— Hør, Per, bad jeg — vil Du gøre mig en Tjeneste og en Fornøjelse?

— Jeg staar immerhen til Kandedatens Raadi'he'! sagde Per og tog til Huen som et Telegrafbud.

— Syng en lille Sang, hva'?

— Nej, sagde han pludselig alvorlig. — Det er Humøret sgunne til, Kandedat!

— Aa hvad? Den lille, Du véd nok?

— Jeg ka' sgunne — —

— Den er saa morsom! trængte jeg paa.

— Jeg ka' sgunne! sagde han igen. — Og saa husker jeg heller ikke mer end som di ni Vers.

— Det gør ingenting! sagde jeg. — Lad os bare faa dem! Saa tænder vi en frisk Cigar bagefter.

— Ja ma' ka' junde nægte det, smilede han og viste den ensomme — for Kandedaten har immer ha't saaden no'et vist ved sig!

— Det er den med „Snehvide", hjalp jeg.

— Javel! sagde han og rømmede sig. — Men jeg ka' bogstaveli' ikke huske mer end som di ni fø'ste Vers!

— Det gør ingenting! sagde jeg.

Og Per satte sig i Stilling og sang:

Jeg gik ud i den ravnsorte Nat!
— ja I véd vel nok Besked? —
Jeg gik ud i den ravnsorte Nat!
Natten hun var hæ—æ—sli',
sneddevide, væltevide, jukkel, jukkel, jukkel!
der var aldri' en Stjærne a' se — med en Pukkel.

— Hæ! sagde jeg.

— Kæ! sagde Per og fortsatte:

Jeg gik hen til min Kærrestes Dør!
— ja I véd vel nok Besked? — —
Jeg gik hen til min Kærrestes Dør!
Døren hun var lo—o—set.
sneddehvide, væltevide, jukkel, jukkel, jukkel!
der var aldri' en Smeddesvend a' se — med en Pukkel.

Jeg krøv op — — — begyndte han paa det tredje Vers, men standsede i det samme med Munden vidt aaben.

— Hvad er der? spurgte jeg.

Pers Ansigt var pludselig kommet til at se meget ældre ud, og Rynkerne om hans Øjne syntes dobbelt dybe.

— Hvad er der, Per? spurgte jeg igen.

— Jeg faar nok holde op, sagde han med en stille ulykkelig Stemme. — Og saa faar Kandedaten gaa. For dér kommer én ovre, som ska' tale med *mig*.

Jeg saa' over mod Landevejen, og saa' en lang duknakket Fyr komme slentrende i en Kreds udenom Faarene.

— Hvem er det? spurgte jeg.

— Kandedaten faar gaa! gentog Per. — For hva' han dér og jeg har a' snakke om, det ska' Tredjemand nødi' overvære!

Jeg rejste mig fra Vognstangen.

— Vil Du ikke ha' den Cigar, jeg lovede Dig? spurgte jeg.

— Nej Tak, sagde han og rystede paa Hovedet. — Der bli'er nok ikke mer Røg a' i Avten.

— Jeg gaar ad Skovvejen, sagde jeg.

— Ja gør. Kandedaten bare det, sagde Per. — Og sku' Di møde Judas, saa bed ham komme her tilbaves, for det er dog saa ærli't a' ha' en, ma' ka' stole paa, ved sin Sidde.

Saa sprang jeg over Grøften ind i Skoven.

— Hva' Satan i hede Helvede vil Du her nu igen? hørte jeg Per raabe sin Gæst i Møde.

III

Det var lummert, og Tordnen murrede langt borte i Horisonten mod Vest.

Jeg stod nede ved Fjorden med min Kikkert og saa' ud paa

Dampskibet, der for et Par Dage siden var løbet fast paa Grunden ude ved Dyrholms Hale.

Der var allerede slæbt en Muddermaskine derud. Og man hørte enkelte Raab fra Mandskabet lyde helt ind paa Land.

Paa en Sten henne bag Lerskrænten sad en Person og klædte sig paa. Jeg havde set ham gaa ud i Vandet til Knæene, lægge sig og plaske et Par Minutter og saa gaa op igen.

Nu sad han med Ryggen mod mig og trak Benklæderne paa. Jeg satte Kikkerten for Øjnene. Han bøjede sig frem over sine Fødder og tørrede dem af med en Haandfuld Tang. Jeg syntes, jeg skulde kende ham. Saa vendte han Ansigtet om imod mig. Det var Faareper. Og Judas saa' jeg nu ogsaa. Han sad som en Støtte oppe paa Skrænten og stirrede ind over Marken.

Jeg gik ned mod ham.

Per trak Strømperne paa og Vesten og Frakken, og stod i fuld dress, da jeg naaede derned.

— Men Per, sagde jeg — var det *Dig*, der var i Vandet?

— Ja—a, sagde han — jeg er sgu osse fær'i' og fortrydde det! Men *én* Gang om Aaret sku' ma' dov gærne skylles!

— Jamen Du maatte vist heller ha' ventet til en Solskinsdag, Per.

— Naa—aa, Varmen ka' ma' sgu dov elle's ikke klave paa i Dav! sagde han og rystede af Kulde.

— Hvad tror Du, det bli'er til? spurgte jeg. — Faar vi Torden?

— Næ—i, sagde han og kiggede over mod Vest — Stranden holder hinne sgu nok! Hvis danne hun kniver om i Nord og stikker op *mod* Vinden! — — Og saa bli'er hun *slem!* lagde han til. — Med Forlov? spurgte han saa — hva' er det for et Apperat, Kandedaten har dér paa Maven?

— Det er en Kikkert.

— Naa—aa — — er *han* til a' se i?

— Har Per aldrig kigget i saadan en?

— Aldri' i min *Tid!*

— Se nu ud paa Dampskibet, sagde jeg og rakte ham Kikkerten. — Nej, det er de smaa Glas, Du skal sætte for Øjnene!

Per kiggede.

— Gudd-fa-der bevares! sagde han andagtfuld. — Næj nu *har* jeg da aldri'! — — Hun ligger jo li'e for Snudden a' mig! — — Og Moormaskinen! vedblev han. — Jeg ka'

li'efrem se Spandene snurre! — — Sku' je'tte ku' hitte Hans Peter Klemmesen? udbrød han pludselig. — — Næj det *er* dov det *værste*, jeg har vaarren med til i *mine* Dave! endte han og rakte Kikkerten hen mod mig.

— Se nu engang i de store Glas, Per, sagde jeg. — Se ud paa Dampskibet igen!

— Næj er de'nte grusomt! sagde Per forfærdet og rev Kikkerten fra Øjnene. — Næ—i det vil *jeg* sgunne vaarre med til! sagde han og leverede Kikkerten tilbage.

— Jamen Du saa' jo ingenting, Per!

— Jeg *vil* sgunne! sagde han. — Det er junde Menneskeværk!

— Jamen *Per* —

— Næ—i! — — Fø—i for Satan! Det er sgu akkerat, li'som naar Maren rider én! Sommetiddens er hun saa nær, a' én ka grive hinne med Fingrene, og sammetiddens er hun ikke andet uden end som en lille Prik manne Mile borte! — — Næ—i Tak sæi!

— Jamen *Per* dog, det er — —

— Næ—i Tak sæi!

Jeg puttede Kikkerten i Futteralet, og vi stod en Stund og betragtede hinanden med Mistro.

— Jeg fryser sgu! sagde Per saa og trampede rundt. — Vil Kandedaten sla et lille Sving med op over Marken!

— Ja, sagde jeg.

Og vi gik op gennem Hulvejen, op paa Skrænten, hvor Judas sad og passede paa Faarene.

— Anders Rødkilde maatte da *til* 'et, begyndte Per.

— Ja—a — —

— Fa'en véd, naar én sæl ska' smække Histaarien sammen! vedblev han.

— Naa—aa, det er der længe til endnu, Per!

— Ja—a, si' kun det! — — Men det har da elle's vaarren skra-a-lt nok paa det sidste! — — Maven er gal og Ryggen — — helt ner i Laarene.

— Saa skulde Du ogsaa ha' lad't være med den Gaaen i Vandet.

— Ja—a, *ka'ske!* Men Benene ka' jo elle's nok trænge til 'et om Sommeren, di hovner. — — Og ham, jeg deler Seng med, han har alti' saa travlt med a' holde sig for Næsen.

— Ligger Du da ikke herude i Vognen?

— Jo—o, men sommetiddens naar det spaar til Regn, saa

driver jeg jo alli'evel hjem etter med Faarene. — — Det er sgu aa koldt nok herude om Natten! vedblev han og skudrede sig. — Jeg har jo ikke andet uden end som den Smule Halm og saa et Hestedækken. — — Kandedaten sku' vel ikke ha' en Stump Segar paa sig?

— Jo, sagde jeg — det har jeg altid.

— Ja, Livets Glæder, di er snart regnet ud! sagde han og sukkede.

— Hvad er der i Vejen med Humøret i Dag, Per?

— Jeg véd det ikke, Kandedat! sagde han og tog sig til Ryggen. — Men det er sgu skidt, er det hele saadan indvendi'! — — Og vi er junde kabable til og vaarre Herre over di sjæleli'e Bevejelser, som di hedder. Og *knurre* maa vi jo heller ikke — saa det ka' jo til Tidder vaarre li'e stramt nok.

— Er det Sønnen? spurgte jeg.

— Næ—i, det er 'et da elle's ikke, for han har jo faaet en Plads herude hos Kø'mand Skibsted. — — Jeg synes sgu, hun begynder og drippe! udbrød han og saa' op mod Skyerne.

— Ja, der har vi skam Bygen! sagde jeg og pegede ud mod Nord.

— Sa'e jeg ikke, a' hun sku' nok vide og knive op a' *den* Vej! — — Ju-das! herom! raabte han. — Faarene ska' hen i Læ a' Skrænten, forklarede han mig og traadte et Par Skridt frem paa Marken, for at Hunden kunde se ham, medens han kommanderede.

Judas fôr afsted. Det lynede stærkt, og Tordenen lød meget nærmere end før.

— Jeg ka' saa daa'li' tolle Tordenvejr i min Ryg! sagde Per.

— Tror Du, jeg kan naa at komme hjem, inden det begynder? spurgte jeg.

— Det tror jeg sgunne, sagde Per og kiggede hen mod Uvejret. — Ka' ikke Kandedaten se paa Poplerne derhenne, vedblev han, — a' nu kommer Blæsten osse, og saa gaar 'et sgu villi't nok. — — Ju-da-a-s! brølede han saa gennem den hule Haand — nu render di jo a' Helvede til! — — Kandedaten faar kryve ind i Vognen! sagde han hurtigt og løb hen og tog sin Regnfrakke paa.

— Jamen, er der Plads til to?

— Ja—a! raabte han. — Men drej hinne fø'st, saa Døren kommer *fra* Vinden!

Per skyndte sig ned mod Faarene, medens jeg løb hen og fik drejet Vognen.

Det første Vindstød fôr allerede susende hen over Marken, og Træer og Buske nejede sig. Uvejret kom hurtigt nærmere og nærmere. Tordenskyen, som først havde været graa-blaa, antog lidt efter lidt en røg-gul Farve. Og lange tynde Udløbere fra Skyens øverste Kanter forlængede sig og trak sig sammen som Fødderne paa en Edderkop. Et Par Hundrede Alen borte styrtede Regnen ned og gled tæt som en Mur frem over Græsset. Det lynede fra flere Steder paa én Gang, og Tordenskraldene løb over i hinanden og fortsatte hinanden, saa det lød som en ustandselig kogende Buldren. Jeg hørte Pers Raab og Hundens Gøen. Men et Øjeblik efter hamrede Regnen ned mod Vognen og strømmede plaskende henad Jorden.

Jeg sad paa Hug inde i Vogterhuset med Ryggen mod Bagklædningen og saa' ud gennem den aabne Dør. Enkelte Regndraaber trængte ind mellem Sammenføjningerne oppe i Bræddetaget og faldt raslende ned i Halmen. Jeg lyttede efter Per og Judas, men hørte kun Tordenens Rumlen og Vandets Rislen. Den lille Strimmel blaa Luft, som hidtil havde været synlig nede i Horisonten mod Syd, var dækket. Hele Himlen maatte være overtrukket nu. Den Del af den, jeg kunde se gennem Døraabningen, havde samme skidengule Farve som Røgen fra en brændende Halmstak.

Pludselig viste Per sig ude paa Marken foran Døren. Han gik langsomt og Vandet drev ned ad hans Kappe. Han havde slaaet Regnhætten op over Hovedet, og hans Ansigt var blegt og lille.

— Skynd Dig dog lidt, Per! raabte jeg ud til ham.

Men han gik lige langsomt.

— Ma' maa aldri' løve i Tordenvejr! sagde han højtideligt, da han kom hen til Vognen. — Og saa er det ossensaa min Ryg! sagde han — og min Mave!

Han tog Regnkappen af og hængte den fra sig og krøb ind gennem Døren.

Det lynede. Det saa' ud som en Ildsøjle, der fôr ned i Jorden et halvthundrede Skridt borte. Og det efterfulgtes i samme Nu af et raslende og bragende Tordenskrald, der fik Vogterhuset til at dirre.

Per sad med Benene trukket tæt op under Hagen. Hæn-

derne havde han foldet omkring Knæene, og han sad og rokkede frem og tilbage med Overkroppen.

— Det slog ner! mumlede han.

— Ja det er frygteligt Vejr, sagde jeg.

Per svarede ikke.

— Hvordan gik det med Faarene? spurgte jeg.

Men han sagde ingenting. Kun syntes jeg, der lød en sagte Klynken.

— Per! sagde jeg.

Intet Svar.

— Er Du bange? spurgte jeg saa.

— Ja, hviskede han og drejede Hovedet om mod mig. Og hans Ansigt havde samme Farve som Luften udenfor.

Der kom et nyt Lyn og et nyt Tordenbrag. Og Regnen huggede ned i Græsmarken og sprøjtede højt op fra Jorden igen.

— Hvad er Du bange for?

— Jeg véd det ikke, Kandedat, sagde han, og det lød, som han græd. — Aa Gud, Fa-der, Jesus! klynkede han.

— Nu er det vist snart forbi, sagde jeg.

Men Per tav. Saa holdt ogsaa jeg op med at tale. Per havde lukket Øjnene for ikke at se Lysskæret. Men hvergang det tordnede, hørte jeg hans Klynken.

Pludselig sagtnede Regnen. Lynene kom sjældnere og svagere, og Blæsten havde næsten ganske lagt sig.

— Saa Per, nu er det værste overstaaet! sagde jeg og rettede Benene.

Per løftede Hovedet og tittede ud gennem Døraabningen.

— Kandedaten maa'nte grine a' mig! bad han og saa forknyt hen paa mig. — Men jeg ka' spilleme ikke gøre for 'et!

— Hvad er Du egentlig bange for? spurgte jeg.

— Jeg véd 'et ikke, jeg véd 'et sgunde! sagde han. — Men det er nu akkerat li'som a' al' det, hva' der saaden er indvendi' i mig, a' det bli'er trykket og mast rent til ingen Verdens Ting — — og det stemmer mig for Brystet — — og jeg ka'nte faa Vejret! — — Og saa er 'et ossensaa saa løjerli't, vedblev han — for alle di bedrøveli'e Histaarier, jeg saaden har hørt eller læst i Bivelshistaarien eller i Avisen, di staar saa grangiveli' for mine Øjne, sæl om di ossensaa er lukkede! — — Men det har da vist heller aldri' vaarren saa undt et Vejr som i Dav! sluttede han.

— Nu kan vi godt gaa ud! sagde jeg.

Per tog de vaade Halmviske ud af sine Træsko og lagde to nye ind. Og saa krøb vi ud af Vognen.

— Ja nu er det sgu fint! smilede han og saa' op i Luften, hvor Skyerne havde fordelt sig, og Solen begyndte at bryde frem.

— Jeg frys' sgu! sagde han lidt efter og baskede sig med Armene. — — Men jeg maa nok hen og se til Uldpelsene derhenne! vedblev han. — Vi faar vel drive hjemad og se og komme i Seng! — — Fa'en til Ryg én er bleven stafferet ud med! sagde han saa og ømmede sig. — Fa'vel Kandedat.

— Farvel Per!

— Saten til Essestens! mumlede han og gabede utidigt og strakte sig, saa at han maatte gaa de første Par Skridt fremad helt op paa Tæerne.

IV

Det var blevet rent snavs med Pers Mave siden den Morgenstund, han havde været i Vandet.

Men han vilde ikke give sig over, han blev ude hos sine Faar. Og derude listede han omkring ved en Stok. Eller han sad paa en Grøftekant og brummede og skældte, eller laa inde i Vogterhuset i Halmen og døsede. Og til Tider maatte Judas besørge hele Arbejdet.

Saa en Morgen kom Forvalteren op paa Kontoret og mældte, at Per var daanet, da han skulde staa ud af Sengen. Og at man havde maattet sende to Drenge afsted med Faarene, da det havde været aldeles umuligt at faa Judas lokket ud af Karlekammeret.

Der gik Vogn efter Doktoren, og han beordrede straks Per flyttet over i Gavlværelset ud mod Stakhaven, hvor der var mere Ro.

Og her laa han nu med en rødstribet Nathue trukket ned over Ørene, stiv og stille med lange Skægstubbe paa Kinder og Hage og stirrede træt og sløvt ud i Luften. Af og til, naar Smærterne i Maven blev altfor slemme, slog han sin ene Haand ned i Dynen og bandede.

Jeg havde flere Gange været ovre at se til ham. Han

var ikke andet end Skind og Ben, og hans Mave var svulmet op.

Judas sad paa sin Hale foran Sengen og savlede og saa' bekymret ud. Naar Per vendte sig utaalmodig og stønnende, rejste Hunden sig stille og gik hen og slikkede hans Haand. Men den gamle trak da gærne Fingrene til sig og mumlede arrigt:

— Fø—i, dit Svin!

Laa Per med lukkede Øjne og syntes at sove, lagde Judas sig ned paa Gulvet. Men rørte den gamle sig, sad Hunden øjeblikkelig paa Halen igen og saa' spørgende paa ham. Og naar Per da ikke straks sendte den et mildt Blik, løftede Dyret sin højre Pote og daskede den bebrejdende et Par Gange ned i Lagenet foran ham. Saa smilede Per.

— Ja—a, mumlede han anstrængt — der sitter Du — — og her ligger jeg! — Hva' Fa'en mon Meningen er med det, min Dreng?

— Vov! sagde Judas logrende og lagde Hovedet paa Sengefjælen.

— Javel, sagde Per. — *Du* snakker, som Du har Forstand til! — — Men Livets Timer rinder, lille Judas — — ork ja, ja, ja! Livets Timer rin-der! — — Og *Faarene?* spurgte han og løftede Hundens Hoved i Vejret — hvodden har *Faarene* det, tror Du?

— Vov! sagde Judas og vimsede hen mod Døren.

— Næi, næi, næi! sagde den gamle træt og lukkede Øjnene. — Den Vej gaar jeg vist aldri' mere, lille Grimpomenus!

— — — —

En Dag efter et Besøg derovre bragte Doktoren mig den Besked, at Per havde spurgt efter mig.

Samme Dag henimod Aften gik jeg over til ham.

Han laa med lukkede Øjne. Munden stod aaben, og man saa' hans gule Fortand. Kinderne var dybt indsunkne. Og de graa Skægstubbe gjorde, at Ansigtet saa' ud, som om det var snavset.

Judas løftede Hovedet og knurrede, da jeg traadte ind.

— Hvorfor kom Kandedaten ikke i Formiddags? spurgte Per og saa' bebrejdende paa mig.

— Jeg ha'de fremmede, sagde jeg.

— Og hvem var saa det? med Forlov!

— Det var Damerne fra Fredsholm, Per — — Jeg skulde hilse Dig fra dem.

— Jeg bry'r mig *Fa'en* om Damerne fra Fre'sholm! mumlede den gamle.

— Du har da altid haft et godt Øje til Frøken Alvilda!

— Miksendils! smilede Per mat. — Aa Gu', aa Jesus! stønnede han i det samme, og hans Ansigt fortrak sig.

— Gør det ondt, Per? spurgte jeg og bøjede mig over ham.

— Ja—a Kandedat, hviskede han og knugede min Haand — det lakker mod Ti-dens Ende, gør det!

— Vist ikke! trøstede jeg. — Doktoren sagde i Formiddags, at det var bedre med Dig.

— *Doktoren!* sagde Per foragteligt. — Hva' Saten forstaar *han* sig paa det! — — Men jeg ka' ikke faa i mit Ho'ede, vedblev han — a' en Menneske har nø'ig a' lidde saa meget! — — Vi *ska'* jo dø, det véd vi nok. — Men hvorfor ska' det alti' vaarre gjennem Pinsel og Nød og Ubehaveli'heder a' enhver Slavs?

— Ja—a, sagde jeg — saadan er det jo nu en Gang indrettet, Per. — — Men det skal Du ikke ligge og spekulere paa!

— Jo, sagde han, og hans Stemme lød hult og fjærnt, som om han talte paa Bunden af en Tønde — jeg spekelerer immer! — — Og sær om Natten, naar jeg ikke faar Søvn i mine Øjne for Værk baade det ene og det andet Sted. — — Og saa hører jeg Musene arbedde deroppe paa Loftet med Halmen, — — og Vejrhanen skri'er imellemstunder saa fælt paa Taarnet. — — Og jeg ligger bare og venter, a' det ska' bli'e Maaren igen. — — Kandedat, sagde han pludselig, og hans Øjne blev store og fulde af Angest — si' mig én Ting, Kandedat, fuldt og bestemt! — — Mener Di, a' Gu' Fa-der, Søn og hel-li-ge Aanden, som vi læste om, da vi gik i Skole, — — mener Di, a' han ossensaa kender *mig* personli'?

— Det gør han nok, Per, sagde jeg og nikkede beroligende. — Men — —

— Jo for der er jo saa manne, manne Mennesker, vedblev den gamle — baade her i Danmark og i Evropa og i di andre Verdensdele derovre i Amerika, hvor Hans Kresjan har vaarren, og hvor der er baade Tyskere og Frans'mænd og Svenskere og sorte. — — Og jeg ka' ikke ret granske

ud, hvodden han dov ka' vaarre Mand for at holde Orden og Re'eli'he' paa vos allesammen — —

Per lukkede træt Øjnene i og syntes ikke at vente noget Svar. Saa spurgte han med ét:

— Hvem er monstro ude med Faarene i Dav?

— De er slet ikke ude, sagde jeg. — Det regner.

— Naa saa det regner — —

Lidt efter begyndte han at le. Og jeg kunde se hans Mave bevæge sig under Dynen.

— Hvad ler Du af, Per? spurgte jeg.

— Kæ! sagde den gamle med et lystent Smil — kæ, hæ! — — Ka' Kandedaten huske hinne den tykke Dame ude ved Fu'leskydningen? — — Jeg vilde sgu godt ha' spenderet 25 Øre for at faa Lov til a' ta' fat paa hinne — — hæ, hæ! det var Ky' var 'et!

Per skuttede sig vellystigt i Sengen. Men paa én Gang stirrede han stift hen paa den hvidkalkede Væg, hvor Skyggen af en Gren vuggede sig op og ned.

— Se, sagde han og smilede bredt — se, hvor di ka' — —

Og han gjorde en Bevægelse, som om han vilde ud paa Gulvet. Men jeg greb fat i ham og holdt ham tilbage.

— Ja—a, klynkede han — ja—a, jeg véd godt, a' jeg har vaarren gal etter Kvindfolk i *min* Tid. — — Men hva' Saten kommer det Jer ved? — — Har jeg ka'ske ta'et no'et fra Jer? — — Der er sgu Fruentimmer nok i Verden til a' forlyste sig med!

— Per! sagde jeg og lagde min Haand paa hans Skulder.

Han trak hurtig Armen til sig og pressede Øjenlaagene tæt i. Saa aabnede han dem igen og saa' paa mig.

— Naa det er Kandedaten? sagde han rolig. — Ja det er rent skidt med mig i Dav. — — Og Maven er bulnet ud, — — og Benene er hovne helt op til Knæerne, — og Ho'edet og Tanken er sommetidder li'som forvildrede paa mig. — — Judas, er Du dér, gamle Dreng? pludrede han paa én Gang løs igen — er Du dér? — — Naa saa Du vil ikke ud med Faarene? — — Jaja, din Iskariott, det gjør jo heller ingen Verdens Ting, for nu ska' vi snart om i Kongstedkrogen, ska' vi — — og saa ska' Du nok faa Lov a' komme ind til Skovløverens Bella, — — hva'? gamle Dreng! hva'? Grimpomenus! kæ, hæ! sagde han og stak til Hunden med Pegefingeren. — Staar han ikke allerede der og savler, det

Svin! udbrød han pludselig. — Fø—i, væk! bort med sig! sagde han og slog Judas midt i Ansigtet, saa den hylede og trak sig hen i en Krog.

— Det er Synd, Per!

— Det er li'emeget! mumlede han — for den, der ska' stille sig frem for Gu's Trone, hans Omgang ska' vaarre ren paa det sidste! — — Jeg véd godt, a' jeg har ikke vaarren den Mand, jeg *kunde!* vedblev han klynkende. — Som naa-renstid jeg essempelvis ha'de sat i en bedder og ri'eli'ere Indkomst, — — saa ha'de jeg jo ossensaa kunnet ta' mig li'som lidt mer a' Børnene. — — Men jeg har jo aldri' ha't andet Hjem at bydde dem end som Vognen derude paa Marken! — — Og jeg haaber da ossensaa til Vorherre, slut-tede han, medens Taarerne trillede ham ned ad Kinderne — a' han og di andre deroppe vil holde mig det tilgo'e, naar vi træffes.

— Børnene er jo store Folk nu! sagde jeg. — Og de har det jo godt!

— Ja—a, sukkede han — men mig bry'er di sig a'li'evel Fa'en om!

— Det maa Du ikke sige, Per!

— Jo, Kandedat, det si'er jeg! — — For her igaar skik-kede jeg Bud med Kusken til Hans Kresjan. — — Men han lod s'men li'frem svare, a' jeg ku' leve og dø, *som* jeg vilde, for *han* var li'e gla', sa'e han. — Og det er dov saa fælt for en Fa-der og høre!

— Ja—a, sagde jeg, men Du har jo heller ikke haft me-get med dine Børn at skaffe — —

— Jeg har sgu da *betalt*, véd jeg! mumlede den gamle stødt. — Og Smaaskillinger har jeg da ossensaa stukken til dem hist og her.

— Det har Du! sagde jeg. — Og Du skal ogsaa se, at Hans Kristian kommer nok herud og kigger til Dig.

Judas havde igen nærmet sig og stod foran Sengen og logrede.

— Er Du der? sagde Per kælent og strakte Haanden ud mod den. — Kom saa da, gamle Dreng!

Judas lagde begge Forbenene op paa Dynen.

— Ja, ja, ja! snakkede Per. — Kom kun min Tøs, her er Plads nok til to!

Og han trak i Hunden for at faa den op i Sengen hos sig.

— Nej, Per, sagde jeg — lad være! Husk Doktoren sa'e, at Du skulde ligge ganske stille.

— Jeg dur sgu heller ikke til 'et! mumlede han og faldt tungt tilbage paa Puden.

Han stirrede igen hen paa Væggen. Saa vendte han sig om mod mig.

— Kandedat, hviskede han. — Nu er Solen nere, og saa ska' Faarene hjem! — — Og di Par Klæ'er, jeg har, ska' tilfalde Indsidder Lars Povlsens Enke. — — Men *sku'* Hans Kresjan komme, saa er 'et vel bedst, a' han faar mine strivede Bukser — —

Nu laa han lidt og mumlede noget, jeg ikke kunde forstaa. Saa løftede han den ene Finger i Vejret og sagde hemmelighedsfuldt:

— Der bo'r en Djævel i hver gu'skabte Fruentimmer! — — Mandfolk vil di ha'! Mandfolk vil di ha'! gentog han hurtigt. — Og di kryver og di kravler etter vos. — — Og di rør' ved vorre Fingre, og di rør ved vorre Ben. — — Og saa si'er di, a' det er vos, der ledder dem ud paa di galne Veje! — — Løgnepak, *Løgnepak!* skreg han og rejste sig rask overende i Sengen. — Løg-ne-pak! gentog han klagende og faldt i det samme baglæns om, mens Blodet løb ham ud af Munden.

Jeg skyndte mig over i Mejeriet og fik fat i et Par af Pigerne. Og en Vogn blev øjeblikkelig sendt afsted efter Doktoren.

Saa gik jeg tilbage til Kammeret igen og satte mig paa en Stol henne ved Vinduet. Jeg vilde se den gamle dø.

Men der skete intet. Han laa rolig i samme Stilling med Hovedet bøjet lidt bag over og Munden aaben.

Han talte ikke mere og rørte sig ikke mere. Først henad Morgenstunden mellem 3 og 4 døde han.

Og Judas sad paa sin Hale foran Sengen ubevægelig som en Støtte.

NU GAAR HUN GODT IGEN.

Jeg gik miig ud paa blanken Sø —
for en Bissenbassen, Bissenbassen bum faldera!
dér mødte miig en lille Mø —
for en Bissenbassen, Bissenbassen bum!
Rov asta bov,
Rov asta bov,
Rov asta fiffen ja, fiffen, Rov,
Rov asta bov for et Jav, Jav Jav!

Der lød en klukkende Gammelmandslatter, og én raabte:

— Nu gaar hun godt igen, Hr. Johannes!

Jeg løftede Hovedet.

Det var Rasmus Skovfoged, der stod henne i Lysningen mellem Granerne og Bøgene og stillede Brændsel op i Favnemaal til Skovauktionen.

— Nu gaar hun godt igen! raabte han ned mod mig og svingede med Huen.

Jeg kom gaaende i en af de smalle Kørebaner, der var hugget ud gennem Granerne fra den ene Ende af Skoven til den anden. Det var ved Mellemmadstid, Klokken 9—10 om Formiddagen, Dagen før jeg skulde rejse fra Frørup.

— Jeg synes minsandten Du staar og ler af mig, Rasmus? sagde jeg, da jeg kom hen til ham.

— Ja, det er en fæl Gave, jeg har faaet! sagde han. — Naar der er no'et, der ska' grines a', saa ka' jeg for aldri' det la' være! — — Og Johannes gik nu og spankelerte dernere i Udhugget og sparkede med Benene og nikkede med Ho'edet li'som Anders Karlsens Vædder, da han ha'de Drejesy'en!

— Jeg gik og tænkte, sagde jeg.

— Hva' Fa'en ka' Johannes ha' og tænke paa? Han har jo sit go'e Udkomme og Føden og Klæ'erne!

— Ja—a, sagde jeg — hvad *det* angaar —

— Haa, haa—aa! lo Rasmus og stak en Pegefinger op i Luften. — Naa saaden! — — *Det* ka' jeg sgu en Vise om! sagde han og begyndte at synge:

Jeg gi-ver Diig en Silkesærk
med guldbroderet Mellemværk,
for hvis jeg hos Diig sove maa,
for hvis jeg hos Diig sove maa?

— Aa ja, smilede jeg — det kan jo nok være — —

— Jamen det værste er sgu, vedblev Rasmus — a' Pi'e-barnet svarer:

O nej, o nej jeg ikke vil,
Du maa fø'st ligge lidt mere til,
før Du hos miig sove maa,
ja før Du hos miig sove maa!

— Men saa si'er *han:*

Jeg gi-ver Diig mit hele Liv
fra nu a' og til evi' Tid,
for hvis jeg hos Diig sove maa,
for hvis jeg hos Diig sove maa?

— Og *saa* gi'er hun sig begriveli'vis. for Fruentimmerne er jo dumme. — — Husk paa *det* bitte Johannes!

— Jeg skal huske det, sagde jeg.

— Ja det var en skønne Tid! smilede Rasmus — med sin Plaser og Dans, og hva' der føller etter! sagde han og satte sig paa et Favnestykke.

— Naa—aa, Du kan da ikke klage paa Humøret! sagde jeg.

— Næ—i! sagde han. — Men det er en *Gave!* Det ka' ma' sgu'nte saaden sæl gøre for. — — Vi ser jo manne Mennesker, der sitter i meget bedder Kaar end som jeg, og saa gaar di dov immer rundt og gloer surt som det bare E'eke! — — *Menn* det maa vi 'nte laste dem for, for det er *ossensaa* en Gave.

— Skal Du spise Frokost nu? spurgte jeg, da han bøjede sig hen mod sin Frakke, der laa ovenpaa Brændet, og trak

en Pakke frem, som var indsvøbt i et stort rødtærnet Lommetørklæde.

— Ja, sagde han — jeg ka' li'som fornemme paa mine indre Dele, a' hun maa vaarre saadan paa det nærmeste ni.

— Hun er skam halvti, sagde jeg og satte mig paa et andet Favnestykke, der stod paa Enden og brugtes som Huggeblok.

— Ja Tidden gaar, naar ma' hænger i! nikkede Rasmus.

— Ka'ske Johannes vil ha'e en Bid med? spurgte han, da han havde faaet rullet Maden ud af Klædet.

— Nej Tak, sagde jeg — jeg *har* spist.

Den gamle sad med et Stykke tørt Rugbrød i den ene Haand og en fed Flæskestump i den anden. Han bed skiftevis af begge Dele og tyggede med en masende Lyd.

Jeg tændte mig en Cigaret.

— Fa'en sku' ry'e Papir, naar der gi's Tobak! mumlede Rasmus.

Han sad og spiste og nynnede samtidigt. Lidt efter lidt lød dog Ordene tydeligt:

Vil I høre, ska' det ly-de — — (Sang han)
hva' den go-de Herr miig gav
den fø'ste Juledav?

Her tog han en Bid af Flæsket, og fortsatte:

To Pund Ko-ren paa min Lo,
tre Fiske i min Flo'
to Munke vare skalle-de,
tre Præster vare kalle-de —
Vil I høre, ska' det ly-de,
hva' den go-de Herr miig gav
den fø'ste Juledav?

— En Slurk, hva'? spurgte han saa og trak en Sodavandsflaske op af Bukselommen.

— Nej Tak, sagde jeg. — Fangede Du nogle Aal i Aftes?

Rasmus rensede først omhyggelig Gummerne med Tungespidsen, derpaa satte han Flasken for Munden og drak.

— A—a—a! sagde han saa. — Næ—i, jeg er for gam-

mel til og ta' ud om Aftenen. — — Men i Søndavs stangede jeg godt ti Snese.

— Jeg saa' da en tre—fire Blus derude, vedblev jeg.

— Ja—a, det var Mikkel Sørensen og Povl og Klavs og di andre! — — Næmen og jeg har sgu heller ikke Raad til og faa mig en Bluslygte, for det er da alti' en fem—seks Kroner. — — Næ—æ, men i Søndavs da var 'et sgu heldi'e Omstændi'hedder, for det var baade stille Vejr, og Solen hun skinnede! Og saa gaar Aalen jo paa Skred. Vi ku' drive li'saa ny'eli' hen over hinne, mens hun laa og solede sig paa di bare Sandpletter. Og saa var vi jo gesvindi'e med Jærnene, for fornemmer hun det ringeste, saa ind i Tangen! — — Men det er jo sjældent, a' Vejret *saaden* falder sammen, sluttede han. — I Fjor ha'de vi sgu ikke en eneste kontant Skreddav.

Nu havde han faaet sig et Stykke Ostemad frem og en Ølflaske.

— Du *har* da før stanget ved Blus, véd jeg.

— Ja vel saa! men det var i tidli'ere Tidder paa den gamle Maade. — — Og se da ha'de jeg jo ossensaa Børnene hjemme! og saa passede den ene Risten, og den anden stagede, og jeg stod med Jærnet. — — Men det er Fa'en til Arbejde saaden og staa og lægge Spaaner og Halm paa hele Tiden! Og Blusset brænder jo heller ikke li'eli'. for sommetidder braser det klart nok op, og sommetidder vil det til at gaa ud, og saa maa Risten renses og — — *Næi*, det er sgu no'et Svineri, det! — — Og saa imellemstunder naar Tidden ble' lidt langtrukken, klukkede Rasmus pludselig med Munden fuld af Mad — saa begyndte *jeg* jo at synge — for hva' Saten? Men saa skældte Drengene sgu ud, for di var meget mere alvorli'e paa Fiskeriet end som jeg. — Men naar vi roede hjemetter, vedblev han — og ha'de stanget no'en go'e Snese, saa bad di mig sgu li'egodt om a' synge — og der var sær én, som di dov aldri' ku' bli'e kjed a'!

— Hvad var det for en? spurgte jeg.

— Det var: Pi-gen paa Kerkegaar'en — —

— Lad os høre den, sagde jeg og trak min Lommebog frem og min Blyant.

Rasmus tog sig en Slurk af Sodavandsflasken og sang:

Midnatsklokken i Taarnet slaar,
dump ly-y-der Malmets Klan-g.
Na-tevægteren ene gaar
syn-ger en gu-deli' Sang.

Rundtom sove di sø-de-lig,
Natten er kold og tyst.
En'nu skinner der hist og her
hos di sy-ge et Lys.

Hvo gaar vel saa sil-de hen
over den Kerkegaard?
Det er en Mø saa faur og fin
alt med sine udslavne Haar!

— Ja nu ka' je' 'nne *mere!* sagde Rasmus.
— Det var kedeligt!
— Jeg synes sgu, Johannes noterer op? lo han.
— Ja den var saa køn, sagde jeg.
— Det sa'e mine Drenge osse, vedblev han. — Det er sgu ossensaa kreperli', a' jeg har forglemt di andre Vers, sagde han saa. — Men naar ma' bli'er gammel, saa tror jeg, a' Ho'edet er ikke *nær* saa adræt som i Ungdommen!
— Naa—aa, sagde jeg.
— Jo—o, sagde Rasmus ivrig — det har jeg obselveret manne Gange! — — Se nu her forgangen Efteraar, saa kommer Jørren La'efo'ed til mig og viser mig en ny Økse — — han snitter jo og hugger og *er* dygti'! Og saa si'er han til mig, a' saaden en sku' *jeg* køve mig, for den var krabat. Men jeg sa'e, a' jeg var meget te'fre's med den gamle. — *Prøv* den Rasmus! si'er saa han. Næ—i, si'er jeg, det er sgu ingen Nytte til! — — Men han faar da praktenseret Øksen i Haanden paa mig, a' jeg sku' prøve! — — Og begriveli'vis var 'en bedder! for Konstruksjunen var en hel anden, og Skaftet faldt meget bekvemmere til Fingrene. — — Men hvorfor Fa'en ku' jeg nu ikke opdave det sæl? vedblev han. — Og hvorfor Saten vilde jeg ikke tro ham, naar han forsikrede det? — — Næ—æ, sluttede Rasmus og nikkede — sandt er 'et sgu, hva' der staar i Visen:

Udi i din Ungdoms Vaar
med raske Skridt Du gaar;
men naar Du gammel bli-ver,
paa Benene Du hi-ver!

— Og hvorfor sku' det ikke ossensaa vaarre Tilfældet med *Ho'edet*? — — Naa' jeg maa nu da si'e, tog han fat igen — a' *jeg* er ikke a' di værste! For naar vi kommer til Fu'leskydning eller Dyreskue eller den Slavs, saa holder jeg mig da ri'nok til di unge, for dér er da Liv, er der. — — Og saa ka' ma' sgu *lære* no'et a' Ungdommen, vedblev han. — For det meste, vi fik i Skolen, det var Bibelshistaarie og Tæ'sk. Og det ka' jo vaarre meget godt naturli'vis, det vil jeg ikke si'e no'et om, men *lidt* mer *sku*' der da gærne til.

— Jamen I gamle har dog *set* en Del, indskød jeg.

— Hva' Fa'en har *vi* set? sagde Rasmus. — Vi saver vort Brænde og stanger vaarre Aal! og saa tror vi guhjælpeme a' hele Verden ikke er fuld a' andet end som Stiksave og Aalejærn! — — Næ—æ, kom ikke her med det! For hvert eneste Aar, der pa'serer rundt, saa gør Jo'ren sgu sine Fremskridt. Og hvodden sku' *vi* ku' vel følles med dem, naar Mikkenikken er mukken?

— Ja, Du læser jo dog din Avis, sagde jeg — og taler med andre.

— Ja jeg vil nu 'nte nævne *mig*, sagde Rasmus og slog Tolden i Ølflasken — for jeg er, naar jeg sæl ska' si'e det, bety'eli', hva' ma' kalder, *oppe!* — — Men di *andre* Gremenelker her i Sognet: Mikkel Sørensen og Poul Markensen og Klavs Dinnesen og di andre — — di gaar bare og tøgger derres Skraa og høpper deres Ka'tøfler. — — Naa, jeg er da heller ikke just saadanne *fine* Venner med no'en a' dem, tilføjede han. — Hvorfor Fa'en ka' d'itte ta'et med lidt *Humør*?

— Det er en *Gave*, sagde jeg.

— *Ja*, det er *jeg* den fø'ste til og vedgaa, nikkede Rasmus. — Men en Smule *Forstand ku*' di sgu allenfals vise! — — Sær er 'et nu Mikkel Sørensen, der krepere mig! vedblev han — for det er li-e-meget, *hva*' jeg si'er, saa paastaar han paa det bestemteste, a' Slesvi' hører til Danmark!

— Næ det gør det ikke, sagde jeg.

— Næ—i, næ—i, det er jo klart nok! sagde Rasmus ivrig — for jeg var jo sæl med til a' tave hinne! — — Men *om* jeg ka' faa gjort ham det begriveli'! — Di har *stjolen* hinne fra vos, si'er han. — — Mikkel, har jeg sagt til ham, ikke én men di *tyve* Gange! — Mikkel, si'er jeg, naarens-

tid Du og jeg bli'er eni'e om a' slaas om din Hjulebør, si'er jeg, og a' den stærkeste a' vos ska' ha' hinne. Naar *Du* saa faar Tæskene, si'er jeg til ham, saa *har* jeg da dælengaleme Retti'hed til a' ta'e Børen — — naarenstid Du da'nte ka' rekommendere Dig med mig paa anden Maade, si'er jeg. For ha'de jeg faaet Tæ'skene, saa ha'de Du sku' ta'et Børen uden a' nysse! si'er jeg til Mikkel Sørensen.

— Og hvad siger saa Mikkel? spurgte jeg.

— Hø! gryntede Rasmus foragteligt. — Han sitter jo en Stund og glor, og saa *slaar* han i Bo'ret, saa Flaskerne rasler, og saa raaver han: *Tyskerne har stjolen Slesvi'*, raaver han — *og dermed Finalis!*

Rasmus rejste sig ophidset fra Favnestykket og stoppede Lommetørklædet med Madresterne i Frakkelommen.

— Det gamle Dinglerær! mumlede han.

— Ja Du var jo med i 64? begyndte jeg lidt efter.

— *Det* var jeg! sagde Rasmus og halede en lille Træpibe op af Vestelommen. Han stak den hen imod mig og smilede bredt. Og saa sang han:

Der er syv stive Mi-ile —
fe-dejungjungjung, fe-dejajaja!
der er syv stive Mi-ile
fra Rom til Fredriksstad —
Stad, filium Stad!

Han havde stoppet Piben og tændte den suttende, medens han fortsatte:

Dér hen vil vi nu i-ile —
fe-dejungjungjung, fe-dejajaja!
dér hen vil vi nu i-ile
for at faa Piven tændt —
tændt, filium brændt!

— Nu gaar hun godt igen! sagde han saa og satte sig. — Ja der var sgu Humør i Langvejlen den Gang, begyndte han. — Og vi ha'de tit manne Gemytli'hedder for, naar vi spiste. — — *Menn* elle's maa jeg dov for mit Ve'kommende si'e, a' jeg finder det nu lidt urimeli't a' Vorherre og fly saadan en ma'esløs Magt til Konger og Kejsere, a' di ka' li'efrem kommendere manne tusende Mennesker ud i Krig og Nød! — — Efter min Mening, sgu' vi andre dov

aa gærne ha' et Ord med, for det er sgu da vos, det gaar ud over! — — Og der var smen saa *manne* der rystede og bævede og bad for sig, men *ut* maatte di.

— Ja—a, sagde jeg.

— Jeg ka' sgu huske, a' der var en lille Herrekvepe-ringshandler fra Korsør, klukkede Rasmus — ja vi grinte begriveli'vis a' ham, men Synd var 'et nu li'godt! — han puttede sig i Stakke og i Grøfter, og vi ku' aldri' hitte ham, naar vi sku' trække ud. — — Saa ble' der sat en Korperal til a' passe paa ham. Og det var ikke fri for, a' han klappede ham med Sabelen for at faa ham til og følles med. — — Kveperingshandleren — han hed sgu Otte-sen! han var nok li'e ble'en gift. Og han skrev hjem til Konen, *naar* han bare ku' komme til 'et. Hun var frugt-sommeli', sa'e han. — — Og han var da saa rent Helve-des bange for Krudt og Ku'ler. Og Mavepine ha'de han alti', saa det var ikke saaden, hva' ma' kalder vellugtendes og vaare hans Ettermand. — Men saa var 'et en Dav, a' vi laa ude paa Rekenesering. Og Tyskerne skød løs baade med Granater og Skidt og Møg. — Kveperingen sat med Ryggen til en Grøftevold og skrev hjem til Konen paa sit To'nyster. — — Han ha'de li'e fra Maarenstunden gaaet og sagt, a' i Dav var det hans sidste Dav, i Dav vilde han blive skudt. Og vi ha'de grint! — — Saa var der netop én, der sa'e til ham, a' han maatte da'nte glemme og under-rette Konen om, a' han sku' dø i Dav. Og vi grinte! Men Kveperingen — — han hed sgu Ottesen! sa'e ingenting. — — Saa hører vi jo en Granat komme klistrende! Og vi smidder vos allesammen fladt ner paa Jor'en. Og hun spring-er, *Granaten* forstaar sig! saa Stumperne ry'r vos om Øre-ne, og Jord og Sten. — — Men da vi saa rejser vos, og sku' se efter Skaden, var der ikke Spor og se a' Kvepe-ringshandleren — —

— Han ha'de gemt sig? sagde jeg og lo.

— *Han var flænget li'e kontant i Stumper og Stykker!* sagde Rasmus. — For Granaten var gaaet ind gennem Grøftevolden, ser Di, og sprang nebop li'e bav Ryggen paa ham. — — Og der ble' sgu ikke *meget* Kvepering tilbaves.

— Var han død?

— Om *han var død?* — — Det er let og høre, a' Johan-nes aldri' har vaaren i Kri'en! — — Vi fandt en Arm og et Ben og et Spænde a' To'nystret, *mer* var der sgu'nte

igen a' ham. — — Næ—i, og det er det, jeg mener, vedblev Rasmus — a' saaden no'en Fyre, hva' Fa'en ska' di med for? det maa jo vaarre dem en Helvedes Pine saaden stadi'hen og gaa rundt med den Skræk i Kroppen — — og *Nytte gør* di sgu'nte meget a'. Og saa tror jeg sgu ossensaa, vedblev han — a' *var* vi andre just ble'en spur't a' i Forvejen, saa var der'nte *manne*, som var gaaet med frivilli'! Men *er* ma' fø'st kommen der, saa ka' ma' sgu li's'godt ta'et med en Smule Gemytli'he'. — — A' si'e naar ma' da har *Gaven* til 'et, sluttede han — for det gaar jo di fleste Tidder, som der staar i Visen:

Udi Kampen di Ri-dersmænd dra-ge
med vel hun-dre-detu-sende Mand,
og ret aldri' di kom-me til-bage
til derres Mø og derres Fæ-drendeland!

— Men Død og Pine, nu har jeg sgu sat her og pratet! udbrød han pludselig, — Det var dov Satan til Mellemadstid! Jeg er sgu fæ'ri' og vaarre ble'en sulten igen.

Og Rasmus stoppede gesvindt Piben i Lommen og gav sig til at tumle med Brændestykkerne.

— Nu gaar hun godt igen! sagde han.

— I Morgen rejser jeg, sagde jeg og hoppede ned fra Huggeblokken.

— Jamen vi ser da vel Johannes herovre til næste Sommer?

— Véd ikke, sagde jeg. — Et Menneske er et skrøbeligt Kar! — — Jeg kunde jo for Eksempel blive puttet i Hullet, Rasmus.

— Fa'en heller! grinte han — der er da Lov og Ret i Landet!

Jeg var begyndt at gaa op ad Vejen mellem Bøgeskoven og Granerne. Saa vendte jeg mig om og nikkede.

— Farvel! sagde jeg.

Rasmus stod og baksede med en stor Bøgeknude, der skulde øverst paa Stabelen.

— Nu gaar hun godt igen! lo han.

Og da han havde faaet Knuden paa Plads, vendte han sig om og svingede med Huen og raabte op imod mig:

— Humøren er sgu gusketak da'nte en'nu, hva' ma' kalder saaden *rent* kaput i gamle Dannemark! raabte han.

BARNLIGE SJÆLE

(1893)

INTRODUKTION

Toget var ti Minutter forsinket paa Grund af en bissende Ko, der var kommet ind paa Sporet og var blevet kørt over.

Man talte ikke om andet i Kupéerne. Der var endogsaa dem, der regnede denne Hændelse for den fornemste Begivenhed i deres Liv. Fru Stiftsfysikus i det mindste sagde, at *hun* havde aldrig været saa „opreven“, som da man trillede det blodige Dyr ned i Grøften. Og hun havde dog været gift med en Læge i over femogtyve Aar!

Jeg sad tilbagelænet i et Hjørne og saa' ud gennem Ruden. Jeg havde været paa et otte Dages Besøg hos Godsforvalteren paa Haraldskjær og kørte nu hjem til Fjordby igen.

Toget luntede saa jævnt afsted, og Telegrafstængerne gled forbi og sank og steg med lange bølgende Sæt. Vinduerne raslede, og Vaggonen vuggede, og Passagererne hoppede i Sæderne og dinglede viljeløst med Hovederne.

Nu svingede vi i en stor Kurve ind paa Dæmningen langs Sydsiden af „Noret“. Ovre mod Øst paa den anden Side Vandet laa Rynkeby Kirke gemt mellem Hegn og Pile, og helt ude ved Fjorden saa' man Straatagene og de hvidgule Skorstene af Asperup Huse. Dampmøllens røde Skorsten ragede mod Nord op i Skyerne som en uhyre Afstiver, og til venstre lidt bag den laa Fjordby med sin bredskuldrede Kirke og sit spidspullede Raadstuetaarn.

Jeg drejede Hovedet for at se ud af det andet Vindue.

Øjeblikkelig var Fru Stiftsfysikus der, hun havde længe luret paa en Lejlighed.

— Jeg begriber ikke, sagde hun med et moderligt Blik — at De kan udholde at bo hér i Byen, Hr. Weis, naar De ikke er nødt til det.

— Jeg finder, det er en rigtig køn lille By, Frue, sagde jeg — den ligger saa nydeligt!

— Aa ja saamænd — men *København*! sagde hun og vendte det hvide ud af Øjnene op mod Kupélygten.

— Ja—a, København, naturligvis!

— Jeg skal nu sige Dem, Hr. Weis, vedblev hun og rykkede nærmere hen til mig — jeg er barnefødt paa Østergade.

— Næ virkelig?

— Jo bogstavelig talt midt paa Østergade Nummer toogtyve!

— Ja, saa kan man jo saa godt forstaa — —

— Ja ikkesandt! og jeg forsikrer Dem, jeg *lever* kun, naar jeg er i København!

Vore Medrejsende lyttede anspændt til vor Samtale, ti Fru Stiftsfysikus var en af Fjordbys Rangspersoner.

Jeg drejede igen Hovedet og saa' ud.

— Nu er vi ved Svingelsvejen! meldte jeg.

— Gud—d! allerede! sagde Fruen — og vi blev dog tyve Minutter forsinket!

— *Ti* Minutter, Frue!

— *Tyve!* sagde hun afgjort — Konduktøren sa'e tyve!

— Næ, han sa'e sgu kun *ti!* lød det henne fra den anden Ende af Kupéen. Det var Barber Gærber, der havde siddet og sét sig gal paa Damen.

Fruen værdigede ham ikke et Blik.

— Det var rædsomt med den Ko! sagde hun henvendt til mig — at tænke sig, den blev ligefrem *revet* over!

— Tja—a — —

Hun havde rejst sig og stod med Ryggen mod mig og samlede sammen paa sine Pakker og Æsker og Tasker. Saa sagde hun:

— Har De hørt det med Frøken Møller?

— Nej?

— Nu er hun sat fast!

— Men Gud bevares hvad har hun da gjort?

— Véd De ikke det? spurgte Fruen og snurrede rundt. — Hun har *stjaalet* i fem Aar! Borgmesteren — hun kom jo dér tidlig og sent! — si'er, at det er Kleptomani og vil ha' hende ind paa Sindssygeanstalten. Kleptomani! nu bér jeg Dem! min Mand har haft hende til Observation, og hun er ikke mere sindssyg end De og *jeg!*

— Der er Dampmøllen! meldte Barbér Gærber og rejste sig.

Og alle de andre Passagerer rejste sig.

I det samme begyndte Lokomotivet at pibe, og Toget gled langsomt forbi Tømmerpladsen og Konsul Bruns Have og ind paa Banegaardens Terræn. Ved Overkørselen stod min Ven Idioten og skar Ansigter og slog ud med Arme og Ben, men jeg kunde gudskelov ikke høre hans Glædeshyl. —

— — —

Perronen var fuld af Byens kendte Ansigter. Idet Toget gled frem, saa' det ud, som om alle Hovederne var skaaret af Menneskene derude og blev skudt forbi Vognvinduerne paa en Presenterbakke: Først kom Postfuldmægtig Grev v. Schinkels med sin adelige Bleghed og sit vaade Overskæg Saa kom Organist Biglers, Konsul Bruns og Købmand C. I. Jessens med Kones og to Døtres. Derpaa gled Stiftsfysikus Lorentzens Hovede forbi, smaanynnende som sædvanlig, og Frøken Liebmanns med Ørnenæsen og Hængekrøllerne, og Kateket Langsteds med den bredskyggede Abatehat, og Madam Tillegrens og Kobbersmed Bømlers og Urmager Flitners og to blaahuede Gendarmers.

Gennem Stationsbygningens aabne Døre saa' man ud paa Pladsen, hvor Vognene holdt. Og bag et af Vinduerne i tredje Klasses Ventesal stod en sværlemmet Bondemand med tilbagebøjet Hovede og en Ølflaske for Munden.

Kupédøren blev aabnet, og Passagererne steg ned.

— *Er* min Mand her? spurgte Fru Stiftsfysikus og stak Bagdelen først ud og entrede ned paa Perronen med Æskerne og Pakkerne hængende i lange Snore paa Fingrene.

Stiftsfysikus kom nynnende og fløjtende hen mod hende.

— Go' Dag, Alvilda! nikkede han — bum-bummelum, hy, hy! hvordan ha'de de det i København?

— Te—o—dor! sagde Fruen og vilde omarme ham, men opgav det paa Grund af Bagagen.

— Er der mere? spurgte Fysikus og kiggede ind i Kupéen. — Naa, der er De? nikkede han, da han fik Øje paa mig. — Nu er nok Freden forbi! sagde han og kneb det ene Øje sammen. Det Øje, der vendte hen mod hans Hustru.

— Tænk, Teodor, vil Du *tænke* Dig, vi har kørt en Ko over! begyndte hun at fortælle, medens hun banede sig Vej med alle sine dinglende Smaapartikler og nikkende og hilsende og duvende med Halsen som en And i Parringstiden.

— Tænk, Mo'er, den blev skaaret *li'e* midt over! berettede en ung Pige med „Øllebrød“ i Ansigtet.

— Der sad Kød paa Konsulen, Hr. Tandhjul! forsikrede Apotekersken, der altid snakkede bagvendt, naar hun blev ivrig.

— Og Haar! og Haar! supplerede hendes Mand.

— I Sandhed rædselsfuldt! sagde Kateket Langsted og hilste paa Fru Stiftsfysikus.

— At man dog ikke kan vogte dem bedre! sukkede Fru C. O. Jensen; hun bar Hovedet paa skraa efter en Brandbyld og saa' bekymret hen paa sine to Døtre, der stod mindst tyve Alen fra Lokomotivets Baghjul.

— Bumbummelum hy, hy! sagde Fysikus og fulgte efter sin Kone ind gennem Ventesalen.

— — — —

Ude i Forhallen trængte Folk sig sammen foran Udleveringsstedet for Rejsegodset. Glasruden var endnu ikke trukket op, men inde bag den saa' man Dragerne spille Boldt med Kufferter og Vadsække.

Ligefor Indgangsdøren tronede den langskæggede Kusk fra Rudolfsholm paa Bukken af en nedslaaet Landauer. Han var iført graagul Støvfrakke og høj Hat med Roset af nationale Farver. Pisken og Tømmerne holdt han mellem de hvide Handskefingre paa venstre Haand, og med den højre kløede han sig paa Læggen inde bag Læderet paa den ene Halvstøvle. Han kneb Øjnene sammen og trak Munden helt ned til den ene Side.

Den gule Omnibus fra Hotel „Skandinavien“ holdt lidt til Siden med Døren indbydende staaende aaben og fremviste sine mørkerøde Plydses Sæder. Kusken sad ærbødig med Kasketten i Haanden og talte en Art spansk med en tysk Handelsrejsende.

Og paa et Enspænderkøretøj med en Spædekalv hængende halvt ud over Bagsmækken sad en tæt tilhyllet Bondekone og førte en højrøstet Passiar med den svære Mand inde fra tredje Klasses Ventesal. Han stod henne i Hjørnet mellem Plankeværket og Varehuset og stirrede uforstaaende paa nogle store, hvide Bogstaver, der forkyndte, at al Urenlighed frabades.

— Det er nere i den anden Ende! skreg Konen til ham og gav ham Anvisning med Pisken.

Og Manden gik skældende og med Benklæderne staaende halvt aabne ned til den anden Ende af Stationsbygningen.

— — — —

Banegaardsterrænet forlænger sig ud i et beplantet Anlæg, der strækker sig langs Kirkegaardsmuren ud til Landevejen.

Inde mellem Gravene trillede nogle Barnepiger afsted med deres Vogne og saa' højtidelige ud og talte sagte.

Paa den nye Præstegaard var Sparreværket rejst, og Kronen fra Rejsegildet hang endnu og dinglede paa skævs oppe paa sin Lægte og daskede med sine Vimpler og Baand.

Ude paa Vejen forsøgte to Køer at flække en halvvoksen Dreng. Den ene vilde til Byen, den anden ud paa Landet. Og Drengen stod skrævende og bandende midt imellem dem og ruskede i Tøjrene.

— Aa, vil D'inne gi' den sorte én over Snuden? bad han, da jeg gik forbi.

Jeg løftede min Stok og gav Koen et Slag mellem Hornene. Og nu satte begge Dyrene afsted ud ad Landevejen, saa Klovene raslede mod Stenbroen. Halerne stak de til Vejrs, og Drengen brølede Hurra.

Jeg satte min Kuffert fra mig og blev staaende og saa' paa Præstegaarden.

Den ligger i et Hjørne mellem det gamle Voldanlæg og Landevejen og er bygget af røde Sten i en Art gothisk Schweitzerstil med store Ruder og smaa Døre. Og lige over for den ligger Kirkegaarden.

— Ja, sé kun paa *Sta'sen!* lød pludselig en arrig Stemme noget borte. Og frem bag Bygningens vestlige Hjørne kom gamle Lysestøber Bergmann haltende ved sin Stok over Murbrokker og Tagskifer. Han havde Træsko paa og rokkede fra den ene Side til den anden og sparkede forbitret til alt, hvad der laa ham i Vejen.

— Hva' ska' al den Bygge*rasje* til? spurgte han indædt, da han stod lige over for mig paa den anden Side af Vejgrøften.

— Ja—a, sagde jeg — her var jo ingen ordentlig Præstegaard i Byen.

— *Gu'* var her da saa! vi har jo den gamle oppe skraas for Kirken! Men den er vel sagtens ikke ren*tabel* nok! — — Og er det saa et Sted at ligge den? fo'r han løs igen. — Vinden ka' jo den unde ta' me stry'e li'e dyrk igennem den!

— Den ligger dog ellers rart i Læ her af Volden og Kirkegaarden! forsøgte jeg.

— *Det* gør 'en, ja! men Ostenvinden kommer nok ellers ikke fra *Vest*, min go'e Ven! sagde han og grinte ilde. — Her vil bli'e saa masendes med Sne til Vinters, a' vi maa *grave* Præsten ud, naar vi ska' bru'e ham!

— Tror De *det?*

— Ja Gu' tror jeg *det*, ja! — — Og hva' er 'et saa for en *Stil*, di har smurt ham op i? vedblev han og pegede med Stokken — det er hakke me ikke uden Vindusruder altsammen!

— Ja—a, der er jo en Del — — —

— Han kommer sgu til og futte hele Offeret a' i Ildebrændsel! kilede Lysestøberen paa. — Saaden no'et nymodens *Old*kram! sagde han og spyttede. — A' Menister*iet* ka' gi' sin Kendelse til *det!* — — Fa'vel! sagde han saa pludselig og rokkede om paa den anden Side af Bygningen for at tage den i Øjesyn fra *den* Kant.

Jeg hilste og tog mig til Hovedet og gik hen mod Tolderporten, som fra Nordvestsiden danner den eneste Adgang til Byen.

Porten er bygget af store, røde Munkesten og er ikke bredere, end at en Vogn akkurat kan slippe igennem. Den har et spidst, teglhængt Tag med en Lynafleder ovenpaa og en Fløj med Byens Vaaben, tre vanskabte Sild, i gennemstukket Arbejde.

Op ad Portens ene Side er klistret et Hus med Halvtag. Dér boede den lange Skomager Terkildsen, hvis Messingbriller altid lyste ud gennem de smaa Ruder. Han krævede en Hilsen ligesom Bompenge af de forbipasserende. Han var tresindstyve Aar og havde boet under Skraataget i de fyrre.

Jeg tog Hatten af og gik ind gennem Porten.

Til højre ligger et stort toetages Hus, der er malet lyserødt med hvide Søjler og har Altan. Over Døren staar indhugget i en Stentavle:

Strucsit Mads Mikkelsen prisca in seda parentum
Hasce novas ædes, tam sibi quamque suis.
1772.

Her boede Borgmesteren paa første Sal, og Købmand Klemmensen handlede med „langt og kort" i den ene Ende af Stueetagen og havde Beboelse i den anden.

Der laa en stor, sort Hund i Rendestenen og glippede med Øjnene og savlede langt som efter et Maaltid.

Henne ved Posten paa Hjørnet af Nygade stod en lille barhovedet Pige og hoppede op og ned med Hænderne om-

kring Pumpestangen. Hvert Øjeblik fo'r hun om til Tuden for at drikke.

— 'da—a! hilste hun, da jeg gik forbi.

Jeg drejede ned ad Langegaden forbi Konsul Bruns Hus, hvor der udenfor hang to Alen ældgammelt Sækkelærred og en Roegreb som Skilt. Ogsaa dette Hus har Altan. Men saa er der heller ikke flere Huse i Fjordby, der har Altaner.

Kæmner Wandal kom trippende imod mig midt ad Gaden. Han var iført graa Benklæder og hvid Lærredsjakke, Panamahat og Turistsko. Ansigtet var rødt og smaarynket som paa et nyfødt Barn. Øjenbryn og Skæg havde han aldrig ejet.

— Se, se—e! sagde han og standsede — Hr. Weis! velkommen tilbage! Har været inde og set til Smaapigerne i Hovedstaden? hva? hæ, hæ! hrrem!

Hr. Wandal sagde altid „hrrem" som Afslutning paa en længere Tale. Han led af Astma.

— Næ, jeg har saamen kun været en Tur ude paa Landet. — — Hvorledes befinder Hr. Kæmneren sig?

— Jo—o, det gaar jo, det gaar jo! nikkede Wandal. — Di har faaet Dem en ny Hat, ser jeg?

— Ja—a — — —

— Uden at være næsvis! hva' har Di gi'et for *den*?

— Ni Kroner.

— Se, se—e! ja, ja! ser man det! hrrem! sagde Wandal og skævede efter to Tjenestepiger, der gik op af Apotekets høje Stentrappe. Der kom Ild i hans gamle Øjne, og alle Rynkerne i hans Ansigt tog paa at bevæge sig.

— La' mig erindre det, me'ns jeg husker det! sagde han — jeg skal ha' en Æske engelsk Lakris for min Hoste! — — Naa, farvel, Hr. Weis, farvel! ja vi sés jo! vi sés!

Og Kæmneren trippede over den toppede Stenbro henad Apoteket til. Og en lang Tjavs af hans graa Nakkehaar hang og viftede sagtelig bag ud under Panamahatten.

— — — —

Apoteket ligger paa den sydlige Side af Torvet lige over for Raadhuset, der er opført 1876 under Mottoet: Med Lov skal man Land bygge.

Til højre for Raadhuset er der en Græsplæne med Jærnstakit omkring. Midt paa Plænen staar en Buste af Frederik VII paa en højskuldret Sokkel, der ligner en Ligsten. „Frederik Folkekjær" læser man paa Forsiden af Stenen, og paa Bagsiden staar: „Han skjænkede sit Folk den dyreste Gave".

Foran Soklen laa en vissen Krans, der blev fornyet hver 5te Juni af Byens Venstreblads Sætterpersonale.

— — — —

Jeg drejede om ad Raadhusstræde, hvor Madam Tillegrens Mand stod i Butiksdøren og spejdede efter Konen.

Tillegren var altid urolig, naar hans Kone var borte. Der kunde saa let *hænde* no'et! sagde han.

De handlede med Æg og Havesager og havde Maskinrulle.

— Goddag, Tillegren! hilste jeg — hvorledes gaar det med Sønnen.

— Tak, Tak! sagde Tillegren og knækkede sammen som en Lommekniv — det er da gudskelov li'som lidt bedre!

Det havde i fjorten Aar stadig været li'som lidt bedre med den unge Tillegren, der laa i Stuen bag Butikken og aldrig havde kunnet støtte paa Benene paa Grund af Trøske i Knæleddene.

— Vi har jo kun det ene Barn, sagde Tillegren, naar han købte Slikkerier og Legetøj til Drengen — saa herregud, vi gamle klare vos jo nok!

Enspænderkøretøjet med Spædekalven bag i kom rullende om Hjørnet fra Torvet. Den svære Bondemand sad nu ved Siden al Konen og var Kusk. Vognen rystede og hoppede og rumlede hen over Stenene, og Kalven laa med lukkede Øjne og Tungen langt ude af Halsen.

Køretøjet gjorde Holdt udenfor Butikken, og Tillegren hævede Blikket mod Himlen for at bede Vorherre sende Konen lidt hurtig hjem.

— — — —

Jeg boede i dette lille gule Hus, der ligger oppe paa Volden for Enden af Raadhusstræde. Slyngroser og vild Vin beklæder de Bindingsværks Mure. Der er Straatag paa Huset og Stærekasser paa Gavlene, og fra mine Dagligstuevinduer havde jeg Udsigt til de grønne Træer, hvorimellem Fjorden tittede frem langt ude.

Og da jeg gik op ad Trappen, nikkede og smilede tilmed min Værtinde, Madam Bertelsens lille rødmussede Ansigt til mig bag Ruderne.

Men hun havde jo dette grimme Hareskaar, der altid fik mig til at tænke paa et Kranie, naar hun lo.

MESTER BØMLER

I

— Aa, Frøken Helga, gaa med her ind?

— Hvor ind?

— Hér ind hos Kobbersmeden.

— Gud, hvad vil De dog dér?

— Jo! — — kom lidt, skal De se!

Og jeg trak Frøkenen hen til Vinduet, der kun blev oplyst af en Hængelampe inde over Disken. Gadelygterne var ikke tændt, ti det skulde være Maaneskin, men Himlen var sort af Skyer.

— Kan De se den gamle herlige Kobberbolle, dér staar? spurgte jeg og pegede.

Hun bøjede sig ind mod Ruden.

— Ja, sagde hun — hvad den?

— Den har jeg gaaet og set paa i mange Dage. Jeg vilde saa gerne vide, hvad den kostede.

— Jamen herregud, saa gaa ind og spørg om det!

— Næ—i, sagde jeg — jeg kan ikke lide at gaa derind, hvis jeg saa ikke køber den alligevel.

— Ha! sikket Mandfolk!

— Ja, jeg véd godt, at det er en Mangel ved min Udrustning, men — — men — — — Tør *De* da gaa derind?

— Ja, det ved Gud, jeg tør! — — men *De* maa gaa med!

— Ja—a, men De maa spørge!

— Ja, det skal jeg nok! — — Det er forresten saadan en væmmelig Fyr, den Kobbersmed! vedblev hun — tænk, han vilde engang kysse Nikolaj Krøyer!

— Saa—aa?

— Ja, han lukkede Døren i og — og vilde kysse ham!

— Det var da mærkeligt! sagde jeg. — Det skal forresten more mig at sé den Ka'l!

Vi gik op ad Trappen og ind i Forstuen. Helga forrest. Hun lukkede Butiksdøren op, og vi gik begge ind.

En lille arrig Klokke kimede i det fjærne.

Der stod Kaffekander og Tepotter og Kedler og Kasseroller rundt paa Hylderne. Og paa Væggen hang Øsekar og Rivejærn og Lampeslukkere og Blikspande.

— Se, dér staar Bollen! sagde Frøken Helga og pegede hen mod Vinduet.

— Ja, *dér* staar den! sagde jeg.

Et Par Døre blev smækket op og i, og vi hørte slæbende Morgenskotrin i Stuen ved Siden af.

— Der er han! sagde Frøken Helga.

— Ja, der er han! sagde jeg.

— Véd De, hvad han kalder sin Kone? hviskede hun hurtig.

— Nej?

— Trillebøren!

— Det er godt!

Stuedøren blev aabnet, og Hr. Kobbersmed Bømler kom ind med Messingbriller paa Næsen og Pibe i den ene Mundvig. Han rev Piben af Munden, da han saa' os.

— Go' Aften! hilste han kælent og skrabede ud med den ene Slæbe, saa Sandet skreg paa Gulvet.

— Jeg vilde gerne sé paa den Kobber — — tingest! sagde Helga flot og antydede Bollen med sin Muffe.

Hr. Bømlers Øjne klippede fugtigt bag Brillerne, og hans smalle Læber smilte honningsødt.

— Denne? — — lille Frøken? spurgte han og satte Bollen paa Disken. Han smaskede og smagte paa sin Tunge.

— Ja! — — Hvor meget koster den?

Mester kneb det ene Øje sammen og takserede os.

— Ti Kroner — — sagde han prøvende.

— *Ti Kroner!* udbrød Frøken Helga og slog sig paa Benet med Muffen.

— *Ti?* sagde jeg.

— Det er solidt *Kram!* forsikrede Hr. Bømler og hug Bollen ned i Disken, saa det klang i Kasserollerne og Blikspandene rundt i Lokalet.

— Næ—æ, sagde Helga — *saa* meget! — — hvor meget har De selv gi'et?

— Jeg? jeg har s'men gi'et otte! sagde han og skulede paa en stødende Maade.

— Tør De bande paa det? spurgte saa jeg.

— Bande? sagde han — hæ, hæ! ja det kommer da an paa hva' — — —

— Nej, sagde Helga og slog mig paa Armen — De maa virkelig ikke faa Manden til — — —

— Tør De sige: Fanden gale mig? spurgte jeg.

— Ja—a, hæ, hæ!

— Lad os høre?

— Jeg har *Fanden gale mig* gi'et otte Kroner! bandte Mester Bømler og stak Piben i Munden med en knejsende Bevægelse. — Men jeg vil sælge den lille Frøken den for *syv!* tilføjede han og blev vaad i Øjenkrogene af Galanteri.

— Næ—i! sagde Helga og trak sig sky tilbage — det er ikke mig, der skal ha' den!

— Naa, det er *Herren?*

— Ja, det er *mig!* sagde jeg og traadte et Skridt frem. — Hva' har den egentlig været brugt til? spurgte jeg.

— Det er en meget æ—del Form! forsikrede Bømler og fikserede kælent Bollen.

— Formen er god nok! sagde jeg — men hva' har den været brugt til?

— Ja, hvis jeg turde tale rent ud — — — begyndte han tøvende.

— Nej, nej! sagde jeg — sig det ikke! Og Frøken Helga sænkede hjælpeløst sit Blik mod Jorden.

— Ja—a, jeg kan da ellers godt si'e det! sagde Hr. Bømler stødt — den har s'men kun været brugt til og bære Ba's-selmad i.

Frøken Helga smilede lettet.

— Det er sandelig *Kram!* begyndte Mester igen — *probert* Kram! Og han huggede atter Bollen ned i Disken, saa det rungede. — Og ingen Buler er der i den.

— Det er der ikke, sagde jeg — men det kommer nok.

— Og har Herren saa sét, a' der er Stempel paa Hanken? vedblev han.

— Saa—aa? er der Stempel paa Hanken?

— Ja, det er fra Frederik den Sjettes Tid!

— Ja, det er der skam ogsaa, ja! Brede Værk, staar der.

— Ja, det er *Mesteren.*

— Naa — — naa, det er Mesteren? — — Næ—i jeg — — —

— Vil Herren saa ha' den for *syv?*

— Næ—i jeg tror — — Hvor kan det være, at Dubben paa Laaget er af Messing?

— Det er den altid!

— Naa det er den altid? — — Næ—i jeg — —

— Di ska' ha' den for *seks!* sagde Bømler pludselig — *li'e mejet derom!* sagde han og gav Bollen et Stød, saa den fo'r helt ned til den anden Ende af Disken.

— Lad mig saa ta' den da! sagde jeg og trak Portemonnæen op. Frøken Helga nappede mig i Ærmet, og jeg saa' hen paa Bømler. Hans Øjne lyste grisk, men slukkedes øjeblikkelig, da han opdagede, at vi iagttog ham.

Og først da gik det op for mig i hele sin Pinlighed, at jeg magelig kunde ha' pruttet ham endnu et Par Kroner af.

— Værs'god! sagde jeg og skubbede Pengene hen til ham.

— Men Bollen skal poleres!

— Den skal bli'e som et *Spejl!* sagde han og spyttede paa Mønterne og puttede dem i Vestelommen.

— Og saa sender De mig den hen i Aften!

— Ja—a, ja—a! med Fornøjelse, ja! men—n — —

— Jeg bor omme hos Madam Bertelsen paa Volden.

— Naa? jo—o, det ska' nok bli'e besørret!

Frøken Helga var allerede ude af Butiksdøren. Jeg skyndte mig efter hende, og Hr. Bømler hoppede igen efter mig.

— Næ—æ, sér Di! forklarede han helt ud paa Gangen — hvorfor jeg kunde sælge Dem saa billigt var, a' jeg sæl ha'de betalt med *Varer*, og saa ka' man jo — — —

— Ja! sagde jeg — javel saa! Men husk nu paa, at den skal poleres!

— Den ska' bli'e som *Guld!* forsikrede Bømler og bukkede og nikkede og skrabede ud, saa han nær var gaaet paa Næsen ned ad Trappen.

II

Naturligvis sendte han mig ikke Kobberbollen op om Aftenen.

Heller ikke næste Formiddag kom den. Jeg ventede til Klokken elleve, saa gik jeg om i Butikken i Ridderstræde.

Paa en Stol bag Disken sad „Trillebøren" og hvilede sig. Hun holdt med begge Hænder fat omkring et Kosteskaft,

som hun støttede mod Gulvet med Kosten nedad. Hendes Ansigt var graat og surt og klemt inde i en fidtet Vatkyse, der var bundet stramt til under Hagen. Paa Fødderne havde hun et Par uhyre Plydses Morgensko med nedtraadte Bagkapper. Hun havde graa Uldhoser paa, og hendes Smalben var tykke som Læstræ.

— Er Hr. Bømler hjemme? spurgte jeg.

— Ja—a, sagde hun trevent — men er det ikke no'et *jeg* kan, for han spiser sin Frokost.

— Nej, jeg vil helst tale med ham selv!

Hun rejste sig langsomt fra Stolen og skurede sig paa de uhyre Slæber hen til Døren i Baggrunden og forsvandt. Hun havde stadig Kosten i Hænderne og ligesom pigede sig frem over Gulvet med den.

Døren ind til Stuen lod hun staa aaben, og jeg talte toogtyve Vandkander, der stod opstillede rundt om Bordet henne ved Sofaen, og alle vendte de Tuden ind efter.

Kobberbollen saa' jeg ogsaa, den stod blank og skinnende henne paa en Stol. Altsaa havde han dog husket at polere den!

En Bondevogn rumlede forbi Huset, saa Vinduerne klirrede, og Murene rystede, og Kaffekander og Tepotter dansede paa Hylderne og puffede hinanden i Siden.

Saa kom Bømler i Kalot og blaastribede Skjorteærmer og med friskspildt Kaffe ned ad Vesten. Han bukkede og smilede, og der sad ham Rugbrød mellem Tænderne.

— De sendte mig jo ikke Spanden om i Aftes, Hr. Bømler! begyndte jeg.

— Næ—æ, sagde han og lagde Hovedet paa Siden — næ, jeg ha'de saa sandelig rent glemt, hva' Herren hed!

— Weis! sagde jeg — og jeg bor omme paa Volden hos Madam Bertelsen.

Bømlers smaa Pindsvineøjne blev duggede bag Brillerne, og han gik mig ind paa Livet.

— Saa Di hedder Weis? sagde han, idet han strakte Haanden ud og berørte mit Frakkeærme med et Par Fingerspidser — saa Di hedder Weis? herregu'! Di *skulde* da ikke være fra Lolland?

— Jo.

— Saa har jeg s'men ha't den Fornøjelse og kende Deres Hr. Bedstefader! Var han ikke Forpagter paa Rugholm?

— Jo.

— Aa, herregu', jeg har saamen gort hans Tagrender!

— Har De *det?*

— Ja jeg har saamen! — — Det var en prægti' Mand, den gamle Weis!

— Ja, det skal han nok ha' været, ja!

— Jo, ser Di, jeg begyndte jo i Rø'by! vedblev Kobbersmeden og lagde sin flade Haand paa min, men lod den øjeblikkelig svippe op igen, som om han blev forskrækket over sin egen Dristighed — ja, jeg begyndte saamen i Rø'by, gjor'e jeg, ser Di — — Næmen a' *Di* er en Søn a' den gamle Weis! udbrød han pludselig og lagde atter Hovedet paa Siden og nærmede sit Ansigt saa tæt til mit, at jeg kunde lugte hans Rugbrødsaande — det fornøjer mig! det er li'som, vi er lidt i Familie!

— Saa kendte De vel ogsaa Greven? spurgte jeg, men trak mig samtidig et Skridt tilbage.

— Ja, ja! jeg har saamen været dér paa Slottet mange Gange! — — Det var en løjerli' Mand! en prægti' Mand for Resten! men *gal*, sa'e di.

— Saa—aa?

— Ja, men en *klog* Mand, *det* var han! han rejste jo hele *Verden* rundt og ku' tale med alle di Kabylere, der er til! — — Hæ, hæ! jeg husker saamen engang a' — — Men vil Di dog ikke sidde, Hr. Weis? værs'arti' og ta' Plads, der er en Stol, værs'arti'!

Og Manden lagde mildt sin Haand paa mit Bryst og trykkede mig ned paa Stolen. — A' Di dov er en Søn a' den gamle Weis! gentog han hjærtegreben og „aede" min venstre Skulder.

Jeg saa' ned paa hans Haand. Den midterste Finger var sat af lidt nedenfor første Led, og Stumpen stak frem som en vissen, smudsig, rød Kødklump. Og Neglene paa de andre Fingre var grønne og uklare og laa i ophøjede Bukler som Kløerne paa en Hund.

Men jeg havde fast besluttet at sé, hvor vidt han vilde gaa med sine Manipulationer, hvorfor jeg lod ham „ae" løs.

— Og talte De nogensinde med Greven? spurgte jeg interesseret.

— Ork, mange Gange! knejsede Bømler — mangfoldi'e Gange, Hr. Weis! — — Jeg har spist Frokost med ham!

— Næ virkelig?

— Jo—o! Det var s'men engang jeg skulde levere min

Regning, saa gaar jeg til Tømmermester Lejfer og spør' ham om Tittelaserne — — for Greven holdt jo strængt over, hvad der tilkom ham! naa *forstaar* sig, det gør vi jo alle! — — og saa si'er Lejfer: Du ska' skrive saadan og saadan, Bømler: Høj- og Velbaarne Hr. Kammerherre Hofjægermester Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand p. p. med *mejet* mere Doktor filosofia Lensgreve H. G. S. v. Rosen til Rugholm! — — Naa, og jeg skriver jo saa Regningen og gi'er ham hele Tittelasen: Høj- og Velbaarne Hr. Kammerherre Hofjægermester Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand p. p. med *mejet* mere Doktor filosofia Lensgreve H. G. S. v. Rosen til Rugholm! skriver jeg. Og saa den næste Formiddag gaar jeg derud i min bedste *Stas*, for saadan no'et satte Greven jo immer Pris paa. — — Kendte Di Skovfo' Lange?

— Ja—a, jeg har hørt ham omtale, sagde jeg — jo—o!

— Ja, han gaar jo saa inde i Venstebulen med grønne Bukser og Hat med F'er og Daggert paa Skulderen! — — Go' Da'e Lange! si'er jeg, er Greven og komme i Tale? Jo, si'er han, det er han! og det er mejet rart for Dig, Bømler, si'er han, for Du er den første og saa er Greven ve' godt Humør! — — Naa! jeg ble' saa lukket ind, og Greven sidder ved Frokostbordet. G'da' Hr. Greve, maa jeg ønske Dem en hjærteli' Velbekomme! (Her gjorde Manden et dybt Skrabud for mig og lagde Haanden paa Brystet.) Go' Maaren, Mester, si'er saa Greven, hva' har bragt Jer saa tidli' paa Sokkerne? Ja, det var da en Regning! En *Regning?* si'er han, ja la' vos først spise, si'er han, ta' en Stol! si'er han og faa no'et *i* Skrotten! Ja—a mange Tak, Hr. Greve, si'er jeg, men—n— —Sludder! si'er Greven og skyder et Fad Kyllinger hen til mig, *æd!* si'er han. — — Og jeg satte mig til Bordet, og Greven laa alle di bedste Kyllinger over paa min Indretning. — — Naa! og da vi saa ha'de spist og faaet vorre refleksive Snapser, saa bod han mig jo en Segar, og saa sa'e han: La' vos nu se Papirerne! sa'e han, og jeg flyede ham dem jo saa — — hæ, hæ!

— Naa?

— Ja, vedblev Bømler gnækkende — han grinte jo saa lumsk, da han læste, og saa gik han hen til Skriverbordet og malede no'et nedenfor paa Regningen. Farvel Mester! sa'e han saa og ga' den igen — gaa nu ned paa Kontoret med den! Jeg kiggede paa Skriften, men ku' ikke tydde et Ord. — — Naa! og da jeg kommer ud i Venstebulen, si'er jeg til Skov-

fo'den: hør, si' mig, Lange, si'er jeg, hva' er'et a' Greven har skrevet her paa Regningen? Det ve' jeg Saten raspeme ikke! si'er Lange, det maa Du gaa til Inspektøren om, for der er ingen andre paa Gaar'en, der ka' læse, hva' han skriver! Og jeg gaar jo. — — Saa nede i den store Allé møder jeg Forvalter Visby. Hør, Hr. Forvalter, si'er jeg, Di ku' vel ikke vise mig den Bevilli'he' og si'e mig, hva' der staar der? Jeg har været oppe til Greven med Regningen, og jeg er bange for, a' der er ét eller andet paa Fær'e. Forvalteren ta'r jo saa Papiret og ser paa det. Næi, si'er han, det maa Di sgu gaa til Inspektøren om, jeg kan ikke læse et Muk! Tror Di, a' der er no'et saadan, Hr. Forvalter? spør' saa jeg. Ja, ma' ka' jo aldri' *vide* det, Bømler! Og jeg stikker jo saadan ikke riti' behageli' ned paa Kontoret. Er Inspektøren til Stede? Jo, det var han da. — — Og han kommer! Jeg har her en Regning, si'er jeg, og flyer ham den, men Greven har skreven no'et paa den, si'er jeg, og nu er jeg li'som lidt bange for, a' han er utilfre's! — — Inspektøren læser paa Regningen og *stikker* i og grine! og han gaar hen til Fuldmægti'en og de andre, og di *griner! Faar* jeg kanske ingen *Penge?* spør' saa jeg. Jo, jo, min go—de Mand, vel faar Di Penge! si'er Inspektøren og bli'er ved med og grine. — — Men Pengene *betalte* han mig da.

— Naa, hvad var det saa, der stod paa Regningen? spurgte jeg.

— Ja, nu ka' Di tænke Dem! smilede Kobbersmedden og tog mig lempelig om Haandledet — nu ka' Di *tænke* Dem! jeg ha'de jo skreven *Læns*greve, ha'de jeg, ve' en *Fejl*ta'else naturligvis og saa ha'de *han* kradset op forneden: *Næ—i, Fanden spolere mig da'nne endnu! betal Ka'len fuld Valuta!* — — hi, hi, hi! hva?

— Hæ, hæ, hæ! ja! lo jeg og rejste mig. — Men nu maa jeg nok gaa!

Det haster *ikke!* det haster *ikke!* sagde Bømler ømt. — Sid lidt ned endnu! det er mig en li'efrem Fornøjelse og tale med Dem! Di er saadan et net ungt Menneske! — — Maa je'nne byde Dem en Segar?

— Nej Tak, ikke om Formiddagen!

— Men Di ku' jo *gemme* den? forsøgte han og begyndte at pille ved mig igen.

— Nej, Tak! sagde jeg. — Skulde De ikke ha' nogle andre gamle Sager? spurgte jeg saa og saa' mig om i Butikken.

— Desværre, desværre, jeg har sandeli' ingen! beklagede Bømler. — Næmen, jeg *ha'de!* udbrød han pludselig, glad over at have fundet et Emne — jeg ha'de her for no'en Aar tilbage en Lysestage med tre Arme, som ha'de tilhørt Dronning Lenore Krestine!

— Saa—aa?

— Ja! den købte jeg s'men, den Gang di restorerte Maribo Domkirke, for en Mark!

— Var den net?

— Den *var* jo kullende beskidt, da *jeg* fik den, men saa kogte jeg den op, og saa var den ægte forgyldt!

— Hvor er den? spurgte jeg grisk.

— Ja desværre, desværre, den har jeg saamen solgt! sagde Bømler med Taarer i Øjnene — men *ha'de* jeg vidst, a' *Di* kom, vedblev han og løftede Hænderne op for at tage mig om Hovedet — saa ha'de jeg *sandeli'* gemt den!

— Hvem købte den? spurgte jeg og bøjede Nakken tilbage.

— Det oldnordiske Museum, for ti Rigsdaler.

— Jamen, saa kan De jo være godt tilfreds!

— Ja—a, ja—a, sagde Bømler — men *Di* skulde sandeli' ha' faaet den for ingen Verdens Ting! nikkede han og greb min Haand.

— Farvel, farvel! sagde jeg — saa sender De mig altsaa Spanden hen i Eftermiddag?

Men Manden traadte hurtig et Skridt frem og stillede sig op mellem Døren og mig.

— Bli'er Di — — *gaar* Di? stammede han — det er saa sjælden, a' man nyder den Fornøjelse og se saadan nette unge Herrer hos sig!

— Jeg kommer snart igen, Hr. Bømler! nikkede jeg yderst venlig — jeg kommer herhen engang imellem for at se, om De har faaet noget, jeg kan bruge.

— Ja gør det! gør det! sagde han og aabnede galant Døren for mig. Derpaa greb han atter min Haand:

— At Di dov er en Søn a' den gamle Weis! sagde han saa, og hans Øjne blev ligefrem *blakkede* af den inderligste Kærlighed til Næsten.

DE UNGE OG DE GAMLE

Der var den tiaarige Georg, Gaardens ældste Søn. Og saa var der den lille tykke Trine nede fra Engene, hende der altid „stegte Flæsk“, naar hun kom i hæftig Bevægelse. Og Smedens to Sønner, Niels Peter og Morten. Og Kirstine Vejlemands, som havde seks Fingre paa venstre Haand. Og saa var der Georgs otteaarige Søster Sofie og deres lille fireaars Broder Harald.

De havde lukket begge Ladeportene til og legede Skjul i Halvmørket mellem Høstvognene og Halmbunkerne.

— Kukkuk! raabte Smedens Niels Peter.

Og da de andre kiggede i Vejret, saa' de ham sidde paa en af Tværbjælkerne oppe under Taget.

— Det kan *jeg* osse! sagde Georg, og et Øjeblik efter var han oppe ad Stigen og sad ved Siden af Smeden og dinglede med Benene.

— Sikke no'en Skræd're! vrængede Niels Peter ad dem, der stod neden for — di er bange, di Knaldevorter!

— Kom bare herop! raabte Georg — saa springer vi ned i Fo'ret!

Den tykke Trine missede lidt med Øjnene og maalte Højden. Saa smed hun Træskoene og kravlede op ad Stigen.

Lidt efter kom Kirstine ogsaa, og saa Sofie og til Slut den mindste af Smededrengene.

Men den lille Harald vilde ikke med. Han stod kalveknæet som et Andreaskors henne i en Krog og anstillede et interessant Forsøg paa at „tisse“ lige ned i et Rottehul.

— Nu springer vi! sagde Niels Peter og lod sig dumpe. Georg fulgte øjeblikkelig efter, og den løse Halm slog sammen over Hovedet paa dem. Men straks efter dukkede de op igen og saa' sig triumferende omkring.

— Det er evi' Sjov! grinte Smeden og vadede gennem Halmen hen til Stigen.

— Spring, Tøse! raabte Georg.

Men Tøsene turde ikke.

— Vi ska' sgu nok faa dem ned! mente Niels Peter. — Naa, Du, Pivesur! sagde han til Broderen — ut med Dig! Og han gav den lille et Puf i Ryggen, saa han trimlede.

Den tykke Trine duftede af Skræk:

— Jeg vil *sæl!* jeg vil *sæl!* skreg hun og baskede med Vingerne som en Høne paa en Vognstang. — Hvodden er 'et, Morten? spurgte hun den lille Smed, der sad nede i Halmen og saa' spekulativ ud.

— Det er evi' S'ov! sagde han og stødte Luften ud gennem Næsen for at rense den for Støv og Avner. — Hop Du bare! sagde han.

Og Trine hoppede og faldt paa Maven ned ved Siden af Morten:

— Det stikker! pustede hun og kløede sig paa sine nøgne Knæ.

— *Tør* Du ikke, Sofie? spurgte Georg, der stod ved Siden af sin Søster.

— Puf til hinne! raadede Niels Peter.

— Nej slet ikke! sagde Georg. — Jeg skal nok la' være! sagde han beroligende til Søsteren — spring Du bare!

Og Sofie udstødte et upaaklageligt Hvin og lod sig dumpe.

— Naa Kestine, sagde Smeden — ka' Du faa Rumpen med Dig?

Kirstine samlede Klæderne om sig.

— En, to — — — talte Georg.

— Jeg tør ikke! sagde Pigebarnet og saa' ned for at maale Afstanden.

— Hun er bange for at knekke di el've Fingre! mente Smeden. — Hop nu din Skruptaase! sagde han og puffede til hende.

Kirstine vaklede et Øjeblik paa Kanten af Bjælken. Derpaa krævede hun Himlen til Vidne med et rædselsfuldt Skrig og forsvandt i Dybet. Men lidt efter dukkede hun frem igen nede i Halmen og viste grinende alle sine hvide Tænder.

Og nu gik det op ad Stigen og ud paa Bjælken og ned i Halmen i en Kørevæk. Pigerne var blevet ligesaa modige som Drengene. Man tog hinanden i Hænderne og sprang ned to og to. Eller man stillede sig i Række og talte, og hele Sværmen hoppede ned paa én Gang, rodede rundt dernede mellem hverandre og skreg og lo. Og den ældste Smededreng kildede den tykke Trine op ad Benene, saa hun hvi-

nede og sprællede og duftede og laa med hele Underkroppen blottet.

Og Morten sad og saa' til og spyttede Halmstumper ud og rensede Næse og mente, at det hele var evi' S'ov.

Men saa kom Georg til at træde Kirstine Vejlemands paa den ene Haand med sin Støvlehæl, saa hun stak i at græde. Og saa vilde Pigerne ikke lege med mere.

Drengene hoppede ned endnu et Par Gange alene, men tilsidst fandt de det kedeligt, og saa holdt ogsaa de op.

Stemningen var mat, og man vidste ikke rigtig, hvad man skulde tage sig til.

Niels Peter havde stillet sig hen ved et af Vinduerne og stod nu og fangede Fluer. Han kastede dem i de tykke, støvbelagte Spindelvæve, der hang i Hjørnerne, og fede Edderkopper med gule Kors paa Ryggen kom listende frem og aad dem.

Pigebørnene sad midt paa Gulvet paa nogle halvfyldte Sække og var nærved at komme i Totterne paa hverandre. Den tykke Trine paastod nemlig paa det bestemteste, at det var Hanen, der lavede Kyllingerne inde i Maven paa Hønsene. Noget, de andre paa det kraftigste bestred, da enhver vidste, at Kyllingerne kom ud af Æggene.

Morten og den lille Harald sad paa Hug henne i Krogen med hver sit Halmstraa i Haanden og undersøgte med videnskabelig Alvor det fugtige Rottehul.

Den ene Portfløj ud mod Gaarden var gledet halvt op, og en bred Solstribe havde lagt sig hen over Gulvet og op over de nærmeste Bjælker.

Pludselig kom Georg springende splitternøgen frem fra et Hjørne bag Tærskemaskinen.

— Nu skal *jeg* gøre Kunster! raabte han.

— Men *Georg* dov! udbrød Søsteren forfærdet og flov.

— I skal allesammen sætte Jer op i Vognen! vedblev Drengen — og saa skal jeg gøre Kunster!

Pigerne fnisede og puffede til hinanden med Albuerne. Harald og Morten glemte Rottehullet og nærmede sig med store Øjne.

Men Niels Peter vilde gøre Kunster ligesaafuldt som Georg.

— Jeg ka' staa paa Ho'edet! sagde han. Og i en Fart havde han faaet Klæderne af sig. — Nu ska' jeg staa paa Ho'edet, og saa ka' Du gaa paa Linje! sagde han.

Pigebørnene hviskede og tiskede og krøb op i Vognen.

hvor de satte sig paa Agebrædtet. Og foran dem nede paa Vognbunden laa Harald og Morten og var lutter Øjne.

— Nu begynder Forestillingen! raabte Niels Peter.

— Se, se! sagde Kirstine og pegede forundret paa Smedens Mave, thi hun havde ingen Brødre.

Georg gav sig til at danse op og ned ad Vognstangen, og Niels Peter stod paa Hovedet henne paa Sækkene med de snavsede Fødder lige i Vejret.

— Georg er pænest! sagde Sofie, da Broderen en Gang dansede midt ind i Solstriben fra Ladeporten.

— Store Ballamérkunster! raabte Smeden og kyssede paa Fingeren, medens han holdt sig fast i Sækken med den anden Haand.

Pludselig begyndte den lille Harald ogsaa at klæde sig af.

— Du kan vove paa det! sagde Søsteren myndig — jeg si'r det til Mo'er!

— Mine Damer og Herrer! raabte Niels Peter — jeg er den berømte Kraftkunstner fra Paris og Konsta'tinopel!

Og han forsøgte paa at løfte en af Sækkene, men kunde ikke.

— Nu begynder Forestillingen! skreg Georg og fo'r op ad Stigen. Og da han stod oppe paa Bjælken, fortsatte han: — ti Øre for Voksne og det halve for Børn!

Og derpaa gav han sig til at danse Sagtevals.

Tilskuerne klappede i Hænderne og glemte Niels Peter.

Men han gav Slip paa Sækken, stak det ene Ben ret ud i Luften og tog fat i den store Taa. Og saa snurrede han sig rundt paa det andet Ben og raabte:

— Nu gaar Møllen, mine Damer og Herrer! nu gaar den store verdensberømte Ballamérmølle, der maler Hvedemel og Bygmel og Ævleskiver og Pandekager paa én Gang! Hurra—a, min Mo'er ka' svømme! skreg han saa og lod sig trimle om og rulle hen ad Lergulvet. Derpaa blev han liggende som død med Tungen ud af Munden og Arme og Ben spilet vidt fra hinanden.

Damerne lo og raabte Hurra, medens den lille Harald hvinede af Begejstring, og Morten betaget trommede med Træskosnuderne i Vognbunden.

Men Georg mumlede halvhøjt oppe fra Bjælken: — Se, hvor han skaver sig.

Smeden sprang op fra Gulvet og kyssede paa Fingeren til Pigerne og bukkede og slog ud med Arme og Ben. Han var bleven ganske graameleret af at vælte sig rundt i Støvet.

Han saa' ned ad sig og forsøgte at slaa Snavset bort med Hænderne. Men Ryggen kunde han ikke naa.

Georg lo haanligt, og Pigerne pegede Fingre.

Men pludselig satte Smeden i et Par lange Spring op ad Vognstangen, skrævede over de to smaa og stillede sig med Ryggen mod Damerne.

— Børst mig a'! sagde han.

Sofie og Kirstine blev forskrækkede og skreg, men den tykke Trine gav ham resolut et Slag i Bagdelen med den flade Haand, saa det klaskede i Laden, og saa lo hun.

— Av for Saten, dit Lugtetru'! sagde Smeden og fo'r ned af Vognen igen.

— Det har han godt a'! sagde Georg.

— Hva' si'er Du? sagde Smeden, der var bleven vred. — Vil Du ha' no'en Tæ'sk?

— Da 'nne a' *Dig*, din Smedetamp! lød Svaret.

— Kom an, dit skeløjede Pindsvin! sagde Smeden og satte sig i Kampstilling — jeg ska' knække Ribbenene paa Dig!

Georg begyndte at krybe ned ad Stigen. Han taalte ikke at nogen hentydede til hans Øjne.

— Du véd godt, Du ikke maa slaas! formanede Sofie.

— Næ, for han *tør* ikke! haanede Smeden.

— Hæ! sagde Georg og rakte Tunge — jeg ska' slaa Ho'edet ned i Maven paa Dig!

Men han blev alligevel rolig siddende paa et af de øverste Trin.

Harald og Morten havde rejst sig op i Vognen, og Pigebørnene strakte Hals.

Men pludselig blev Ladeporten skubbet helt op, og et stærkt Lys faldt ind over Børnene. Georgs hvide Krop oppe paa Stigen skinnede mod det mørke Straatag.

En lille halvgammel Pige kom ind.

— I ska' op og spise! sagde hun.

Børnene sad stive og stille og svarede ikke.

— Georg og Sofie, hvor er I? spurgte Pigen og saa' sig omkring med Haanden over Øjnene. — Ih Gu' Fa—der bevares! udbrød hun, da hun fik Øje paa Georg — sitter han ikke dér, som Vorherre har skabt ham!

Niels Peter vilde snige sig hen i en Krog.

— *Han* ossensaa! sagde Pigen og slog Hænderne sammen. — Og der sitter Pi'ebørnene nok saa fromt og ser paa al den Stads! *Hva'* har I ha't for?

— Det er bare Georg og Niels Peter, der har gjort Kunster, Lise! kom det spagfærdigt fra Sofie.

— Ja jeg ska' kunstre Jer! Hva' tror I, Jeres Mo'er vil si'e?

— Det var Niels Peter, der sa', at vi skulde! løj Georg oppe fra Stigen.

— Den lange Smededolk! skældte Pigen — ska' han rende her og spolere nette Folks Børn? Og hvodden er 'et, han har fliet sig til? vedblev hun. — Kom hèr hen!

Smeden traadte rystende nærmere og garderede sig med en krum Arm mod en Lussing. Men Lise gav sig omhyggelig og dvælende til at tørre ham af med sin flade Haand. Niels Peter gøs, ti Haanden var iskold og skruppet.

— Se saa og kom i Klæderne! sagde hun og gav ham et Par moderlige Dask i Bagdelen.

Og Smeden sprang hen til sit Tøj.

Georg sad endnu oppe paa Stigen.

— Vil Du ruppe Dig ner! kommanderede Lise.

Og han krøb ligsomt ned. Men da han var naat ned paa Gulvet, løb han hurtig hen til hende og gav sig til at kravle op ad hende. Hun løftede ham op til sig, og han slog Benene om hendes Liv og trykkede sig kælent ind mod hendes Bryst. Hun kyssede ham forslugent paa Munden og Halsen og under Armene og lod sin ene Haand glide langsomt op og ned ad hans Ryg.

— Lille Mandfolk! sagde hun og knugede ham tæt ind til sig.

Saa satte hun ham fra sig.

Niels Peter stod næsten paaklædt henne ved Sækkene. Men Pigebørnene og de smaa sad endnu oppe i Vognen.

— Kom saa ned! kommanderede Lise og gik selv hen og løftede Harald og Morten ned paa Gulvet.

— Hvor ka' saadan en stor Kabyler hitte paa saadan no'et? sagde hun saa og truede med en kroget Finger ad Niels Peter. — Skammer han sig ikke for Smaapi'erne? fø—i—i!

Smeden skammede sig som en Hund og gemte Ansigtet bort.

Den gamle gik hen til ham.

— Naa, jaja! sagde hun formildet og strøg med sine klamme Fingre ned over hans blussende Kind — han er jo hellesens et velskabt lille Mandfolk, er han!

EN FARENDE SVEND

UDENFOR susede Stormen afsted over Marker og Veje og rev i Tage og Træer.

Men inde i min Stue pludrede Ilden i Ovnen og gjorde Rummet hyggeligt og lunt.

Det bankede paa Døren, og jeg gik hen og lukkede op.

Der stod en lille, gammel Mand med Huen i Haanden. Hans Haar var hvidt, og hen over hans Kinder og Hage laa der som en Rimfrost af hvide Skægstubbe.

— En fattig Haandværkssvend, Herre!

Jeg saa' op og ned ad ham. Han var net, næsten pyntelig klædt i blaat Vadmelstøj og hele Støvler. Og under den ene Arm bar han en Pakke indsvøbt i Avispapir.

— Det er skralt med Arbejdet, Herre!

— Kom indenfor, sagde jeg — kom indenfor i Varmen.

Og han kom ind og stillede sig op ved Siden af Døren.

— Jeg er Maskinarbejder, sagde han — og det er skralt med Arbejdet, ja *det* er sandt, det er!

Jeg tog min Portemonnæ op af Lommen. Manden smilede og lagde Hovedet paa Siden. Hans Tænder var grøngule af Ælde.

— Gud velsigne Dem! sagde han — Gud velsigne Dem i Tid og Evighed!

— Hvor bor De?

— Jeg bor oppe paa Svendehjemmet, Herre, ja *det* er sandt!

— Kan De ikke arbejde mere?

— Jo—o! sandelig ka' jeg saa! men det er skralt med Arbejdet, og saa gaar man jo og vallendere!

— Hvor gammel er De?

— To og tresindstyve Aar, er jeg, ja det ved Gud, jeg er!

Jeg stak ham en Femogtyveøre i Haanden.

— Aa Gud, sagde han — hvor er Menneskene dog gode! ja *det* er sandt! Herhenne paa Hjørnet fik jeg et Par gamle Bukser og et Par Strømper, og hér gi'er Di mig en Femogtyveøre! Herren velsigne og bevare Jer allesammen!

Stormen susede udenfor og buldrede mod Ruderne og klaprede mod Tagrenden.

— Det blæser i Dag, sagde jeg.

— Jamen det var sandelig værre i Gaar! sagde han — ja *det* er sandt! Jeg har skam aldrig været saa bange, som jeg var i Gaar! — — Næ sé, hvor smukt Di har 'et herinde! vedblev han og saa' sig omkring. — Og se dér! sagde han og pegede paa Sindings „To Mennesker", der stod paa mit Bord — det er jo ri'ti' ordentlig et lille Mandfolk! mig Tilladelse og se paa ham!

— Værs'god!

— Nej, der sitter han s'men paa sin lille Rumpe! ja *det* er sandt! han viser s'men hele Historien, som vi er skabt! Herren velsigne og bevare Dig! — — La' vos se ham foran! vedblev han og gik om paa den anden Side af Bordet. — Næ—i, dér har han dov ta'et et lille Slør paa! herregu' ja, ja *det* er sandt!

— De sa'e, at De aldrig havde været saa bange som i Gaar? spurgte jeg.

— Ja, Gud Herren se i Naade, ja! Det var, da vi sejlede fra Stubbekøbing i en Baad! Jeg sad i Forstavnen, og Bølgerne sprøjtede op over mig! og jeg sa'e: Herre, Herre, vi forliser! sa'e jeg, li'som Peter paa Geneseret Sø! — — Men jeg maa s'men se lidt paa den lille Rumpe igen! den sødde lille Tingest! A' en fattig Haandværkssvend sku' ha' den Lykke a' se saadan no'et! ja *det* er sandt! — — Men der er jo to! vedblev han og gik bedre frem. — Er den anden osse et Mandfolk?

— Nej, det er et Fruentimmer.

— Ja se det, ja! ja det ka' man jo *se!* Er det Adam og Eva?

— Ja—a.

— Herregu' ja! og nu har di vel syndet? ak Gud, Herren se i Naade til vos allesammen! — — Ja man ka' jo *se*, a' det er et Fruentimmer, saa blød og klejn hun er! og saa den lille Numse, ja! den sødde lille Numse! ja *det* er sandt! — — Naamen nu maa jeg nok a'sted! og Tak og evig Ære for di femogtyve Øre!

— Farvel, sagde jeg. — Nu skal jeg hjælpe Dem. Det er den Dør.

— Og sikken Masse Bøjer, Di har! Hvem der var saa klov som Di!

— Jja—a!

— Ja, for Di har vel alle dem i Ho'edet, som staar dér i Ruinen?

— Reolen! rettede jeg.

— Reolen, ja! ja *det* er sandt! — — Naa farvel! og Gud Herren lovprise Dem til sin sidste Stund!

— Farvel! sagde jeg og tog hans fremstrakte Haand, der var haard og kold indvendig som Haanden paa en Orangutang.

— Farvel, farvel! og Gud Herren bevare Jer allesammen! sagde han. Og pludselig begyndte han at deklamere:

— En kjærlig Afsked vil jeg ta—ge
med E—der alle, store, smaa!
og ønske, at vi alle Dage
i Aan—den sammenbin—des maa!
og hér i Ti—dens lange Strid
tilsidst maa Sejerskronen faa
og stilles ved den højre Side,
naar vi for Dommens Stol skal staa!

— Tak! sagde jeg og nikkede. Jeg havde hele Tiden staaet med hans Haand i min og havde ikke turdet slippe den af Frygt for at gaa Glip af Versene.

Da han var færdig, satte han sin lille blaa Kasket paa Hovedet og skred alvorlig hen mod Døren.

Jeg aabnede den for ham og bukkede. Han lettede paa Kasketten, idet han gik forbi mig, og jeg bukkede igen og lukkede langsomt Døren til efter ham.

FRA KIRKEGAARDEN

Til venstre lige indenfor Laagen stod en hvidmalet Pæl med et hvidmalet Brædt paa. Og paa Brædtet læstes:

Hvo vil vel krænke Kirkegaardens Fred
og tage venlig Blomst fra Gravens Bed?
Hvo vil vel bryde Træets Blomst og Blad?
See Himlens Fugl fandt her et Skjul saa glad!
Hvo vil ej hygge om den Plet af Jord,
Som gives her til ringe og til stor!
Hvo vil ej frede om de Dødes Bo!
Her skulle vi dog engang finde Ro.

— — — —

Den ældste Del af Kirkegaarden bestod af fire ligestore Felter adskilt fra hverandre af to smalle Lindealléer, der skar hinanden i Korsform. Skæringspunktet dannede en Rotunde, garneret af otte skyggefulde Kastanietræer og fire Bænke uden Rygstød. Midt i Rotunden var en énlig Begravelsesplads, som en rig Gaardmandsfamilie i Uttersløv havde købt paa halvandethundrede Aar. Gravstedet var skærmet af et Rækværk med forsølvede Spydspidser. Og Graven bar et Epitaphium af graa Sandsten med indlagt Marmorplade og med den hellige Aand i en Dues Lignelse paa Frontespicen. Paa Marmoret stod indhugget med gyldne Bogstaver:

Gaardmand
Sören Sörensen
af Utterslev,
Født 19. Marts 1815, død 12 April 1850
og Hustru
Maren Kristine Sørensen.

Født 5 November 1810,
Død 16. Maj 1856
og hindes senere
Ægtefælle Gaardmand
Niels Sørensen
* 5 August 1827
† 20 Nvbr 1881
Fred med Eders Minde
Sat af Arvingerne;

— — — —

Paa Bænkene under Kastanietræerne søgte Barnepigerne hen med deres Vogne. De sad og stak Hovederne sammen og berettede hinanden mystiske Tildragelser med dæmpede Røster, medens Børnene sov i Vognene eller laa paa Maven og svømmede stille rundt i Gruset. Ti hérude skreg de sjældent op, ialtfald ikke de større af dem. Barnepigernes sælsomme Gebærder og hemmelighedsfuldt tyssende Ord lod det hurtigt gaa op for dem, at dette var et Sted, hvor man lagde en Dæmper paa sine Lidenskaber og ikke lod staa til, som naar man for Eksempel legede oppe paa Volden eller nede i Fæstningsgravene.

Ogsaa naar et eller andet lille Menneskebarn følte noget naturligt trænge paa, afgjordes det ikke straks paa staaende Fod, som man ellers plejede i Guds fri Natur. Man søgte at beherske sig. Men fandt man sig endelig staaende magtesløs overfor Naturlovene, henvendte man sig hviskende til sin Barnepige. Og med et bebrejdende Blik og en dyster Hovedrysten førte hun de hjælpeløse om bag en større Tuja, eller ind mellem to skærmende Buksbomhække.

— — — —

Ud mod Landevejen var Kirkegaarden begrænset af en hvidkalket Mur, prydet foroven af skraatliggende graa Teglsten.

Om de andre Sider snoede sig et mere levende Hegn: en Tjørnehæk og noget rustent, ormeagtigt Staaltraad, der ofte kunde gribe fat i de forbigaaende paa en ligefrem forbløffende Maade.

Nede fra den bageste Grusgang havde man Udsigt mod Vest over nogle flade Marker og spredte Huse til Fjorden med sine Øer og Holme, sine tavse Sejlere og skrigende Maager.

Undertiden ved Aftenstide, naar Solen gik ned og kastede sine Straaler skraat ind over Landskabet, kunde alle de hvide Gravsten med deres Kors og gyldne Ord gnistre og blinke med en Glans, der fik Barnepigerne til at nappe hinanden i Ærmerne og sige: Nej se dov! og Blomsterne kunde dufte saa sødt, og Lindetræerne rasle saa hemmeligshedsfuldt med deres langstilkede Blade, medens en enkelt Fugl pippede i Tjørnehækken, og Vogntummelen inde fra Byen lød fjærnt og dæmpet:

Saadanne Aftener saa' man de gamle Borgermænd med deres Hustruer bag sig vandre rundt mellem Gravene og med mimrende Læber læse Inskriptionerne over fordums Naboer og Genboer: „Elsket og savnet"! stod der og „Fred med hans Støv"! og „Velsignet være hans Minde"!

Højtidelig trippede de gamle fra Grav til Grav med andagtsfuld Alvor i Blik og Miner. Men dybt, dybt nede paa Bunden af deres Øjne sad et bitte lident lysende Punkt, ikke større end Spidsen af en Knappenaal. Det var den stille kildrende Sjælefryd over, at de selv, hvad Øjeblik det skulde være, kunde gaa hjem gennem Tolderporten og sætte sig i deres Lænestol ved Vinduet og drikke deres Øl og ryge deres Pibe og hilse paa Borgmesteren, om han skulde komme forbi.

— — — —

Hundrede Alen udenfor Kirkegaardshegnet mod Nordvest laa den evigtfløjtende Natanielsens Kalkovn: en lille undersætsig, kubeformet Bygning med Revner og Sprækker for oven og neden og to kraftige Jærnbælter om Maven.

Naar Vinden bar paa, og Ovnen „arbejdede", stod hele Kirkegaarden i én Taage af Kulrøg og Kalkos. Børn og Barnepiger flygtede, Graveren bandede, Fuglene tav, og alt var øde og tomt.

Men var der Begravelse en saadan Dag, *maatte* man jo derud. Og da stod Borgerne omkring Graven med rindende Øjne og Trykken for Brystet. Og snød de deres Næser i de for Anledningen nyrene Lommetørklæder, saa's det, som var hver Mand tøjlesløst hengiven til Snus.

Og naar man saa efter Jordpaakastelsen og Fadervoret fulgtes hjemad med Pastor Plenge og Konsul Brun, forsikrede man, at dette *skulde* forbydes, der maatte *gøres* noget, Enkeltmand kunde ikke saaledes ha' Lov til at forpeste Luften for sine Bysbørn!

Og Præsten nikkede, og Konsul Brun nikkede. Og hver gik til sit.

Og om Aftenen drøftede man atter Sagen ved Spillebordene eller i Familiens Skød. Hvorpaa man besteg det ægteskabelige Leje i sikker Fortrøstning til, at det hele med Guds Hjælp vilde ordne sig paa den bedste Maade.

Og saaledes havde man nu gjort siden Aaret attenhundrede og seksogtredive efter Christi Fødsel. Ti man var begyndt straks samme Sommer, Natanielsen havde faaet Koncession paa sin Kalkovn.

— — — —

„Tillæget“ kaldtes det Stykke Jord, der sidst var inddraget under Kirkegaarden. Det strakte sig langs Baneterrænets Vestside og bestod af tre aflange, brunsvedne Græsplæner adskilt af smalle Gange med spædlemmede Lindetræer paa Siderne.

Længst borte, helt oppe i Hjørnet laa en Række nøgne, gule Grave uden Kors og Marmor, kun med en lille nummereret Pæl ved den øverste Ende.

Det var Fattigvæsenets nye Begravelsesplads. Solen bagte og stegte og smuldrede Leret til Støv, og Regnen hamrede uhindret løs og fladede alle Gravhøjene ud til én stor skiddengul og rummelig Familiebegravelse.

Man saa' aldrig andre end Graveren pusle deroppe. Ti foreløbig var det kun Fattiglemmerne, der stededes til den evige Hvile i „Tillæget“.

— — — —

Nede i det modsatte Hjørne ud mod Landevejen og lige for én af de store gamle Lindealléer havde man lagt det nye Kapel: matte, mørkerøde Mure fuget med Cement, et skinnende lyserødt Tegltag med Kors over begge Gavle, samt seks rundbuede Vinduer og en spidsbuet Dør.

Fjordby var stolt af sit Kapel, og medens det laa under Bygning, vandrede man til og fra med Hustruer og Børn, roste de tre flinke Arbejdere og rettede ærbødige Forespørgsler til Arkitekten.

Men da Stilladserne var fjærnet, udspandt der sig i Pressen en lidenskabelig Diskussion om Forstaaelsen af Begreberne Gothik og Renaissance, Spidsbue og Rundbue — en Diskussion, der truede med at stille de to politiske Partier endnu skarpere overfor hinanden. Dog jævnedes lykkeligvis Striden, da Borgmesteren, en decideret Højremand, med fin

diplomatisk Sans og under Navns Nævnelse indsendte til Venstrebladet en Erklæring om, at han afvigte Foraar, paa en Rekreationsrejse i Provinsen Languedoc, i det sydlige Frankrig, daglig fra sit Hotelvindue havde haft Udsigt til et Kapel, hvor det, ganske paa samme Maade og med et lignende kunstnerisk Udbytte, var lykkedes Arkitekten at gennemføre en særdeles yndefuld Sammensmæltning af begge Stilarter.

Hermed endte Kampen. Og de stridende Parter mortificerede med Højagtelse de gensidige Injurier.

Jeg plejede hyppig at afslutte min Morgentur med en Rundtenom paa Kirkegaarden.

Jeg gik ind ad den lille Laage nærmest Tolderporten, læste Verset paa Pælen og vandrede derpaa ned gennem Lindealléen langs Hækken til Vinklen ud mod Marken, hvor man har Udsigt over Fjorden.

Undertiden kunde jeg tydelig sé de smaa hvide Huse ovre paa „Sandholmen“ skinne frem i Morgensolen med deres glimtende Ruder og røde teglhængte Tage. Byen derovre laa sammenkrøbet i en lille ængstelig Klump paa Solsiden helt nede ved Vandet. Og der var kun tohundrede Indvaanere paa den ganske Ø.

Man havde fortalt mig, at Stedets Præst tillige beklædte Embederne som Degn og Lodsoldermand, og at der om Vinteren kunde gaa Maaneder, hvor det var ham umuligt at slippe bort fra den halve Kvadratmil, hvis Faar han var sat til at vogte.

Engang saa' jeg ham paa Gaden i Fjordby: det var en lille spinkel Mand med gulladen Ansigtsfarve og vildtvoksende Haar og Skæg. Hans Øjne var store og forundrede, og under Armen bar han et Par Træskostøvler, en Violinbue og Martensens Ethik.

I diset Vejr var Øen usynlig.

— — — —

Jeg traf ofte paa Graveren og talte med ham. Men mest talte jeg dog med hans lille seks Aars Søn, hvis Fortrolighed jeg havde vundet.

Faderen gik og skuflede Gangene og rev dem og kørte det nedfaldne Løv og de visne Kranse i Bunke bag Materialskuret.

Undertiden sad han ogsaa paa en fladtliggende Gravsten og spiste sin Frokost.

Eller han stod nede i en halvfærdig Grav og hev Jord op med Hatten bag af Nakken og fløjtende Melodien:

Bag grønklædte Bakke sad Hjalmar og græd — — —

Sønnen morede sig gærne med at hoppe afsted paa ét Ben og sparke til Stene og Jordklumper. Dette kaldte han at „fimse“.

Jeg har ogsaa set ham lægge den ene Arm omkring et Træ, eller lade Pegefingeren glide langs Tremmerne paa et Gravgelænder og saa gaa rundt i en Uendelighed, idet han dinglede med Hovedet og sang af fuld Hals.

De første Gange jeg talte til ham, stod han med nedslagne Øjne og fortærede i vanvittig Selvopgivelse Neglene paa sin højre Haand. Men efter at jeg flere Dage i Træk havde trakteret ham med raa Chokolade, lagde han Generthedeen til Side og fattede Tillid til mig.

— 'Dav, Weis! sagde han og beholdt Huen paa.

— Dav, Peter! sagde jeg.

— Har Du no'et Suggerla'e til mig i Dav?

— Nej, i Dag har jeg skam ikke noget.

— Naa! nikkede han medgørlig — men har Du da no'et i Maa'ren?

— Ja i Morgen har jeg vist nok noget.

— Fø—i, Peter! skændte den gamle og stak en docerende Finger op af Graven — Du maa ikke saadan gaa li'e løs paa Herren!

— — — —

En Dag, da den lille saa' mig dreje ind ad Laagen fra Landevejen, satte han i Løb op mod mig med en smudsig og forrevet Stump Papir i Haanden.

— Ka' *Du* læsse, Weis? spurgte han, da han naaede hen til mig.

— Ja—a — — —

— Vil Du læsse *det* for mig?

— Jo—o, det vil jeg da. Lad mig se det.

Og han rakte mig Papiret.

Det var nogle Vers, der var klæbet op paa et Stykke Pap, som havde prydet det Indre af en af disse sælsomme Kranse, der er lavet af lange sorte og hvide Glasperler.

— Læss saa! sagde Drengen.

Og jeg læste:

FARVEL!

Kjære Datter!

Lad nu ved friske Grav kun Taaren rinde,
Om den Vedbend sit grønne Blad vinde;
Thi Gjensynshaabet det vil aldrig briste!

End et Farvel, før Gravens Ro,
Før Jorden kold og tung og sort
Paa Kistelaaget trykker.
End et Farvel fra Hjemmets Bo
Der Dit Minde ej visner bort
Som Blomst, der Kisten smykker!

A. B.

Drengen havde staaet og stirret mig op i Ansigtet og lyttet andægtig til med aaben Mund.

— Er det en Histaarie? spurgte han saa.

— Ja, nikkede jeg — det er en Histaarie!

Men pludselig følte jeg en aldeles uimodstaaelig Trang til at sige et eller andet tankefyldigt. Og jeg lagde min Haand paa Barnets Hovede og gentog:

— Ja, min lille Dreng, det er en Historie! — — en meget, meget gammel Historie!

Peter holdt et Øjeblik Hovedet bøjet. Saa hævede han pludselig Øjnene op mod mig og saa' paa mig med et straalende Blik: Og hele hans lille solbrændte Ansigt lyste af den saligste Glæde, da han sagde:

— I Maa'ren ska' vi ha' Ævleskiver til Middav, si'er Mo'er, fordé det er Bedstefars Gebursdav!

— — — —

Fredagen den 8de Juli blev Amtsforvalter, Cancelliraad Drøbel begravet.

Begge Byens Aviser havde bragt sympatetiske Nekrologer, hvori der navnlig dvæledes ved, at han var den *sidste* Drøbel.

Fjordby sørgede paa Halvstang, Klokkerne klemtede, og Følget snoede sig sortklædt og tankefuldt bagefter Ligvognen ud gennem Tolderporten.

Jeg stod i en af Kirkegaardens Lindealléer og saa' Toget drage forbi.

Udenfor de vidtaabne Laager blev Kisten løftet af Vognen og baaret til Graven af Toldforvalter Brinckmann, Fuldmægtig i Sparekassen Johansen, den afdødes Huslæge Mørck, samt begge Politibetjentene og den ældste Vejassistent.

Følget var det største, der i Mands Minde var set. Der var Borgmesteren med trekantet Hat og Brandkassedirektør Schrøder med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Der var Stiftsfysikus Lorentzen og Dampmøller Vogelsack, Kobbersmed Bømler, Kateket Langsted, Urmager Flitner, Tandlæge Hoppe, Garver Flack, Konsul Brun, Blikkenslager Blitz og mange, mange flere.

Og rundt mellem Gravene stod sørgeklædte Kvinder, som ad Genveje var ilet hid fra Kirken.

Man afsang første Vers af Salme Nr. 376:

Som Markens Blomst henvisner fage
Alt, hvad af jordisk Rod oprandt — — —

Hvorefter Pastor Plenge holdt en kort Tale.

Oppe over mit Hovede smuttede Solstraalerne ud og ind mellem Lindetræernes Blade med smaa spillende Glimt. Bierne sværmede summende rundt fra Blomst til Blomst, og ovre paa Volden lød Raab og Latter af legende Børn.

Men henne om Amtsforvalterens Grav sang Følget:

Først naar Dig Dødens Port oplukkes,
Da straaler Livets Tusindfryd — — —

Og enkelte Kvinder aftørrede en hastig Taare samtidig med, at de pudsede Næse.

Jeg bøjede Hovedet og saa' ned:

Paa et Gravsted lidt fra mig stod en lille hvid Urne med halvtudsprungne Morgenfruer i og Rosenknopper og Stedmodersblomster. Og paa Urnen var med smaa bitte Bogstaver malet en Inskription. Jeg gik nærmere og læste:

Moutarde de Maille
Vinaigre
de la Reine d'Angleterre
et les Empereurs
d'Autriche et de Russie
á Paris.

De tre tunge Spadefulde Jord drønede hult mod Amtsforvalterens Kiste. Præsten bad mumlende sit Fadervor, medens Følget stirrede tankefuldt i deres Hatte.

Og Højtideligheden var til Ende.

— — — —

Ned gennem Alléen, hvor jeg stod, kom den afdødes L'hombrevenner, Toldforvalter Brinckmann, Fuldmægtig Johansen og praktiserende Læge Mørck gaaende.

Idet de passerede forbi mig, slog Brinckmann ud med Haanden hen mod Amtsforvalterens Grav og sagde stille:

— Ja — — dér ligger nu Drøbel — — han holdt sandelig ellers et aldeles nydeligt Krølleregnskab!

EN FORESTILLING

Jeg kom langsomt gaaende ned gennem Hulvejen, der fører ned til Fjorden.

Lige for mig laa Vandet og missede med Øjnene i Solen, som hang langt nede i Vest. Vejen blev dybere og dybere. Jeg maatte lægge Hovedet helt bag over for at se Toppen af Skrænterne, der hævede sig næsten lodret paa begge Sider.

Det var varmt, lummervarmt. Jeg hørte Rumlen og Brummen af Torden, men kunde ingen Skyer opdage.

Foran mig ude over Vandet var Himlen gyldenrød. Og den Strimmel, jeg kunde se mellem Skrænterne oppe over mit Hovede, var dyb mørkeblaa.

Nu naaede jeg Enden af Hulvejen og stod ude paa Fladstranden, hvor Tang og vaade Stene laa yderst ude, og Strandnelliker og alenhøjt Græs groede længere oppe til helt op under Bakkeroden.

Jeg satte min Kikkert for Øjnene.

Til højre, en halv Mils Vej borte, inderst inde i Bugten, laa Byen med sit Kirketaarn, sit Raadstuespir og sine Skibsmaster. Men højt op over det altsammen ragede Dampmøllens graa-gule Skorsten, hvis Lynafleders Guldspids glimtede i Solen.

Jeg vendte mig:

Til venstre, midt ude paa Sandet og næppe mere end et Par Favne fra mig, holdt en af disse store, grønmalede Omnibusser, som omrejsende Beridere og Linjedansere drager rundt i.

To magre Heste, en hvid og en skiddengul, gik ganske stille uden Seletøj og græssede oppe paa Ryggen af Dæmningen. De løftede samtidig Hovederne og saa' paa mig og stak atter samtidig Mulerne ned i Græsset igen.

Fra Vogndøren bag i Omnibussen førte en kort Trappestige ned til Jorden.

Der sad et Væsen paa et af Trinene.

Jeg gik nærmere.

Det var en ældre, gulbrun Morlille med hvidt Krushaar under Kappen. Hun sad og syede paa noget broget Tøj. Hun var meget lille med smaa elektriske Bevægelser af Hovede og Arme.

— Goddag! sagde jeg.

Konen kiggede op efter mit Ansigt som en Høne efter en Glente. Men hun sagde ingenting.

— Det er rart Vejr i Dag! begyndte jeg højere.

Morlillen samlede hurtig sit Sytøj sammen, hoppede op ad Trappen og forsvandt i Vognen.

Jeg gik rundt om Køretøjet og tog det i Øjesyn.

Paa hver Side var der to Vinduer med fire smaa Ruder i. Og bag dem røde Gardiner med Blonder. Oppe paa Taget laa nogle svære Stænger, en Rulle Sejldug og noget Tovværk. Samt Brudstykker af en ganske lille Vogn.

Omme bag Gardinerne viste sig et nysgerrigt Pigeansigt med lyst rødgult Haar. Men det forsvandt straks igen.

Derpaa kom to sorthaarede Barnehoveder til Syne, og de blev der.

Jeg nikkede til dem, men de spilede bare Øjnene op og nikkede ikke igen.

Pludselig lød der en søvnig-fornærmet Brummen og Snøften inde fra Vognen. Samme Lyd omtrent som en Gris giver fra sig, naar man sparker den i Siden.

— Go'dak! sagde saa en Stemme henne fra Døren.

Det var en slank, ældre Mand med graat Haar og Skæg og med en lille stumprøret Kridtpibe i Munden.

— Na—a! Na—a! Ferd'nand dok! sagde han arrigt og sparkede bag ud ind i Vognen. Og der lød den samme Snøften og Brummen som før.

Saa steg Manden langsomt ned ad Trappen og gik hen mod mig.

Og lige i Hælene paa ham fulgte en stor brun Bjørn med Mundkurv.

— Go'dak! hilste den fremmede igen og slog med Pegefingeren op mod sin bulede Filthat, hvori der sad en spraglet Vinge af en Skovskade.

— Goddag! sagde jeg.

Og saa stod vi nogle Sekunder tause og mønstrede hinanden.

— De skal til Byen og give Forestillinger?

— Ja, jawohl!

— Det er en svær Tamp, De har dér! vedblev jeg og flyttede lidt paa mig, da Bjørnen begyndte at snuse til mig.

— Jaha—a, ja! lo Manden — de' ær Ferd'nand! Og han gav Dyret et venskabeligt Puf med Støvlesnuden, saa det trimlede om i Sandet og blev liggende og blinkede gemytligt ud mellem Tremmerne paa Mundkurven.

— Naa, saa det er Ferd'nand? sagde jeg. — Det er forresten et kønt Navn! Jeg kender en Greve, der ogsaa hedder Ferd'nand.

— So—o? ja—a — —

Nu var Børnene kommet ud i Døraabningen, og da de saa' os staa og tale fredeligt sammen, hoppede de modigt ned ad Trappen.

— Er den meget tam? spurgte jeg og pegede paa Bjørnen.

— Jaha! sagde Manden. — Ich har den haft in syv Jahre.

— Hvor er den fra?

— Fra Polen, Ukraine.

— Naa—aa — — —

Børnene, en Dreng paa seks Aar og en Pige paa ti—elleve, var listet hen til Ferd'nand. Og nu laa de alle tre kuglet sammen i en Klump og holdt et syndigt Spektakel. Pigen kildede Drengen op ad hans nøgne, gulbrune Ben, og han skreg og sparkede, medens Bamsen laa og daskede til dem med Poterne og brummede kælent.

Pludselig faldt det mig ind, at det kunde være morsomt at faa arrangeret en Forestilling herude paa Landet.

— Kan De gøre nogle Kunster? spurgte jeg.

— Mange, sehr mange! sagde den gamle. — When vi gommer til Byen, skall Herren se! Goster gun halvtredsindsdyve Øre pro persona paa første Plads!

— Jamen nu? herude?

— Hier?

— Ja!

— *Hier*? lo han — naj dock!

— Jo netop „hier"! sagde jeg.

— Hier po Stedet? naj, naj!

— Jovist saa! — — — Jeg gi'er Dem en Krone!

— Jaha! men hvat Gunster dror Herren, man gan fo for en Grone?

— To da?

— Dre? sagde den gamle gridsk og plirede begærligt med Øjnene.

— Lad gaa! — — Men saa skal De ogsaa præstere noget godt!

— Jaha, jaha! den bedste, den bedste! sagde han geskæftig. — Mindrro! snurrede han derpaa ind ad Vogndøren — gom hier ut!

Lidt efter viste den unge Pige sig i Døraabningen.

Hun kunde vel være sytten—atten Aar. Slank var hun med solbrændt Ansigt og Hænderne og Benene nøgne indtil Knæene.

Manden sagde noget Kaudervælsk til hende. Hun rystede paa Hovedet og saa' smilende hen mod mig. Jeg hilste, og hun nikkede, men rystede igen paa Hovedet.

Nu blev den gamle hidsig. Han gestikulerede og pludrede løs og viste hende til Slut de tre Kroner, jeg havde givet ham.

Hun strakte Haanden ud for at tage Pengene, men han lukkede hurtig Fingrene sammen over dem. Saa stampede hun i Dørtrinet og slog med Nakken. Manden snakkede og snakkede, men hun forblev umedgørlig. Saa stak han hende endelig et af Pengestykkerne i Haanden. Og hun nikkede samtykkende og gik ind.

Hun var nydelig, var hun. Og saa havde hun næsten intet Tøj paa.

Børnene udstødte paa én Gang et Glædeshyl. Og da jeg vendte mig, saa' jeg dem begge staa fuldstændig afklædte ude i Vandskorpen og stænke løs paa Ferd'nand, der smaabrummede og daskede efter dem med Labben.

— Go længer ut! raabte den gamle opmuntrende — go længer Kinder, ock to Jer!

Børnene hoppede og dansede afsted ud i Vandet, stænkede hinanden og skreg og lo.

Men Ferd'nand blev staaende paa det tørre og stirrede tankefuldt efter deres Kød.

— Ferd'nand! kaldte Manden.

Bjørnen gjorde trevent omkring og luntede hen mod os. Af og til vendte den Hovedet og saa' tilbage.

— Radekutzo! raabte den gamle paa sit Kaudervælsk.

Bamsen rejste sig modstræbende paa Bagbenene, medens den med sine smaa lurende Øjne skævede hen til mig. Og da den skiddengule Hest i det samme bagfra lagde Hovedet paa min Skulder og strøg sin vaade Mule mod min Kind, traadte jeg forskrækket et Par Skridt frem.

— Vent lidt! sagde jeg derpaa — jeg vil heller sidde dér oppe!

Og jeg løb hen og kravlede op ad den nærmeste Skrænt henne ved Hulvejen og satte mig øverst oppe paa Toppen.

— Nu kan De begynde! raabte jeg ned.

Ferd'nand stod endnu paa Bagbenene og fægtede med Armene for at holde Balancen.

Manden sagde noget til den og begyndte at gaa baglæns. Og Bjørnen fulgte efter ham.

Da de naaede hen til Vognen, tog Manden en tyk Stang og rakte Dyret den. Bamsen lagde Stangen om bag Nakken og Forlabberne over den.

Manden sagde igen nogle Ord, og Ferd'nand tog paa at opføre en Sagtevals rundt omkring ham. Dens brede Labber smed det løse Sand højt op i Luften.

Den gamle lo fornøjet.

— Schibata! raabte han saa.

Og straks kastede Bjørnen Stangen og stod igen paa alle fire.

— Allo—o! skreg Manden.

Og Bamsen laa i samme Nu død som en Sild foran ham.

— Allo, allo! raabte han.

Og Ferd'nand tumlede op og gav sig til at halte rundt paa tre Ben.

— Bravo, bravo! raabte jeg.

Den gamle bukkede med Haanden paa Brystet og klappede Ferd'nand, der sad paa Halen som en Skødehund ved Siden af ham.

Jeg saa' ud over Fjorden:

Børnene saa's langt derude i Solskinnet som to smaa røde Rejer.

Jeg satte Kikkerten for Øjnene:

Vandet gik dem op over Maven. De sprøjtede vedblivende løs paa hinanden og fægtede med Armene. Men man kunde ikke høre deres Stemmer.

— Mindrro! kaldte Bjørnetrækkeren ind ad Vogndøren.

Lidt efter kom den unge Pige ud. Da hun ikke kunde faa Øje paa mig, standsede hun og saa' sig forundret omkring. Den gamle pegede op mod Skrænten, og hun smilede og nikkede og gik hen mod Bjørnen.

Straks den saa' hende, rejste den sig paa Bagbenene og brummede.

Hun stillede sig foran den og greb den med en Haand i hvert Øre. Men den slog Hænderne væk med sine Labber.

Saa greb hun den i Bringen. Og nu begyndte de at slaas. Den gamle stod hos og opmuntrede dem med sine Tilraab.

Bamsen lagde sine vældige Arme omkring Pigebarnet. Det saa' ud, som om den skulde kvæle hende, men hun sprang til Siden, og Ferd'nand faldt tungt ned paa alle fire.

— Allo, allo! skreg den gamle.

Og Bamsen rejste sig atter og langede ud efter Pigen, men hun fo'r om bag den og greb den med begge Hænder i den tykke Pels, tæt oppe ved Halsen. Ferd'nand rystede og brummede. Derpaa bøjede den sin højre Forlab tilbage og lagde den omkring hende og trak hende paa den Maade frem foran sig.

Men i samme Øjeblik gav hun Dyret et Stød for Brystet, saa det tumlede baglæns til Jorden.

— Bravo, bravo! raabte jeg og klappede i Hænderne.

Og Mindro satte sin nøgne Fod paa Bjørnens Hovede, kyssede paa Fingeren op mod mig og saa' sejrsstolt ud.

Jeg nikkede ned til hende og kiggede i Kikkerten.

Hendes Øjne straalede, og det gyldne Haar havde løst sig og faldt ned over Ryggen. Og meget Tøj havde hun ikke paa. Brystet steg og sank inden for det tynde Kjoleliv, og jeg kunde se hendes slanke Ben bag Skørtet.

Nu gik den gamle hen til den skiddengule Hest og tog fat i Haartotten, der hang den ned i Panden. Han trak af Sted med Dyret hen ad Bjørnen til. Nu skulde de to til at optræde sammen.

Men pludselig rullede et vældigt Tordenskrald frem over Skrænterne og ud over Vandet.

Jeg fo'r sammen og saa' mig tilbage:

Hele den østlige Del af Himlen var bedækket med en stor blaasort Sky.

— Børnene! raabte jeg ned.

Bjørnetrækkeren havde allerede sluppet Hesten.

— Mindrro, Mindrro! skreg han og sagde i rivende Fart noget til den unge Pige.

Og i samme Øjeblik havde hun kastet Klæderne af sig og fo'r i lange Spring af Sted ud i Vandet i Retning af Børnene.

Jeg slog først blufærdig Øjnene ned. Men et Øjeblik efter saa' jeg i Kikkerten. Jeg havde jo betalt min Billet!

Det tordnede igen og lynede.

Begge Hestene havde frygtsomt trukket sig tæt hen ved Siden af Vognen.

Ferd'nand havde rejst sig og stod sammen med den gamle og stirrede ud over Vandet efter Pigebarnet.

Inde fra Vognen hørte jeg Morlillens skingrende Røst. Men jeg forstod ikke et Ord.

Og atter saa' jeg i Kikkerten:

Mindro var naaet ud til Børnene. Hun havde taget Drengen paa Armen og Pigen ved Haanden. Og det gik rask indad mod Land.

Solen sad helt nede i Horisonten og farvede Vandet rødt i en bred flimrende Kegle. Men der hvor Mindro gik frem med Børnene, var Søen sølvglinsende og glat som Olie. Og de nøgne Legemer lyste som Rav mod Staal.

Jeg løftede Hovedet.

Lange blaagraa Udløbere fra Tordenskyen mod Øst strakte sig frem over Himlen. Bygen nærmede sig hurtig, og store iskolde Draaber slog ned paa mit Ansigt og mine Hænder.

Jeg rejste mig.

Nu var Pigebarnet og Børnene naaet tæt ind under Land. Vandet gik dem næppe til Anklerne.

Pludselig standsede Mindro og satte Drengen fra sig. Derpaa rettede hun sig og strøg med Haandledet Haaret fra Panden. Hendes Øjne gled op mod Skrænten, hvor jeg stod, og hun slængte et Fingerkys op mod mig.

Et bragende Tordenskrald rullede i det samme ud over Vandet.

— Mindrro! Mindrro! skreg den gamle fra Døraabningen.

Jeg skyndte mig ned og løb hen mod Vognen. Men da jeg naaede Trappen, var Mindro allerede forsvundet i et af Lukaferne.

— Hvor er — — hvor er — — —? begyndte jeg fortumlet.

Bjørnetrækkeren smilede lunt.

— Gommer icke ut mere! sagde han.

Børnene stod endnu nøgne paa det øverste Trin og saa' storøjede ud paa Vandet, hvor Regndraaberne dannede Luftblærer, der sprang med smaa underlige Knald. Bag Børnene stod Manden, og bag ham igen laa Ferd'nand og blinkede med Børnetøjet lagt over Ryggen. Hestene stod med de ludende Hoveder helt inde under Vognhjulene.

— Gom dock ind! sagde den gamle og vinkede af mig. — Skima ni tala bis! sagde han derpaa til Børnene, som øjeblikkelig lystrede og gik hen og satte sig paa Ferd'nand og trak deres Tøj paa.

Jeg gik op ad Trappen og blev staaende en halv Times Tid hos Bjørnetrækkeren, medens Vejret rasede ud.

Da Bygen var trukket vester paa, og Himlen over os igen var klar, sagde jeg Farvel.

— Hober at se Herren i Byen! sagde den gamle og trykkede min Haand. — Halvdresindsdyve Øre pro persona!

— Hvor er — — forsøgte jeg og saa' længselsfuldt ind i Vognen.

— Hilfer Grossmutter! sagde den gamle.

— Jeg vilde gærne — — —

— Naj, naj, unge Herre! sagde han alvorlig — blifver icke no—get af! har allerede set formeget!

Saa gik jeg.

Da jeg kom hen til Hulvejen, vendte jeg mig og saa' ud mod Vest, ud over Fjorden:

Men den laa øde og trist. Og Solen var borte, og Himlen var mørk, og der steg ikke mere nogen Venus op af Havet!

LAVS MADSEN

JEG gik mig en Aften en Tur ud gennem Tolderporten, forbi Præstegaarden og frem ad Landevejen.

Det var skyet og mørkt, og stærke Vindstød jog det tørre Støv ind over Markerne. Lindetræerne inde paa Kirkegaarden raslede med deres langstilkede Blade, og den lave, hvidkalkede Mur lyste, som om den var strøget med Fosfor.

Der lød stampende Trin af Træsko en halv Snes Alen foran mig, og jeg hørte et Mandfolk rømme sig og hoste: øhø, øhø! sagde han. Men jeg kunde ingen se.

Jeg gik raskere til og naaede frem forbi Møllen, som i det mørke Vejr lignede et uhyre Spøgelse med udstrakte famlende Fangearme, hvis Knokler knagede, og med et blodigt skinnende Øje midt i Panden.

Lyden af Trinene var hørt op, og i Stedet for lød en trippende Skraben af jærnbeslaaede Hæle og en utaalmodig Stønnen og Banden. Og nu fik jeg Øje paa en høj Mandsskikkelse, der stod bøjet over en Sæk, som han var i Færd med at løfte op paa Nakken.

— Skal jeg hjælpe Dem? spurgte jeg og gik nærmere.

— Tak for *det*, go'e Ven! brummede en dyb rusten Stemme, som jeg syntes, jeg skulde kende. Og i det samme rettede Manden sig, og Sækken laa, hvor den skulde.

— God Aften! hilste jeg.

— Go' Aften! svarede han kort og satte sig i Gang.

Jeg fulgte med ved Siden af ham. Han havde en svær Støttekæp i Haanden og huggede den haardt ned i Stenene, hver Gang han tog et Skridt. Han sank i Knæene og svinglede paa sine lange Ben. Og af og til puffede han mig i Siden med en Kurv, der hang paa hans venstre Arm.

Jeg ventede, at han skulde indlede en Samtale, men han rømmede sig bare og spyttede og hostede: øhø, øhø!

Saa maatte *jeg* jo til det:

— Det har blæst en Del paa det sidste! begyndte jeg.

— Aa ja saamen — — — Pause.

— Det har Kornet vist forresten ikke videre godt af?

— Aa nej — — — Pause.

— Vi kunde trænge til lidt Regn.

— Det *ku'* vi!

— Vi har ikke faaet noget i de sidste tre Uger, vedblev jeg ufortrøden.

— Næ—i! — — — Og vi *faar* sgu heller ikke no'et! lød det langt om længe, ligesom jeg skulde til at kile paa igen.

— Tror De ikke? spurgte jeg interesseret.

— Næ, Gu' gør jeg ikkenej! Al Væden skvattede jo ner her i Etteraaret, go'e Ven!

— Ja—a, ja — — —

— Og hvor Fa'en sku' der saa komme *mer'* fra?

— Næ! — — Pause.

Jeg trak Vejret dybt og begyndte igen:

— Er De ikke bange for saadan at gaa alene paa Landevejen om Aftenen?

— *Bange?*

— Ja, jeg mener for Mørket, og — — hva' der saadan ka' *komme?*

— Jeg er da 'nne født i Nat og tørret paa Ka'kelovnen! brummede han arrigt.

— Næ naturligvis, nej! Det er De ikke, men — —

Nu hørte vi Vognrummel bag os, og Manden standsede pludselig.

— Halløj! sagde han — saa staar vi!

Og han stillede sig op inde paa Gangstien, indtil Vognen var kørt forbi.

Saa gik vi midt ud paa Vejen igen. Men et Øjeblik efter satte han Stokken mere end almindelig fast ned i Stenene og standsede paa ny.

— Hør si' mig en Gang! sagde han saa og bøjede Ansigtet tæt ind mod mit — var 'et ikke Dem, der ble' vejet inde paa Poulsens Kornmakkesin her i Vinters en Dag?

Jeg trak midt Hoved lidt tilbage, ti hans Aande duftede af Brændevin.

— Jo—o, sagde jeg og ledte i min Hukommelse — jo! og De gik og hvidtede!

— Ja dælenlyneme! udbrød han fornøjet — synes jeg ikke nok, a' jeg sgu' dra' Kendelse paa Røsten!

Vi trykkede hjertelig hinandens Hænder, og al gensidig Mistro veg bort fra vore Sjæle.

— Vi parerte om to Bajere! vedblev han livlig — og jeg vejede sgu over dobbelt saa mejet som Di!

— De fik vel Øllet?

— *Om* jeg fik! sagde han, og vi begyndte igen at gaa — og ha'de je' 'inne faaet det, saa had' 'et vaaren min egen Forbrydelse, for *Di* sparede sgu 'nne paa Mønten! Var 'et Deres Kone, Di ha'de med Dem?

— Nej, det var en lille Pige, som — — —

— Saadan en lille Bislaaferske, ki, hi, hva'? smaagrynte-de han og gav mig et gemytligt Puf med Kurven.

— Nej Gud bevares vel, Mand! sagde jeg forfærdet — hun var jo ikke mere end tretten Aar!

— Hæ, hva' Fa'en? Vi læser jo i Avisen, a' der er dem, der ta'er dem, naar di er otte!

— Ja i *Avisen*! sagde jeg — der staar saameget!

— *Hva*' er Di med Forlov!

— Jeg? — — jeg er Skolelærer!

— Er Di gift?

— Næ—i.

— Ja, for vi ha'de sgu en Degn heroppe i *vort* Sogn i seksoghalvtreds, og han rendte fra Kone og Børn og hele Beværtningen med en Sypi'e! — — og Di li'ner ham sgu!

— Saa—aa? sagde jeg — næ—æ!

— Jo Fa'en danse me gør Di saa! han var li'saadan saa-den en lille vissen Fyr med et svært Overskæg.

— Jamen det er ikke mig, sagde jeg — det kan De stole paa! jeg er ikke a' den Slags! — Hva' hedder Sognet, De bor i?

— Det er sgu Tullebølle.

— Det er en lang Vej at gaa?

— Naa—aa, ja—a, men naar Føret er godt, saa — — —

— Hvor gammel er De?

— Jeg er da ellers niogtres — — —

— Det skulde man skam ikke se paa Dem!

— Næ—i, sagde han og rettede Ryggen — ma' ny'er jo Helbre'en, gusketak! — — Men *Poulsen* derinde er 'et no'et klejnt med.

— Ja, stakkels Mand! nu har han jo haft et Anfald igen. Hva' er det, han fejler?

Manden standsede og bøjede sig ned mod mig.

— Naar jeg just ska' følle Sandheden, hviskede han og saa' sig forsigtig omkring — saa er 'et ogsaa Dilerium.

— Saa—aa? Herregud! drikker han!

— *Drikker?* næi! han drikker sgu'nne mer end som *jeg!* men han mangler *Styrken*, ser Di — — Jeg har sgu Vinterdave ta'et mine stive fire *Pæ'le*, og jeg har baaret dem uden saa mejet som a' et *Lem* har rystet paa mig! Men naar det er skidt med Sparreværket, forstaar Di, saa ska' der junde ret mejet til, a' Kludene dingler sammen!

— Næ—æ, naturligvis! men er det da saa skidt med Poulsens Sparreværk?

— Ja *det* ka' Di Dælen flaa me ta' Gift paa, a' det er! han fik jo en Ku'le i Ryggen her i fireogtres!

— Naa—aa!

— Ja, og saa ka' han jo forstaa mig vel in—de *bære* det.

— Nej! — — Har De maaske ogsaa været med i Krigen?

— Næ Gu' har jeg da ej! jeg kom jo først ind her i toogthal'treds, og da la' jeg ved Hestene i Jæ'ersborg. — — *Di* har vel aldri' vaaren i Tjenesten?

— Nej.

— Næ det ku' jeg sgu da vide a' *den* Posetur! grinte han.

— Naa, naa! sagde jeg — vi kan jo ikke allesammen være seks Alen høje!

— Næi! lo han smigret. — Men Di er jo ell's et prægti' lille Menneske! vedblev han og slog et Slag over mod mig for at klappe mig paa Armen.

— Har De været i København senere? spurgte jeg og veg blidt til Side.

— Ja—a! i otteoghal'treds var jeg derinde med tre Stykheste.

— Var De *det*?

— Ja—ha—a! klukkede han. Men saa fik han Hikke. — Hæk—æk! sagde han — um—bæi! Og jeg kunde igen lugte Brændevinen. — Jo—o, tog han saa fat lidt efter — Jeg var sgu inde med tre Stykheste! — — Det var Satan til Ko'mers! Bønderne heroppe *sku'* jo ha' dem ind, forstaar Di, men di ha'de jo ingen og skikke a'sted med dem hæk—æk! for det sku' begriveli'vis vaarre en prak—aktisabel Mand — — *Satan* til Hikke, ma' ka' gaa og opperere med li'e paa en Stu's! Men saa si'er jo ham, den store Ole Svendsen paa

Stengaarden — — Di véd ham, der i enogfirs og toogfirs og treogfirs etter hinanden høstede tyve Fold Hvede hæk—æk! — — etter hinanden! saa si'er *han* jo: Lavs *Madsen!* si'er han: Lavs *Madsen*, *det* er Manden! ku' vi faa Lavs Madsen til og galejde dem ind, si'er han, saa var vi sgu godt oppe at køre! — — Og di kommer jo til *mig* og si'er saaden og saaden! og jeg si'er ja, sier jeg, vil I rekommendere mig Hestene, si'er jeg, saa li'e mejet derom! — — Naa! og saa ska' di jo vide Betalningen! *Betalningen?* si'er jeg: syv Rigsdaler, si'er jeg, og Kost og Logi og Rejsen frem og tilbages! — — Di *prutter* jo, saa di *sveder* ved det! men jeg staar vedholdende paa di syv Rigsdaler og Kost og Logi og Rejsen frit! — — Se nu *ha'de* di jo ingen andre! tilføjede han og stak Fingrene paa den venstre Haand ud i Luften — for hellesens ku' di vel nok ha' pillet mig et Par Daler længer ner!

— Og saa ha'de De jo lagt ved Hestfolkene! indskød jeg.

— Netop, ja! og det var jo aa det, jeg sa'e til dem! Jeg har lagt ved Hestfolkene, sa'e jeg, og ska' vide og klare mit Vel paa alle Maader! Men *saa* stak di mig jo den ud med Mul'terne!

— Hva' er det for Mul'ter?

— Jo se, di ha'de jo hvert evi'e Aar maattet punge ud med no'en svære Mul'ter, forstaar Di, begrundet paa, a' Hestene immer saa' no'et malsjøse ud, naar di presenterede dem for Synet! — — — *Mul'ter?* sa'e jeg. I ska' Dælen flaa me ikke komme til at gi' saameget som en Faarebønne i Mul't! *jeg* er ikke den Person, der er krøvet frem i Nat og saa siden tørret paa Ka'kelovnen! sa'e jeg. Vil I gi'e mig di syv *Rigsdaler*, eller vil I *sæl* rejse ind med Hestene? — — sa'e jeg.

Manden stod pludselig stille og lod Sækken dumpe ned paa Vejen.

— Ma' ska' a' med det, ma' har undt a'! sagde han saa og gik over til Grøftekanten.

Jeg standsede og ventede. Og da han var færdig, hjalp jeg ham Sækken paa Nakken igen, og saa gik vi videre. Han hikkede ikke mere, det var ligesom, han havde *snakket* noget af Rusen bort. Men han dinglede lidt endnu.

— Naa? begyndte jeg — De kom altsaa ind med Hestene?

— Ja vel, ja vel! nikkede han — og der ble' begribeli'vis ikke *Kende* a' Vrøvl!

— Jamen Mulkterne?

— *Mul'terne?* aa gaa til Sandby! én har da gusketak vaaren med paa Spillet før! saa da jeg sku' hen med Hestene paa Esserserpladsen, saa trækker jeg dem jo ud ved Pumpen ude i Gæstgiveriet og vasker dem og stri'ler og børster, saa di den unde lyneme praler meget værre end som a' Nysøl'! og li'e idet Skersanten sér dem, saa si'er han: Der er Satan riveme *Heste*! si'er han: hvor er Manden til *dem?* *Hér!* si'er jeg, Hr. Skersant! si'er jeg, og ta'r til Huen. Og Di *hedder?* spør saa han. Lavs *Madsen!* si'er jeg. Di har lagt ved Heste før? si'er saa han igen. Javel, Hr. Skersant! si'er jeg: paa Jæ'ersborg i tooghal-treds — — — *Og der ble' begriveli'vis ikke Ta—a—le om Mul'ter!*

— Ja—a, men det var ogsaa godt klaret! sagde jeg.

— Det var 'et! nikkede Lavs Madsen — *men* naar bare ma' vé' a' forstaa sig paa *det*, ma' gi'r sig *ud* for, saa ska' ma' sgu nok vide og holde den gaaende! — — Hæ, hæ! vedblev han og smaaklukkede — men der var jo ri'nok et Par Kullerto'sk, der kom frem med no'en Heste, som naar ma' slog paa dem, saa røg di Dælen galeme li'som et Par Skaastene! Men la' *dem* betale! la' dem *bare* betale! nikkede han ivrig og huggede Stokken ned i Stenene — for ma' ska' efter min Mening ikke gi' sig ud for, hva' ma'nne forstaa' sig paa! det er nu *min* Opfattelse til Dato!

— — — —

Vi var imidlertid naaet ud til Bivejen, der fører ned til Tullebølle, og jeg standsede og sagde Farvel.

Lavs Madsen slog med Stokken op i Retning af sin Hue og nikkede:

— Fa'vel! sagde han — og Tak for godt Følleskav! og Hilsen og Sundhed og en Kone i Sengen inden Aaret er omme! — — Ja, for Di gaar vel ikke med længer, go'e Ven?

— Nej, sagde jeg — jeg skal hjemad nu.

— *Forstaar* sig, *forstaar* sig! enhver har jo sit og ta' vare! Og han svingede i en stor Bue ned ad Bivejen.

— Men lig dov nu alligevel Mærke til, raabte han efter mig uden at vende sig — a' der bli'er ikke no'et med Regn i Aar, begrundet paa a' Kanse'liraaden deroppe har ikke mere vodt i Posen! — — Og sku' no'en fritte om, hvem der har sagt *det*, tilføjede han lidt efter — saa hedder *jeg* Lavs Sørensen *Madsen* Tullebølle!

FLUEN

Farvel, farvel, Børn! gaa nu ind! sagde Fru Weber oppe fra Vognen og vinkede og nikkede saa godt det lod sig gøre for Vathætten og Kaaben og Sjalerne.

— Farvel Moer! farvel Mo'er! raabte Georg og Sofie, der stod paa Stentrappen foran Døren. Blæsten rev i deres Haar, og Sofies Forklædebaand flagrede bagud som to Vimpler.

— Fa'vel Mo'er! sagde den lille Harald og nikkede, saa hans Hage stødte an mod hans Bryst.

— Ta' Børnene ind, Bedstemo'er! lød Fruens Stemme igen — de bli'er forkølede.

Bedstemoder stod inde i Entreen med Harald ved Haanden.

— Kom saa, Georg og Sofie! sagde hun.

Men Georg og Sofie vilde se Vognen køre.

Karen Stuepige gik rundt og stoppede Tæpperne ned om Fødderne paa Fruen og knappede Overlæderet til.

Et Vindstød kom farende ned fra Ladetaget og fo'r ind under hendes Kjole, der bovnede ud som en Ballon. Og to lange, knækkede Halmstraa ovre fra Møddingen kilede aldeles sindsforvirrende rundt paa Gaardspladsen bagefter et Stykke graat Karduspapir.

— Fanden til Vejr! mumlede Weber, der sad ved Siden af sin Kone med Pelskraven op om Ørene.

— Maa jeg bli'e oppe, til I kommer hjem, Mo'er? spurgte Georg kælent.

— Aa Sludder, Dreng! brummede Faderen — ingen Kunster!

— Saa! sagde Stuepigen, da hun havde knappet det sidste Knaphul nede ved Vogntrinet.

— Er vi færdig?

— Ja! sagde hun og hoppede ind paa Fortovet.

— Saa kører vi, Kusk!

Og Jens Due, der sad paa Bukken i Liberi og hvide Bomuldshandsker, slog et Knald, saa Fanden tog ved begge Hundene, der havde ligget og sovet inde under Bordet i Entréen. De tumlede ud ad Døren over hinanden og havde nær revet Sofie ned ad Trappen.

— Farvel, farvel! raabte Fru Weber og luffede med Haanden som en Sælhund. Hun kunde ikke røre Armen for Indpakningen.

— Farvel Mo'er! farvel Mo'er! raabte Georg og Sofie og dansede rundt og kyssede paa Fingren.

— Fa'vel Mo'er! nikkede lille Harald, hans Mundvige trak sig nedad, og hans Hage dirrede, han var ved at stikke i Graad, men i det samme halede Bedstemo'er afsted med ham ind i Stuen.

Hundene gøede og sprang op ad Hestene. Men Jens langede ud med Pisken og traf „Perdri" over Snuden, saa den hylede op og fo'r til Side og kom til at vælte den lille hjulbenede „Bugge", der blev rasende og bed fra sig. Og saa endte det med, at de kom op at slaas. Imidlertid rullede Vognen afsted over Stenbroen, ned gennem Alléen og forsvandt i Mørket.

Stuepigen stred sig frem mod Vinden hen til Køkkendøren. Hendes Kjole smældede om hendes slanke Skikkelse som et løssluppent Sejl omkring en Mast.

Georg og Sofie blev staaende et Øjeblik paa Stentrappen og saa' efter Vognen. Men da de mærkede Kulden, løb de ind i Entréen og lukkede Døren efter sig.

— Bare vi skulde ha' været med! sagde Georg.

— I—ja—a! sagde Sofie.

Og saa gik de ind i Dagligstuen.

— Nu skal Bedstemo'er fortælle en Historie! sagde Georg.

— Aa, ja, hva', Bedstemo'er? bad Sofie og løb hen til hende.

Den gamle sad i Sofaen med den lille Harald klinet op ad sig. Han snøftede lidt endnu i Anledning af Afskeden.

— Ska' vi'nte ha' Lys? spurgte hun og strøg Drengen over Haaret og smaasnakkede for ham.

— Næ! sagde Georg — men vi lukker Kakkelovnsdøren op!

Og han gik hen og aabnede Laaget paa vid Gab.

— Se—e! sagde han og saa' sig omkring:

Gløderne fra Ovnen lagde et dæmpet Skær over Stuen som fra en Lampe med rød Skærm. De gamle Mahognimøbler skinnede brunrødt, hvor Lyset traf dem. Og Spejlene, der hang skraat frem over Konsollerne mellem Vinduerne, kastede Skæret tilbage hen paa Hængelampens Messingkæder, der glimtede som Guldtraade. Men Sofaen stod i Mørke. Kun et Par Paafuglefjer bag et Billede oppe over den ragede frem i Ovnlyset.

Georg stod og vendte og drejede sig og saa' paa de krogede Skygger, som Bordbenene kastede paa Gulvet og op ad Gardinerne. Og hans egen Skygge nikkede og dinglede som en ledeløs Kæmpe.

— Se! sagde han pludselig og pegede hen paa Døren ud til Entréen, hvor Gyngestolens Tremmeryg tegnede et Gitterværk af tykke graa Stænger, — Det er et Fængsel! sagde han — og ovenover Porten staar der: Du skal ikke ihjelslaa! Du skal ikke bedrive Hor! Du skal ikke have andre Guder for *mig!* Se, hvor Fangerne rusker i Stængerne! vedblev han og gav Gyngestolen et Puf med Foden, saa Skyggen paa Døren bevægede sig. — De bryder ud! Fængslets Porte formaar ikke længere at standse dem!

I det samme jog et Vindstød susende ned gennem Skorstenen, og Gløderne inde i Kaminen faldt sammen, saa der blev mørkt i Stuen.

— Der er de! skreg Drengen og fo'r hen og smed sig ned foran Sofaen.

Harald og Sofie hvinede i vilden Sky.

— Næ, næ, næ, men Georg dog! skændte Bedstemoder — Du maa 'nte gøre de smaa bange, min Dreng!

Georg lo.

— Jeg kan osse fortælle Historier! sagde han og satte sig op paa Skammelen ved den gamles Fødder.

Sofie sad i Sofaen paa den ene Side af Bedstemoderen og Harald paa den anden. Georg flyttede lidt paa Skammelen, lænede sig tilbage og lagde sin Nakke ind mellem Søsterens Knæ. Hun stak sine Ben under hans Arme, og han trykkede dem ind til sig. Saaledes sad han i Lænestol, som han kaldte det, og stirrede med vidtaabne Øjne ud i Mørket.

— Fortæl saa en Historie, Bedstemo'er! mumlede han.

Gløderne henne i Ovnen blussede igen op, en lang, smal

Stribe Lys spillede frem over Gulvet og op over Kristusfiguren, der stod med udbredte Arme oppe paa „Sekretæren“ i Hjørnet.

— Fortæl saa! gentog Georg.

Og Bedstemoder begyndte:

— Ude i en stor, stor Skov, der ligger langt borte her fra — — —

— Nej ikke *den!* sagde Drengen — den *kender* vi!

— Bedstemo'er skal fortælle, hva' hun sæl vil! sagde Sofie med Værdighed.

— 'tæl om gamel Ørn! foreslog lille Harald.

— I Skoven skul—de være Gilde — — — nynnede Bedstemoder med sin sprukne Stemme.

— Nej! sagde Georg afgørende — Du skal fortælle om *Spøgelser!*

— Uh—h! gyste Sofie og klemte Broderen om Hovedet med sine Knæ — ja—a, fortæl *det*, Bedstemo'er!

— Næ, det vil je'nte, for saa ka' I 'nte *sove!* sagde den gamle.

— Om Nisser da? spurgte Sofie.

— Ja! nikkede Bedstemoder — om Nisser!

— Jamen di er jo ikke *til!* indvendte Georg.

— Det gør ikke no'et! sagde Sofie — fortæl du bare, Bedstemo'er!

— Den Gang Bedstemo'er var en lille Pige, — begyndte den gamle medgørlig, medens Børnene skudrede sig forventningsfulde til Rette paa deres Pladser — saa sejlede hun paa et stort, stort Skib med sin Fa'er. Di sejlede langt, langt bort til fremmede Lande, hvor der er sorte Mennesker og vilde Dyr og høje Træer med Guldæbler paa.

— Var din Mo'er ikke med? spurgte Sofie.

— Nu skal Du ti'e stille! sagde Georg, han laa og vuggede sit Hovede mellem Søsterens Knæ og havde lukket Øjnene. — Med Guldæbler paa — — — gentog han for at hjælpe den gamle paa Gled.

— Ja, tog hun fat igen — høje Træer med Guldæbler paa! Og Blomster var der saa store, at Fuglene kunde bygge deres Rede inde i dem. Og hver Morgen fik alle di smaa Børn hver sit Guldæble at lege med — — —

— *Alle—alle*sammen fik Guldæbler! sagde lille Harald, han laa med Nakken mod Bedstemoderens Skulder og saa' op i Loftet, hvor en lille kuglerund Lysplet fra Kakkelovnen dansede rundt.

— Ja di fik *alle*sammen Guldæbler! fortsatte den gamle — og naar di ha'de været rigtig artige hele Dagen, saa fik di om Aftenen Lov til at pille Skallen i Stykker, og saa sprang der den sødeste lille Nissemand ud af Æblet med en Vogn eller en Trompet eller en Gyngehest. Men de uartige Børn, de fik ikke andet end Mus og Rotter og store fæle Skrubtudser, der bed dem i Fingrene!

— *Uf-f!* sagde Georg — sikken en Historie! den er der da ikke no'et ved!

— Fortæl Du én, sagde Sofie.

— Ja, sagde han — Nu skal jeg fortælle én!

Og han aabnede Øjnene og stirrede hen paa Ilden og fortalte:

— Der var engang en Konge, som ejede et stort Slot med mange, mange Værelser i. Og Kongens Kone var død, og alle hans smaa Børn var døde, saa der var *slet* ingen, der brød sig om ham mere. Og alle Ministrene og Tjenerne og Kammerjomfruerne gik i sorte Kjoler og støvede a' og vaskede og gjorde i Stand i Huset. Men der var ét Værelse, som ingen maatte komme ind i! Der hang store Laase for Døren, og det var bare Kongen alene, som ha'de Nøglerne. Og han gik hver Dag derind og blev saa længe, saa længe borte. Og ingen turde forstyrre ham, og ingen turde kalde paa ham, men alle Ministrene vilde saa gerne vide, hva' der var i det Værelse. — — Og véd I, hva' der var?

— Nej! sagde Sofie!

— Véd Du det heller ikke, Bedstemo'er? spurgte Drengen.

— Næ, jeg véd saamen ikke, lille Georg.

— Der var *bare* en Flue! sagde han og nikkede.

— En *Flue*? spurgte Sofie.

— Ja, sagde Drengen — og saadan en har alle Mennesker og lege med!

— Det har *vi* da ikke! indvendte Søsteren.

— Nej, nikkede Georg igen — for vi faar den ikke, før vi bli'er *store*, si'er Mo'er!

Der blev et Øjeblik ganske stille i Stuen, da Drengen havde talt. Man hørte kun Vindens Susen udenfor, og Glødernes Knitren henne i Kaminen, og en Dør, der blev slaaet haardt i langt borte.

Saa løftede den lille Harald pludselig Hovedet op fra Bedstemoderens Skulder og sagde højlydt og lysvaagen:

— *Alle* — *alle* Mennesker har saadan en og lege med! sagde han.

EN RUNDE

JEG gik min sædvanlige Eftermiddagstur rundt om Byen. Straks udenfor Huset oppe paa Volden, hvor jeg boede, har man Udsigt ind over de skiddenrøde Tage med deres gulgraa, sortrandede Skorstene. Og op mellem alt dette sorte, røde og graa rager Kirken som en gammel Spidsmunk mellem halvvoksne Kordrenge.

Fra enkelte Huse steg Røgen lodret et Stykke til Vejrs. Men saa fik Vinden fat i den og smed den ned i de nærmeste Gaarde og Haver, hvor den tilsmudsede Naboernes Linned, der hang til Tørring paa Hække og Plankeværker.

Nede paa Bunden af den tørlagte Fæstningsgrav laa Smaabørn og legede. De ridsede med Pinde i Jorden og byggede Huse af Smaasten og Lerklumper.

Oppe i Toppen af et Træ sad en halvvoksen Dreng og sang af fuld Hals.

Klavs gaar omkring og sæller Lygter,
nissebisse Top!
Klavs gaar omkring og sæller Lygter,
nissebisse Top!

Og det blev han ved med i det uendelige og varierede den selvlavede Melodi i alle mulige Tonearter.

Et Par Smaapiger stod nedenfor Træet og saa' misundelige ud og forsøgte at klatre op til ham. De slyngede Arme og Ben omkring Træstammen, men kunde ikke komme videre for Kjolen. Og dér hang de saa og hvinede, indtil de drattede ned igen.

Udenfor Tolderporten holdt Dyrlæge Meyer i sin højhjulede Gig. Han laa bøjet frem over Sædet og berettede

den lille Herredsfuldmægtig Carlsen en vidunderlig Historie om en vanskelig Fødsel paa Skovby Hovmark, hvor de havde været fire Mand om at bringe en dødfødt Kalv til Verden.

— Vi sled som rene *Bæster*! sagde han. — Fa'en sku' være Dyrlæge! — — naar man ikke netop var 'et! føjede han til.

Herredsfuldmægtigen stod paa Tæerne og lyttede interesseret. En Gang imellem blinkede han med Øjnene og kiggede paa skraa op til Dyrlægen som en Høne til en Kalkun.

— — — —

Da jeg kom om paa den anden Side af Porten, hilste jeg ærbødig paa Skomager Terkildsen, der som sædvanlig sad paa Lur under sit Skraatag. Han hilste igen og nikkede med Hovedet, saa Næsedryppen fløj hen i Vindueskarmen.

Nede paa Spadserestien mellem Baghaverne og „Noret" var der Læ for Vestenvinden og Skygge under Træerne.

Dér promenerede Byens kvindelige Honoratiores. De kniksede afmaalt for hinanden og spurgte indtrængende til hinandens Befindende. Men den lille vævre Frøken Hagedorn fra Jomfruklosteret kastede sig lidenskabeligt ind til Fru Stiftsfysikus og forsikrede, at hun *anede* dette Møde, for hun havde tre Nætter i Rad drømt, at Fru Stiftsfysikus havde kysset hende paa højre Kind lige under Skønhedspletten.

Jeg tog Hatten dybt af, og Damerne hilste ved at sænke Øjenlaagene og snærpe Mundene sammen.

— — — —

Ude fra Badehusene lød Skrig og Latter. Det var Skolepigerne, der var i Vandet. Man saa' de dristigste af dem svømme omkring udenfor Lærredet med Haaret stukket op under de gule Voksdugshætter.

Paa én af Broerne sad en lille Dreng med bart Hovede og fiskede Hundestejler med en Sytraad.

Ned gennem Paradisgyden kom et Par Heste i skarpt Trav. Det var Karetmager Østerbys to brune. Paa Ryggen af den ene sad en seksten-syttenaarig Dreng med nøgne, sodede Arme og Benklæderne smøgede op til midt paa Laarene. Han red tværs over Stien ned til Slæbestedet og nikkede og lo, saa de hvide Tænder skinnede i det sværtede Ansigt. Med sine nøgne Hæle sporede han Hesten i Siderne og red saa langt ud, at Vandet gik ham op paa Maven. Og af He-

stene saas til sidst kun Halerne, der bredte sig ud bag til som to sorte Slør — og Hovederne, der laa fladt hen ad Vandskorpen med vidtopspilede Næseboer og stirrende Øjne.

Fra en af Badehusbroerne lød der pludselig Raab og Trampen: syv—otte Smaapiger kom løbende og dansende og pludrende med Haandklæderne over Skuldrene og det halvvaade Haar hængende løst ned ad Nakken.

— Di Pi'ebørn, di Pi'ebørn! sagde Urmager Flitner, der kom gaaende imod mig i sin musegraa Sommerfrakke og sin askegraa Bulehat. — Herligt Vejr! sagde han og toede den ene Haand inden i den anden, hvorpaa han rakte mig den højre, medens hans posede Ansigt lyste af Velvilje og Livsglæde. Stokken holdt han under venstre Arm.

— Naa, *De* gaar ogsaa Tur, Hr. Filtner? sagde jeg.

— Flitner! Flitner! rettede Urmageren og skoggerlo — Flitner, Hr. Weis!

— Ja undskyld, undskyld — — —

— Be'r, be'r! Di er jo ikke *barne*født her paa Pladsen! ha, ha!

— Nej, gu'skelov! ha, ha!

Og vi lo begge paa det hjerteligste.

— Hva' jeg vilde si—i—ge! begyndte Urmageren igen, ja, jeg gaar *Tur!* precis Klokken halv syv gaar jeg ud af min Butiksdør ned ad Langgaden og rundt om Byen! det har jeg gjort i tyve Aar, og jeg undlader det grumme nødigt — — *grumme* nødigt, hvordan Vejret saa er.

— Tillader De, at jeg slaar Følgeskab? spurgte jeg.

— Det er mig en *Ære!* sagde Flitner og skrabede ud som en forelsket Hane, og han smaskede og havde Spyt i Mundvigerne af smigret Forfængelighed. — — Nej, *denne* Vej, Hr—r! vedblev han, da jeg vendte for at gaa med ham om forbi Slæbestedet igen.

— Jamen — — —

— Paa *ingen* Maade! *jeg* vender naturligvis! sagde han.

Og jeg gjorde omkring og smilte anerkendende og fortsatte min Spadseretur i Urmagerens Selskab.

— — — — —

Vi kom forbi Toldforvalterens Have, hvor Vasken var hængt til Tørring paa lange Snore mellem Træerne. Der hang Chemiser og Skjorter ved Siden af hinanden. Det var, som man saa' selve Toldforvalteren og hans Frue: han lang og asketisk, klædt i Sæk og Aske, hun buttet, bred og leve-

lysten. — Og Lommetørklæder og Lagener og Duge hang der. Og Strømper i alle Farver sparkede ud i Luften, hver Gang en Kastevind kom farende ned fra Tagene.

— Her er kønt! sagde Flitner med en bred Gestus ud mod Vandet.

— Ja, sagde jeg — og saa rart hjemligt.

Der kom en høj, mørkhaaret ung Mand med nogle store, sørgmodige Øjne gaaende imod os. Han hilste, og Flitner nikkede og smilede paa *én* Gang menneskevenlig og overjordisk som Maaneskiven paa de gammeldags Stueure.

— *Kendte* Di ham? spurgte han i samme Øjeblik, Manden var kommet forbi os.

— Ja—a! sagde jeg — hvem kender ikke *ham!*

— Næ—æ, det har Di saamen Ret i!

— Hvad bli'er han her i Byen efter?

— Ja Gu' maa vide det!

— Han ser forresten net ud.

— Ja Gu' bevares! hva' det angaar! saa er han jo a' fin Familie! Etas'raad Rybner og General Rybner er hans kø'lige Onkler! — — Men der sèr man, Hr. Weis, vedblev Urmageren og klappede mig paa Armen med sin buttede Haand — Føsselen kan ikke altid gøre det — — Føsselen kan sandelig ikke altid *gøre* det!

— Nej, sagde jeg — næ—æ! — — Er han ikke Løjtnant?

— Jo, det vil sige, *har* været, for min Søn kender ham! Han bo'r jo hernede paa Harmonien, og dèr traf min Søn ham — — for herregu', di unge Mennesker ska' jo trække frisk Luft engang imellem! Og saa spurgte han Løjtnanten, om han ikke ha'de Lyst til at besøge os. Og Løjtnanten takkede. Og saa forleden Aften, da jeg stod og slukkede Lampen ude i Butikken, saa kommer han i sit fineste Tøj: Frakke, lyst Slips og Manchetter! — — Ja Di kender mig maaske, Hr. Flitner? si'er han. Jo, Hr. Løjtnant, si'er jeg, det gør jeg. Han saa' saa underli' sørgmodi' ud, og saa ble' han hos os hele Aftenen.

— Talte han no'et om sin Vandhistorie?

— Ja—a han sa', a' det var en ren Fejltagelse, a' han kom i Vandet! han stod der nede paa Modvægten paa Klapbroen, sa'e han, for at køle sig. Og da han saa saa' di andre komme, vilde han springe ned paa Broen, men hopper til

den gale Side og gaar i Vandet! — Men det er *Løgn!* tilføjede Urmageren — for jeg *har* hele Sjenen fra Jensen!

— Var han da fuld, Løjtnanten?

— Ja! og saa lider han a' *højere* Ideer! han mode'lerer! i *vaadt* Ler!

— Og saa skal de nok ha' drillet ham deroppe ved Gildet? vedblev jeg.

— Naa—aa, Fa'en! unge *Menne*sker! sagde Flitner. — Da di skulde til og gaa, ska' han nok ha' sagt: gi' mig min Officerskappe paa! og saa grinte di andre og sa'e: a' det var en slem Officer uden Disingsjoner! og saa var'et, han blev kulret og rendte sin Vej ned paa Harmonien og op paa sit Værelse og smider Kappen og render igen foran di andre ned paa Broen. Og da di saa kommer, *staar* han oppe paa Modvægten og raaber: nu drukner jeg mig! og saa gaar han paa Hovedet i Havnen med sin nye Hat!

— Ja—a, Stakkel! sagde jeg — han — —

— *Stakkel?* gentog Urmageren og saa' mig stift i Øjnene — *jeg* ha'de Fa'en hakkeme lad't ham bli'e der!

— Nej saamen ha'de De ikke nej, Filtner!

— *Fa'en* hakkeme! forsikrede Flitner og stødte sin gule Spanskrørsstok haardt ned i Gruset. — Er det kanske en Maade og kvitere et *Selskab* paa? Der ha'de Dampmøllen gjort Gilde for ham og de andre Toldere, og saa gaar han hen og lønner paa *den* Maade!

— Jamen husk paa, Filtner — — —

— *Flitner!* rettede Urmageren med et Stød.

— Flitner, ja! — undskyld! — — Husk paa, Hr. Flitner, at Manden — — —

— Jeg *ha'de* saagu' da gi'et ham et ordentli' Livfuld Hug, naar han var kommen op, det ve' Gu' jeg ha'de!

— Jamen han maa jo — — — forsøgte jeg igen.

— Den *Dreng!* vedblev Flitner ildrød af Harme — *vilde* han ta' Livet a' sig, saa kunde han sgu gøre det, naar han var alene, og ikke forstyrre et helt *Selskabs* Munterhed!

— Jamen han maa jo være *syg!* fik jeg endelig Lov til at sige. — Han skal jo ha' forsøgt paa at drukne sig en to—tre Gange før.

— Ja, dér har vi det! lo den lille Urmager paa en djævelsk Maade — dér *har* vi det! sagde han — di unge Mennesker nu for Tiden véd sgu aldri' andet end ta' Livet a' sig (her sank han en Klat Spyt) — — nu for Tiden! Naar der

kommer dem saa meget som et Stykke Sejlgarn paa tværs, saa hen og ta' Livet a' sig!

Urmageren løb hen til det nærmeste Træ og kravlede med Fingrene op ad Stammen som for at illustrere en Hængningsproces.

— Man siger, der skal være Sindssyge i hans Familie? sagde jeg.

— Hva' Fa'en kommer det *ham* ved? brusede Flitner løs og fo'r hen mod mig — tror *han*, a' han ka' kurere *den* ved og hoppe i Havnen?

Hans menneskevenlige Ansigt var blevet højrødt, og Smilposerne under hans Øjne saa' ud, som om de var fyldt med Spiritus. Derfor tav jeg og vendte mig bort fra ham med Afsky.

Vi gik nu forbi Garver Flacks Ejendom, hvor der lugtede af Bark og raaddent Kød. Hele Skuret, der vendte ud mod Stien, var beslaaet med Huder. Og lange Rækker af halvtørrede Kalveskind hang paa Stakitterne.

Jeg maatte vende Hovedet om mod Hr. Flitner, der straks tog det som en Tilnærmelse.

— Hva' jeg vilde si—i—ge! begyndte han forholdsvis behersket — har Di hørt no'et om Frøken Møller for nyli'?

— Nej.

— Det er *frygteli't! er* 'et ikke frygteli't? spurgte han og tog Fart igen — hér har hun gaaet og været Lære-rinde i *fem* Aar! og *tyvstaalet* har hun, uden a' no'et Menneske har saameget som *anet* det!

— Ja—a sagde jeg — stakkels Pige, hun skal jo være sindssyg, siges der.

Urmageren standsede brat, hans Øjne løb sur i deres Huler, og hans Blik rummede paa én Gang Rædsel, Vemod og Idioti. Han forsøgte at tale, men evnede det ikke, han greb ud i Luften med sin højre Haand, og hans Tænder hakkede mod hinanden. Jeg frygtede et Øjeblik for, at han skulde faa et Hjerteslag. Men pludselig eksploderede han:

— Aa gaa ad *Helvede* til med Deres Sindssyge! skreg han og stampede i Jorden som en Gedebuk — man ka' sgu snart ikke slaa en, slaa en — — slaa *én*, uden a' man straks ska' lægges ind paa et Observatorium! — — Det skulde bare være en a' Sjoverne hernede ved Havnen, der ha'de rapset, *han* sku'—sgu—sgu nok bli'e ekspederet et andet Steds hen!

— Jamen der findes virkelig Mennesker, hos hvem det ligefrem er en Sygdom! forklarede jeg — de lider af noget, der hedder Kleptomani!

— Di lider a' *Fa*—a—en! sagde Urmageren og daskede ud efter en Bi, der sværmede ham om Hovedet. — Næ—æ, nikkede han saa — men hun var *fine* Venner med di *store*, var hun! se dér har vi Forklaringen paa *den* Mekanisme, Hr. Weis!

Og Manden, der pludselig var blevet ganske normal igen, prikkede mig i Siden med Haandtaget af sin Stok og tilføjede:

— La' vos blot være enige om, a' der her i Verden er Forskel paa Folk og *Folk!*

— Ja—a, naturligvis! sagde jeg.

— Og hva'? herregu'! saadan er 'et nu engang! ikke sandt? sluttede han.

— Jo—o!

Vi var naat om paa den vestlige Side af Byen. Solen hang rød og straalende ude over Fjorden, og hist og her saa's en Baad stryge af Sted langt ude for den friske Vind. Men inde under Land blev en tunglæsset Sandpram staget trevent fremad, og paa en Sten, hvis øverste Flade laa i Plan med Vandskorpen, sad to Maager. De sad klinet tæt op ad hinanden og rørte sig ikke, og Vandet skvulpede fedt og dovent henover deres Fødder.

— Her er *kønt!* sagde Flitner med sin brede Gestus fra før.

— Ja—a, sagde jeg.

— Jo, her er meget kønt! gentog han.

Jeg nikkede, og vi gik op ad Trappetrinene op paa Volden.

Da vi naaede mit lille gule Hus med Vinløvet og Roserne, bød jeg Farvel.

— Di er ikke med og ta' en Omgang til? spurgte Urmageren, og hans Ansigt havde ganske antaget sine gamle hjertevindende Formationer.

— Nej, sagde jeg og rystede smilende paa Hovedet — jeg er bange, jeg bliver sindssyg, hvis jeg gaar mere end én Gang rundt!

Flitner saa' paa mig med Hovedet paa Siden. Saa lagde han en lille fed Haand ovenpaa min, og jeg tror næsten, han havde Taarer i Øjnene, da han sagde:

— Ja herregu', Hr. Weis, jeg holder saamen hverken med den ene eller den anden! og for mig ka' di gerne drukne dem og bli'e sindssyge saamejet di lyster. Men jeg mener bare, a' Ret ska' være *Ret*, og naar en Lære-rinde stjæler fra di Næringsdrivende, hvis Børn hun skulde optugte i Religion og Kristendom, saa ska' *hun* sgu li'saa fuldt ha' sin Straf, som, jeg vil si'e, den *simplere* Mand!

Han sendte mig et langt, spørgende Blik, jeg nikkede og smilede og trykkede hans fede Haand. Og saa gik han med Bulehatten lidt paa Snur, med Stokken stukket op under Armen, og med den musegraa Frakke flagrende bag ud i Vinden.

Havde han været et Barn i Knæbukser og Stumpjakke, saa havde jeg vel kaldt ham tilbage og givet ham en Femøre til at købe Brystsukker for.

SYG

Jeg listede mig frem langs Skrænten henne ved Sognefoged Søren Poulsens Gaard, stak Hovedet ud mellem Buskene og kiggede.

Jo, der sad han!

Det var nu den fjerde Dag, jeg havde set ham sidde paa den store Sten tæt ved Aamundingen og stirre ud over Fjorden. Han sad med Benene krummet op under sig, med Albuerne støttet paa Knæene og med Hænderne under Hagen.

Jeg traadte frem af mit Skjul og sparkede samtidig til nogle løse Smaasten for at vække hans Opmærksomhed.

Stenene hoppede hen ad Strandbredden og plumpede i Vandet. Men Manden hørte det ikke.

Saa gik jeg hen til ham, helt hen til Stenen, hvorpaa han sad.

— De sidder nok og nyder Udsigten? sagde jeg.

Han vendte langsomt Ansigtet om mod mig, storøjet og vaagnende, som om han blev vækket af en Drøm.

— Ja—a, sagde han, og nikkede — jeg sidder og nyder Udsigten!

I samme Øjeblik, han vendte sig om, gik der en Gysen igennem mig, en Gysen af Uhygge og Medfølelse.

Ti han kunde vel kun være et Par og tyve Aar, men hans Ansigt lignede et Ligs Ansigt: graagult som Voks med Øjnene liggende dybt i deres Huler. Halsen var lang og tynd med Huden siddende stramt om Senerne, Hænderne var magre og hvide med store Knoled, og Laar og Knæ saa' ud inde bag Benklæderne, som bestod de kun af Knoglerne alene.

— De er syg? sagde jeg uvilkaarlig.

— Ja, nikkede han og smilte træt og hjælpeløst — ja, jeg er syg.

— Brystet?

— Brystet, ja — — —

Og jeg saa' ind i hans Øjne: et Par mørkebrune, sørgmodige Hundeøjne fulde af flakkende Forskræmthed og stille, nagende Angest inderst inde.

— De vil maaske helst sidde her alene? spurgte jeg forlegen. — Jeg har set Dem hernede hver Dag, og saa mente jeg — — Men De vil maaske helst ha', at jeg skal gaa?

Han rystede benægtende paa Hovedet, men sagde intet. Saa stirrede han igen ud over Vandet, der rullede i lange, fredelige Dønninger ind mod Bredden. Langt ude, helt ovre under Sælland gled en Jagt trevent af Sted for slappe Sejl, Solen skinnede varmt og straalende, og henne paa Pynten ud for Kalkovnen løb en fem seks nøgne Børn ude i Vandet til Knæene og lo og skreg og dansede rundt og stænkede hverandre.

Jeg satte mig paa en Sten et Par Alen borte fra den syge. Vi sad i flere Minutter uden at tale, og jeg troede, han havde glemt min Nærværelse, da han pludselig vendte sig om mod mig og sagde:

— Kan *De* svømme?

— Svømme? — — ja, ja—a, lidt.

— Jeg har — — begyndte han. Men saa fik han et Hosteanfald, der jog Blodet op i hans Kinder og bragte hans Hænder til at sitre. Han bøjede sig forover og stemmede den ene Haand mod Brystet. Hans Haar blev vaadt af Sved og klæbede sig fast til hans Tindinger, og hele hans Legeme dirrede af Anstrengelse og Smerte.

— Maa jeg ikke — — kan jeg ikke — —? spurgte jeg og rejste mig hurtig.

Men han slog afværgende ud med Haanden:

— Det er ingenting! sagde han og spyttede det ophostede Slim ud — Tak, det er ingenting!

Da Anfaldet var forbi, sad han en Stund med lukkede Øjne, træt og sammensunken og gispende efter Vejret.

Men paa én Gang rettede han sig og saa' mig næsten frækt op i Ansigtet og sagde med et Smil, eller rettere Grin, som blottede alle hans hvide Tænder, der saa' ud, som om de var altfor lange:

— Jeg er kommet her over for at *dø*, skal jeg sige Dem.

— Naa—aa, forsøgte jeg — her er jo sundt, frisk Luft og — — —

Men nu begyndte han igen at hoste. Han pressede Hænderne mod Tindingerne og gled ned af Stenen ned paa Knæ og blev liggende saaledes, indtil Hosten var ophørt.

Jeg var traadt hen ved Siden af ham og hjalp ham med at rejse sig ved at tage ham med begge Hænder under Armene.

— Tak, stønnede han — Tak! (Han talte anstrengt og afbrudt). Der er vist bedst — — jeg gaar hjem — — og ta'er — — min Mikstur. — — Tak skal De ha'!

— Ønsker De ikke, at jeg skal følge Dem? spurgte jeg.

— Næ Tak! næ Tak! nu er det nok — — overstaaet for denne Gang! — — Bor De — — her i Byen? forsøgte han i en konverserende Tone — jeg synes ikke, jeg kender Dem.

— Jeg er her ogsaa kun paa Besøg.

— Naa er De det? — — ja det er jo ogsaa morsomt saadan at komme paa Landet om Sommeren!

— Ja—a — —

— Hvor er De ellers fra?

— Fra København.

— Saa—aa! det er jeg ogsaa! jeg bor til Leje heroppe hos Sognefogden. — — Bli'er De her længe?

— Ja—a, et Par Maaneder.

— Naa gør De det? Ja, jeg véd jo ikke, hvorlænge jeg bli'er her, sagde han og saa' til Siden.

Saa stod han lidt og trak Vejret dybt, idet han samtidig klemte den venstre krummede Arm fast imod Brystet.

— Farvel! sagde han — ja vi ses vel nok! jeg sidder jo gerne hernede ved Vandet, naar Vejret er til det. — — „Og nyder Udsigten"! føjede han til med et mat Smil.

— Farvel! sagde jeg og rakte Haanden ud mod ham.

Men han gemte hurtig sin bag Ryggen:

— Nej — — nej, det skal De ikke — — De skal ikke ta' mig i Haanden!

— Hvorfor dog ikke? spurgte jeg — jo vist saa!

Og jeg vedblev at strække Haanden hen mod ham. Og pludselig greb han den og omklamrede den med begge sine magre, hvide, fugtig-kolde Hænder, som om han vilde suge Livskraft og Varme af mine Fingre, der var brune og hede af Sol og Luft.

— Farvel! nikkede han saa, og jeg kunde sé, at han vilde

ha' sagt noget mere, men det blev bare til et Smil — et Smil saa haabløst og sitrende graadfyldt, at jeg gerne kunde ha' taget ham paa mine Arme og forsøgt paa at lulle ham til Ro, som man luller til Ro et forskræmt og hjælpeløst Barn.

Saa slap han min Haand og vendte sig bort og gik langsomt ad Gangstien op over Græsmarken op mod Sognefogdens Gaard.

Jeg stod et Øjeblik og saa' efter ham. Bag mig nynnede Bølgerne deres ensformige og fredelige Melodi, medens Solen hang varm og straalende over Bakker og Korn, og Børnene halvnøgne legede Tagfat ude mellem Stenene paa Pynten.

Men den syge listede langsomt og med bøjet Hovede af Sted langs Stien. Og af og til standsede han og pressede begge Hænder ind mod Brystet.

MADAM BERTELSEN

En Aften, Madam Bertelsen bragte mig Maden ind, blev hun staaende ved det lille Bord henne ved Døren og rømmede sig og skrabede med Fødderne.

— Værs'god, Hr. Weis! sagde hun.

— Tak! sagde jeg og blev ved med at skrive.

— Di skulde dog drikke Teen, me'ns den er varm! sagde hun saa.

— Ja Tak, nu er jeg straks færdig!

Og saa troede jeg naturligvis, at hun gik. Men da jeg fem Minutter efter rejste mig fra Skrivebordet, stod hun endnu henne ved Døren.

— Men Gud bevares, Madam! udbrød jeg — er De hér endnu?

— Ja—a, sagde hun forlegen og glattede sig ned ad Forklædet med en buttet Langefinger — der var jo no'et, jeg gerne vilde si'e, Hr. Weis, om Di ha'de Stunder?

— Gerne, Madam Bertelsen! sæt Dem ned!

Og hun satte sig paa den nærmeste Stol, en lille bitte én, som min Søster plejede at sidde paa som Barn, naar hun spillede sine Skalaer. Madam Bertelsen kunde næppe faa Plads paa den, ti hun havde en meget veludviklet Bagkrop.

— Naa? sagde jeg — hvad er der saa?

— Ja—a, begyndte hun og vred Hænderne, der laa foldede i hendes Skød — det er jo ikke saa li'e og komme frem med! men jeg *ka*' nu bli'e saa optændt, naar Folk snakker ondt!

— Hvem snakker Folk ondt om? — — Er det om mig?

— Ja—a.

— Saa—aa?

— Ja! men jeg maa da osse si'e, kom det pludselig dristigere — a' Hr. Weis skulde ikke gi' sig saameget a' med den Bjørnetrækker! *hele* Byen snakker om det!

— Det er vel snarere *Datteren*, lille Madam Bertelsen? spurgte jeg smilende.

— Ja—a, nikkede Madammen og gemte Øjnene væk — for hun er da ve' Gu' heller ikke no'et for *Dem*!

Madam Bertelsen var en lille kuglerund Person med graat Haar og rødmusset Ansigt og Pibekappe. Men hun havde jo dette Hareskaar.

— No'et for *mig*! no'et for *mig*! gentog jeg vredt — jeg skal bruge hende til mit store Billede!

— Ja det forstaar jeg mig ikke paa! sagde Bertelsen og rystede paa Hovedet — men Hr. Weis skulde bare høre, som di snakkede oppe hos Købmand Jessens her i Mørkningen!

Var det *fælt?*

— Ja, det ka' Di stole paa det var! Fru Henriksen, Di véd, Redaktørens Kone, hun stod og købte to Pund stødt Melis, og hun sa'e, a' hendes Mand ha'de sagt, a' det var en Skandale for Byen! og Svendene grinte, og jeg vidste hverken dit eller dat, hvor jeg skulde vende mig, for hun talte begriveligvis saa højt, bare for a' *jeg* sku' høre det nede i den anden Ende.

— Sig mig, Madam Bertelsen, sagde jeg alvorlig og gik helt hen til hende — har De nogensinde været forelsket?

— Hvafaller? spurgte hun overrasket.

— Ja, jeg mener, forklarede jeg — har De aldrig følt, saadan hvad man kalder *Kærlighed?*

— Fy, Hr. Weis! sagde hun og saa' ned i sit Forklæde — det ha'de jeg ikke ventet a' *Dem*!

— De maa endelig ikke misforstaa mig, Madam Bertelsen! det er aldeles ikke min Hensigt at krænke Dem, dertil er vi virkelig altfor gode Venner!

— Ja, *det* er vi! nikkede Madammen ivrig — for nu har Di snart bo't hos mig i fem Fjerring Aar!

— Jamen sig mig saa bare, om De har været forelsket? bad jeg og greb hendes Haand — saadan rigtig forelsket?

— Hi, hi! lo hun — Di er da rent basant, Hr. Weis!

— Ja, for hvis De ikke har været det, vedblev jeg i en sørgmodig Tone — saa maa jeg flytte!

— *Flytte*! udbrød hun med et forfærdet Hop.

— Ja—a, sagde jeg beklagende.

— *Flytte*! gentog hun — og *Di*, Hr. Weis, som altid bar været saa tilfre's med al Ting!

— Jamen saa *sig* det, lille søde Madam Bertelsen! sig, at De har været forelsket! trængte jeg paa igen, og denne Gang tog jeg begge hendes Hænder.

— Ja vel saa! vel saa! har jeg ikke det da! sagde hun hurtig — én *har* jo da været gift!

— Ja *Bertelsen*! sagde jeg og slog ud med Haanden — ja—a! men jeg mener den anden!

— Den *anden*?

— Ja — — ham De véd nok?

— Jamen han *rejste* jo! sagde hun naivt.

— Ja vel! men kyssede De ham?

— Ih, næhør, nu er Di da taavveli' osse!

— Ja, naar De ikke vil sige det, Madam Bertelsen, saa — — —

— Jo begriveli'vis *kyssede* jeg ham da! er Di saa nøj'd?

— Meget? spurgte jeg — kyssede De ham meget?

— Næ *nu* vil je' 'nne mer! sagde den gamle afgjort.

— Kyssede De ham *hver* Dag? — — det kan De da sagtens sige mig. Madam Bertelsen!

— Ja *Gu'* kyssede jeg ham hver Da' da!

— Det er dejligt, saadan at kysse? sagde jeg drømmende.

— Hæ! Di er en Lurenstrik, er Di! lo Madammen og daskede ud efter mig med den ene Haand.

— Ja for ser De, vedblev jeg — jeg er forelsket i Mindro! — — jeg har set hende splitternøgen!

— Ih Gu' fri og frels;

— Hun var storartet!

— Ja, *det* tror *jeg*!

— Jeg saa' hende en Dag i Tordenvejr, hun var ude at bade. — — Er der no'et ondt i det?

— Næ—i, det er der vel ikke, Ungdom er jo Ungdom!

— Men hvis hun nu skulde bo her en Maaneds Tid eller to? forsøgte jeg — vilde De saa være god imod hende?

— *Hér* i Huset? spurgte Madammen med store Øjne.

— Ja.

— Un—*næi*! lo hun kort.

— Aa, hun er saa nydelig, Madam Bertelsen! sagde jeg indtrængende — hun har langt gult Haar og de dejligste runde Arme og Ben — —

— Menneske! afbrød den gamle mig pludselig — Di snakker jo i Forvildelse, gør Di!

— Og hendes Hud er brun og blød, og — —

Men nu rejste Madammen sig fra Stolen og stillede sig op foran mig.

— Hr. Weis, sagde hun med dyb og alvorlig Stemme — slaa di Tanker hen! slaa dov di Tanker hen!

— Jamen kære lille — — —

— Nej, nej! sagde hun og rystede paa Hovedet — Vi har snakket længe nok om *det*! spis Di nu Deres Mad og slaa di Tanker hen!

— Og De si'er, at De har været *forelsket*, Madam Bertelsen?

— Ja, det si'er jeg, ja! men der er da Maade med alting!

— Og De kyssede ham *hver* Dag, sa'e De! vedblev jeg og saa' hende sønderknust ind i Øjnene.

— Jamen — — jamen — — stammede hun. Og pludselig brød det ud af hende: Jeg ka' junde for *Byen*, Hr. Weis! sagde hun — og herregu', én ska' jo dov nu *leve* her engang! Jeg blander mig s'men'de i Folk og kommer *ingen* for nær, men det er junde *mig*, der sitter med Magten.

— Madam Bertelsen! sagde jeg.

Hun løftede Ansigtet op mod mig, og jeg tog hende forsigtig om Pibekappen og kyssede hende, trods Hareskaaret, paa den ene Kind.

— Herregu' sagde hun rørt — herregu' dov! jeg har s'men'de faaet et Kys, siden Bertelsen døde!

I MIDDAGSSTUNDEN

KLOKKEN var mellem tolv og et, og alt Gaardens voksne Mandkøn sov til Middag.

Inde i Køkkenet stod den „røde Hanne“ og skrabede en Gryde.

Hun var en høj, kraftig Pige med svært, rødbrunt Haar, der laa i sirlige Tunger ned i Panden, seks paa hver Side af Skilningen. Hendes Teint var hvid og klar, men hen over Næseroden og paa det øverste af Kinderne var den tæt prikket af Fregner som Skallen paa et Kalkunæg. Munden var bred med tykke røde Læber, og hun havde et let Overskæg og manglede en Hjørnetand. Men Øjnene var store og skinnende staalgraa: et Par Dæ'elens Øjne til at pilke Ka'lfolk med! sagde Mose Hans, og han forstod sig paa det.

Hun stod med et trekantet Jærninstrument i Haanden og skrællede behændigt lange, brunsvedne Grødstrimler af Grydens Bund og kastede dem ned i Svinetønden, der havde sin Plads under Vasken. Hun nynnede og skrabede og tørrede sig en Gang imellem under Næsen med Kanten af sit røde Haandled:

— Puh—h! sikken Varme!

Begge Køkkendørene stod aabne, og man kunde se ud gennem Borgerstuegangen ud over en stor Del af den græsbegroede Gaard, hvor Hønsene gik rundt med smaa dovne Nik og pikkede Insekter af Blade og Straa. En Sværm Duer kredsede forvildet omkring højt oppe over Tagene. Af og til kastede de sig i samlet Flok ned mod Jorden og skar forbi Døraabningen med en hvinende Lyd, som hver Gang fik Kokkepigen til at udstøde et lille forskrækket: Men Gu' dov!

Pludselig begyndte Vandet i den store Kedel henne paa Komfuret at spytte ud gennem Tuden ned paa de ophededе Ringe, hvor det et Øjeblik blev liggende og boblede og sydede og hvislede og til Slut eksploderede med et arrigt Knald.

— Det koger over, Hanne! sagde Georg, der sad paa Køkkenbordet henne ved Spisestuedøren og snittede i et Stykke Pindebrænde.

Men Hanne brød sig om ingenting. Hun skrabede løs, saa Jærnet skreg mod Grydens Emaillebund. Og dertil sang hun med skingrende Stemme:

Og Drengen, som Du gav mig
med det sorte, krølled' Haar,
ham kan Du gærne *faa* igen,
fidderalla *gærne* faa igen — — —

— Det koger *over*, Hanne, gentog Georg og gav sig til at hamre med Støvlehælene i Skabslaagen under Bordet.

— Du maa'nne gøre saaden en Styl, Dreng! sagde Hanne vredt. Hun kom ud af Stemning.

Men i det samme løftede Dampen Keddellaaget i Vejret, og det kogende Vand styrtede ned paa Komfuret og hoppede og spruttede og brasede og fyldte Køkkenet med en syrlig, sveden Lugt.

— En—næi! sagde Hanne og smed Skraberen fra sig og fo'r hen til Komfuret.

Hun greb fat i Hanken med sine bare Hænder og løftede Kedlen af Kogehullet, medens Dampen stod hende op i Ansigtet og omkring de nøgne Arme.

— Av for Saten! sagde hun og slap hurtig Kedlen ned paa Stenfliserne foran Ildstedet. Hun rystede Fingrene i Luften og blæste paa dem.

— Jeg sa'e jo til Dig, a' det kogte *over*! nikkede Georg med Ryggen krummet som en Violinbue og med Næsen helt nede over Snittearbejdet.

— Ja Du er klov! mumlede Kokkepigen og raslede med Ringene over Kogehullet. Derpaa satte hun Kedlen tilbage paa Komfuret.

— Ska' Du'nne ud og lege med di andre? spurgte hun lidt efter, da hun igen stod henne ved Vasken.

— Næ—i! sagde Drengen.

Hanne gav sig i Lag med at skrubbe Gryden indvendig med et Bundt stive Børster, holdt sammen af smalle Jærnbaand. Hun hentede varmt Vand i en Strippe og vaskede og skyllede og skruppede og sang paa ny:

Og Drengen, som Du gav mig
med det sorte — — —

Men saa lød der paa én Gang ude fra Borgerstuen en rasende Klapren af Træ mod Træ. Det var Røgteren Morten Hoy, som hamrede med Laaget paa Ølkanden. Han spiste efter de andre i Dag, da der var en Ko, der havde kælvet.

— Morten kalder! sagde Georg oppe fra sit Bord.

— Hva' er der *nu*? raabte Hanne og holdt inde med Sangen.

— Brø'! lød det brummende fra en Mund, der tyggede — her fejl' *Brø*'!

Hanne tørrede løseligt de vaade Fingre i sit Sækkelærreds Forklæde og gik hen til Brødhøvlen og skar en „Rundtenom" af paa en halvanden Tommes Tykkelse. Hun lagde den paa sin flade Haand og gik ud i Borgerstuen med den.

— Værs'go! sagde hun og rakte den frem mod Morten.

— Du sku' sgu' heller ha' brunget den i Ildtangen! mumlede han mellem Tænderne og skævede forbitret op mod hende med det raske Øje. Det andet havde han allerede som Dreng faaet stødt ud af en uvan Ko.

Hanne lod Rundtenommen dumpe ned i Træbakken, der stod ved Siden af ham paa Bordet.

— Har Du Hikke, Didrik? sagde hun saa og vrissede haanligt med Bagdelen og gik ud igen.

Morten skulede efter hende og mumlede noget om „et rødt Tillægsdyr". Derpaa tog han Brødet og borede med Fingrene et stort Stykke Krumme ud af Midten paa Skiven. Skorpen lagde han tilbage paa Bakken. Saa gav han sig i Lag med det fede, kogte Flæsk, der laa og bævrede i Lertallerkenen foran ham. Han tog det i Fingrene og bed skiftevis af det og Brødet, og hvert Øjeblik maatte han slikke det varme Fedt op med Tungen, for at det ikke skulde løbe ham for langt ned ad Haandledet.

Kokkepigen var standset, da hun gik forbi den aabne Køkkendør og stod nu og saa' ud i Gaarden:

Henne paa Stentrappen foran Hoveddøren laa begge Hundene og sov. Ovre fra Staldbygningen lød Køernes Brummen, og en Gris hvinede protesterende, som om den blev knebet i Halen. Hønsene havde søgt Skygge under de fraspændte Høstvogne, hvor de sad og pillede sig med Fjerene pustede op for at faa Kølighed under dem. Kun en lille forpjusket, perlegraa Høne løb med sindssygt rokkende Hoved og fortvivlet Kaglen rundt om Posten, heftig forfulgt af den store gule Hane, der hvæsede af Hede og Lidenskab: gork,

gork! sagde det nede i Halsen paa den. Oppe paa Taget af Mejeribygningen havde Duerne slaaet sig til Ro med Hovederne under Vingerne. Og Ænderne kom vraltende i en lang Række inde fra Møddingen og trak tværs over Gaardspladsen ned mod Vandingsstedet bag Vognremisen.

Hanne kastede et Blik op gennem den lange Poppelallé, hvis Træer syntes at løbe sammen i en Spids oppe ved Landevejen. Saa strakte hun sig og gabede og gik tilbage til Køkkenet.

Dèr inde var Georg krøbet op i Vindueskarmen og sad med Panden mod Ruden og kiggede ud i Haven.

— Hænger Du *her* innu? spurgte Hanne og gav sig i Lag med sit Arbejde.

Georg svarede ikke. Han saa' paa Stuepigen og Bryggerspigen, der gik og pillede Blegetøjet op fra Græsplænen. Snart bøjede de sig begge paa én Gang, og snart gik den ene ned og den anden op ligesom Hamrene paa et Klaver. Naar de stak Bagdelen til Vejrs, kunde han kun se deres Kjoler, deres Tøfler og det nederste af deres Strømper. Rikke Sofie havde store Huller paa Hælene, og hun var lille og bred over Hofterne som en Korntønde, men Stuepigen var høj og slank, og hendes Strømper var hele. De lagde Tøjet i en aflang Vidiekurv, som de slæbte med sig hen ad Græsset, efterhaanden som de naaede frem.

Georg løftede Hovedet og saa' paa Flagstangen, der stod nede paa den bageste Plæne. Han lod langsomt sine Øjne følge Snoren op ad den lige til Knappen. Saa gabede han: Aa—aa—aa! sagde han og lod sig glide fra Vindueskarmen ned paa Bordet igen.

— Din lange Kleppert! skældte Hanne, der bar Gryden hen paa Hylden bag Vandspandene — hva' driver Du herinde etter hele Dagen!

Drengen vendte dovent sine Øjne om mod hende. Derpaa tog han Kniven, han havde siddet og snittet med.

— Nu skæ'r jeg Halsen over paa mig! sagde han.

— Ih—h men *Dreng* da! skreg Hanne og fo'r hen imod ham.

Georg lo og kastede Kniven fra sig. Kokkepigen stod endnu og rystede.

— Dit U'skud! sagde hun og truede — sikke Kunster han hitter paa!

— Véd Du, hva' jeg drømte i Nat? spurgte Georg og

stirrede ud i Luften. — Jeg drømte, at Vorherre sad ovre under Akasietræet og spiste Lammesteg!

— Æ — hæd, hæd, hæd! gnækkede det i det samme henne i Døren til Borgestuegangen.

Hanne vendte sig.

Det var Morten Hoy, der stod og missede som et Blinkfyr med sit raske Øje.

— *Fa'en* til Dreng! sagde han — Lammesteg! æ — hæd, hæd, hæd!

— Hva' vil Du? spurgte Hanne.

— Øl! sagde han og stak hende den tomme Kande op i Næsen. — Her er ingen Øl heller, sagde han og klaprede drillende med Laaget.

— Saa ku' Du faare ha' passet din Ma'tid!

— *Jeg* ska' nok passe *mit*!

— Saa—aa?

— Ja—a!

— Kommer Du ikke hèr drivende en hal' Time efter di andre?

— Koen sku' da vel — — —

— Den ha'de sgu nok faaet Kal' uden din Hjælp!

— Saa—aa? næi, det er nok ikke ethvert Kre'tur, der ka' ligge i en Høstak og smide Ungerne a' sig!

Det gav et Sæt i Hanne, og Blodet skød sig op i hendes Ansigt, helt op under Fregnerne. Hun tav og begyndte at klirre med de store Lerfade og Tallerkener, hvori Folkene fik deres Mad sat frem.

— *Faar* jeg det Øl? spurgte Morten og kroede sig over sit Held.

— Du ka' vel sæl gaa ned og hente det!

— Det ka' jeg, gusketak! brummede han og aabnede Døren til Kældergangen. Og lidt efter hørte man hans stampende Trin ned ad Trappen.

Georg sad igen og døsede med dinglende Ben og Ryggen i Bue. Af og til slog han arrigt ud efter Fluerne, der summede rundt over Fedtepletterne paa Køkkenbordet. Saa sagde han:

— Jeg er sulten!

— Du har jo nylig faaet din Middagsma'! sagde Hanne, der sad paa Hug lidt fra ham og stillede Lertøjet ind i Skabsrummene under Bordet.

— Din Melle'ma' er pakket ned i Kurren til di andres.

— Ta' mig den!

— Hi!

— Ta' mig den, hører Du!

— Hi, hi! grinte Hanne og blev ved med sit Arbejde — *Den* Hane ka' nok ossensaa gale!

Nu slog Klokken et inde paa Uret i Spisestuen.

— Jøsses, allerede saa meget! udbrød Hanne, og Blodet steg hende op i Kinderne. — Skynd Dig lidt, Georg! sagde hun saa med Hovedet helt inde i Skabet — nu spænder di for!

— Jeg skal køre med Jens Due! sagde Drengen og blev rolig siddende.

Omme i Slippen mellem Hovedbygningen og Hestestalden blev Døre slaaet op og i, der lød Raab og højrøstet Tale deromme fra og Trampen af Træsko og Stampen af Heste.

— Han kører vist fra Dig! forsøgte Hanne.

— Næi han gør ikke! sagde Georg — Du véd jo godt, han kommer her op og henter Melle'madskurven.

Og Drengen bøjede sig til Siden og kiggede ud gennem Køkkendøren.

Han kunde se Gavlen af Ladebygningen og Posten og Vognene, hvor Hønsene endnu sad ganske tykke af Søvnighed og Varme. Tværs over Gaardspladsen trak Jeppe Avlskarl af Sted med sine Heste. Det gik langsomt, Fod for Fod. Jeppe gned Middagssøvnen af Øjnene, og Hestene hang med Hovederne ludende helt ned mod Jorden, de tyggede paa Bidslerne, og der sad dem grønne Skumflager i Mundvigene. Da de naaede ned til Vognene, fo'r Hønsene forfærdet i Vejret og rystede Vingerne og benede af Sted til alle Sider med lange rokkende Halse.

— Nu spænder Jeppe for! meldte Georg.

Røgterens tunge Trin hørtes paa Kældertrappen. Og lidt efter sparkede han Døren op og kom ind med den fyldte Ølkande i Hænderne. Han havde endnu ikke stillet sin Tørst, men gik og glædede sig til Nydelsen. Han smilede stille hen for sig og slikkede sig om Munden og bar foran sig Kanden i begge Hænder. Det hvide Ølskum stod i en høj Top og vuggede frem og tilbage og vippede ud over Kanten i store Flager, der gled ham ned over Fingrene.

— Har Du sat Tappen godt i igen? spurgte Hanne.

— Pas Du dine egne Tappe! brummede Morten.

Og nu kunde han pludselig ikke styre sin Tørst længere.

Han bøjede Munden ned til Kanden og drak, saa det klukkede i Halsen paa ham.

Øllet sivede ud ved hans Mundvige og løb ned ad hans Vest. Han blev mørkerød helt op under Haaret, og hans raske Øje stod ganske stift i Hovedet paa ham og saa' ud, som om det var lavet af Glas. Endelig tog han Kanden fra Munden:

— Umm — bæ---i! ræbede han velbehageligt. — Hvor var jeg dog tørstig! — — Det er ossensaa Satan til Flæsk, Du møder op med Kokkepige! det brænder den unde vælteme i Halsen li'som meget værre end som en gloendes Æggeblomme!

Kokkepigen sagde ingenting. Men Morten blev alligevel staaende et Øjeblik, for om hun muligvis skulde føle Trang til at ytre sig. Da hun imidlertid stadig tav, gjorde han sindig omkring og gik ud i Borgerstuen.

Jeppe Avlskarl kørte allerede ned gennem Alléen med en „Oprivningskone" siddende ved Siden af sig paa Agebrædtet.

— Dér kommer Jens! sagde Georg og lod sig glide ned fra Bordet.

Hanne havde stillet sig hen ved Siden af Vasken. Hun lod, som om hun saa' efter noget ude i Haven, men hendes Øjne var lukkede, og Brystet gik, og med Fingrene paa den højre Haand pillede hun nervøst Kalken af Muren.

Jens kom op ad Trappen og gik ind gennem Borgerstuegangen.

Han var en høj, mager Karl med lyst, graagult Haar og en stor kroget Næse. Hans Øjne var smaa og urolige med ganske lyse Øjenhaar og Bryn. Han var konkav i Ryggen af lutter Livsmod, og ingen Pige, han vilde have fat i, kunde i Længden modstaa ham. Han havde gerne Orlov et Par Gange om Aaret for at „sidde" Alimentationsbidrag af ude i Raadhuskælderen i Byen.

— Velbekomme! nikkede han til Røgteren og gik ind i Køkkenet. Han trak som tilfældig Døren i efter sig.

— Er Maden færdig, Kokkepi'e? spurgte han.

— Den staar henne paa Huggeblokken! sagde Hanne uden at vende sig.

Han gik tæt hen bag hende, saa tæt, at hans Krop berørte hendes. Saa prikkede han hende i Siden med Tommelfingeren.

— Vend Dig om! sagde han.

— Jens, Jens! Drengen er her! mumlede hun, og hendes Knæ rystede, saa hun maatte holde sig i Vindueskarmen.

— Hæ, hva' Fa'en! sagde han og drejede hende om mod sig.

Hun sank ind til ham og blev liggende.

— Saa kommer jeg i Aften? sagde han.

— Ikke over i Pi'ekammeret — — Rikke Sofie — — —

— Saa kom ud bag Hæssene!

— Jeg tør ikke — — —

— Haa! skav Dig bare ikke!

— Kys mig! bad hun med lukkede Øjne og lod sin Tunge glide frem og tilbage mellem Læberne.

— Du er nok lækkersulten! sagde han og skubbede hende fra sig over mod Bordet, hvor hun faldt tungt ned og blev liggende støttet paa Albuerne og med Hænderne for Ansigtet.

— Det er Synd, Jens! sagde Georg grædefærdig. Han stod henne ved Spisestuedøren med Haanden paa Laasen, som om han vilde løbe sin Vej.

— Haa, haa! lo Jens — hører Du, hva' han si'er Hanne?

Hanne tog Hænderne fra Ansigtet og smilede.

— Øllet staar dér henne ved Brø'høvlen! sagde hun saa.

Jens gik hen og tog Mellemmadskurven paa Armen og en Øllejel i hver Haand.

— Saa vil Du ka'ske'nne en Gang køre *med*, naar vi ser vos om? spurgte han og saa' hen paa Drengen.

— Jo—o — — —

— Naa—aa, det var sgu da vel! kom saa da!

Georg stod endnu raadvild henne ved Døren. Men pludselig slap han Laasen og løb hen til Kokkepigen og slog Armene om hende.

— Du maa gerne kysse *mig*, Hanne! sagde han og rakte Munden op.

— Hi, hi, hi! fniste Hanne.

— Haa, haa, haa! grinte Jens.

— Æ — hæd, hæd, hæd! gnækkede Morten Hoy, der havde staaet og luret bag Dørsprækken.

EN BREVVEKSLING

TOBAKSHANDLER Abel løb op og ned inden for Disken. Hans gule Haar strittede til Vejrs i en bred Stribe fra Panden op over Issen som Manken paa en Orne. Hænderne havde han boret ned i Bukselommerne lige til Albuerne, og man kunde af Fingrenes Bevægelse inden for Tøjet se, at han rev sig nervøst op og ned ad Maveskindet.

Udenfor Disken sad Skipper Haarløv paa Butiksstolen. Han sad som sædvanlig med sin lavpullede sorte Filthat ned i Nakken. Med de smaa rødrandede Øjne fulgte han trolig Tobakshandlerens Bevægelse fra Vinduet og hen til Reolen og fra Reolen hen til Vinduet. Af og til pillede han en Genstand ud af Næsen og stødte bagefter ligesom prøvende Luften ud gennem de graa Haartotter, der fyldte Næseborene.

— Naa, og hva' saa? brummede han.

— Hva' saa, hva' *saa*! gentog Abel forbitret, saa *flyttede* jeg naturligvis!

— Ja vel!

— Ja, og saa satte jeg en Hængelaas for Værelset.

— Naa! For hvikken et?

— For *Dyrlægens* begriveli'vis!

— Jamen var det nu osse etter Bestikket, Abel?

— Jeg *ha'de* jo betalt Lejen til den første!

— Javel ja! men en Smule Villighed, hva'? Og naar Du nu *var* flyttet?

— Villighed? hæ! den Dyrekvæler! grinede Abel, og hans sabelformede Næse krummede sig til en Halvcirkel.

— Jaja! sagde Haarløv og rejste sig — det maa Du jo om, Abel.

— Nej, hva' vil Du nu *gaa* for? det er der ingen Mening i! *sæt* Dig! sagde Tobakshandleren.

Haarløv kastede et Blik gennem Butiksdøren til Raadstueuret ligeoverfor. Og saa satte han sig.

— Ser Du! begyndte Abel igen — naar jeg lejer et Værelse fra den første til den første, og jeg saa flytter den trettende, saa er Værelset sgu da alli'evel *mit* til den første, *hva'*?

— Det *er' et*! indrømmede Skipperen — naar Du da har betalt det.

— La' vos være fri for Grinagtigheder, Haarløv! snærrede Tobakshandleren og stak Krumsabelen frem over Disken. — *Gu'* har jeg betalt det!

— Naa! sagde Haarløv og slog ræsonnabelt ud med Haanden. — Og hva' saa?

— Ja saa sender han jo sin klatøjede Dreng herhen med en Skrivelse — — —

Tobakshandleren fo'r hen til den højbenede Pult, der stod i Hjørnet under Vinduet.

— Nu ska' Du se! sagde han og gav sig til at rode rundt oven paa Pulten, hvor der til venstre stod nogle tomme Cigarkasser og en langhalset Blækflaske, og til højre laa et Nøgle rødt Seglgarn, en Knibtang, en Stump Lak og en Hestesko. Abel lettede paa det altsammen og til Slut trak han en Bunke Papirer frem under Hesteskoen.

— Nu ska' Du se! gentog han og tog et Brev ud af Bunken — saa skriver han jo — — Hvor Fa'en er det nu? — — Naa! jo, saa skriver han:

> Hvad er Meningen med, at De har sat en Hængelaas for mit Kvistværelse? — — —

— *Mit*! hvæsede Abel dirrende og lod Fingrene galopere op igennem Ornemanken. — Hører Du, han skriver *mit*, Haarløv?

— Ja vel gør jeg saa! brummede Skipperen, — men det er jo ossensaa hans, naar vi ta'r Brillerne ri'ti' paa!

— Du hører jo, a' jeg har betalt ham til den *første*! skreg Tobakshandleren og slog i Disken, saa den røg.

— Ja, ja, ja! bare roli', Abel, bare roli'! vi ka' sgu da *snakke*, ve' jeg!

Abel stak Krumsabelen ned i Brevet og læste:

Hvis De dermed, som jeg maa formode, vil antyde, at De ønsker at være i Besiddelse af Kvistværelset, maa jeg anmode Dem om at betale mig otte Kroner. I modsat Fald vil De behage at aflevere Nøglen og bortflytte Deres resterende Ejendele.

Ærbødigst
Chr. Meyer,
Dyrlæge.

Abel lod Brevet falde ned paa Disken og forstummede for syvende Gang over Indholdet.

Haarløv pillede sig grublende i Haartotterne. Saa stak han pludselig Pegefingeren ud i Luften, som om der gik et Lys op for ham, og saa sagde han:

— Jamen saa ha'de Du *dov* ikke betalt, Abel!

Tobakshandleren greb sig forvildet om Næsen og gned den et Par Gange fra Rod til Spids. Og sagde saa med stille klagende Røst:

— Du er ikke min Ven, Hans Peter Haarløv! sagde han.

— Hva' er nu *det?* mumlede Skipperen og saa' forskrækket op paa ham.

— *Nej*, Du er ikke min Ven! gentog Abel. — *Har* vi ikke kendt hverandre, fra da vi ikke var større end som den Stol, Du sidder paa? og saa tror Du *alli'evel*, a' jeg staar og stikker Dig Erkeløgne!

— *Næi*! sagde Skipperen — næi, *det* har jeg sgu da aldri' mælet et Ord om, Kresjan Abel!

Men den lille Tobakshandler snappede Brevene og gik hen ad Pulten til med dem.

— Er 'et nu no'et a' Dig og være saa kurts for Begreverne, Kresjan Abel? spurgte Haarløv bebrejdende.

Abel standsede og lagde Brevene ned paa Disken igen.

— La' vos nu høre! sagde den anden opmuntrende. — Du ga' ham vel ordentli' paa Snoskehornet.

Tobakshandleren saa' paa ham med et døende Blik, og saa sagde han stille og fattet:

— Jeg skrev til Dyrlægen, a' hvis det var ham saa meget om og gøre a' faa Værelset, saa var jeg ikke uvilli' til og flytte mit Kram ned i Skuret i Gaar'en.

— Skrev Du *det?* nikkede Haarløv lidt overrasket.

— Ja, vedblev Abel og søgte mellem Brevene — men saa faar jeg jo *denne* hersens Skrivelse:

Hr. Tobakshandler Christian Abel!

hersteds.

Jeg erfarer i Dag igennem Deres Meddelelse, at det er Deres Agt at flytte Deres Sager ned i Skuret i Gaarden. I den Anledning undlader jeg ikke at meddele Dem, at det omtalte Skur selvfølgelig hellerikke længere staar til Deres Disposition.

Ærbødigst
Chr. Meyer,
Dyrlæge.

— Det er Dælen flaa mig et Kraftstykke! bandede Haarløv indigneret. — En har sgu da Raa'ighed over Tingene, naar Lejen er betalt! Hva' gjor'e saa Du?

— Tobakshandleren havde nu ganske genvundet sit Fatning.

— Hi, hi! sagde han og gottede sig — jo—o, forstaar Du, jeg saa' jo, a' Dyrlægen Dagen efter kørte til Rynkeby! og saa faar jeg i en Haandevending fat i Kipp og Jensen, og di kører mig alt mit Habengut om i mit nye Logi omme hos Sadelmageren! — — Og da saa Kvæleren kom hjem fra Turen, var der li'esaa tomt paa hans Kvist, som der er i hans Pengepung!

— Ha, ha, ha! grinte Skipperen og slog sig paa Laarene — Du ka' Saten ta' mig styre'n Kresjan Abel! — — Og hva' saa, Du?

Abel gnækkede og trak et nyt Brev frem.

— Der er Dælen flaame *mer* Papir *innu*! klukkede Skipperen.

Abel foldede Brevet ud.

— Og dettehersens kom sgu endda med Posten! sagde han og læste:

Hr. Tobakshandler Abel!

— Nu vil han sgu'nne skrive „Kresjan" mer! brummede Haarløv.

— Hva' der er spart, det er fortjent, hi, hi! lo Abel og fortsatte:

Jeg vil ikke paastaa, at det Værelse, De nu har forladt, frembyder et Skue, der kan fryde mit Øje. Vægge, Gulv

og Loft vidne just ikke om nogen udpræget Sans for Renlighed hos den tidligere Behoer. Kakkelovnen var derimod et Vidnesbyrd om Deres Evne til at udfinde desodorøserende Midler — — —

— Hva' *staar* der? sagde Haarløv og holdt Haanden bag Øret.

— des—o—do—rø—serende Midler! forklarede Abel.

— *Hva'* er det for no'et?

— *Fa'en* begrive det! sagde Tobakshandleren og læste videre:

— — — ti heri fandtes en Kammerpotte — — —

— A, ha, ha—a—a! brølede Skipperen og hug den flade Haand ned i Disken. — Du er Kraft stejleme en *Ildhund*, Kresjan Abel!

Abel gryntede og purrede op i Ornemanken:

— — — indeholdende Fæcalier og Urin, læste han.

— Hva' er saa *det?* spurgte Haarløv, der endnu sad og smaaklukkede.

Tobakshandleren bøjede sig frem over Disken og hviskede:

— *Hva'?* sagde den anden — jeg ka'nne forstaa Dig!

Abel hviskede igen, og Haarløv eksploderede i et Vræl, der fik en Kone ude paa Gaden til at kigge ængstelig op og ned ad Huset.

— Hæi—i—i ha, ha, ha! skreg han — nu har jeg Fanden piskeme aldri' hørt saa galt! Han vred sig som en Orm paa Stolen: Aa Gui, Gui, Gui! stønnede han og tørrede Øjnene — Du ka' s'gu rye Ræven ud, Kresjan Abel!

Abel gnækkede og strøg sin Krumsabel.

— Der er mer endnu! sagde han og læste:

— — — Maa det være mig tilladt at give Dem det venskabelige Raad at afhente denne Genstand — — —

— Ha—a—a! revnede Skipperen igen — det Dævelskav, det Dævelskav!

— — — Samtidig maa jeg bede Dem om at erstatte mig en ituslaaet Vinduesrude — — —

— Der kommer nok Humlen! mumlede Haarløv pludselig alvorlig.

— — — og at bortskaffe noget Menageri-Inventarium, der henstaar i Gaarden.

Ærbødigst
Meyer,
Dyrlæge.

— Menageriinventarium? spurgte Skipperen.

— Det var ikke uden andet end som et gammelt Fuglebur!

— Un—naa—aa! — — Næmen hør, hva' skrev saa *Du*? spurgte han igen og skuttede sig forventningsfuldt paa Stolen.

Abel gik hen til Pulten og løftede Klappen op og hentede et stort Ark gult Konceptpapir frem.

— Er 'et dér? sagde Haarløv og smaagrinte allerede. — Læs! sagde han.

Tobakshandleren lukkede Pulten, foldede langsomt og omhyggeligt Papiret ud og lagde det foran sig paa Disken.

— Men det har Du junde sæl *skreven*, Abel?

— Det har ikke no'et og si'e! sagde Abel og læste:

Velbaarne
Hr. — — —

— Prruut! brast Skipperen ud — det er sgu godt! det er sgu godt! „velbaaren"! den Kodoktor!

Tobakshandleren smilede og begyndte igen:

Velbaarne
Hr. Dyrlæge Chr. Meyer!

Deres berettigede Fordring paa Erstatning for den ituslaaede Rude billiger jeg ganske og aldeles og lader hermed følge 50 Øre til Udligning af dette vort Mellemværende.

— Naabelt! brummede Haarløv.

— Med Hensyn til Kammerpotten — — —

Skipperen kvalte et Grin og lagde sig henover Disken for at komme nærmere til Oplæseren.

— Paa 'en igen! paa 'en igen! Abel! stønnede han mørkerød i Hovedet. Og Tobakshandleren fortsatte:

— — — — —

der jo synes at interessere Dem, kan jeg oplyse, naar De formoder i den at have opdaget Fækalier, maa dette ganske sikkert bero paa en Forveksling med udkrystalliserede Urinsalte — —

— Du er Saten til Ka'l! mumlede Haarløv, han forstod ikke et Ord.

— — — idet

Potten ikke i min Tid har indeholdt andet. En fornyet Undersøgelse vil, dersom De fremdeles bevarer Interessen for denne Sag, hvad der jo fra et lægevidenskabeligt Standpunkt vilde være ret forstaaeligt, sikkert overbevise Dem derom. Iøvrigt beder jeg Dem give Ordrer til dette lette Inventars Bortfjærnelse og derefter tilstille mig kvitteret Regning paa Omkostningerne.

Hvad Fugleburet angaar, tillader jeg mig at bede Dem beholde det som en velvillig Erindring.

Fjordby, den 19de Maj 1892.

Ærbødigst
Christian Abel,
Cigarhandler.

Abel foldede Brevet sammen og drejede Ansigtet helt om mod Skipperen.

— Hva' si'er Du *saa*, Haarløv? spurgte han, og hans Brystkasse udvidede sig.

— Ja, sagde Skipperen andagtsfuld, medens hans smaa rødkantede Øjne hvilede paa Tobakshandleren med et Udtryk af religiøs Begejstring — Du *har* Lærdommen, Kresjan Abel, men hvor Saten i hede Helvede har Du faaet den fra?

Abel gik hen til Pulten med Brevet og forsvandt under Klappen. Lidt efter dukkede han op igen.

— Ser Du, Haarløv, begyndte han og purrede op i Ornemanken — jeg har jo aldrig lagt paa Højskolen eller den Slags Fiksfakserier!

— Nej! nikkede Haarløv.

— Næmen jeg bru'er den Forstand, Vorherre har gi'et mig! vedblev den anden.

— Ja, sagde Haarløv — *det* gør Du!

— Ja. Og saa kommer forleden Dag ham, Maleren, herind, Du véd ham, der logerer oppe hos Madam Bertelsen, og køber sit Tobak. Og saa viser jeg ham Brevene. Han griner jo a' dem som hver fornuftig Menneske, og saa si'er han: Hva' vil Di nu svare paa *det*, Abel? Ja, si'er jeg, det véd jeg ikke, Hr. Weis, for jeg forstaar ikke alle di malbariske Ord. Saa forklarer Maleren mig Ordene og morer sig. Men saa er det, jeg si'er til ham: vil Di sætte mig en Skrivelse op, Hr. Weis, som jeg ka' vaske Dyrlægen om Hornene med?

— Naa? spurgte Haarløv og spidsede Øren.

— Ja, han *gør* 'et sgu! vedblev Abel. — Og jeg lover ham ikke og tale til et *Menneske* om 'et!

— Det er en *Sta—as*ka'l! nikkede Skipperen.

— Ja—a, sagde Abel og slog ud med Haanden — men han har jo hellerikke andet og bestille! Han gaar her og driver og sidder og kradser lidt op omme i Anlæget — — — — —

— Jeg har nok sét ham! nikkede Skipperen igen.

— Ja, og den Slags Folk tjener jo Penge som *Skidt*!

— Naa gør di det? sagde Haarløv — ja—a no'en *ska'* jo ha' dem! — — Naamen *hva'* sa'e Kvæleren? spurgte han saa og lo med Øjenkrogene.

— Han *holdt* sgu sin Kæft! klukkede Abel. — Og nu smør han om a' en anden Gade, naar han ser mig!

— Ja vi ka' *mønstre* dem! nikkede Skipperen og rev sig i Nakken — vi ka' Saten spilleme *mønstre* dem, Kresjan Abel!

PAA MARKEN

La' gaa—aa! kommanderede Proprietær Weber.

Og alle elleve Husmandskoner gav det Faar, de laa og vaskede, et lille Stød i Bagdelen, saa det svømmede videre hen til Naboersken.

Et nyt brægende og spjættende Dyr blev kastet i Vandet og taget under Behandling af Mose Trine, der laa ved Broens øverste Ende og lagde for. Hun var den stærkeste og havde derfor faaet den mest udsatte Plads, da Dyrene var temmelig forfjamskede og ustyrlige, straks de blev smidt i Vandet.

Jeppe Avlskarl besørgede Udsmidningen. Han stod paa en bred Platform, dannet af Brædder og Vognfjæle, der var anbragt paa fire Pæle, to tæt inde ved Land og to andre en tre—fire Alen ude i Mergelgraven.

Konerne laa paa Knæ paa halmfyldte Kornsække langs henad en smal Plankebro, der bares af nedrammede Lægtestumper.

Oppe paa Bredden gik Proprietæren og dirigerede. I Haanden havde han en lang afbarket Stage med en Tværpind paa Enden.

Faarene var drevet sammen i en Fold omhegnet af Markled og lange Brandstiger, de sidste anbragt paa Kant to og to ovenpaa hinanden.

Jens Due og hans Broder, den lille Lars og Røgteren Anders Nielsen, Pandekage kaldet, fo'r rundt og indfangede Faarene og slæbte dem ned til Vandet. Anders hoppede afsted ved en Krykkestok midt inde i Flokken. Hans venstre Knæ stak ud i en spids Vinkel og var stift. Naar han hævede sig paa det højre Ben, ragede han i Vejret som en Kæmpe, men sank han ned paa det krumme, kunde man næppe skimte ham.

— La' gaa--aa! kommanderede Proprietæren.

Jeppe smed et nyt Dyr ud. Mose Trine puffede sit hen til Stine Ugls. Og hele Rækken ned skiftede man Faar og begyndte at vaske løs, hvor Naboersken slap. De gned Ulden mellem Hænderne og dukkede Dyrene op og ned i Vandet. Faarene brægede ynkeligt og virrede med Hovederne og saa' idiotisk bønfaldende ud. Og undertiden, naar Vandet skvulpede dem ind i Munden og løb dem ned i Halsen, blev deres Brægen til en Art undersøisk Rallen, der hver Gang fik to humoristisk anlagte Koner til at smaagrine. Men renere og renere blev Ulden, og naar den lille Hanne Munks, der laa nederst i Rækken ved Opgangen fra Mergelgraven, slap Dyrene i Land, skinnede de som Sne. Men svært medtagede var de og tunge af Vandet. De svingede paa deres tynde Ben og kunde næppe slæbe sig op paa det tørre.

Anders Pandekage lurede rundt som en Indianer inde i Folden. Han holdt sig nede ved Jorden paa Krykkestokken, medens han listede omkring og kiggede sig et Dyr ud.

— Hvor Saten ble' hun a'? udbrød han pludselig og skød op paa det raske Ben.

— Der er hun! sagde han saa og kastede sig med et Sæt fremefter og borede Fingrene ned i Ulden paa et stort kraftigt Dyr, der slæbte af Sted med ham.

— La' mig! sagde Jens Due svejrygget og greb Faaret i Halen og under Halsen og bar det hen ad Mergelgraven til.

Anders skældte mellem Tænderne og hævede sig i Vejret lang og truende og huggede arrigt ud i Luften efter ham med Stokken.

Jens grinte over Skulderen:

— Din Pivestilk! sagde han.

Og Anders sank langsomt ned igen, og humpede ind mellem Faarene.

— La' gaa—-aa! lød det fra Weber.

— Det er no'et klejnt med dette hersens! peb Hanne Munks lille sure Stemme, og hun drejede sit Citronansigt om mod Propietæren. Hun turde ikke slippe Faaret, hun var færdig med. Tungen hang det ud af Munden, og Øjnene havde drejet sig en halv Omgang.

Alle Konerne strakte Hals.

— Hva' er der i Vejen? spurgte Weber.

— Det ka' 'nne bære sig! peb Hanne og saa' ud, som om hun led af kronisk Mavekatar.

Weber stak Tværstangen ind under Dyrets Hals og hjalp

det fremad i Vandet. Men da det fik Bund under Fødderne, kunde det ikke støtte paa dem.

— Jens! kaldte han.

— Vel, Hr. Proprietær! raabte Kusken og rettede sig.

— Hiv det Faar paa Land!

Jens tog Faaret i Nakken og slæbte det op paa Halmen, der var bredt ud over Lerældet ved Opkørselen.

Dyret forsøgte at rejse sig, men segnede om og blev liggende med lukkede Øjne. Vandet løb det ud af Munden.

— Fruentimmerne maa sørre for og holde Ho'ederne bedre oppe paa Faarene! sagde Jens — dette hér har paa det nærmeste bællet hele Mergelgraven i sig!

— I maa passe og holde Ho'ederne bedre op paa Faarene, Fruentimmer! raabte Weber.

Og alle Konerne bøjede sig dybere over deres Arbejde.

Kusken laa paa Knæ og baksede med Faaret, der lidt efter lidt begyndte at røre paa sig.

— Nu kommer det sig vel? spurgte Weber.

— Jo, det er snart krabat! sagde Jens og rejste sig. Og da han gik tilbage til Indhegningen, slog han ud med Haanden som en Imperator og sagde:

— I maa passe a' holde Ho'ederne bedre oppe paa Faarene, Fruentimmer!

Konerne mumlede og puffede til hinanden med Albuerne.

— Det er svært, saa Durken kror sig! hviskede Mose Trine til Stine Ugls.

— Ja han sku' sgu ha'e et Par over Næbbet! mente Stine.

— Nu er han nok faldet i med den røde Hanne Kokkepige, si'er di! vedblev Trine.

— *Naa*, ska' *di* nu til 'et? sagde Stine — hva' si'er saa Rikke Sofie?

— Aa, hun holder sig sgu nok varm, hun har jo Smedden!

— A—a, hæi, hæi, hæi! gnækkede Stine.

— Hvem er det, dér kommer? spurgte Anders Pandekage og pegede over mod Landevejen.

Den lille Lars Due løftede Hovedet. Han stod og snød Næsen med et Faar klemt ind mellem Benene.

— Det er *Tyskeren!* sagde han og tørrede Fingrene af i Ulden — nu ska' han vel ha' væltet no'et undt a' sig igen!

Tværs over Marken kom den lange Forpagter Heincke fra Rosengaarden ridende paa sin lille gule Pasgænger. Hans Fødder, der stak i Stigbøjler, hang næppe mere end en halv

Alen fra Jorden. Han sad stiv som en Statue og red Fod for Fod i en stor Bue udenom de nyvaskede Faar, der stillede sig op og gloede paa ham.

— Na—a—a, Nabo? raabte han allerede paa lang Afstand og pegede paa Dyrene — ser jo for*trin*lick ut!

— Ja—a! raabte Weber tilbage. — Kom nærmere Heincke!

Heincke red hen ved Siden af Proprietæren. Jens Due lettede paa Huen og sprang til for at holde Hesten.

— Behøves ikke! behøves ikke! min go—de Jens! forsikrede Forpagteren og nikkede anerkendende som en kinesisk Dukke — staar ikke aff!

Han sad stiv og stram i Sadlen med en storhovedet Træpibe i Munden og med venstre Haand knyttet om Svampedaasen. Over Armen oppe ved Albueleddet hang en tyk, gul Stok ved sit krumme Haandtag, og en Tobakspung af Skind dinglede ved en Knap foran paa hans lange, mørkegraa Overfrakke, der var irretgrøn paa Ryg og Ærmer af Ælde. Benene stak frem i to spidse Vinkler under Frakken. Han havde lysegraa Benklæder paa, der var slidt hvide i Sømmene, og hans Knæ og Laar var magre og kantede som Benene paa en Gliedermann. En fidtet, graa Kasket med en stor Skygge sad ham dybt ned i Nakken, og hans tykke, buskede Øjenbryn ragede frem over hans krumme Næse som to aflange Totter Mos.

— Na—a—a? begyndte han, idet han tog Piben af Munden og trykkede Asken fast med Langefingeren — vi er nok snart færdig?

— Ja, det hjælper! nikkede Weber.

— Ja, jaj saa' Dem jo fra Landevejen, vedblev Heincke og suttede paa Piben for at faa Ilden til at blusse op — og saa vilde jaj dock sé, hvor vidt Nabo var med di *Faar!*

— Jo—o, der er kun en tre—fire Stikker tilbage i Folden.

— Ja jaj *ser* det, *jaj* ser det! — — Skal til det én af Dagene med *mine*. Forbandet Svineri!

— Ja—a, det er jo rarest, naar det er overstaaet!

— Dygtig Mand, den Nabo Weber! nikkede Forpagteren — altid foran!

— Naa—aa — — —

— *Altidt* foran! gentog Heincke. — Jaj sag—de til Nabo Skaugaard i Formiddags paa Grøntvejen: se maj til den Weber! sag—de jaj, bliver færdig med de Faar i Eftermiddag! hvad gør vi *andre?*

— Naa, hvordan ha'de Skovgaard det?

Heincke slog haanlig ud med Haanden:

— Kommer i Formiddags tyk og feedt wie en pillet Gaas paa Grøntvejen, slaar *Hatten* ned i Jor'en og trykker min Haand med brune Handsker paa, glad og fornøjet og ønsker snart at se mig til en Lomber!

— Naa, smilede Weber — saa har han vel faaet arrangeret det Laan derude?

— *Ikke* en Skilling! — — talte med Fuldmægtig Reimer i Byen i Gaar, og han sagde maj, at den Skaugaard ingen Kaution kunde skaffe.

— Heregud da!

— Ock nu infiterer han maj til Lomber paa Grøntvejen med brune Handsker paa alle Fingre! vedblev Heincke og trak Mosklatterne sammen over Næseroden. — Aber *naj!* nikkede han saa — vi æder den dock ikke *Lokkema'*, Nabo Weber!

— Næ—i, De er klogere end som saa, Heincke!

— Ha, ha! lo Forpagteren kort og stak Piben i Munden.

— Nu sku' *Væderen* gerne til 'et! meldte Kusken.

— Saa ri—der jaj! sagde Heincke og strammede Tøjlerne. — Er mit lille Nabokone hjemme? spurgte han.

— Ja—a, min Kone er hjemme, sagde Weber.

— Vil dock hilse paa hende! — — — Adieu, Nabo!

— Farvel, Heincke, Farvel!

Forpagteren vendte sin Hest og red i Skridtgang tilbage mod Landevejen. Hesten gik med Ørene spidsede og saa' sig forsigtig omkring, den skrævede omhyggelig over Fuger og Grøfter og gik udenom et Par større Sten, som laa den i Vejen. Pludselig holdt Heincke den an, drejede Hovedet tilbage over Skulderen og raabte:

— Ska' Di til Hovedstaden i næste Uge, Nabo?

— Ja—a! raabte Weber — jeg ta'r selv ind med Ulden! Ta'r De *med?*

— Har ikke *Raad!* svarede Heincke kort og red videre.

Kusken saa' efter ham og smilede. Saa vendte han Øjnene hen mod Proprietæren, der smilede igen og løftede paa Skuldrene.

— Lad os saa ta' fat! sagde han.

Mose Trine havde rejst sig fra Halmsækken og stod og slog Vandet af sine Skørter.

— Saa slap vi da *den* Gang! sagde hun og skrævede op fra Broen.

— La' gaa—aa! kommanderede Weber. Og et nyt Faar blev sluppet op paa det tørre. Saa var ogsaa Stine Ugls færdig og hoppede i Land.

— Kom saa med ham! sagde Weber.

Væderen stod tøjret noget borte fra Folden. Der var boret en Nagle med en Øsken paa gennem dens ene Horn. I denne Øsken var Tøjret fastgjort. Dyret havde bræget med grødet Mæle hele Tiden og var gaaet rundt og rundt i sit Tøjr og havde kastet langelige Blikke hen efter Faarene. Undertiden glemte det, at det var bundet, og havde da gjort et vældigt Spring hen mod Folden, men saa strammede Tøjret til, og Dyret trimlede.

Nu humpede Anders hen og trak Tøjerpælen op.

— Saa, Mads! sagde han — nu er det *din* Tur!

Mads skulede til ham og stampede med Forbenene i Jorden. Saa bøjede den pludselig Hovedet og satte af Sted ned mod de nyvaskede Faar.

— Jeg ka'nne hulde ham! jeg ka'nne hulde ham! skreg Anders, der sank og steg i lange Spring ligesom en Græshoppe bagefter Væderen. Han havde Tøjret snoet om Hænderne og strittede imod af alle Kræfter, men Mads var ham for stærk.

Konerne hylede op, og Lars og Jens kom løbende til Undsætning. De tog fat i hver sit Horn, og Anders skød bag paa, og paa den Maade fik de transporteret Dyret hen til Mergelgraven.

— Det er vel bedst, a' vi Ka'lfolk vasker ham? spurgte Jens.

— Ja vel saa, sagde Weber.

Men Mads vilde ikke ned i Vandet. Han satte Forbenene stift frem for sig som to Stolper og skød Ryg.

— Vælt ham! raadede Avlskarlen.

— Ja, det er sgu nemt nok sagt! mente Anders og voksede op paa det raske Ben for bedre at overse Situationen.

— Slaa Forbenene fra ham! sagde Weber.

Og Lavs og Jens sparkede Væderen i Knæhaserne, saa den sank sammen og gled ned ad Skraaningen, ned paa Platformen.

— Nu kom vi *saa* langt, Mads! sagde Anders, der stod aldeles passiv oppe paa Kanten af Mergelgraven med Tøjret i Haanden. — Nu herut med ham! sagde han.

Alle tre Karlfolk bøjede sig ned og tog fat i Væderen.

— Nu tæller vi! sagde Avlskarlen — e—en, to—æ, tre—e—e!

Og Dyret blev løftet op og kastet ud. Det faldt paa Ryggen med Benene i Vejret og forsvandt i Dybet. Lidt efter dukkede det op igen og arbejdede sig hen til Broen. Vandet drev det ned over Ansigtet, og det rokkede med Hovedet og missede med Øjnene og stødte Luft ud gennem Næseborene. Anders Pandekage fik næsten Medlidenhed med det.

— Du ser sgu'nne saaden just, hva' man kalder *over*stadig ud! sagde han.

— Umbæ—æi! sagde Mads med et sløret Blik.

Og saa begyndte de at vaske ham.

EN CAND. JUR.

Høj og mager, med Frakken knappet helt op i Halsen og med de sprittende Fingre skjult i sorte Handsker, der var en halv Tomme for lange — med en lille, lav, smalskygget Filthat paa Hovedet og med skinnende, blankpudsede Skaftestøvler udenpaa Benklæderne! — — Saaledes havde han ofte vandret mig forbi med svingende Arme og lange Skridt, naar jeg om Morgenen gik min Runde omkring Byen.

Han var begyndt med at skæve mistroisk til mig. Men saa havde jeg en Dag taget Hatten af og sagt: Godmorgen! og han havde hilst igen sidelæns bukkende og slaaende ud med sin lavpuldede Hat i en bred Bue, saa langt Armen rakte.

Og endelig havde vi en Dag i Forbigaaende vekslet et Par Ord om Vejret. — — —

Men saa en Morgen kom jeg gaaende nede mellem Haverne ved „Noret“. Det havde regnet om Natten, og Stien var temmelig opblødt. Jeg gik og søgte de fasteste Steder ud og hoppede over Vandpytterne. Han kom fra den modsatte Side, vandrede trygt gennem Snavset i sine langskaftede Støvler og med Fingrene spilede ud fra hverandre i Handskerne og Armene taktfast dinglende frem og tilbage som et Par Penduler.

— Godmorgen, Hr. Mølmark! hilste jeg.

— Godmorgen, godmorgen! bukkede han og slog ud med Hatten. — Det er lidt smudsigt i Dag!

— Ja—a, sagde jeg — jeg tror, jeg vender.

— Hvorfor har De ikke taget *lange* Støvler paa? spurgte han og pegede med en udstrakt Finger ned mod mine Sko.

— Jeg har skam ingen!

— Jo—o, det har *jeg*, smilede han — det maa man ha'!

Jeg slog nu Følge med ham, og vi gik op ad Trappetrinene op paa Volden. Han havde staaet og bukket og slaaet affa-

belt ud med Armene, saa at jeg tilsidst havde maattet føje ham og var gaaet foran op.

— Det har vist regnet svært? begyndte jeg.

— Ja—a, lige fra Klokken fem i Morges til Klokken halvotte! — — Det er ellers en dejlig Tid, vi gaar i Møde! udbrød han og kiggede hen efter en Stær, der sad paa en Gren og fløjtede — nu kan man snart faa lidt grønt ind i Stuen.

— Ja, det kan snart blive rigtig Foraar!

— De har vel rejst meget? spurgte han pludselig og vendte Ansigtet om mod mig og smilede spørgende. Hans Smil var saa underlig mekanisk, man kunde se, at han anvendte det ofte. Det var kun Læberne, der smilede, Øjnene ytrede ingen Glæde.

— Ja—a, sagde jeg — en Del har jeg jo flakket om.

— Det maa være *dej*ligt! sagde han tankefuld og malede med Fingrene en Cirkel i Luften — at rejse! kom det længe bag efter.

— Har De altid boet her, Hr. Mølmark?

— Næ—i, jeg kom jo ovre fra Horsens! — — Det er nu femten Aar siden, ja — — ja—a det er jo gaaet saadan lidt til*bage* for mig!

— Er det *det*?

— Ja—a det er saamæn! — — Borgmesteren blev jo forflyttet, og saa skrev han til mig, om jeg vilde ha' Pladsen her paa Kontoret med tolvhundrede fast. — — Jeg raadførte mig med min Familie, og min Kone mente, at det var bedre at ha' tolvhundrede fast end som to tusind paa det uvisse. — Og saa flyttede vi herover, min Kone, min lille Datter og jeg. Og et Par Aar gik det rigtig pænt, og vi var lykkelige og glade ved hinanden. Men saa bli'er min *Kone* berøvet mig — — hun blev kastet paa Sygelejet, og det ha'de Døden til Følge.

Manden talte langsomt og sagte og bevægede den højre Haand halvt fremstrakt blødt op og ned i Luften, som om han trykkede paa noget elastisk.

— Hvad fejlede hun? spurgte jeg.

— Det var en heftig Lungebetændelse, og Lægerne stod magtesløse. — — Og saa sad jeg ene tilbage med min lille Datter, indtil ogsaa *hun* faldt fra.

— Var det samme Sygdom?

— Næ—æ, Gudskelov, det var det ikke, nej! Hun var

ved en Skovtur et Par Aar i Forvejen styrtet ned fra Vognen og ha'de stødt Ryggen. Men det faar *jeg* først at vide to Aar efter, og saa var det jo for sent. — — Det er for *sent*, min gode Mølmark! sa'e Stiftsfysikus Lorentzen til mig — det er for *sent!* det er en Rygmarvslæsion, Barnet staar ikke til at redde! — — og saa forlod *hun* mig ogsaa. — — Aa, det gjorde mig saa hjertelig ondt, vedblev han og pressede Øjenlaagene sammen — og jeg taalte det da heller ikke, jeg fik en heftig Nervefeber, og ingen ha'de jeg til at pleje mig, saa man bragte mig paa Hospitalet, og dér *laa* jeg.

— Var De længe syg?

— Et halvt Aars Tid. — — Lad mig sé? jo, et halvt Aars Tid! — — Men saa skete der noget, som aldrig burde være sket! sagde han og nikkede alvorligt.

— Saa—aa? og hvad var det?

— Jo—o, jeg hørte dem hviske omkring mig, at min Plads kunde jeg intet Haab gøre mig om at erholde igen, da Sygdommen ha'de slaaet sig paa — — —

Her løftede Mølmark langsomt og med et dybt og betydningsfuldt Blik en sort Handskefinger og satte den mod sin Pande.

— Men man burde dog have undladt at tale derom, saa *jeg* kunde høre det! vedblev han og lod Haanden synke ned igen — ti Fremtidssorger oprullede sig for mig, jeg fik et Tilbagefald og tabte Bevidstheden for lange Tider!

— Var det Doktoren, der var saa uforsigtig? spurgte jeg.

— Da jeg atter begyndte at komme til mig selv, fortsatte Mølmark uden at høre mit Spørgsmaal — forsøgte man at trøste mig og indgive mig Haab, men det var for sent. — — Det var for *sent*, min gode Mølmark! gentog han halvt smilende — mit Hoved' havde faaet et Knæk!

— De mistede altsaa virkelig Deres Plads?

— Ja. — — Borgmesteren *kunde* jo ikke vente — — de daglige Forretninger paa Kontoret! — — Og selv om han ogsaa efter min Helbredelse vilde ha' vist mig den Godhed at antage mig som blot og bar *Skriver!* jeg er bange for, han ha'de fortrydt det! — — Mit Hoved' taalte ikke længer Anstrengelse, Ting, som jeg tidligere ha'de kunnet le af og glide over i Spøg, fik mig *nu* til at græde.

— Ja, han kunde jo dog ha' forsøgt! indvendte jeg.

— Han kunde ha' forsøgt! nikkede Mølmark — det sagde

jeg ogsaa i Begyndelsen til mig selv. — — Men han ha'de *fortrydt* det, han ha'de *sikkerlig* fortrydt det! jeg er sandelig ikke længer den, jeg *har* været. — — Nu ser vi bare med Christian den femte! vedblev han og slog ud med Haanden — jeg *har* ganske vist kun tredje Karakter, men dog en *stor* tredje, og før min Sygdom huskede jeg Paragraferne paa mine Fingre, *nu* kan jeg det ikke mere, de løber Sur for mig. — — Og saa har jeg altid saadan en underlig Prikken hér oppe! tilføjede han og bankede sig paa Tindingen.

Jeg kiggede op efter hans Ansigt. Han havde lukket Øjnene halvt til, og alle de fine Rynker omkring dem sitrede, og Aarerne paa hans fremstaaende Kindben dannede røde stribede Pletter.

Saa lød der knirkende Skridt paa Grusgangen. Det var Konsul Brun, som kom gaaende imod os, svær og bredskuldret med lysegraa Benklæder og engelske Whiskers.

Mølmark aabnede Øjnene. Og da han saa', hvem det var, hejsede han øjeblikkelig sit mekaniske Smil.

— Det er én af mine Velgørere! hviskede han hurtig og stillede sig op inde ved Kanten af Stien. Og dér stod han saa og bukkede sidelæns og svang Hatten i en stor Bue. Han løftede sig ligefrem op paa Tæerne for at gøre den saa stor som mulig.

Konsulen passerede os med en let Hilsen og Fjed som en spansk Hane. Hans toppede Bagdel vuggede sig rytmisk indenfor den brune, stramtsiddende Klædesfrakke. Og han havde sølvknappet Stok.

— Det var en af mine Velgørere! hviskede Mølmark igen og skævede om efter ham.

— Ja, jeg saa' *det!* nikkede jeg.

— Og *det* maa jeg sige, vedblev han og lagde taknemmelig Hovedet paa Siden — at Folk har været særdeles gode mod mig! — — jeg har jo nu ikke andet fast, end hvad kærlige Mennesker giver mig.

— Og kan De komme ud af det med det?

— Ja, det *maa* jeg jo! men om Vinteren kniber det skam ogsaa undertiden! — — Se nu bare Kul og Petroleum, det staar mig alene i saadan no'et som fire Kroner og halvtredsfemoghalvfjerds om Maaneden, og det er formeget. Men saa maa jeg jo ogsaa i de Maaneder renoncere paa *Bollen!* sluttede han. — Ja, jeg skal sige Dem, forklarede han rødmende, da jeg spørgende saa' op paa ham — jeg sætter nemlig saa

uhyre Pris paa lidt Hvedebrød til min Kaffe om Morgenen! — — det er en Vane fra min Families Tid. — — *Men*, tilføjede han listig smilende og denne Gang uden mindste Hjælp af mekaniske Midler — saa ta'er jeg jo rigtignok ogsaa Revanche om Sommeren! for *saa* maa jeg ha' mit Stykke Wienerbrød hver Morgen og to om Søndagen, men saa spiser jeg heller ikke Rugbrød! — — Sommeren er i det hele taget min bedste Tid! vedblev han snakkesalig — for saa sender Folk mig mest *kolde* Spiser, og de kan jo gemmes til om Aftenen, uden at jeg behøver at ha' tændt paa Apparatet — — Rødgrød og Tykmælk og en lille *Kylling* imellem! — — Ja, naar man ret tænker sig, hvor Folk i Grunden er kærlige! nikkede han — som nu ham, Volkersen derude paa Dampmøllen, han har sendt mig Middagsmad *hver* Onsdag i fire Aar, uden at jeg saameget som engang har *talt* med ham! bare paa *An*befaling, ene og alene paa *An*befaling! — — Kender De Dampmøller Volkersen?

— De mener Vogelsack? spurgte jeg smilende.

— Ja, Vogelsack! ja—a naturligvis! Kender De ham?

— Ikke uden af Anseelse!

— Ja, for ellers vilde jeg bede Dem bringe ham min Tak.

— Nej, jeg kender ham skam ikke! men De kan jo selv gaa derud.

— Nej, næ—æ! næ det gør jeg ikke! sagde han sky — jeg gaar aldrig ud! jeg kommer ingen Steder!

Vi var nu for anden Gang paa vor Vandring naaet lige ud for mit Hus oppe paa Volden, og jeg standsede.

— Gør De mig ikke den Fornøjelse at gaa med ind og se, hvordan jeg bôr? spurgte jeg.

Han rødmede og spillede forlegent med Handskefingrene op og ned ad Frakken.

— Jo—o, tusind Tak! sagde han — Dem staar jeg jo ikke i Afhængighedsforhold til! — — Men — — men vilde De ikke først være saa god at sige mig, hvormeget Klokken er bleven? Tiden er løbet lidt Sur for mig ved det, at jeg har spadseret med no'en, det gør jeg jo ellers aldrig.

— Den er halv ni.

— Tak, ja! — — ja mit Ur er til Mester i denne Tid! — — jo—o Tak, saa vilde jeg skam meget gerne titte lidt indenfor, naar den ikke er mere!

Jeg gik op ad Trappen, og han fulgte efter med et stille,

forventningsfuldt Smil om Munden og med Fingrene i ualmindelig travl Virksomhed.

I Korridoren mødte vi Madam Bertelsen, der kom med Kost og Fejespaan inde fra mine Værelser.

— Men Gu', er det *Dem*, Mølmark? sagde hun.

— Ja det er saamæn — — Godmorgen, lille Madam Bertelsen! hilste han og virrede forlegent med Hovedet.

— Er Di ikke bange for Deres Kakkelovn? spurgte hun, og Hareskaaret udvidede sig.

— Hæ, hæ! lo Mølmark kort — hæ, hæ!

Jeg aabnede Døren til min Dagligstue: — Værs'god, sagde jeg — hér bôr jeg!

Han traadte hurtig ind over Tærskelen, og Madam Bertelsen gik smaagnækkende ned ad Gangen.

Lige indenfor Døren blev Mølmark staaende og saa' sig om med Hatten foran paa Maven.

— Hvor her er nydeligt! sagde han.

— Tag Plads, Hr. Mølmark!

— Tak, Tak! sagde han. — Tak—æ, jeg staar saa godt!

— Nej værs'god dog — —.—

— Tak! og han satte sig paa Kanten af en Lænestol. — Er al det Deres Ejendom? spurgte han.

— Ja—a det er. — — Vil De ryge?

— Næ Tak! næ jeg ryger ikke.

— Maa jeg da byde Dem et Glas Vin?

— Næ tusind Tak! næ mange Tak! jeg skal ikke ha'!

— Drikker De aldrig Spiritus maaske?

— Næ ikke mere nu, nej! sagde han og saa' ned — Budgettet tillader det ikke, og saa er jeg ogsaa bange for at faa Smag for det.

— Naa—aa, et *lille* Glas?

— Ja et *ganske* lille et maaske? sagde han og vred Overkroppen.

Jeg tog en Flaske Portvin og to Glas frem og skænkede i.

— Skal De ikke ha' Frakken af? spurgte jeg saa.

— *Nej* Tak! sagde han forskrækket og lod hurtig Fingrene løbe ned foran af sin Frakke for at undersøge, om den var knappet — jeg skal straks gaa igen! sagde han. — Se, hvor nydeligt Lyset spiller i Vinen! vedblev han lidt efter og løftede paa Glasset.

— Ja. — — Skaal, Hr. Mølmark!

— Skaal! sagde han — Skaal! det er mig en Fornøjelse at gøre Deres Bekendtskab!

Vi hilste ceremonielt paa hinanden og tømte vore Glas. Og han rejste sig halvt op fra Stolen og satte sit omhyggelig hen paa Bordet.

— Tak! sagde han. — Nej se, dér har vi jo Tolderporten! udbrød han glad og pegede paa en Akvarel, der stod henne paa Reolen i Hjørnet — ja, jeg har nok set Dem sidde deromme og male. — — Maler De meget?

— Næi, nu i Vinter har jeg ikke faaet bestilt ret meget, det bli'er saa tidlig mørkt.

— Ja—a, sukkede han — men *De* kan dog tænde Lys!

— Jamen, man kan ikke male ved Lys!

— Nej, næ det mener jeg heller ikke! men saa kan De jo *læse*, eller pusle med noget andet — — skrive Breve!

— Ja det gør jeg ogsaa! Jeg gaar aldrig i Seng før Klokken tolv.

— Aa, det vilde jeg saa gerne! sagde Mølmark og rystede sørgmodig paa Hovedet — det gjorde jeg altid i min Studentertid. Men hvad skal jeg faa Tiden til at gaa med?

— Holder De da ikke af at læse?

— Jo—o, jo—o! men ser De, jeg kan ikke godt tillade mig at brænde Lys mere end en Time hver Aften. Det ta'r formeget paa Petroleummen.

— Naar gaar De da til Ro?

— Klokken syv — — i den mørkeste Tid. Jeg kan ikke holde ud at sidde ret længe paa en Stol, naar jeg ikke har Lampen tændt. Og saa *putter* jeg mig gerne Klokken syv, halv otte. — — Saa sparer jeg jo ogsaa Ildebrændselen!

— Ja—a, det gør De jo — — —

— Men *nu* gaar vi en dejlig Tid i Møde! vedblev han og smilede baade med Mund og Øjne. — Det er allerede helt lyst om Morgenen Klokken fire, og om Aftenen behøver jeg ikke at tænde før henad otte. — — Og saa ligger jeg og *læser* i Sengen! tilføjede han, og jeg kunde se, at alene Tanken derom var ham en Svir.

— De staar vel tidlig op? spurgte jeg.

— Præcis seks, ja! Ole Jørgensen kommer og banker paa mit Vindue halv seks, naar han gaar paa Arbejde, og saa ligger jeg og smaalurer til Kirkeuret slaar, og saa staar jeg op — — for jeg ejer jo ikke længer selv noget Ur. — —

Jo—o, ser De, forklarede han ivrig og glemte rent at se paa Billederne og Sagerne i Værelset — naar man som jeg er ene om det hele, saa *har* man jo en Del at ta' Vare! der skal gøres *rent*, og Sengen skal redes, og jeg skal ha' mit *Fodtøj* pudset og — — og det ene med det andet! og saa sætter jeg Vand over Apparatet, og me'ns det saa koger, henter jeg Fløde og Brød, og hvad der nu ellers kan være saadan af Smaaindkøb. — — Men der er jo *det*, jeg er bange for! vedblev han at tale mere med sig selv end henvendt til mig — jeg er bange for, at Kræfterne ikke skal slaa til for mig, og saa bliver man naturligvis kastet paa Sygelejet, og ingen har man til at se til sig, og saa ender det paa Hospitalet!

— Er De saa bange for Hospitalet?

— Ja, sagde han — og det er fra siden jeg laa der sidst! for jeg er vis paa, at *ha'de* de ikke talt saa højt om det, saa ha'de min Sygdom ikke ta'et den slemme Vending!

— Har De slet ingen Paarørende?

— Jo—o! jeg faar jo halvtredsindstyve Kroner fra min Forsørgelseskommune ovre i Horsens!

— Jamen jeg mener, har De ingen Familie, ingen Slægtninge?

— Jo—o jeg har — — jo—o! men de raadede mig *fra* at ta' hér over! og siden min lille Datters Død, da de sendte en Krans, har jeg ikke hørt fra dem, og det er nu el've Aar siden. — — Har jeg fortalt Dem, at hun et Par Aar i Forvejen ha'de været med Skolen paa en Skovtur, og saa var hun styrtet ned fra Vognen og ha'de læderet Ryggen, men det faar jeg først at vide to Aar efter. Og da jeg saa kommer til Fysikus Lorentzen, og han undersøger hende, saa ta'r han mig afsides og siger: Det er for *sent*, min gode Mølmark! hvorfor er De ikke kommen til mig før? det er en Rygmarvsbetændelse, Barnet staar ikke til at redde! — — Og saa døde hun, endte han og strøg sig med de ufyldte Handskefingre hen over Øjnene — og nu tridser jeg rundt hèr alene!

— Er der slet ingen, De kommer sammen med af Byens Folk? spurgte jeg — kommer De aldrig paa Besøg?

— Nej, sagde han stille — næ—æ, det gør jeg ikke, ikke *nu* mere! — — De er kærlige og gode ved mig, det er de, men jeg *kommer* ingen Steder. Der var en Tid, jeg *gjo're* det, nikkede han — men saa følte jeg, at de ha'de mig til bedste, og saa trak jeg mig tilbage. — — Det er saamæn første Gang i ni Aar, jeg er i et fremmed Hjem, vedblev han og

rejste sig — og det skal De ha' saa hjertelig Tak for! det er dog altid en lille Erindring, jeg kan sidde og pusle med i Mørkningen.

Han rakte mig Haanden, og jeg trykkede den.

— Og saa vil jeg byde Dem farvel, sagde han — og hjertelig Tak for Deres store Venlighed.

— Vil De ikke ha' et Glas Vin til?

— Gaar det? spurgte han og saa' smilende paa mig.

— Ja—a!

— Jo, saa vilde jeg skam nok drikke et lille, bitte Glas til!

Jeg skænkede, og vi drak. Og saa sagde jeg:

— Sæt Dem nu ned, saa skal jeg vise Dem nogle flere af mine Billeder!

— Næ tusind Tak, nej! næ, det kan jeg skam ikke! ellers saa mange Tak! — — Men jeg tør maaske titte hen til Dem en anden Gang?

— Ja saagerne! kom De bare, naar De har Lyst!

— Tak, tusind Tak! — — Næ, for ser De! forklarede han og lagde fortrolig sin Haand paa min Arm — jeg maa jo hjem nu til min Kakkelovn! den *er* saa slem til at narre mig, og saa er det jo bare om igen med *Pindene!*

— Ja—a — — — sagde jeg.

Og saa gik han.

HOS JESSENS

Der var Spejlæg og Radiser og Bøf og Kyllinger og Hummersalat — Sardiner, Ansjoser og røgede Sild og Rugbrød og Sigtebrød og Hvedebrød. Serveringen var lidt snusket, men det var altsammen givet af et godt Hjerte.

Ved Bordet sad Fru C. O. Jessen mellem sine Døtre Helga og Gerda, der var 30 og 27 Aar. Paa højre Side af Helga sad Chefen, og ved Siden af ham sad jeg. Men mellem Frøken Gerda og mig var der endnu en Plads med Opdækning og Stol.

— De venter da vel ikke flere fremmede? spurgte jeg.

— Nej det er bare Busse! sagde Fruen, hun holdt endnu Hovedet lidt paa skævs efter Brandbylden.

— Hva' vil De ha'? spurgte Helga.

— Tak, jeg tror Kylling!

— Ta' Æg til! sagde Købmanden, han sad med tre paa sin Tallerken.

— Og Angsjoser? sagde Fruen.

— Tak, Tak!

— Lampen oser! brummede Købmanden med et Spejlæg i Munden og et paa Kniven.

Alle tre Kvinder fôr op og skreg: Gud!

Og saa kom Busse.

Det var en høj bredskuldret Mand med store røde Hænder og stiftstudset Overskæg og Listesko. Han gled hen ad Gulvet og dalede ned paa Stolen.

— Velbekomme! lykønskede han.

— Fik Børresen de Ærter? spurgte Købmanden.

— Jo! kniksede Busse, og han havde ikke Øjnene fra Principalens Ansigt.

— Vi skulde gerne laane Klemmesen i Morgen Formiddag, lille Busse! lød det lidt frygtsomt fra Fruen.

— Ska' I nu vaske igen? brummede Købmanden.

— Ja herregud, Jessen, Du véd jo godt, at vi altid vasker den første Onsdag i hver Maaned!

Brødbakken gik rundt, og Busse erobrede i Hast de tre tykkeste Stykker Rugbrød.

— Vil De ikke forsyne Dem med det samme? spurgte Fruen uskyldig. Frøken Gerda fniste og Busse rødmede helt ned under Celluloidflippen.

— Tak, jæ — — jæ — — — stammede han.

— Her er Bøf.

— Tak! sagde Busse.

— Vil De ikke ha' en Sardin?

— Næ Tak! sagde han og søgte Anerkendelse i Principalens Ansigt — jeg vil hellere bede om en røget Sild.

— Fik De saa den Kobberspand sendt hen, Hr. Weis? spurgte Frøken Helga.

— Ja—a! sagde jeg — blank og skinnende!

— Hva' er det for en Kobberspand? spurgte Fruen nysgerrig og glemte Brandbylden.

— Aa, det er en Tingest, Hr. Weis har købt omme hos Bømler.

— Uf, Bømler! lød det fra Frøken Gerda, der sad og dyppede Radiser i Sardinsaus. Hun var Babyen i Huset og virkede ved „Bizarrerier". — Han slaas jo med sin Kone!

— Det er dog nok bedre nu, end mens Sønnen var hjemme, glattede Fruen.

— Ja for da sloges de *alle* tre! brummede Chefen.

Busse gylpede henrykt over Principalens Vid.

— Hr. Weis har lovet at læse noget op for os efter Bordet, Mo'er! sagde Helga.

— Saa—aa? nikkede Fruen og lagde Hovedet paa Siden — af Dem selv?

— Ja—a, sagde jeg med nedslagne Øjne.

— De er ogsaa *Digter?*

— Efter ringe Evne, ja, hæ, hæ!

— Busse vil ha' sin Te! sagde Købmanden lydeligt. — *Ikke* Busse?

— Jo—o, jo saa gerne! stammede Busse, han sad endnu midt i den røgede Sild.

— Gud—d! udbrød Fruen pludselig himmelfalden og slog Hænderne sammen — jeg har *glemt* Hummerpostejerne fra i Aftes. De staar ude i Ovnen!

— Ja *det* er sgu for sent, Katrine!

— Er der ingen, der vil ha'? spurgte Fruen ulykkelig. — Aa, hent dem, Helga!

— Der er vist ingen, der spiser dem, Mo'er!

— Jo—o! — — Vil De ikke, Hr. Weis?

— Nej Tak!

— Fa'er?

— Næ, Gu' fri mig!

— De da Busse?

— Næ — — næ, Tak! sagde Busse og saa' Købmanden dybt i Øjnene.

— Jo vist saa, Busse! sagde Fruen — De holder jo saa meget af Hummerpostejer!

Og Busse spiste Postejerne til sin Te.

— Tak for Mad! sagde han saa og rejste sig.

— Hans Jakob skal hente Gødningen nede ved Zampa i Morgen tidlig! sagde Chefen.

— Jo vel!

— Og saa husker De nok, at la' os faa Klemmesen, lille Busse? nikkede Fruen.

— Jo! bukkede Busse og gled hen ad Gulvet og ud af Døren.

— — — —

Inde i Dagligstuen var Gardinerne trukket for Vinduerne og Hængelampen tændt, og Frøken Gerda bød Cigarer.

— Vil De *saa* læse? spurgte Fruen.

— La' ham dog faa sunken Maden først, Katrine! brummede Chefen, der laa henne i en Lænestol og fordøjede med halvlukkede Øjne og Merskumspibe.

— Ja Gud, Jessen! jeg *spurgte* bare!

Helga bragte Toddyvand og Kognak.

— Vi Damer kommer snart hen og ser paa Deres Billeder! sagde Frøken Gerda, der stod og slyngede sig op ad en Dørstolpe.

— De er velkomne!

— Maler De ogsaa hende — — hende Bjørnetrækkerens Datter? vedblev hun og saa' op i Loftet.

— Ja—a! hun er snart færdig.

— Det skulde De ikke gøre, Hr. Weis! mente Fruen bekymret.

— Men *hvorfor* dog ikke, Mo'er? sagde Helga.

— Aa jeg véd ikke, men Folk synes, det er underligt.

— Det er dog ved Gud Folks Fejl!

— Ja—a, véd Du hvad, Barn — — —

— Det er no'et Snak, Katrine! det er jo Mandens Næringsvej! lød det henne fra Lænestolen.

— Jamen der er da ved Gud *andre* Materier, Jessen!

— Aa—aa! Helga og jeg vilde saa rædsomt gerne sammen med hende en Dag! sagde Babyen og vippede paa Tæerne.

— Det kan De godt komme, Frøken!

— Men, *Gerda!* formanede Fruen.

— Skal vi saa ha' de Historier? spurgte Købmanden, der havde faaet sin Toddy hen i Vindueskarmen ved Siden af sig.

— Ja, sagde jeg og trak Manuskriptet frem af Brystlommen.

— Hvor vil De sidde? spurgte Helga.

— Her med Ryggen mod Lampen!

Fruen sad i Gyngestolen, og Frøken Gerda strakte sig henne i Hjørnesofaen med en Trøster under hver Arm og én i Nakken. Helga slog sig ned paa en lille Feltstol og foldede Hænderne om sine Knæ.

— Mon det ikke kunde more Busse? spurgte Købmanden pludselig. — Kristoffersen kan godt passe Butikken alene.

— *Nej!* sagde Fruen og daskede med Haanden hen mod sin Mand — det bryder *han* sig da ved Gud ikke om, Jessen!

— Nu skal I tie stille! befalede Babyen.

Der blev Tavshed i Stuen.

Og saa begyndte jeg at læse:

KRUMSABEL

En Nat i et Sindssygehospital.

Hvorledes det gik til, at jeg maatte ligge en Dag over i den lille By V., kommer ikke Historien ved — nok er det, at jeg Fredagen d. 18de fandt mig siddende paa Jærnbanehotellet dernede ved en Kotelet og en Portion Jordbær.

Nu har det altid været mit højeste Ønske at maatte tilbringe en Nat paa en Sindssygeanstalt, og da Skæbnen netop havde forslaaet mig til en By, hvor en saadan fandtes i Nærheden, besluttede jeg at vove Forsøget. Og jeg begav mig til den Ende mod Aftentide ud ad Anstalten til.

Men det er nu for Resten noget løjerligt noget det hele!

Sidder jeg hjemme i min Sofa og undfanger en Beslutning, finder jeg altid, at det er den smalleste Sag af Verden at realisere den. Men skal jeg saa skride til Handling, faar jeg de tusinde Skrupler.

Saadanne indfandt sig naturligvis ogsaa ved denne Lejlighed.

Saalænge jeg ikke kunde se Anstalten, havde jeg mit Program fuldt færdig: Jeg vilde ringe paa Portklokken og spørge efter Professoren. Naar jeg saa var kommet ind paa hans Kontor, og han havde bedt mig tage Plads, vilde jeg fortælle ham, hvem jeg var, og at jeg nærede en mere end almindelig Interesse for sindssyge osv., osv., hvad der nu kunde siges.

Men da jeg skimtede den skiddengule Bygning mellem Træerne, blev jeg pludselig nervøs!

Sæt, Manden stillede sig mindre velvillig overfor min Anmodning! sæt, han rentud mødte frem med et Afslag! — Visvas, det gjorde han naturligvis ikke! Jeg kom jo i et saa godt som videnskabeligt Øjemed. Jeg vilde betro ham, at jeg skrev paa en Bog, hvori Helten var ganske ualmindelig vanvittig — — men hvis han nu alligevel gav mig et Afslag? der er intet i Verden, jeg hader som et Afslag!

Skønt jeg uvilkaarlig var gaaet langsommere og langsommere, stod jeg dog omsider foran Gitterporten. — Aa, blæse! sagde jeg til mig selv — Du kan da ikke faa andet end nej. — — Ja — men det er jo netop *det*, Du ikke vil ha'!

Jeg kiggede ind mellem Tremmerne. Ikke et Menneske, ikke en Kat! — Hvis nu endda den Drivert af en Portner kunde faa i Sinde at stikke Hovedet ud af sit Glughul! men nej! — Ring dog, Menneske! sagde jeg — ring dog! — — men jeg ringede ikke. — Du vil ganske bestemt faa et Afslag! sagde jeg — ganske bestemt! og det er i det hele taget i højeste Grad latterligt, at Du — — at Du i det hele taget er gaaet herud!

Og jeg vendte om. Jeg sneg mig langs Havemuren for ikke at blive set. Flov var jeg og fidtet i Munden, som naar man har drukket Mælk. Mine Støvler knirkede, og jeg listede af Sted paa Tæerne, tror jeg. Jeg elsker ellers knirkende Støvler, men i dette Øjeblik var Lyden mig en Vederstyggelighed.

Pludselig gør jeg Holdt. Et Vindue bliver aabnet oppe over

mit Hovede, og en Mand raaber hæsblæsende og stakaandet som efter et Løb:

— To Kanoner, hører De! gi' mig to Kanoner og en Krumsabel i en Fart — — —

Saa lød der Tummel og Skrig som af Slagsmaal, og Vinduet smækkedes haardt til igen.

Men jeg stod dernede og følte en endnu større Længsel efter at komme indenfor. Og dog gik jeg bort, ind mod Byen.

Klokken var otte. Jeg vendte atter om og gik ud ad Landet til, vendte igen og gik samme Vej tilbage ind i Kirkeskoven, hvor man havde sagt mig, at der var en Pavillon, og hvor jeg derfor vilde spise til Aften.

Jeg tog Plads ved et Bord lige over for en lille, trivelig Dame og en alvorlig udseende Herre, som jeg anslog til noget i Retning af Brandmajor.

Og medens jeg sad dêr, begyndte en Plan at modnes i min Hjerne.

Jeg vinker ad Opvarteren.

Han kommer, og det viser sig, at han er klumpfodet.

— De er nok captus pedibus? siger jeg.

— Næ—æ, jæ æ fra Mariager! siger han.

— Naa, jaja, det er *ogsaa* godt, siger jeg — har De Hukommelse?

— Hva'faller?

— Vil De bringe tre med Laks og tre med Rejer — to Rugbrød og fire Sigtebrød — en Bajer og en Kop Te og senere hen paa Aftenen to Kanoner og en Krumsabel!

— Hva' si'er Di? stammer han.

— De maa vist hellere hente Værten! befaler jeg. Og Fanden ta'er ved Opvarteren.

Lidt efter kommer Værten anstigende med Blæk, Pen og Papir.

— Dersom Herren, begynder han — dersom Herren vilde være saa venlig — — —

— Umuligt! siger jeg — jeg kan ikke skrive, jeg er Maler!

— Nej, jeg mente blot, skynder han sig — jeg mente blot, om Herren vilde gentage Bestillingen, saa skal jeg skrive.

— Lad gaa! siger jeg og gentager Ordren, men udelader denne Gang Vaabnene. Han noterer og forsvinder.

Jeg ser mig om og opdager, at Brandmajoren gør Forsøg

paa en Tilnærmelse. Og jeg smiler straks opmuntrende til ham.

— De er Maler? begyndte han med en Kompliment som en Andrik paa Frieri.

— Jo.

— Tør jeg spørge, hvilken — æ — hvilken Branche?

— Batterimaler! siger jeg.

— Naa, naa—aa? er Di *det!* siger han, som om han hele sit Liv igennem havde levet i fortrolig Omgang med Batterimalere.

— Di rejser? spørger han.

— Jeg rejser, svarer jeg.

— Det er vel nærmest, saadan hva' man kalder paa Naturens Vegne? siger han.

— Truffet, gamle Ven! siger jeg. — Vil De præsentere mig for Deres Hustru?

— Med Fornøjelse! Min Kone — — —

— Hustru, retter jeg.

— Min Kone, begynder han igen.

— *Hustru*, for Satan! siger jeg.

— Hustru, gentager han lidt forbløffet — Min Hustru, Hr. Batterimaler — æ — —

— Madsen! hjælper jeg.

— Hr. Batterimaler Madsen, Lystrejse paa Naturens Vegne!

— Det maa være øndigt, begynder Fruen med langt ø.

— Aa, ja, siger jeg — men det er jo ikke altid, det lykkes.

— Næ vist ikke, siger hun.

Og saa hensank vi i Tavshed.

Men nu bar denne Kvinde en Hat, der var yderst pompøst udrustet baade med Markens Urter og Himmelens Fugle. Navnlig sad der midt i Samlingen en højrød Valmueknop helt oppe paa Enden af en lang Stængel. Denne Knop gjorde mig nervøs, ti den dinglede saa rent fjollet, hvergang Fruen bevægede Hovedet.

— Jeg ha'de osse engang en Fætter, som spillede, tog hun fat igen. — Kan Du huske det, Danielsen, henvendte hun til Manden.

Danielsen nikkede tankefuldt og sagde:

— Ja, paa Fløjte!

— Det er saa øndigt med saadan no'et — — Spiller Hr.

Madsen? spurgte hun mig og lagde Hovedet paa Siden, saa Valmuen stod næsten vandret ud i Luften.

— Hyss! sagde jeg pludselig med opløftet Pegefinger.

— Hva' er 'et? spurgte Ægteparret.

— Sid rolig et Øjeblik, Frue, sagde jeg. — Hovedet ret op. Tak, saadan, det er godt.

Og jeg tog op af min Vestelomme den lille forniklede Pistol, jeg altid bærer hos mig.

— Nu maa De ikke blive bange, sagde jeg.

— Hva' er det for no'et, Di har dér? spørger Brandmajoren usikker.

Jeg lader Forniklingen spille i Skæret fra Tranlampen henne ved Pavillonen.

— Det er Batterierne, siger jeg og nikker yderst venlig til Manden. — Nej, nu maa De skam sidde rolig, Frue, ellers kan jeg let skyde fejl.

— Skyde? vil Di skyde?

— Ja, ja! det vil jeg rigtignok!

Men nu rejser Majoren sig og springer beskyttende frem foran sin Halvdel.

— Jeg er Politibetjent! siger han.

— Saa—aa er De det? siger jeg — og jeg ha'de sgu gjort Dem til Brandmajor! Men flyt Dem nu lidt!

— Vil De skyde min Ko — — min Hustru? spørger han.

— Nej, Gu' vil jeg ej nej, Mand! lad mig saa være i Fred da! Flyt Dem nu lidt, hører De!

— Danielsen! Danielsen! klynker det bag hans Ryg.

— Jamen hva' vil De da? vedbliver Danielsen.

— Hva' jeg vil? jeg vil naturligvis ha' Urten væk, forstaar De? Valmuen deroppe! den forstyrrer Totalindtrykket.

Og jeg hævede Pistolen. Men i samme Øjeblik opløftede Fruen et sønderrivende Skrig, og Majoren greb mig i Armen, medens alle de gode Borgere rundt ved Bordene fôr op og stimede sammen om os.

— Hva' er 'et, Danielsen? Hvem er 'et? Hvorfor hviner Madamen? lyder det mellem hverandre.

— Det er vist én, der er rendt bort fra Anstalten! skriger pludselig en Dame inde blandt Mængden.

Almindelig Flugt af Kvinder!

— Danielsen, Danielsen, hva' er der, Danielsen? raaber pludselig en lille kortbenet Person, der kommer trillende ud af Pavillonen.

— Det er en gal Mand, Hr. Borgmester, der vil skyde Karoline!

— Hva' er 'et, De si'er, lille Danielsen?

— Han ha'de allerede taget hende paa Kornet! fortsatte Danielsen.

— Hva' for no'et? hva' ha'de han ta'et hende paa? raaber Borgmesteren, der øjensynlig er tunghør.

— La' *mig* krebse ham! foreslaar en svær Slagter og trænger sig frem.

— Stille Florian! kommanderer Borgmesteren. — Er der ellers nogen, der kender Manden? spørger han, henvendt til Forsamlingen.

— Ja, jeg saa' ham komme oppe fra Anstalten for en knap halv Time siden, siger en Herre i graat og Briller, rimeligvis en Adjunkt.

Borgmesteren og Majoren stikker hviskende Hovederne sammen.

— Min Herre, henvendte han sig derpaa til mig — tør jeg udbede mig Deres Navn?

— Mit Navn? siger jeg — Saphor, Saphor II!

— Og Kommune?

— Kommune? siger jeg — Kommune? — — Ny Kaledonien, Ny Kaledonien med omliggende Øer!

— Før sa'e han Maler, hviskede Danielsen — han rejste paa Naturens Vegne, sa'e han.

— Ja—a, ja—a, hviskede Borgmesteren tilbage — vi maa se, at faa ham med. Vil De ta' Dem af ham, Danielsen?

— Var det ikke bedre, om Borgmesteren sæl — — —

— Nu ska' *jeg!* sagde Slagteren og traadte frem. — Gaar Di godvillig med? spurgte han mig.

— Gaar jeg med, sagde jeg med Højhed — bli'er det godvillig! Men hvor skal vi hen?

— Op paa Slottet, grinede han og lagde en Haand paa min Skulder.

— Rør mig ikke! sagde jeg — De er blodbestænkt!

— Gu' er jeg ej! svarede Slagteren og synede sine Hænder.

— Jo dér, dér! paa Haandledet!

— Fa'en ta' mig, ja minsæl er jeg saa! jeg plejer sgu dov ellers altid at faa det værste a'!

— Gaa! sagde jeg med Afsky — gaa bort! de uskyldiges Blod raaber til mig!

— Det er sgu bare Spædekalve! indvendte Slagteren.

— Lille Florian, formanede Borgmesteren — De maa vist hellere gaa Deres Vej, lille Florian, De irriterer Manden.

Men nu lagde jeg i overstrømmende Glæde Armene om Borgmesterens Hals.

— Tak, gamle Ven, sagde jeg — Tak gamle Proprietær og Trosfælle! drik, og jeg vil ogsaa give dine Kameler at drikke, ti i Morgen skal Du være med mig i mit Rige!

— Danielsen, hviskede Borgmesteren — tag ham under den anden Arm.

Og Danielsen tog mig under den anden Arm, og vi gik.

Og snart var vi ude af Skoven paa Vejen til Anstalten, fulgt paa Vej af en stor Skare indfødte, hvoriblandt Værten med mit Smørrebrød.

— Ja, sagde jeg til mig selv — nu er Du naaet *saa* vidt! og der er ingen Tvivl om, at Du denne Gang vil komme indenfor Gitterporten, men — — men — — —

Paa én Gang vender jeg mig om mod Borgmesteren.

— Hvad synes De om Professoren derude? spurgte jeg.

Manden fôr op af en Døs, ti vi havde længe bevæget os fremad i Tavshed.

— Jo, sagde han — jo—o, udmærket!

— En behagelig Mand? spurgte jeg.

— En meget behagelig Mand, meget behagelig!

— Kan han goutere et genialt Indfald?

— Ypperlig, ypperlig! Ikke sandt Danielsen?

— Jo—o, ypperlig! sagde Danielsen.

— Han er venlig? vedblev jeg.

— Ja, det er han, meget venlig.

— Men striks?

— Ja, lidt striks — — til Tider! Stillingen fører det jo med sig.

— Krumsabel! sagde jeg hurtig — to Kanoner og en Krumsabel med bart Smør.

Det gav et Sæt i Borgmesteren, og han løsnede uvilkaarlig Taget om min Arm, medens Danielsen ligesaa uvilkaarlig greb fastere om den anden.

Og saa naaede vi Gitterporten.

Borgmesteren ringede, og Portneren kom øjeblikkelig ud og lukkede op.

— Godaften, Hr. Borgmester!

— Godaften, Tvede! Er Professoren at faa i Tale?

— Jo, værs'god.

Og vi blev ført ind til højre gennem en Vestibule og ind i et stort Venteværelse.

— Pas nu godt paa ham, Danielsen! hviskede Borgmesteren og gjorde Mine til at følge med Portneren gennem en Dør i Baggrunden.

— De bliver hér! sagde jeg og stillede mig i Vejen for ham.

— Jamen, kære — —

— De *bliver* her! Portneren kan hente Professoren!

— Jamen jeg — —

— De bliver *hér!* sagde jeg og lod mine Fingre paa den højre Haand kravle rundt i Luften som Fødderne paa en Edderkop.

— Ja, gudbevares, gudbevares! skyndte Borgmesteren sig at sige.

— Vil De saa melde Hr. Professoren, at jeg meget gerne ønskede at tale med ham! sagde han henvendt til Portneren.

— Ogsaa mig! sagde jeg — vil De ogsaa melde mig: Saphor, Saphor II af Ny Kaledonien.

Borgmesteren gjorde et mystisk Tegn til Portneren, der nikkede forstaaende og forsvandt.

Danielsen havde stillet sig op foran Døren til Vestibulen, medens hans foresatte tog Plads paa en Stol og ængstelig iagttog mig, der gik rundt i Værelset med lange Skridt.

Fem Minutter efter traadte Professoren ind. Han rakte Haanden frem mod Borgmesteren.

— De ønsker, kære Ven? sagde han.

Men jeg traadte imellem.

— Nej, det er mig! sagde jeg — det er mig først!

— Naa, som De vil! Og *De* ønsker?

— En Krumsabel, sagde jeg stakaandet, idet jeg søgte at efterligne Stemmen i Vinduet — en Krumsabel og to Kanoner i en Fart!

Professoren traadte forbavset et Skridt tilbage.

— Det var besynderligt, sagde han — vi har netop en Patient, som i Dag — —

— Det véd jeg, afbrød jeg ham — ja det véd jeg! det er derfor, vi kommer. Han har nemlig i sin Besiddelse nogle

meget værdifulde Familiepapirer, som vi absolut maa ha' fat i.

— Papirer — — —? siger Professoren.

Borgmesteren gjorde her det samme Tegn til ham som før til Portneren.

— Naa saadan! udbryder Professoren — en affectio cerebralis.

— Aldeles ikke! siger jeg — aldeles ikke! ganske og aldeles ikke!

— Maa det være mig tilladt, begyndte nu Borgmesteren — maa det være mig tilladt at forklare, hvorledes — — —

Men jeg bøjede min Mund ned til Professorens Øre og hviskede:

— Borgmesteren er min Mo'rbroder, han har i de sidste Par Dage ikke været rigtig i Hovedet — — —

— Hvad siger De! afbrød Professoren mig.

— Jeg forsikrer Dem! vedblev jeg. — Og saa bad Tante mig om at gaa herud med ham.

— Jeg kan ikke rigtig — — — indvendte Professoren igen.

— Jo, desværre, sagde jeg bedrøvet — det lader sig ikke skjule. Grumme sørgeligt for Familien, vi har altid sat Onkel saa højt! — — Men kan De ikke faa ham bort et Øjeblik, saa skal jeg sætte Dem ind i Sammenhængen.

— Hr. Professor, begyndte Borgmesteren atter og denne Gang i en lidt pikeret Tone. — Hr. Professor, jeg synes nærmest, det var *mig*, De burde søge Oplysninger hos!

— Kan vi ikke gaa op paa Deres Privatkontor? hviskede jeg — Danielsen har Ordre til at passe paa ham.

— Denne Mand, tog Borgmesteren fat paany — er af Overlærer Turby set at snige sig bort hêr fra Anstalten og er senere bleven paagrebet nede i Kirkeskoven, hvor han tog Danielsens Kone paa Kornet!

— Der hører De, hviskede jeg — der hører De, hvilket Sprog han taler! Og saa tror han, det er mig, der er gal. De maa endelig lade mig komme til at tale med Dem i Enrum.

— Ja, jamen Krumsabelen? indvendte Professoren.

— Lad os bare komme bort, sagde jeg — saa skal De faa — — —

— Naa, ja saa kom! sagde Professoren resolut og trak af Sted med mig hen mod Døren.

Borgmesteren vilde ogsaa følge, men jeg vendte mig om paa Tærskelen og sagde:

— Danielsen, De holder nok et vaagent Øje med Onkel!

Og saa lukkede jeg Døren efter os.

— Hvorledes begyndte det? spurgte Professoren deltagende, da vi sad lige over for hinanden inde paa hans Kontor.

— Pater peccavi! sagde jeg sønderknust og sank paa Knæ foran Sofaen, hvori han havde placeret sig.

Og nu begyndte der et Skriftemaal, som nær havde nedkaldt Vredens og Indignationens kolossaleste Banstraale over mit Hoved. Men da jeg til Slut bad Professoren ad Fantasiens Vej at forestille sig Borgmesterens og Danielsens Fysiognomier nede i Venteværelset, brast endelig det Baand, han havde snøret om Latteren, og han grinte, han grinte, saa han kom til at sidde ganske skraat i Sofaen.

— Unge Mand! truede han — unge forfærdelige Mand! De ha'de saagu fortjent, at jeg overantvordede Dem i Øvrighedens Hænder! — — Men Død og Pine! jeg maa skam ned og befri de to arme Riddere dernede! udbrød han saa pludselig og fôr ud af Døren. Og jeg kunde høre ham gaa og klukke langt nede i Korridoren.

Medens han var borte, og jeg sad ene i mine egne Tanker, blev Døren aabnet paa Klem, og et stort busket Hoved og en Haand viste sig i Aabningen. Øjnene blinkede, og Haanden gjorde Tegn, og saa forsvandt begge Dele lydløst igen.

— Det begynder nok allerede! tænkte jeg og blev lidt underlig til Mode.

— Naa, saa De har en saadan urimelig Lyst til at sove her i Nat? tog Professoren Ordet, da han kom tilbage. — De skal faa Lysten styret, skal De. Men paa én Betingelse: at Borgmesteren faar hele Historien, naar De er rejst.

— Ja, det kan han jo gerne, sagde jeg.

Professoren smaalo:

— De skulde ha' set ham dernede! sagde han.

Og saa gik han og ringede, og en Oppasser traadte ind.

— Er der noget, Tychsen? spurgte Professoren.

— Lehmann er lagt i Trøjen, og stærke Nielsen har gaaet sin Aftentur! meldte Tychsen.

— Naa. Er han kommen tilbage?

— Jo.

— Hør, Tychsen, vil De vise denne Herre op paa Vagtstuen ved den store Sovesal! Hvem har Vagt?

— Lejsted.

— Sig ham, at han skal lægge sig ind i Alkoven! — — Vil De følge med Manden dêr, sagde Professoren henvendt til mig.

— Tak, sagde jeg — Tak for Deres Venlighed!

— De skal ikke takke før i Morgen, unge Mand! — — Hør, det er sandt, jeg fik jo ikke at vide, hvor De havde den Krumsabel fra?

Jeg fortalte Professoren det om Raabet ud af Vinduet, og at jeg havde staaet nedenfor.

— Naa—aa, sagde han — jo, det var stærke Nielsen, han har haft et Anfald idag. Nu kan De for Resten faa Familiepapirerne af ham selv, han sover i Stuen ved Siden af Deres.

— Tak! smilede jeg.

— Ikke noget at takke for! Godnat!

— Godnat!

Og saa gik Tychsen og jeg op ad den lange Korridor. Helt op til den øverste Ende gik vi. Dér var en Dør, og til-venstre var en Dør, som han aabnede.

— Værsgod, sagde han — her er det, Herren skal lo-gere!

Vi traadte ind. En Seng, en Stol og en Servante og henne i det ene Hjørne et stort Skab, det var Møblementet. Og i Væggen til højre var en firkantet paneleret Aabning med Jærnstænger for.

— Dérinde er Sovesalen, sagde Tychsen, som havde be-mærket mit Blik henimod Aabningen. — Om lidt tænder vi Lamperne, saa kan Herren se Lokaliteten. Det er ellers en sær Fornøjelse at ligge hér, fortsatte han lidt efter — naar man da ikke netop er lige pisket til det!

— Jeg interesserer mig for de Mennesker, sagde jeg. — Skal her ikke tændes Lys?

— Nej det plejer vi ikke. De derinde ka' ikke ha' det, de lister op a' Sengen om Natten, de er saa nysbegerrige.

— Sig mig, sagde jeg — sker her ofte noget?

— Næ, ikke saadan videre paa denne Afdeling. Men nu maa jeg sgu ind og tænde Lamperne!

— Hør, sagde jeg — vil De være saa god at kalde paa mig i Morgen, jeg skal af Sted med første Tog?

— Jo. Det er 6,20?

— Ja. Kan jeg faa Kaffe hér, tror De?

— Det ka' Di vel nok. Men nu maa jeg sgu ind og tænde Lamperne!

— Ja for ser De, kan jeg faa Kaffe hér, behøver jeg ikke at staa saa tidlig op.

— Næ—i vist saa, nej — — jo—o, det ska' jeg nok sørge for!

— Tak!

— Og hvis der ellers skulde *ske* no'et, saa ka' Di bare ringe.

— Tak, sagde jeg — men hvad skulde — —

— Ja, her forgangen Aar, var der da én, som krøv igennem Hullet dér og vilde kvæle Lejsted.

— Hva'fornoget!!

— Jamen han er jo en svær Tamp, Lejsted, saa han krebsede ham jo og fik Trøjen paa ham. — — Trøjerne hænger derinde! vedblev han og pegede paa Skabet i Hjørnet.

— Ja mange Tak! sagde jeg — det er jo — — det er jo meget rart.

Tychsen smilede og slog med Hovedet hen mod Aabningen i Væggen.

— Saa ble' der jo sat Jærnstænger for. — — Men nu maa jeg Satan pine mig ind og tænde Lamperne! Godnat!

— Godnat! Saa husker De — — —

Men Tychsen var allerede ude af Døren.

— Hva' er *det*? Hva' Fa'en staar Di her og snuser efter, Nielsen? Vil Di se, Di ka' komme ind i Seng! hørte jeg ham sige ude paa Gangen.

— Saa var der én, der mumlede nogle uforstaaelige Ord, og saa lød Tychsens Stemme igen:

— Jo, nu skal jeg tænde Lamperne!

Og Døren til Sovesalen blev aabnet og lukket. Lidt efter hørte jeg en Tændstik blive strøget af, og Skæret fra en Lampe faldt samtidig ind til mig og fyldte Kammeret med et svagt Lys.

— Jeg vil dog for en Sikkerheds Skyld se, om Døren ikke kan lukkes af! tænkte jeg og gik hen og famlede omkring Nøglehullet og op og ned ad Karmen og Døren, for om der muligvis skulde være en Krog. Men der var hverken Krog eller Nøgle. — Den sidder maaske udvendig, tænkte jeg og aabnede Døren og følte mig for.

I samme Øjeblik blev Døren til Sovesalen lukket op, og

Tychsen stod der med en Lygte i Haanden, og bag ham viste sig det samme behaarede Hovede, der havde gjort Tegn til mig nede i Professorens Kontor. Men det trak sig skyndsomst tilbage.

— Nej Dørene her kan ikke lukkes a'! sagde Tychsen, der formodentlig havde set mine Fingre famle omkring Nøglehullet.

— Det var slet ikke det, jeg vilde! stammede jeg — det var slet ikke det! jeg vilde bare — —

Men Tychsen var allerede langt nede i Korridoren. Lygten holdt han foran sig, og hans kæmpemæssige Skygge vraltede bag efter med Benene paa Gulvet og Overkroppen liggende hen ad Loftet. Jeg stod lidt og saa' efter ham, og saa gik jeg ind og lukkede Døren.

I Sovesalen ved Siden af var der ganske stille. Patienterne var rimeligvis endnu ikke kommet op. Jeg gik hen til Aabningen i Væggen for at se ind i Salen. Men i samme Øjeblik mit Hovede dækkede Hullet fra den ene Side, steg det store buskede Haar op over Karmen inde paa den anden. Jeg fôr uvilkaarligt et Skridt tilbage, og Hovedet derinde dukkede ogsaa bort.

— Hallo, Hallo! tænkte jeg — det bliver næsten for morsomt dette hêr! Men saa begyndte jeg at moralisere for mig selv:

— Hva' Fanden vilde Du herinde, sagde jeg — naar Du er en Kryster? Er det en Opførsel at vise? Værsgod og benyt Lejligheden, naar den byder sig!

Og jeg listede mig tilbage til Hullet og hviskede:

— Nielsen! Nielsen! er det Dem, Nielsen?

Men ikke en Lyd hørtes derinde. Ikke Pustet af et Aandedrag engang. Da fik jeg en lys Idé.

— Krumsabel! hviskede jeg — Krumsabel og to Kanoner!

Saa lyttede jeg igen. Var der ikke nogen, der puslede nu? Jo! der kom Hovedet! Langsomt og tøvende steg det frem over Karmen, og lidt efter lidt viste hele Ansigtet sig.

— Hy—y—ss! hviskede det, og jeg saa' en opløftet Pegefinger ved Siden af Ansigtet.

Jeg véd ikke, hvordan det var, men mit Hjerte tog paa at slaa saa underligt.

— Har han faaet Telegrammet? spurgte Ansigtet.

— Ja—a, sagde jeg.

— Har De Vaabnene med Dem?

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare. Men pludselig forsvandt Hovedet, og jeg hørte en Dør gaa nede i den anden Ende af Salen. En Mængde Skridt lød og Latter og Snakken. Saa hørte jeg en Stemme raabe:

— Nu til Køjs Manne! første Mand i Seng!

Jeg listede mig hen til Aabningen og saa' ind:

En femten—tyve Mandfolk stod spredt rundt i Salen, hver ved sin Seng, og nede ved Døren stod en stor, sværlemmet Person, rimeligvis den omtalte Lejsted, og skiftede sine Støvler om med et Par Filtsko. Det varede ikke længe, inden hele Mandskabet var afklædt. Det skete i dyb Tavshed. Begyndte en eller anden paa en Konversation, raabte Lejsted: Stille! og Snakken døde paa Stedet hen. Nu bemærkede jeg ogsaa Nielsen, stærke Nielsen. Han stod ved den tredjeøverste Seng og klædte sig langsomt af. En lille undersætsig Fyr var han med vældige Lemmer, særlig Arme. Og saa havde han dette Haar, der stod ham om Hovedet som en Negerparyk. Ikke en eneste Gang saa' han hen til Stedet, hvor han vidste, at jeg stod skjult, og dog troede jeg at kunne bemærke, at der var en Tanke eller en Idé, der sysselsatte ham. Han gjorde lange Pavser mellem hvert Klædningsstykke, han tog af. Saa satte han sig paa Sengekanten, og jeg saa', hvorledes han plirede med Øjnene hen imod Lejsted. Paa én Gang rejste han sig og gik med et Par lange, modige Skridt og med Selerne daskende bag sig hen til Oppasseren. Han mumlede noget, hvortil den anden svarede:

— Ja, jo jeg skal sove derhenne i Alkoven i Nat. Der er Haandværkere i Vagtstuen.

Stærke Nielsen bøjede Hovedet og gik langsomt tilbage til sin Seng.

Jeg følte mig næsten lidt skuffet. Herregud, var det det hele! Denne Afklædningsakt mindede mig om Kasernelivet. Selv det, at en af Mændene derinde sad over Ende i Sengen og med foldede Hænder og høj Røst bad sin Aftenbøn, var slet ikke mere vanvittigt end den jyske Indremissionærs Lysen Velsignelse, den første Aften vi laa paa Stue sammen.

Nielsen var den sidste, der krøb i Seng. Han væltede sig urolig frem og tilbage et Par Gange, og saa sov han. Lejsted gik ind i Alkoven og kom ud igen. Han havde skiftet Uniformsfrakken om med en Lærredsjakke. Han gik hen og

skruede Lamperne lidt ned, og saa begyndte han at gaa frem og tilbage i Salen paa sine lydløse Filtsko. Aa ja, ja! sukkede en af de sovende. Lejsted standsede, saa' hen til Sengen og gik atter videre, op og ned.

— Hvad er Klokken mon? tænkte jeg og trak Uret frem — Elleve. Naa! Og jeg saa' igen ind gennem Aabningen. — Mon Lejsted ikke vidste, at jeg var her? Det lod ikke til det, for han fortsatte uforstyrret sin March frem og tilbage. Den Mand maatte være gammel Militær, saa taktfast gik han! — — Ja, jeg kunde vist ligesaa godt gaa i Seng, skønt det rigtignok var et sløjt Resultat, der var kommet ud af al den Ulejlighed!

Og jeg gik bort fra Aabningen og hen til Sengen for at undersøge, om jeg skulde ligge med Dyne eller Tæppe.

— Hjælp! Hjælp! skreg det saa pludselig inde i Salen, og jeg fôr hen til min Udkigsplads.

Lejsted stod rolig midt paa Gulvet. Men rundt i Sengene var Hovederne løftet fra Puderne for at se paa en af Patienterne, der sad over Ende og sloges med en indbildt Fjende. Lidt efter sank han udmattet tilbage, og Hoved efter Hoved lagde sig til Ro igen, medens Lejsted atter satte sig i Gang.

Nej, nu *vilde* jeg i Seng! Og jeg begyndte langsomt at klæde mig af. Da jeg var naaet ind til Skjorten, gik jeg atter hen til Kighullet. Alle sov, kun syntes jeg, at jeg kunde sé stærke Nielsens Øjne lyse borte i Halvskumringen. Lejsted stod i Skjorteærmer og Underbenklæder henne ved den ene Lampe, som han slukkede. Derpaa forsvandt han i Alkoven. Jeg blev endnu et Øjeblik staaende, saa gik ogsaa jeg til Sengs.

— Pauvert Resultat! sagde jeg til mig selv, da jeg laa med Tæppet oppe under Hagen — men nu *har* Du da været her! — — Gud véd forresten, hvordan Onkel Borgmesteren har det og Danielsen — — og Florian, ham Slagteren — — ham Slagteren ja — — det er nok bare Spædekalve — — aa Gu' ja, ja, ja! gabede jeg. Og lidt efter sov jeg ind.

Og drømte:

Jeg laa paa min Chaiselongue hjemme i Herluf Trollesgade. Jeg laa og stirrede hen i det Hjørne, der vender ud mod Entreen. Pludselig springer der frem af et Hul i Væggen en lille Mand i graa Spadseredragt. Han har Briller paa og træder belevent bukkende nærmere og slaar paa det ven-

ligste ud med Armene. Da jeg ser nøjere til, opdager jeg, at han intet Hoved har, hvilket frapperer mig, da han io gaar med Briller. Frem over Jakkekraven stikker et Sølvrør op med ombøjet Kant som en Flip. Pludselig hendrages min Opmærksomhed paa nogle tynde, kravlende Traade, der bevæger sig oppe over Kanten af Røret. Og lidt efter lidt kommer der frem to Edderkopper, Han og Hun, jeg kan tydelig se, det er Han og Hun, med hinanden i Haanden. Først staar de et Øjeblik stille paa den ombøjede Kant og fanger ud i Luften med Forbenene. Saa marcherer de ned ad Rørets Yderside. Og op stiger to andre. Ogsaa de standser et Sekund og følger derpaa det første Par ned over Røret og videre ned paa Mandens venstre Skulder og langs ned ad hans Side ned paa Gulvet. Og Par efter Par kommer de frem ustandselig, indtil hele Mandens venstre Side er et kravlende Mylr af Edderkopper. — Mit Blik drages mod Gulvet. Og frem under Chaiselonguen ser jeg komme vandrende i Række fem hvide Høns, der slaar Kreds om Edderkopperne og hakker dem i sig, efterhaanden som de naa'r ned paa det Hundeskind, der ligger under mit Bord. — — Nu rækker den lille Mand Haanden frem og vil trække Tæppet af mig. Men jeg holder igen. Da bøjer han sig hen over mig dybere og dybere, og jeg mærker Titusinde Edderkoppers kildrende Kravlen — —

— Sover De? hører jeg ham hviske.

Jeg slaar Øjnene op, jeg rejser mig over Ende, jeg gnider mine Øjenlaage: og i Skæret fra Aabningen henne i Væggen ser jeg stærke Nielsen barbenet og i Skjorte staa ved Benenden af min Seng.

— Kom saa! hvisker han.

— Menneske, siger jeg — Menneske, hvad vil De mig?

— Lad os hente Vaabnene! hvisker han igen.

— Jeg har — — ingen — — Vaaben! siger jeg.

— Han har jo faaet Telegrammet, sa'e Di!

— Ja—a, ja—a! stammer jeg og nedsvælger Angesten, der sidder mig i Halsen — men han ha'de ikke Tid.

— Bôr han paa Bernstorff? lyder det fra Nielsen.

— Ja, siger jeg — ja—a han bôr paa Bernstorff!

— Er Kejseren rejst?

— Ja—a Kejseren er rejst!

— Men saa *har* han jo Tid!

— Næ—æ, nej Kongen er der!

— Hva' er det for en Konge?

— Kongen af — — Kongen af Italien.

— Naa, skal vi nu osse ha' *ham* herop! mumlede Nielsen. — Ja, det haster jo forresten heller ikke, vedblev han — Rigsdagen er vel ikke samlet endnu?

— Nej, siger jeg — næ, Rigsdagen er ikke samlet endnu.

— Hvornaar er det?

— Det er første Mandag i Oktober.

— Naa, siger saa den gale og grunder lidt — vil Di gi' ham dette Brev!

— Ja, ja—a det skal jeg med Fornøjelse.

— Hvor er Deres Tegnebog?

— Her, siger jeg og leder i Frakken, der ligger paa Stolen ved Siden af Sengen — her, her er den! og jeg rækker ham Tegnebogen.

— Nu lægger jeg det i det forreste Rum, siger han — og Di glemmer det ikke!

— Nej gu'bevares! siger jeg.

— Naar ta'r Di saa til Bernstorff? spørger Nielsen.

— Til Bernstorff — —? naa, naa—aa: i Morgen! i Morgen ta'r jeg til Bernstorff! svarer jeg, og Sveden hagler af mig.

— Godt, og saa bringer Di mig Besked?

— Ja, det skal jeg.

— Di skal naturligvis ikke gøre det for ingenting, siger han.

— Aa gu'bevares! siger jeg — gu'bevares!

— Men Tavshed! siger han, og jeg ser atter Pegefingeren oppe i Højde med Ansigtet.

— Forstaar sig! forstaar sig! siger jeg.

— Kender De Parolen? spurgte han saa pludselig.

— Nej, næ desværre, jeg maa ha' glemt den.

— Væk med Bønderne! raaber han og slaar op med Haanden.

— Væk med Bønderne! raaber jeg og slaar ligeledes op med Haanden.

Og saa gik han. Uden at sige et Ord mere gik han ud af Døren og lukkede den sagte til efter sig. Men jeg segnede om i Sengen, dødtræt og svedende og sov bogstavelig ind lige i samme Nu. Og denne Gang uden at drømme.

Klokken fem kom Tychsen og vækkede mig.

— Skal jeg allerede op? spørger jeg.

— Ja, der er sgu ikke andet for! siger han.

Og saa stod jeg op og drak min Kaffe.

— Men Professoren? spurgte jeg, da jeg stod rejseklædt.

— Han sover! sagde Tychsen — han studerer jo til Klokken to—tre.

Jeg gav ham mit Kort og en Tokrone og bad ham hilse.

— Skal blive besørget! bukkede Tychsen.

Og saa gik jeg.

Da Portneren havde lukket Gitterlaagen til bag mig, sagde jeg uvilkaarlig ganske højt ud i Luften:

— Krumsabel! sagde jeg.

Oppe i Byen sov baade Onkel Borgmesteren og Danielsen og Florian og alle de andre gode Borgere ved Siden af deres ægteviede Halvdele. Og paa Banegaarden var der kun et Par søvnige Handelsrejsende, saa jeg slap uset og ukendt ind i min Kupé.

Da vi begyndte at køre, lavede jeg mig til at tage Revanche for den korte Nat. Jeg trak min Rejsehue ned i Nakken og borede mig ind i et Hjørne, lukkede Øjnene og døsede hen.

Men pludselig gik der som et elektrisk Stød igennem min Hjerne: Brevet! sagde det, og jeg var atter lysvaagen.

Hurtig fik jeg Tegnebogen frem og Brevet ud. Der var ingen Konvolut, og Skrivelsen var affattet med Blyant paa et ældre Stykke blaat Koncept.

Jeg aabnede den og læste den to Gange igennem.

Den var stilet til Hs. Majestæt Kong Christian IX, og øverst oppe stod der: Parol: Væk med Bønderne!

Kunde det ikke snart være paa Tide, stod der, at vi fik de Bønder ud af Rigsdagen. Det har længe været mig en Gaade, at de har Plads der. Naarsomhelst det maatte behage Deres Kongelige Majestæt vil undertegnede paatage sig at smide dem ud, for han er stærk, han er den stærkeste Mand i Norden! Til Bevis paa, at han taler Sandhed, gaar han nu hen og slaar Knude paa en Ildtang.

Ærbødigst
Joachim Nielsen.

Til Vitterlighed:
Lejsted,
Oppasser.

Formodentlig har Nielsen faaet en af de andre Patienter til at skrive Lejsteds Navn, ti Underskrifterne var ikke skrevet med samme Haand.

I en Efterskrift stod der:

Til Vederlag for denne min Tjeneste og til Brug ved given Lejlighed ønsker jeg mig tilsendt pr. Omgaaende:

2 Kanoner af større Kaliber.
2 do. af mindre.
1 Krumsabel.
1 lille Vombat
Og 1 Krikand.

— Er den saa forbi? spurgte Fru C. O. Jessen.

Jeg nikkede.

Det —æ— den —æ— den kunde jeg sgu'nte lide! sagde Chefen og drak af sin Toddy — De maa undskylde mig, Hr. Weis, men den kunde jeg sgu'nte lide! Det var no'et Sludder, synes jeg.

— Naa—aa, sagde jeg — jeg synes den er ganske morsom.

— Jeg kan nu ikke forstaa, vedblev Fruen — at nogen vil *skrive* saadan no'et, for det er ved Gud da ingen Fornøjelse at *læse* det!

— De vilde jo læse én til? sagde Frøken Helga for at give Samtalen en anden Retning.

— *Har* De været paa en Sindssygeanstalt? spurgte Babyen.

— Ja, det har jeg rigtignok, sagde jeg alvorlig — i otte Maaneder.

— Saa—aa? som — — som Læge?

— Nej, som Patient.

Det gav et Skvulp i Fru Jessen, og hun rykkede sin Stol lidt fra Bordet.

— Du skal ikke tro, hvad han siger, Mo'er! sagde Frøken Helga.

— Det ved Gud! sagde jeg — jeg troede bestandig, at jeg gik rundt med Lommerne fulde af Edderkopper — — Skal jeg saa læse den anden?

— Er den a' samme Surdej? spurgte Købmanden.

— Nej, sagde jeg — næ—æ! det er noget ganske andet

Og jeg læste:

COSI FAN TUTTE

For omtrent fjorten Dage siden mødte jeg Carl Holm ude paa Østerbros Dossering. Han holdt en lille Bolle af en 3—4 Aars Pige ved Haanden og saa' mig ikke, førend jeg stod lige foran ham. Han gik nemlig og gantedes med Pigebarnet, der skreg af Glæde og lo himmelhøjt.

— Men Du godeste Gud, Holm, sagde jeg — De skulde jo være i Italien.

— Goddag! sagde han og nikkede fornøjet — spaserer De ogsaa her?

— De skulde jo være i Italien, Mand! gentog jeg.

— I Italien, i Italien! sagde han og skuttede sig — ja Gu' skulde jeg være i Italien, men saa blev jeg jo gift!

— *Gift?*

— Ja—a—a!

— *De* gift? nej bild mig bare ikke den ind!

— Jo saa min Salighed er jeg gift! sagde han. — Hun var Enke, og her gaar jeg med en af hendes Aflæggere. En sød lille én, hva?

— Jeg tror Dem sgu ikke, Holm!

— Hvem er det Tulle spaserer med? spurgte Holm og bøjede sig ned mod den lille.

— Tulle baserer med sin nye Papa! sagde Pigebarnet.

— Ja—a! det kan hun sagtens sige!

— Hvor ligger Tulle om Natten? spurgte Holm videre.

— Tulle lid—der hos Tilde.

— Hvorfor ligger Tulle hos Mathilde? vedblev Holm.

— For Tulles nye Papa sta lid—de hos Mo'er! forklarede den lille.

— Hør de umyndiges Røst! sagde Holm og rejste Hovedet.

— Jeg tror det *endnu* ikke! sagde jeg.

— Godt! nikkede Holm — gehen wir nur weiter! — — Hvad sa'e Bedstemo'er til Tulle ude paa Landet? spurgte han Pigebarnet og løftede hende op paa Armen.

— Bedstemo'er — — Tulle — — gentog den lille med Opmærksomheden opslugt af en Krage, der sad og huggede i noget ubestemmeligt paa et Plankeværk.

— Ja, hvad sa'e Bedstemo'er til Tulle, da Mama kørte bort i den hvide Kjole.

Ungen gjorde et vældigt Greb i Holms Skæg, ruskede

i det og lagde Hovedet kælent ned paa hans Skulder og sagde saa:

— Tulle sta id—de græde, før hun sæl sta diftes!

— Haver De mere Vidnesbyrd behov? spurgte Holm og kyssede Tulle, før han satte hende fra sig.

— Nej, sagde jeg — men jeg *kan* sgu ikke forstaa det, Holm!

— Kom med, sagde han — lad os gaa lidt her hen ad!

Vi gik, og Holm begyndte:

— Jeg behøvede jo egentlig slet ikke at afsløre *Dem* mine Familiehemmeligheder! sagde han — men jeg véd ikke, nu gør jeg det alligevel! — — Jeg rejste til Fyn for at følges med Poulsens til Neapel — — —

— For en Maaned siden, ja! sagde jeg.

— Næ—i for *to*, næsten *tre*, højstærede! nu maa De sgu ikke forplumre mig Situationen! — — Altsaa, det var i Julen, og vi skulde rejse straks efter Nytaar! Men nu befandt Fruens Søster sig ogsaa paa Gaarden! Hun var Enke og havde en Ejendom i Nordsjælland og en Villa her paa Dosseringen. Alt i alt kunde hun vel anslaas til et Par Hundredtusind Kroner foruden to store blaa Øjne og en behagelig Sangstemme. — — Ja, hva' ska' man si'e? Enken hviskede til Fru Poulsen, og hun hviskede til sin Mand og han til mig og jeg til Enken igen! — — Ja, og saa kørte vi en skønne Aften i Kane: Granskov, forstaar De! Sne paa Grenene, Bjældeklang, Maaneskin, fælles Fodpose, Kys og — og saa ha'de vi Skandalen!

— De har dog kysset et Kvindfolk før, Holm!

— Det *har* jeg, det *har* jeg! indrømmede han.

— Og Neapel? spurgte jeg saa — og Deres Malerier.

— Ja—a, det tænkte jeg naturligvis ogsaa paa, sagde Holm. — Men sig mig oprigtig, kære Ven, tror De, at jeg nogensinde vilde tjene 200,000 paa mine Billeder?

— Det véd jeg ikke — — —

— Og saa var der jo ogsaa disse tre Satans dejlige Unger! vedblev han og nikkede ned til Tulle, der red i Galop paa hans Spaserestok — dem slap jeg jo Fandens nemt til fiks og færdige!

— Der kan komme flere! sagde jeg.

— Gu' ka' der saa! sagde han.

— Og Kunsten, Holm?

— Aa, Fa'en „Kunsten"! vrængede han — den lider sgu

ingen Nød! Kunde man male Billeder paa en Restavrationsmiddag til halvtredsindstyve Øre, hvad kan der saa ikke præsteres, naar man hver Dag faar tre Retter Mad med Dessert og Kaffe og dertil indrettet Kognak?

— Og yndelige Viser om Mavekneb og vaade Bleer og Fruentimmervrøvl og Familiekærlighed!

— Sludder! brummede Holm.

— Den Mening har De ikke altid været af, højstærede! sagde jeg.

— Ikke det? vrissede han.

— „Himlen bevare hver ærlig Mand for Ægtesengen og dens Følger", citerede jeg — „Ruin er det, Ruin! selv om Kællingen er dejlig som en Kænguru"! — — Hvem var det, der sagde disse bevingede Ord oppe paa Bernina i Efteraaret, lille Holm?

— Det var undertegnede, ja! det véd jeg godt! og det behøver De ikke at stikke mig i Næsen! Men naar hun nu har en Landejendom og en Villa og deri netop er Lokaler, som aldeles brillant lader sig indrette til aldeles brillante Atelier's, saa — — —

— Skal jeg sige Dem noget, Holm? afbrød jeg ham.

— Naa? hva' er det?

— De er forelsket!

— *Hva*' er jeg? — — Er De gal?

— De er forelsket, Holm!

— Aa, gaa hjem og læg Dem! nej, Gu' er jeg ikke nej, men — — —

— Papa, Papa! raabte Tulle pludselig — dér staar Mama oppe i Vinduet!

— Ja, der staar min Kone! sagde Holm, og hans Ansigt skinnede som en nyslaaet Toskilling. — Det er *vores* Villa! sagde han saa. — Hør gaa med ind og spis Frokost? hun laver en aldeles knusende Sildesalat!

— Nej Tak, sagde jeg — jeg skal videre fort.

— Carl! Carl! Bordet venter! raabte Fruen, der stod i kirsebærrødt med Crême og vinkede med et Lommetørklæde.

— Nu kommer jeg! nu kommer jeg! raabte Holm tilbage. — Aa, gaa saa med ind? saa kan De selv se — — saa skal De bare se Atelieret!

— Holm, sagde jeg og saa' ham stift i Øjnene — tilstaar De?

— Ja, ja, *ja*! i Djævelens velsignede Skind og Ben, jeg tilstaar det! sagde han med lysende Øjne — men *er* hun ikke ogsaa storslaaet?

Og saa sprang han med Tulle ved Haanden ind gennem Havelaagen.

— Jeg kommer ud og inspicerer hos Dem om et Aar! raabte jeg efter ham.

— Ja, gør det, gør det, kære Ven! lo han — saa skal De faa Lov til at vugge én af mine egne!

— Og væk var han.

— Hæ, hæ! klunkede Chefen — *den* var der da mer' Mening i!

— Bernina? spurgte Fruen — hva' er Bernina for no'et?

— Men Gud, Mo'er, det er jo en Kafé inde i København! sagde Babyen.

— Saa—aa? kommer dér mange Mennesker?

— Ja—a! sagde jeg — der kommer alle mine Malerkammerater og Forfattere og Skuespillere og Bladenes Kritici og — — —

— *Kritici*! brummede Chefen — ja *det* er I sgu vist allesammen!

— Jeg synes ogsaa, De sa'e, De ha'de nogle Vers? spurgte Helga.

— Ja—a! nikkede jeg.

— Død og Pine! sagde Chefen — Kærlighed? hva'?

— Ja netop!

Og jeg læste:

NOCTURNE

Alt Mosekonen brygger paa den dampende Eng! —
Og hør Du bitte Troldefa'r, nu skal Du i din Seng!

Og Troldefa'r han kryber under Dynen til sin Viv,
han ynder Sengevarmen, gør han, det gamle Liv.

Han kniber Mo'r i Læggen og kilder hende blidt,
hun fingrer ham i Skægget og gantes med ham lidt.

Dog Fatter bliver søvnig snart og vender sig saa smaat.
Og straks derpaa hans Næse ta'r Affære som Fagot.

Men Mutter blidt ham puffer i Bagen med sit Knæ:
Hør Troldefa'r, hør kys mig, Du! — — uff sover han det Kræ!

Saa drejer ogsaa hun sig rundt, og snart i Søvnen tryg
paa deres kyske Bolster de hviler Ryg mod Ryg.

Men ude hænger Maanen og smilér rund og tyk,
og Mosekonen brygger sit koglende Bryg.

Græshoppen slaar paa Harpe langs ned ad sine Ben,
og Uglen synger Solo paa den svajende Gren.

St. Hansorme lyser mellem vaade Blomster smaa,
og Frør og Tudser kvække, og Dødningure slaa — — —

Og Troldens fagre Datter af Sengen smutter op
og slaar tolv Alen Sølvermor omkring sin hvide Krop.

Det gyldne Hovedhaar dækker Ryggen som et Slør,
og Kinderne bær Roser smaa, men Tæerne bær Klør.

Hun lister sig til Ruden hen og ser ved Maanens Brand
de Elverpiger danse over Mosens sorte Vand.

Og hist bag Piletrunten i Ly og Skygge staar
den unge vakre Troldknøs, hun gav sin Tro i Gaar.

Han er saa sød og dunet og bær endnu ej Horn.
Dog sligt med Tiden retter sig, det har man set tilforn.

Han kalder med sin Finger, hun svarer med sit Slør.
Saa hopper varsomt hun paa Taa hen til de gamles Dør

og kigger ind: Dér ligger de fortrolig Ryg mod Ryg
paa deres kyske Bolster og nyder Søvnen tryg.

Rask griber hun sit Regnslag, dertil de Handsker graa
og sætter kækt for Spejlet sig Chapothatten paa.

Saa Haspen af hun løfter og støder Vindvet op — — —
— — — Da skjules Maanens Aasyn bag Møllevingens Top!

Græshopper rædsomt file langs ned ad deres Ben,
og Ugler tude Korsang paa den svajende Gren.

St. Hansorme grine blandt dunkle Urter smaa,
og Frør og Tudser skrige, og Dødningure slaa — — —

Men vips igennem Vindvet ud i Natten springer Tøjten. —
Hu—u, hej—i! Troldefa'r, Troldefa'r! nu gaar Frøknens Ære fløjten!

— Den var meget morsom! nikkede C. O. Jessen og strakte sig i Lænestolen. — Men sig mig engang, Hr. Weis, hvorfor — — —

— Frøken Helga lovede mig i Formiddags, skyndte jeg mig at afbryde ham med et affabelt Smil — at man ikke vilde tale om det, jeg læste, førend jeg var gaaet! — — Ikkesandt, Frøken Helga?

— Jo—o, sagde hun — det gjorde jeg Fa'er!

— Ja, dersom De vil *rose* mig, smilede jeg igen — saa maa De *gerne*!

— Næ, det vil jeg sgu 'nne love!

— Ja—a, saa — — —

— Skal vi ikke spille en Whist? foreslog Helga.

— Jo—o! sagde jeg glad og puttede Papirerne i Lommen.

Og Chefen rejste sig fra Lænestolen og kom hen til Bordet. Sin Toddy havde han i den ene Haand, og den anden lagde han paa min Skulder.

— I er no'en sære Kabylere, I „Digtere"! sagde han og rystede paa Hovedet — I bilder Jer ind at være saa Helvedes kloge! — — — Hva' vilde nu være rimeligere, end at I engang imellem tog mod Raad af en fornuftig Mand med Kone og Børn?

MARKED

Ær Di en *Timmer*svend? spør jeg!

Intet Svar.

— Ær *Di* en *Timmer*svend?

Undertrykt Mumlen.

— Na-a-i! Di ær *ingen* Timmersvend, for Di ær en *Kvaj*, ær Di!

Det var Tømmermester Kejfler, der bag Bræddevæggen regalerede en af sine Medhjælpere med „begribelige Sandheder", som han kaldte det.

Kejfler havde overtaget Opførelsen af Markedsboderne: et stûrt Arbejte, et *meget* stûrt Arbejte, der ferlangte Schnellichhet og Geschwindikeit!

— Atsch! snerrede han og dirrede af Iver, medens hans graa Bakkenbarter rejste sig som Filspaan paa Megnetjærn — atsch! *kann* Di doch ikke *se*, Møller! og Kejfler rev Brædtet ud af Hænderne paa Svenden, der laa paa Maven oppe paa Halvtaget. — *So*dan ligger vi det, Møller! sagde han — *so*dan! Sem, Sem! skreg han derpaa — hvat glor Di dock *nu* efter?

Møller rakte ham Sømmene, og Mester hamrede dem i, saa der stod Ild af Hovederne paa dem.

— Kann Di nu vel sæl ligge det *Tag* fertick? spurgte han saa og trillede ned af Stigen igen. — Jaj maa hen ock se paa den *Fri*dricksen hans Mackværk!

Og væk rullede han paa sine korte, tykke Ben ned ad Teltgaden. Sveden sprak ham ud af Pande og Kinder, og Skjorteærmerne var safrangule oppe under Armene.

— — — —

Lige fra Urmager Flitners Ejendom til hen forbi Tobakshandler Abels Butik var der opført to Rækker Boder. De stod med Bagsiderne mod Apoteket og Raadhuset og dannede en lang smal Gade. For begge Ender af denne var der

oprejst „Æresporte“ omvundne med Granris og Papirsblomster, og Bodernes Forside var man i Færd med at smykke med Grønt og Flag.

Byens to Gartnere, der begge hed Hansen og begge var smaa koleriske Mandfolk med Vildskæg, sprang op og ned ad Trappestiger med Guirlander om Halsen og Hamre og Søm i Hænderne. De komplimenterede skiftevis hinanden for god Smag, medens de samtidig i Smug søgte at aflure hinanden Fiffene.

Vestre Hansen og Østre Hansen kaldte man dem efter deres Gartneriers Beliggenhed hver udenfor sin Bysende.

Klokken var otte Morgen, og enkelte Bøndervogne rumlede allerede ind over Klapbroen nede ved Toldbodbygningen.

To Lotteriboder, den ene til ti Øre Nummeret, den anden til femogtyve, var fiks og færdige. Væggene var behængt med Gevinster, der straalede og flimrede og fristede: Cigarrør og Piber og Fingerringe og Glasvarer og Broscher og Armbaand! De to Ejere gik og mønstrede hinandens Beholdninger, og den Tiøres Øjne hang beundrende ved Konkurrentens Udstilling. Særlig var der et Album i rødt Fløjl med Staallaas, som han uafladelig tog ned af Krogen paa Væggen, bladede i, hang op og tog ned igen.

— Hvem der vinder *det*! sagde han.

— Det ka' sgunte vindes! sagde den anden.

— Naa—aa! sagde den første forstaaende.

Og begge Kollektører grinte og blinkede paa en snedig, forretningshemmelig Maade.

Oven over en Bod tæt ved Siden af Lotterierne stod prentet med Blaakridt paa en lang Strimmel Karduspapir: *Ægte Christiansfeldter Honningkager.* De laa paa Disken i store Stabler Side om Side lige fra nogle smaa skindmagre, sortebrune Lapper til to Øre Stykket op til de smældfedeste, lysegule halvtredsindstyveøres Rektangler, der svedte i Morgensolen og havde bitre Mandler i Hjørnerne.

Indenfor Opstillingen sad en svær gammel Dame med Straahat og Halvhandsker. Hun strikkede paa en Uldtrøje, medens hendes Blik samtidig omfattede hver enkelt Kage, holdt Øje med Strikkepindene og spejdede ud i Rummet efter Kunder.

Tømrer Kejfler kom dryppende af Sved ned gennem Teltgaden. Han havde Sømkasser under Armene og Hamre, Økser og Vridtbor i Hænderne. Hatten sad ham nede i

Nakken, og hans Ansigt skinnede matrødt som en opgaaende Fuldmaane. Bag ham slæbte Møller og Fridricksen sig langsomt af Sted skjulte under Lægtesplinter og Bræddestumper.

— Nu kan di Bønder komme for *maj*! sagde Kejfler og nikkede til hver den, der saa' paa ham. — Vi ær fertig sagde han — det ær en ubegribeli' Sandhed: Møller, Fridricksen og jaj ær fertig!

To Bønderkoner svingede ind under Papirsblomsterne nede ved Urmager Flitners. De holdt sig midt ad Gaden og var iført brune Hvergarnskjoler, franske Sjaler og askegraa Traadhandsker.

Manden med femogtyveøres Lotteriet fo'r ind bag sin Disk.

— Her er det, Di skal hen, mine smaa Damer! skreg han med hæs Fistel — her er Jordens heldigste Kollisjon! noget lignende har ikke været set siden Verdens Skabelse! Koster kun femogtyve Øre, og Di faar *hver* Gang en Gevinst, der er vurderet til mindst to Kroner! Lidt muntert, lidt muntert, mine smaa Damer! Lapperne i Posen, og Di maa la' Kærresten købe en ung Hest for at slæve Gevinsterne hjem! *Væs'a'ti'*, *væs'a'ti!* Pengene gror hver Dag ude paa Marken, og Vorherre la'r Køerne faa Trillinger uden a' di først behøver og ta' Tyr!

Konerne puffede hinanden i Siden og gik fnisende forbi.

— Dér er Honningka'er, Sofie! sagde den ene og pegede.

— Ja—a, det æ der nok, sagde den anden.

— Ska' vi ta' vos hver no'en?

— Ja—a, la' vos *det*.

Madammen i Teltet rejste sig og lagde Strikketøjet bort.

— Hva' koster di smaa dér? spurgte den første Kone.

— To Øre Stykket.

— Ska' vi ta' a' dem, Sofie?

— Ja—a, la' vos *det*, sagde Sofie.

— Hvormange? spurgte Madammen.

— Fæ-æ-m, sagde den ordførende. — Hvormange ve' Du ha', Sofie?

— Ja—a, jæ ska' da aa ha' fæ-æ-m.

Madammen strakte Armene frem over Bordet og talte fem Honningkager af med hver Haand.

— Skal di pakkes ind? spurgte hun.

— Næ—i, jeg spisser dem da ellers med det samme! sagde den første Kone. — Ska' Du ha' dine pakket ind, Sofie?

— Næ—i, jæ spisser dem sgu da ellers ossensaa med det samme! sagde Sofie.

Og Madammen fik udbetalt to Tiører, som hun spyttede paa, forinden hun puttede dem i Lommen.

— — — —

Østre Hansen og Vestre Hansen var færdig med Dekorationerne og gik hjemad gennem hver sin Æreport.

Lange Rækker af Vogne kom kørende over Klapbroen og gennem Tolderporten. De tykmavede Heste huggede Hovene tungt ned i Stenbroen, og Bønderne sad tæt sammenpressede tre—fire paa hvert Sæde og svedte forventningsfuldt i Kisteklæderne. Og udenfor Butiksdørene stod Købmændene i Morgensko og lang Pibe og hilste hver paa sine Kunder, alt som Vognene svingede ind i de respektive Gaarde.

Alle Boderne var nu fulde af vimse Ekspedienter, Mand, Kone og Døtre stod med Hænderne støttet mod Disken og stirrede glubsk efter Købere.

— Har Du faaet Handsel? raabte Kobbersmed Bømler tværs over Teltgaden til Blikkenslager Blitz. Bømler havde solgt to Kaffekander og et Petroleumsapparat.

— Gu' har jeg ikkenikkenej! sagde Blitz indædt gemytlig.

Den stedlige Vett-Wessel havde fordelt sig i ikke mindre end to Boder, én med hvide Varer og én med Kjoletøjer, Hatte og Parasoller. Her gik Handelen allerede livlig, og de barhovede Svende sprang hvert Øjeblik hjem til Butikken for at hente Forstærkning af Baand, Blomster og alskens vidunderlige Fugle.

Flere og flere Vogne kom kørende, og det begyndte at knibe med Plads til Hestene.

Begge Politibetjentene havde iført sig Uniform og færdedes med tykke Stokke og naadige Nik gennem Mængden.

Bønderpigerne drog Haand i Haand op og ned ad Gaden, og naar to Rækker mødte hinanden, standsede de og spærrede Færdselen:

— Go' Da-a-v, Kestine! er Du aa kommen til Marked i Dav?

— Go' Da-a-v, Marie! ja—a jæ æ sgu saa!

Hermed stoppede Konversationen, og Kestinerne og Marierne stod og gloede hjælpeløst ud i Luften og fingrede forlegent ved hinandens Udsmykning, indtil en Flok livslystne Drenge fra en af Byens Skoler fo'r hujende ind mellem

Rækkerne og adsplittede Pigerne, der fløj ind over Rendestenene med smaa skræppende Skrig.

— — — —

Nede paa Gaasetorvet foran „Skandinavien“ havde Kunstnerne opslaaet deres Sejldugstelte. Her optraadte *Frøken Blanca*, der hver halve Time kæmpede med *tre siberiske Ulve*. Og *Den indfødte Negerkaravane*, der i Nationaldragt opførte deres Krigsdanse, røg Fredspiber og legede huslige Lege „alt i et højtæret Publikums Paasyn“. *Hundemennesket Hr. Schreiber*, der blev bedækket med en Art Dun ved Indtrædelsen i sit tredje Aar, og som taler fire levende Sprog, men ellers er fuldstændig normal. *Krestine Poulsen* født i Nykøbing paa Mors: Dette mærkværdige Barn vejede ved Fødselen kun 6 Pund, men vejer nu 14 Maaneder gammel 60 Pund og maaler over Brystet 28 Tommer. *To Løver i Kamp om en Lama*! Fem fritsvævende *Kakaduer*, en *Krokodille* og to *Brilleslanger* fra det nordlige Vestindien! Otte *hvide Mus*, der arbejder paa en Vindmølle, et *Svin med tvende Haler* og en *udstoppet Orangutang*, der ser lyslevende ud igennem sine Øjne.

— — — —

Henne skraas for Slagter Mathisens Sted drejede en enbenet Krigsmand med Medalje og Jærnhaand paa Lirekasse.

Bønderne stimlede sammen om ham, ti inde i Kassen dansede nydelige Dukker i Florsskørter rundt med Kavalerer i franske Officersuniformer fra den store Napoleons Tid, og lige foran, yderst ude ved Kanten af Kassen, stod en mekanisk Matros med Hatten i Haanden. Han indkasserede Pengene, og hvergang en Toøre raslede ham ned i Hatten, sænkede han durkdreven sin behaarede Underkæbe og slyngede Mønten ned i sin Hals. Saa lukkede han Munden igen, og Skillingen gled ham bagud under Jakken og dumpede ned i en lille dertil henstillet Træpotte med ét Øre.

Bønderne raabte hver Gang Hurra, og Liremanden slap Drevet og hilste militærisk med sin resterende Kødhaand. Hvorpaa han med Jærnhaand fiskede Pengene op af Potten og kørte videre paa Melodien.

— — — —

Byens Honoratiores sidder efter Frokosten i klædelig Formiddagspuds bag Ruderne og ser med et overbærende og medynksfuldt Smil ud paa den larmende Hob.

Af og til stryger en enkelt Frue iført nyt Overstykke og

Hat med flækket Papegøje ned gennem Gaden. Bønderne viger til Side, og Fruens Hals krummer sig, og hendes Bringe svulmer under Koners og Pigers maabende Beundring.

Kun Fru Stiftsfysikus blander sig i Mængden. Hun føler sig hjemme som paa Dyrehavsbakken en Søndageftermiddag.

— Publikum er et *andet*, siger hun til Kapellan Langsted — men Stemningen, *Stemningen*, kære Ven! Jeg *elsker* Folket i Bevægelse!

Og Kapellanen nikker og slaar med to fugtige Fingerspidser Støvet af Opslaget paa sin Diplomatfrakke.

— — — —

Nu hænger Solen lige over Apoteket, og over Torvet bølger en tyk Em af Sved og Tobak. En muggen Lugt af vintergemte Klæder trænger ind gennem Vinduerne, og Fruerne forlader Værelserne til Gaderne og trækker sig tilbage til Spisestuerne eller ned i Havernes Lysthuse bevæbnede med Romaner fra Læsetasken og uhyre Flacons Esprit de Valdemar.

Klokken er tolv, og Beværtningerne fyldes af hungrige Bønder, der sidder med Hattene paa og synger og ler og tramper og slaar i Bordene, saa Tallerkener og Flasker danser, og den enlige Opvarter i vanvittig Tjenesteiver afører sig Frakke og Vest.

Omme i „Anlæget“ lejrer sig paa Bænke og ned ad Skrænter de mere økonomiske Naturer og haler op af Baglommer og frem af Tørklæder den medbragte Levemaade. Smørret er smeltet, og Osten „vender Ben“, og „Fjordbys Folkeblad“, der har været svøbt om Varerne, glinser fedtet i Solen som det transparente Papir paa de kulørte Lamper nede omkring Dansepladsen i „Brudesengen“.

Og rundt i Boderne sluger de gispende Ekspedienter Middagsmaden, der i Dagens Anledning bliver serveret i Blikspande og Skylleskaale.

Men Fru Stiftsfysikus har udvalgt sig ti Friskolebørn, som hun tager med ind at se paa Frøken Bianca, der trods Middagspavsen lader forkynde, at netop *nu* agter hun igen et kæmpe med de tre siberiske Ulve.

Og Solen glider langsomt henover Himlen og daler ned bag Fæstningsterrænets høje Træer.

Om paa Dansepladsen lyder Musikkens lokkende Toner, og Karrusellen i Bogbinder Mühlenbergs Gaard fyldes og tømmes hvert femte Minut.

— Bumbummelum hy, hy! siger Stiftsfysikus, som paa sin Hustrus indstændige Bønner har styrtet sig ud i Folkehavet — bumbummelum hy, hy! nu gaar *jeg* sgu hjem, Alvilda!

Men Fruen fylder en Kane med snavsede Unger og sætter sig selv midt iblandt dem og kører rundt to Ture i Træk.

— — — —

Dybere og dybere daler Solen. Lamperne tændes rundt i Boderne, og Karlenes Arme lægger sig tættere om Pigernes Midjer. Madammerne tager Sjaler paa, og ældre duknakkede Mænd lister sig stille ind i Skænkestuerne.

— — — —

Under Gaslygten ved Foden af Apotekets høje Trappe staar en Mand og gnider paa en Violin og synger:

Nu vil jeg fortælle min Skæbne saa tung,
den har mig forfulgt, siden at jeg var ung,
mit Øje var mat og fordunklet mit Blik,
og den Gang jeg da i mit tolvte Aar gik.

Min Moder til Lejet laa lænket saa haardt,
og Aarene svandt sent i Lidelser bort,
hun laa i sin Seng af hele Aar ti,
før Gud løste op, og før Alt var forbi.

I Folk, som kan se at fortjene jert Brød,
o giv mig en Skærv i min grusomme Nød,
min Sang er det eneste, hvormed jeg maa
fortjene mit Brød, for at Livet kan gaa.

De Blomster i Enge jeg skue ej kan,
i Mørke jeg vandrer, jeg fattige Mand,
den Verden saa skøn for mig findes ej,
saa sorgfuld og tung er for mig Livets Vej.

Saaledes sang han og filede løs paa Violinen. Og gamle rokkende Morliller med Ansigter, der var gule og rynkede som vintergemte Gravenstener, kom trippende frem fra Mængden og stak ham med rystende Fingre en Femøre i Haanden.

Saa lød der paa én Gang vilde Raab og Sang og Skrig og Larm af Trommer.

Det var den indfødte Negerkaravanes syv Medlemmer, der i Nationaldragt drog gennem Gaderne for at lokke Publikum til Huse. De havde høje spraglede Fjerkroner paa Hovederne, Ringe i Ørerne og Ring i Næsen og var bevæbnet med Buer og Pile og favnelange Spyd. Og de grinede saa fælt med deres hvide Tænder og sparkede saaledes ud i deres Svømmebukser, at flere Bønderpiger sank hvinende om i Armene paa de nærmeststaaende Kavalerer, medens hylende Børn rædselsslagne borede Hovederne ind i de mødrene Maver.

Saa drog Toget forbi, og Mængden fulgte efter, og ene under Gaslygten ved Apotekets høje Trappe stod den blinde Spillemand og begyndte ufortrøden for fra paa sin metriske Klage.

UNGDOM OG USKYLD

Det var den Sommer, Georg fyldte sit femtende Aar, at han en Dag straks efter Frokost begav sig paa Vej til en Skov, der laa tre Mil borte fra hans Forældres Gaard.

Han holdt af at gaa lange Ture den Gang. Der var saadan en underlig Uro over ham, han kunde ikke slaa sig til Ro noget Sted. Med en Hasselkæp i Haanden og en Botaniserkasse paa Ryggen drev han ofte hele Dage omkring i Skovene og ved Stranden og i de ensomme Dalsænkninger mellem Bakkerne. Han samlede Blomster og Insekter og Fugleæg. Eller han sad paa en Bakketop med Hagen støttet i Hænderne, eller laa under et Træ og stirrede op mellem Bladene. Han aflagde Besøg hos Husmændene og Bønderne i flere Miles Omkreds og blev ikke saa sjældent Natten over hos dem og kom først hjem den næste Formiddag.

Han havde i Dag bestemt sig for Vesterskoven, der laa ude ved Fjorden en halv Mils Vej paa den anden Side Landsbyen Udbylille. Husjomfruen havde fyldt hans Kasse med Sigtebrød og Franskbrød og stukket ham en lille Flaske Kirsebærvin i Lommen. Og efter at han paa en diskret Maade havde forsynet sig med fire af sin Faders de bedste Cigarer, travede han af Sted.

Allerede en Fjerdingvej udenfor Gaarden mødte han en ældre Bondemand, der kørte i en brunmalet Fjællevogn, hvis Hjul og Bund var aldeles graa af utallige Aars Vejsnavs. Manden spurgte Georg, om han vilde „ave“ med, og Drengen satte sig op til ham paa Agebrædtet. Medens de luntede saa smaat af Sted, og Vognen rumlede og raslede og knagede og vrikkede, saa Georg var nær ved at faa Sting i Siden, fortalte Bonden en lang og sørgelig Historie om sin Hest, der baade havde Stengalle og Harespat og havde faaet begge Dele i Løbet af mindre end fjorten Dage, „li'e paa en Studs akkerat samme Sommer, som Kesten Buks hun døde.“ — Drengen lyttede andægtig til Beretningen og betragtede

Hesten, der var mager som et Sengelad og som stadig hev paa det fjærmer Bagben og trak det op i Vejret, som om den traadte paa gloende Jærn. Og han blev greben af Medlidenhed med Dyret og gav Manden en Cigar.

Da de naaede frem til Gaarden, hvor Bonden boede, bød han til Gengæld Georg indenfor. Og her blev han saa trakteret med gammelt Øl og to tommetykke Pandekager med Smør paa.

Han spiste og drak og ofrede nok en Cigar, sagde Tak for god Beværtning og vandrede videre.

Og Solen skinnede, og Lærkerne sang, og Enghøet stod i Stakke og duftede, og alt var, som det skulde være.

Da han var kommet gennem Udbylille, bøjede han om ad en Sidevej for at aflægge et Besøg hos Karen Stuepiges Forældre, gamle Rasmus Bang og hans Kone, Stine Lagkage, som de kaldte hende, fordi hun engang i en snæver Vending havde delt Seng sammen med to Mandfolk. Men den ene var da hendes Mand, og den anden hans Broder, saa det blev jo i Familien.

Huset laa noget afsides nede mellem to store Bakker ude i Nærheden af Stranden. Foran det var et grønmalet Stakit tømret sammen af smaa tilspidsede Lægtestumper og ikke højere, end at en stor Græshoppe kunde sætte over det. Selve Huset var hvidkalket med blaamalede Vinduesrammer og en rødbrun Dobbeltdør mod Vejsiden. Der hørte en Have til med gamle Æble- og Pæretræer og Masser af Ribs- og Stikkelsbærbuske, der om Sommeren var dyngende fulde af Frugt.

Georg havde været en hyppig Gæst hos Rasmus og Stine lige siden det Aar, deres ældste Datter, Karen, kom til at tjene hjemme paa Gaarden. De laante ofte om Søndagene den lille Fjedervogn og Malkehoppen, og saa kørte han og Karen paa Gæsteri hos Familien i Udby.

Karen havde en Søster, der hed Marie, en sød, lille, buttet én med en rød fugtig Mund og lyseblaa, leende Øjne. Hun var et halvt Aars Tid yngre end Georg, og de to fik Lov at spise Ribs og Stikkelsbær ude i Haven, saa deres Maver blev ganske toppede. Og de gik sammen ind og saa' paa Koen og Grisen og hjalp hinanden til Rette, naar der skulde besørges et eller andet lille Privatærinde. Eller de legede sammen oppe paa Bakkerne og lod sig trimle ned ad Skraaningerne med hinanden om Livet.

Selv efter at Georg var kommen ud paa Realskolen i Købstaden, og havde faaet lange Bukser paa, kørte han i Ferierne med Karen hjem til hendes Forældre. Og den lille Marie, der nu var bleven stor med svære Lemmer og Haaret i en Kringle, var lige saa gode Venner med ham som før, og man kaldte dem Kærestefolkene, hvad der fik dem begge til at fnise.

Denne Sommer gik Børnene „op at læse“ og skulde konfirmeres til Oktober. Derfor gik Marie med Strømper paa, hvad hun ellers ikke plejede paa den Tid af Aaret.

Da Georg nærmede sig Havelaagen, kom Familiens lille, langhaarede Hund trillende ud imod ham. Den var ikke større end en god Haandfuld uvasket Faareuld, og dens Gøen var skinger i Lyden som en Barnetrompet.

— Perle! Perle! kaldte Drengen. Og Hunden lugtede til hans Benklæder og kendte ham.

Inde i Stuen sad Rasmus og Stine og Marie og søbede Sulevælling, alle tre af samme Fad. Georg fik øjeblikkelig en Træske med og huggede ind paa Vællingen.

Marie var glad og leende som altid og skubbede de fedeste Svedsker over til Gæsten, medens Rasmus nikkede polisk til sin Kone og kneb hende i Siden, saa hun tilsidst blev arrig og daskede ham over Fingrene med Skeen og mente, at „Saten vist red ham.“

I Anledning af Georgs Besøg skulde der laves Kaffe. Og medens Stine gik ude i Køkkenet og syslede med Kedlen, og Rasmus sad i Kakkelovnskrogen og blinkede som en Slørugle, løb Børnene ned i Haven.

Marie var rent ellevild i Dag. Hun gjorde Nar af Georgs lange Bukser og sagde, at han kunde laane hende det halve af dem. Hvortil hun kneb ham i Bagdelen og rev de halvmodne Stikkelsbær af Buskene og kastede ham i Hovedet.

Saa vilde hun se hans Seler. Og da han knappede Vesten op for at vise hende dem, tog hun fat i Skjorten foran paa hans Mave og halede den ud i en lang Tut.

Lidt efter spurgte hun ham, hvad han havde i den grønne Kasse. Og Drengen maatte hente den, og hun fik sig et Par Stykker Franskbrød med Rullepølse og en Slurk Kirsebærvin.

Da Stine raabte fra Døren, at Kaffen var færdig, løb de omkap op gennem Haven. Georg var galant og lod Marie faa Forspring, men holdt hende dog fast i Kjolen, for at hun ikke skulde komme altfor langt forud. Og Kjolen strammede sig om hendes Ben og gled op over hendes Knæ, hvor de

røde Hoser var bundet fast med Sejlgarn. Og han saa' et Stykke af hendes hvide Ben og syntes, at det saa' net ud ved Siden af de røde Strømper. Han sagde til hende, at det lignede Dannebrog. Og hun lo og sparkede bag ud, saa at en af hendes Træsko fløj langt ind mellem Kartoflerne.

Stine skændte, men Rasmus stod indenfor Vinduet og kneb det ene Øje sammen og dampede og smilede og lignede en evigglad Fuldmaane bag Aftentaage.

Da Børnene lidt efter kom ind, ophededе og med skinnende Øjne, sad de gamle allerede midt i Kaffen.

Der var kun den eneste Stue. Næsten hele dens ene Halvdel var optaget af to store rummelige Senge. Over den ene hang der som Sengebaand et Stykke Reb, der var fastgjort til et tykhodet Søm i Loftet og omviklet med en Strimmel rødt uldent Tøj. Den anden Seng var lige saa stor, men uden Sengebaand. Til Gengæld var der paa Indersiden af Benenden fastklæbet to stærkt kolorerede Billeder fra Gebrüder Fiedler i Berlin. Det ene forestillede Jesus Kristus i himmelblaa Kjortel og med opløftet Pegefinger og et antikt Messingfad i Nakken. Det andet en Tigerjagt i det sydlige Bengalen. Her laa Marie alene nu. Men før Karen kom ud at tjene, havde hun delt Pladsen med hende. — — Og saa var der i Stuen et Bord og en Kakkelovn og en grønmalet Kiste med hvælvet Laag og Rosenguirlander, samt tre Træstole. Rundt paa Væggene hang et Vaskebrædt, en Barberkniv og et Par graablaa Hvergarns Bukser. Og i den ene Dørkarm stak der et langt svindsottigt Søm uden Hovede, men hvorpaa der hang et Vridbôr, et Pølsehorn og et Nøgle sort Uldgarn.

— Det er svært saa den Dreng vokser! sagde Rasmus, der sad paa Kisten med Kaffekoppen staaende i Vindueskarmen.

— Ja—a, sagde Stine og suttede eftertænksomt paa Kandissen — men i den Alder æder di ossensaa for to! — — Ska' Du 'nne ha' en Koppe til Georg?

— Jo Tak.

— Nu bli'er Du vel hos Marie i Dav? spurgte Rasmus.

— Næi, sagde Georg — jeg skal ud i Vestenskoven og og botanisere.

— Naa—aa, ska' Du det! nikkede Rasmus med Højagtelse. — Men det er sgu da trist nok for Kæresten ihlæiel! tilføjede han og smaaklukkede nede i Kaffekoppen.

Marie saa' hen paa Georg og fniste.

— Du er et godt Fjolsefaar! sagde Stine og daskede Manden over Armen.

— Her har Du lidt og tørre Øjenvandet med! vedblev Rasmus og stak et Stykke Sukker hen mod Datteren.

— Hold dog din Kæje, Rasmus! skældte Stine. — I ska' 'nne bry'e Jer om *ham*, Børn! tilføjede hun beroligende — han præker, som Vorherre har gi'et ham Forstand til!

— — — —

Før Georg tog Afsked, var Marie og han ude i Haven igen. Og hun fyldte hans Lommer med halvmodne Stikkelsbær og grønne Æbler.

Da de stod nede ved Laagen efter at han havde sagt Farvel til de gamle, fingrede Marie ved hans blanke Staalurkæde og sagde:

— La' mig se din Klokke, Georg.

Og han halede med Selvfølelse sit Lommeur frem.

— Er det Søl'? spurgte hun.

— Det er det!

— Ja for Fa'ers det er a' Tobak.

— Næi, sagde han belærende — *To*mbak hedder det!

— Naa—aa. — — Faar jeg saaden et a' Dig til vort Bryllup? kom det lidt efter, medens hun kiggede fra Siden op paa ham polisk som Faderen.

— Det skal Du faa! sagde han og kneb hende i Kinden, ligesom han havde set Kusken gøre ved Kokkepigen. — Kys mig! sagde han saa.

— Du er da nok taaveli'! lo hun og slog ham over Fingrene. — Naa fa'vel, Georg! sagde hun og missede ham ind i Ansigtet med sine blaa Øjne.

— Du skal kysse mig først! blev han ved og tog fat om hende med begge Hænder.

— Du er rent galen, Dreng! lo hun og bøjede Hovedet bort.

Men han fik dog alligevel Lov til at kysse bende.

Hvorefter hun spyttede og tørrede sig om Munden med Bagen af Haanden.

Og saa sagde hun igen:

— Naa, fa'vel, Georg!

— Farvel, Marie!

Hun stod lidt og saa' ned. Saa hævede hun pludselig Hovedet:

— Du ku' dov ellers gerne gi' mig et Stykke til med Pølse! sagde hun.

— Ja—a! sagde han galant og lagde Madkassen op paa det grønbenede Stakit og fandt et Stykke Pølsemad frem.

Hun spiste det graadigt.

— Fa'vel, Georg! nikkede hun med Munden fuld af Mad. — Hils Karen!

— Farvel, Marie! sagde han og tog til Kasketten. — Det skal jeg.

Og saa gik hun op mod Huset, og han drejede om ad Stien forbi Kristjan Petersens Engstykke og fulgte Vejen ind mellem Bakkerne.

Da han naaede ned til Fjorden, gik han Fod for Fod langs Yderstranden og samlede op alle de Stumper af „Vættelys", han kunde finde. Dem puttede han ned i Kassen til Maden. Han spiste nogle Stikkelsbær og smed Skallerne ud i Vandet, hvor de laa et Øjeblik og vuggede og saa gik til Bunds. Et Par Æbler bed han i, men de var altfor sure.

Henne paa en Jordvold stod en Ko og tyggede Drøv og gloede nysgerrig paa Drengen. Han gik hen til den og bød den en Haandfuld Æbler. Men den lagde Halen op langs Ryggen som en Krumstav og bissede rundt i Tøjret og vendte det hvide ud af Øjnene. Saa gav Georg sig til at bombardere den med Resten af Æblerne, indtil den blev uhelbredelig sindssyg, og saa løb han sin Vej.

Straks han kom ind i Skoven, lagde han sig ned i Græsset under et Træ. Han var træt og søvnig og fortrød, at han ikke var bleven hos Marie. Han syntes næsten, han længtes efter hende. Blomster gad han ikke gaa rundt og samle og saa satte han sig over Ende og gav sig til at spise Resten af Maden og drikke, hvad der var tilbage i Flasken. Derpaa tændte han en Cigar og lagde sig paa Ryggen og stirrede op i Træet:

Ti Dage var der gaaet af Ferien, saa var der femogtyve igen. — Jomfru Mikkelsen kunde gerne ha' gi'et ham noget mere Mad med og noget mere Kirsebærvin. — — Det var underligt, at Marie bandt sine Strømper med Seglgarn! og saa havde hun ingen Bukser paa! — — Dér fløj en Skovdue! — — — Nu gik Engelsklæreren nok og stak Næsen i Vejret ovre i London, den Vigtigper, — — — Sikke no'et pænt hvidt Kød, Marie ha'de! — — — — Man blev søvnig af at høre paa det tossede Vand derude — — — — — —

Han gabede og lagde Cigaren fra sig i Græsset.

Saa drejede han sig om paa Siden, lagde Hovedet ned paa Armen og lukkede Øjnene.

Og to Minutter efter sov han.

— — — —

Han vaagnede igen, ved at en stor tung Regndraabe faldt ned paa hans ene Øre og trillede ham langs ned ad Halsen, ned under Skjortelinningen.

— Hva' er *det?* sagde han højt.

Han fôr i en Fart over Ende og stirrede sig forvildet omkring:

Solen var borte, og det blæste koldt og regnede og var næsten mørkt.

Han saa' paa Uret:

— Halv ti! Næ—i dog! hans Ur maatte gaa altfor stærkt! Men mørkt var det skam!

Han kom hurtig paa Benene, tog Botaniserkassen op og lagde Remmen over Skulderen. Saa sparkede han til Cigaren, der laa i Græsset, og skyndte sig af Sted ned ad Vejen.

Men pludselig sprang han ind over Grøften og tog paa at løbe op over Bakkerne ad Rasmus Bangs Hus til. Botaniserkassen dunkede ham i Ryggen og Vættelysene i den raslede. Han fik drejet den om paa Siden og klemte den fast ind til sig med den venstre Arm. Saa løb han igen.

Nu havde han faaet Vinden paa Siden, og Regnen piskede ind gennem hans Tøj. Først mærkede han det paa den venstre Arm, der var krummet om Kassen. Derpaa langs ned ad det venstre Bukseben. Og han hørte Vandet spytte inde i Skoene for hvert Skridt, han tog.

Han løb stærkere til. Men den vaade Jord klinede sig til hans Skosaaler, og han tog undertiden Fødderne ned i Vandpytterne, saa Snavset sprøjtede op omkring ham. Engang faldt han, saa lang han var, og da var han lige ved at skrige.

Det blev mørkere og mørkere, og Regnen sivede ned ad Bakkeskraaningen med en underlig hvislende Lyd. Omsider naaede han dog ud paa Kristjan Petersens Vej, der førte lige ned forbi Rasmus Bangs Hus. Han kendte Vejen paa de to høje Popler henne ved Stenkisten. — — — Og dêr kom han forbi Tørveskuret! Og dêr var Engstykket! Og dêr laa Huset!

Men nu var han ogsaa saa gennemblødt, at Bukserne klæbede sig fast til Benene paa ham, hvergang han tog et Skridt. Og Regnen sivede og boblede og hvislede paa Jorden under ham, og raslede ned mellem Bladene oppe i Trætoppene.

Og han havde tilsidst ingen anden Tanke i Hovedet end at komme i Hus.

Han løb op gennem Haven lige op til Døren og slog løs paa den.

— Hva'? hva'? hvem er *det?* hørte han Rasmus raabe indenfor Vinduerne.

Men Georg svarede ikke, han hamrede bare løs igen, for nu var han naat til det Punkt, at han følte en mystisk Frygt for Regnen. Han syntes, at den rislede og hvislede omkring ham for at gøre ham Fortræd. Han trippede, saa angst var han.

Endelig lød der Trin i den stenlagte Forstue.

— Hvem er det? spurgte Stines Stemme.

— Det er mig! sagde Drengen, og Tænderne dansede i Munden paa ham.

— Ih du fre'sens! udbrød 8tine forfærdet — det er ri'ti' ordentli' *Georg*, Rasmus!

— Jamen saa luk ham dov op! sagde Rasmus inde fra Stuen.

Krogen blev lettet af, og Døren blev aabnet. Og Georg saa' Stine Lagkage staa der i Særk og Klokke og med Tøfler paa de nøgne Fødder.

— Men Gu' dov, Georg! sagde hun.

— Maa jeg ikke — — være hos — — Jer — — i Nat? bad Drengen, hans Stemme knækkede, som om han var ved at briste i Graad.

— Kom dov indenfor! sagde Stine og halede ham ind i Forstuen med en lang, mager Stilk af en Arm. — Fø—i, hvor Du er vaa'! sagde hun.

— Har Du 'nne et Lys, Stine? spurgte Rasmus. Og Georg kunde høre, at han laa henne i Sengen.

— Næ jeg har sgu 'nne! sagde hun — hvem erin're *det* om Sommeren!

— Er Du vaa' min Dreng? spurgte Rasmus deltagende.

— Ja—a, sagde Drengen, og nu græd han for Alvor.

— Se og faa Klæ'erne a' ham! kommanderede den gamle henne fra Sengen.

Georg begyndte selv at klæde sig af, men han kunde ikke faa det vaade Tøj til at makke Ret. Saa lod Stine ham sætte sig paa en Stol og knappede op og trak Trøjen af ham og Vesten og Bukserne og Sko og Strømper.

— Sjorten er sgu ossensaa vaa'! sagde hun.

— Du ka' jo ta' en a' Maries Særke! raadede Rasmus.

Og Stine gik hen til Kisten og fandt en Særk frem.

— Træk saa Sjorten a' Dig! sagde hun til Georg.

Men Drengen protesterede.

— Aa Slu'er! sagde hun resolut og halede selv Skjorten op over Hovedet paa ham. Derpaa iførte hun ham Særken, der ikke naaede længer end til midt paa hans Laar. — Se saa og kom i Seng med Dig! sagde hun og gav ham et venskabeligt Dask i Ryggen.

— I hva' for en Seng? spurgte Drengen sagte.

— Kæ, hæ! klukkede Rasmus og gottede sig — han sjekkenerer sig sgu for at ligge ve' Kærresten!

— Du er da vel ikke for naabel til a' sove hos Tøsen? spurgte Stine fornærmet.

Og da Georg endnu stod tøvende, slog hun rask Overdynen paa Maries Seng til Side, tog Drengen paa Armene og puttede ham ned til hende.

— Hva' er *det*? mumlede Pigebarnet i Halvsøvne.

— Det ska' Du 'nne kere Dig no'et om! sagde Stine og pakkede Dynen ned om Børnene — sov Du bare fort videre!

— Læg Dig godt ind ve' hinne, a' Du ka' faa Varme i Kroppen! sagde Rasmus og gabede, saa det knagede i Kæbeleddene. — Jeg er sgu søvnig! sagde han. — Det er vel bedst, a' Du hænger Tøjet ud i Køkkenet, Stine? blev han ved. — — Aa ja, ja, *ja*! gabede han endnu vildere end før. — Der gik *den*! sagde han saa og slap en Vind.

— Er det Dig, Karen? spurgte Marie stadig halvt sovende. — Hvorfor ryster Du *saadan*?

— Jeg fryser! hviskede Drengen.

— Læg Dig op til mig, mumlede hun og bøjede sin Krop hen mod hans — for jeg er da varm nok!

Georg listede et Ben hen til hendes og følte Varmen fra hendes Legeme glide over i sit, og han syntes, det var rart. Han laa med aabne Øjne og stirrede ud i Mørket og saa' en Mængde røde og gule Orme surre rundt lige foran sig. Han hørte Stine sjokke paa de bare Fødder frem og tilbage mellem Stuen og Køkkenet. Regnen prikkede mod Ruderne og dryppede ned fra Tagskæget, og Blæsten sang i Æbletræerne ude i Haven.

— Er Du 'nne snart fær'i, Stine? snøvlede Rasmus og vendte sig i Sengen, saa den knagede.

Marie bevægede sin ene Arm og lod den glide ned langs Georgs Ryg. Han gyste og krøb nærmere ind til hende.

En Bjælke knagede oppe i Loftet. En Mus peb et eller andet Sted under Gulvet. Stine kom ind og lukkede Døren og krøb i Seng. Og saa blev alt stille. Kun Blæsten og Regnen spillede videre — men langt, langt borte.

Georg havde lukket Øjnene og laa og smilede. Lige fra han var ganske lille var dette Smil kommet listende frem paa hans Ansigt, naar han havde faaet trukket Dynen over sig og skudret sig tilrette i Sengen. Det var et bredt og inderlig fornøjet Smil, der under Tiden, som nu i Aften for Eksempel, kunde vokse ud til en stille velbehagelig, kildrende Klukken.

— Hi, hi! sagde han og borede sin Krop tæt ind til Maries — hi, hi!

Og saa sov han.

II

— Georg! blev der raabt.

Men Georg svarede ikke.

Han sad nede bag i Haven paa Bænken under Valnøddetræerne. I Haanden holdt han et langt bøjeligt Skud, som han havde skaaret af Nøddehækken, der strakte sig langs den yderste Gang ud mod Marken. Han sad i Tanker og svippede med Riset efter en blomstrende Skarntydeplante noget fra ham og nappede behændigt den ene Blomst af efter den anden. For syttende Gang efter Nattebesøget ude hos Rasmus Bangs i Torsdags levede han det i Tankerne om igen. Naarsomhelst han var et Øjeblik alene, kom det boblende ganske stille op i hans Hjerne altsammen: Stuen og Sengene og Stine og Rasmus og Marie. Og han syntes, at han kunde høre deres Stemmer og føle Maries Kys og hendes bløde, varme Krop.

Som nu i Søndags, da han var ovre hos Præstens, og de legede Gemmeleg, blev han siddende en hel Time i sit Skjul bag Kastemaskinen ovre i Loen! Han sad og saa' det hele tegne sig saa tydeligt paa den hvidkalkede Væg under Lugen — — —

Han holdt op med at slaa efter Planten, hvis Blomster nu alle laa spredt paa Jorden omkring den. Kun nogle enkelte

hang endnu og dinglede frem og tilbage ved en tynd Trævl af Stængelen.

Han lagde Riset fra sig paa Bænken og støttede Albuerne mod Knæene og lagde Hovedet i Hænderne.

— Georg, hvor er Du? hørte han, der blev raabt igen. Det var Jomfru Mikkelsen.

— Kan Du dog ikke svare? raabte hun.

Men Georg virrede bare med Hovedet og sagde ingenting. Han stirrede uden at opfatte noget hen paa en lille graagul Fugl, der havde travlt med at fange Insekter paa Hindbærbuskene — —

— — — og nu igaar, da Mejeribestyrerens Drenge var i Besøg hos ham, og de legede sammen oppe paa Høstænget, saa var han pludselig dumpet ned i et Hul mellem Høet og Straataget. Og dêr var han bleven siddende. De andre Drenge troede, at han var løbet sin Vej, og var kravlet ned af Stænget for at lede efter ham. Men han sad ganske stille i sit Skjulested og lod dem støje om.

Og saa var den langsomt kommen glidende frem igen, Morgenstunden derude i Huset, da han og Marie laa i Sengen, længe efter at de andre var staaet op:

Han huskede saa tydeligt, at han pludselig var vaagnet ved, at en havde tabt en Træsko paa Gulvet; og saa havde han hørt Stine sige: Det er dog en farlig Stylt, Rasmus! Du vaavner jo Børnene! — — Og Rasmus havde mumlet noget i Skægget og bandet og var gaaet ud af Stuen. Lidt efter gik Stine ogsaa. Georg havde hørt hende tage Tøflerne paa ude i Forstuen og forlade Huset. — Solen havde skinnet ind gennem Vinduerne, der var blaa og gule og grønne i Glasset ligesom en Regnbue. Og Georg havde løftet Hovedet lidt og set sig om i Stuen: henne paa Bordet stod der et Fad med Mælk og en hankeløs Kop, og saa laa der tre Løg ovenpaa en Bunke uvaskede Kartofler. Paa et Søm i Dørkarmen ud til Køkkenet hang et Par graablaa Hvergarns Bukser med en stor gul Lap bagpaa. Og oppe lige midt i den uredte Seng, som de gamle var krøbet ud af, laa „Perle“ med Snuden nede mellem Forpoterne og blinkede til ham med sine smaa, sorte Pindsvineøjne — — —

Saa havde han pludselig mærket, at der var noget, der kildede ham paa hans bare Hals. Og da han vendte sig, saa' han Marie, der laa og lo og var helt hoven i Ansigtet af Søvn. — — Go' Dav, Georg! sagde hun og nikkede. Georg

var bleven saa underlig flov ved at ligge dêr ved Siden af hende, men havde dog nikket igen. — — Saa havde han trukket den ene Arm op over Dynen. Men da han saa', at den var nøgen, og huskede, at han ikke havde Skjorte paa, stak han den hurtig ned igen. — Saa Du gaar ossensaa med Særk? havde Marie sagt — sikken Pi'edreng! — — Georg var blevet baade vred og forlegen og havde drejet sig om paa Siden og vendt Ryggen til hende. — — Og saa laa de en Stund uden at tale. — Er Mo'er gaaet? havde Marie saa spurgt. — Ja, sagde Georg — skal vi ikke staa op? — Jo—o, sagde hun. Men lige i det samme slyngede hun Armene om ham og trykkede sig ind til ham og sagde — Jeg holder nu li'egodt mejet a' Dig, Georg! — — Og saa havde han vendt sig om imod hende og kysset hende og knuget hende, indtil hun ganske aandeløs havde stønnet: Aa Gu' dov! — — Saa havde de ligget en Stund tæt ind til hinanden og halvsovet, og han havde lagt sin ene Arm omkring hendes Liv og den anden omkring hendes Hals. Og saa havde han lukket Øjnene og troet, at hun ogsaa var faldet i Søvn. Men pludselig havde hun sagt: Kukkuk! lige ind i Øret paa ham, og kildet ham i Nakken — Staa nu op, Georg! sagde hun. — — Han vilde helst blive liggende lidt endnu, men hun havde rejst sig over Ende og begyndt at trække Dynen af ham. Han halede i den anden Side, og hun halede, og de lo begge to og daskede hinanden i Ansigtet med Lagenet. — Hvor er mine Hoser? sagde hun saa — ta' mig mine Hoser! Og han bøjede sig ud over Sengen og tog Strømperne, der laa paa Stolen, og hans egne laa ved Siden af og hans Skjorte, og begge Dele var tørre. — — Saa gav de sig til at trække Strømper paa. — Dine Ben er klejnere end mine! sagde hun. — Nej! sagde han. — Jo! sagde hun, og saa maalte de med Fingrene. Og hendes var de tykkeste. — Din Pivestilk! vrængede hun ad ham. Og saa var det, at han vilde slaa hende paa Øret, men hun kastede sig bag over i Sengen og rev ham med sig.

— Georg! kaldte det igen oppe i Haven.

Drengen rejste sig fra Bænken og tog sig med begge Hænder til Hovedet:

— Ja—a! brølede han — nu kommer jeg!

Og saa styrtede han af Sted ind mellem Hindbærbuskene og op mod Huset, som om onde Aander var i Hælene paa ham.

AFSLUTNING

Der stod en Post nede paa Bunden af Fæstningsgraven, den var tre—fire Alen høj, og dens Pumpestang skinnede af Slid.

Stillede man sig paa Plankerne, som laa over Brøndhullet, havde man Udsigt helt op igennem Graven med dens skraanende Sider, dens skeletagtige Træer og dens bugtede Spadseregange.

I Midten af Sænkningen vred en lille treven Bæk sig langsomt af Sted. Vandet i den var brunagtigt og uigennemsigtigt, men undertiden kunde det ogsaa faa et glinsende blaaligt Skær, som om nogen havde hældt Petroleum eller Vognsmørelse i det. Og i saadanne Stunder lugtede det ilde.

Men Blomster groede der i bunkevis langs Bredderne, og om Foraaret samlede Børnene Buketter her tidligere end noget andet Steds i Byens Omegn. Det var især de store smørgule Ranunkler, som prikkede Grønsværet med deres skinnende Stjerner. Men ogsaa Anemoner voksede her og sødtduftende Primulaer. Og paa Dage med varmt, stille Vejr, naar Solen stod lodret over Trætoppene og sendte sine Straaler ned mellem Bladene, da kunde det være rart at sidde et Kvarters Tid hernede paa en af Bænkene og tænke over det forbigangne og det tilkommende, medens man spyttede til Maals efter en Træstamme, og Solpletterne legede Tagfat mellem Blomsterne paa Grønsværet.

Men Efteraarsaftener, naar Stormen gjorde Jagt paa Skyerne, og Solen hang lavt, da sukkede og klagede og stønnede det hernede mellem Voldene, og Træerne raslede saa spøgelseagtigt med deres Grene, og Vinden fløjtede og hvinede og peb saa fælt, at selv de Borgere, der gentagne Gange havde spillet L'hombre baade med Borgmesteren og

Præsten, uvilkaarlig forstærkede deres Skridt og skyndte sig ind gennem Tolderporten.

— — — —

Posten var „Byens“ Ejendom, og der gik det Sagn om den, at den selv i de tørre Somre i Halvtredserne havde vist sig uudtømmelig.

I Morgentimerne mellem seks og otte genlød hele Anlæget af Pumpeslag. Det var Byens Vandvogne, som blev fyldt: Bryggerens, Apotekerens og Dampmøllens. Eller det var Konerne fra Nabolaget, der hentede Vand til Vasken og Madlavningen. De maatte tage Sigte flere Gange, ti da Tuden sad godt tre Alen til Vejrs, var det ikke altid, at Straalen netop traf, hvor den skulde, i første Omgang. Saa gav de Spanden et lille Spark med Foden og prøvede igen, og Vandstraalen slog fra sin Højde ned mod Spandens Bund med en Lyd som af en Tromme. Og var det en *Blik*spand, kunde sarte Fruer, der promenerede Morgentur paa Volden, godt fare sammen og ængstelig spejde Horisonten rundt efter en Tordensky.

Naar Konerne saa havde faaet Spandene fyldt, kastede de altid et resigneret Blik op ad de femogtyve Trappetrin, der førte op ad Skrænten, forinden de tog Aaget paa Nakken eller Spanden i Haanden og tridsede af Sted. Enkelte kærlige Naturer plukkede først et Par Smaablomster paa Skraaningen, eller tog en lille mærkelig Sten op fra Grusgangen for at bringe lidt med hjem til Børnene.

Men der var ogsaa de Smaakoner, som med sky Sideblik og spejdende Duvninger samlede sig en Dragt nedfaldne Grene til at putte under den ventende Kaffekedel. — — —

Alt dette havde jeg tit og ofte observeret fra mine Vinduer i det lille gule Hus oppe paa Volden, men det kommer nu forresten slet ikke *denne* Historie ved.

— — — —

Madam Bertelsen var utrættelig i at bringe mig Meddelelser om, hvad *den* sagde og *den* sagde angaaende mit saakaldte „Forhold“ til Bjørnetrækkerens Datter.

— *Jeg* véd *min* Ryg fri! sagde Bertelsen bovnende af god Samvittighed — jeg *sa'e* Dem det jo, Hr. Weis!

— Herre Du gode Gud, Bertelsen, hvad *gør* jeg egentlig?

— Hva' Di *gør?* det ska' jeg saamen si'e Dem! Di ta'er hende hjem til Dem, og Di spadserer med hende, og Di stafferer hende ud med — —

— *Stafferer ud?*

— Ja, *det* kalder jeg det! ivrede Madammen. — Er det en Kjole og en Hat at hænge paa en saadan Tø — — —

— *Bertelsen!!*

— Og saa har hun oven i Købet hverken Strømper eller Sko paa sine Ben og ka'ske Bukser ikkeheller, *det* sku' Di sgu heller gi' hende!

— Kom lidt her hen, Madam! sagde jeg og trak Konen ved Kasteklædet, hun bar over Skuldrene, hen i Hjørnet af Stuen, hvor mit Staffeli stod med Mindros Billede. — Se! sagde jeg og slog Forhænget til Side.

Det var Begivenheden ude fra Hulvejen, jeg havde forsøgt at gengive: Mindro stod nøgen med Armen løftet for at stryge Haaret fra Panden. Som Baggrund havde hun det spejlblanke, olieglinsende Vand, og i Horisonten gik Solen ned bag en blaasort Tordensky og overgød hendes Haar og Skuldre med et svagt gyldenrødt Skær. Hun stod aldeles nøgen, kun om Halsen havde jeg hængt hende et gammelt islandsk Smykke, jeg ejede, en Kæde dannet af store flade Sølvringe. Det hang skævt henover Skuldren og ned under det ene Bryst.

Bertelsen stod aldeles uberørt og støttede sig til sin Fejekost.

— Naa, De har maaske allerede fordum taget Billedet i Øjesyn? spurgte jeg.

— Ja, sagde Madammen mut — én ska' da vel støve a' herinde engang imellem.

— Synes De saa ikke, det er Synd at gi' *hende* formange Klæder paa? vedblev jeg.

— Jo—o! det er da vist og sandt! haanlo Madammen og spilede Hareskaaret ud — Di sku' sgu la' hende stoltesere omkring paa Gaderne, saadan som hun staar dêr!

— Hør, lille Bertelsen, sagde jeg og lagde blidnende min Haand paa hendes ovenpaa Kosten — De har vist haft en temmelig urolig Nat?

— *Det* har jeg, bekræftede Madammen, og hendes Mundvige trak sig ned ad som til Graad — og det er *Deres* Skyld, og det er *hendes* Skyld, den — — — En ka' ikke vise sig paa Gaden, uden a' Folk glôr, li'som én var sluppen ud a' Tugthuset!

— Ja det er sgu ikke rart! sagde jeg.

— Og *Fruerne*, det er da di værste! vedblev hun.

— Det er de altid, Madam Bertelsen! sagde jeg — tak De Gud, at De ikke er bleven Frue! — — Hva' er forresten det for Fruer?

— Aa, det er sgu dem allesammen.

— Lad mig høre Navnene, Bertelsen, saa skal jeg nok — — — —

— Hi! hva' vi' *Di* gøre? sagde Madammen med det videst drevne Maal af Ringeagt.

— Ja lad mig bare høre Navnene! gentog jeg. — Er Fru Stiftsfysikus med?

— *Hun?* den Køvenhavnergaas! næ—i, det er sgu netop no'et for hende!

— Jeg kan ikke lide, De bander saameget, Bertelsen, det er noget, De har lagt Dem til paa det sidste.

— *Bander? jeg?* næ—i véd Di nu hva', Hr. Weis, *det* er der ikke no'en, der har reklameret mig for før!

— Naa, jaja, jaja, jaja! Men lad mig nu høre Navnene?

— Ja, der er baade Fru Rasmussen omme fra Vejlegade og Toldkontrolørens Kone og Fru *Hansen* og Fru C. O. Jessen og — — —

— Ja det kan være nok! sagde jeg — det kan være nok! her er ikke Plads til flere. — — — Lad mig nu se! i Dag er det Onsdag — — — Vil De være saa god at lave en umaadelig Mængde Kaffe til førstkommende Fredag Eftermiddag Klokken fire!

— *Kaffe?*

— Kaffe, ja! Og vil De saa købe for fire Kroner Smaakager hos Fru Langbæk.

— Men Di ska' jo rejse.

— Det er ikke før Mandag.

— Du gode Gud! sagde Bertelsen.

— Har De Kopper? spurgte jeg.

— Kopper? ja—a — — —

— Hvormange Par?

— En fem—seks Stykker. — — Men di er uma'e!

— Det er godt! sagde jeg — det er meget godt! jeg skal bruge otte Par.

— Du gode Gud! sagde Bertelsen igen og satte Kosten fra sig — ska' her være Selskav?

— Ja, sagde jeg — her skal være Selskab. Alle de Damer, De har nævnet, skal inviteres her til Kaffe.

Madam Bertelsen traadte mig hastig under Øjne:

— For Gud i Himlens Skyld, Hr. Weis, sagde hun under Taarer — hva' er det *nu*, Di har for.

— Lad *mig* om det, Madam! sagde jeg mildt afvisende. — Nu ønsker jeg at se disse Damer hos mig og dermed Basta!

Madammen tog Kosten og forlod mærkværdig nok Værelset uden at sige et Ord.

— Altsaa otte Par Kopper og allesammen umage! raabte jeg efter hende.

— *Nej!* sagde hun og gjorde energisk omkring midt i Entréen — *ska'* jeg være med til det Galskav, saa vil jeg da allenfals vide *min* Ryg fri!

— — — —

Om Eftermiddagen gik jeg hen til C. O. Jessens.

Fruen sad ved Refleksionsspejlet og strikkede, og Babyen laa i Hjørnesofaen mellem Trøsterne.

— Gud! Hr. Weis! hvor det er morsomt! raabte hun og trak Fødderne op under sig.

— Rejs Dig dog, Gerda! formanede Fruen. — Hvor det er længe siden! sagde hun bebrejdende til mig — værsgod og ta' Plads.

— Nej Tak, sagde jeg — jeg skal straks gaa igen! Jeg kommer blot for at bede Damerne gøre mig den Ære at drikke Kaffe hos mig paa Fredag Eftermiddag Klokken fire, et lidet Afskedsgilde til Tak for al den megen Venlighed, jeg har nydt.

Babyen sprællede henrykt med Benene.

— Men *Gerda* dog! sagde Fru C. O.

— Kommer Zigøjnerpigen? spurgte Gerda.

— Ja—a, De skal nok faa hende at se.

Gerda sprællede atter og klappede i Hænderne.

— Nu *skal* Du la' være! sagde Fruen og rejste sig. — Tak, Hr. Weis, vedblev hun, idet hun gik hen og paa en underfundig Maade knubsede Babyen op fra den liggende Stilling — Tak, men jeg tror ikke — — — Kommer de andre?

— Ja—a, sagde jeg — der kommer baade Fru Petersen og Fru Rasmussen og Fru Hansen!

— Saa kan vi da *sagtens*, Mo'er! udbrød Babyen og slyngede sine Arme om Fruens Hals.

— Kommer der ingen Herrer? spurgte Fruen.

— Nej, jeg vil ingen Herrer ha', sagde jeg — det skal være Dameselskab, det er meget morsommere.

Babyen gned sin Kind op ad Moderens uldne Kjoleærme.

— Aa, hva'? tryglede hun kælent.

Fruen strøg hende over Haaret.

— Lille ømme Pige! sagde hun. — Ja Tak, saa kommer vi, Hr. Weis!

Og Babyen lukkede Øjnene og lod sig henrykt kysse.

— Hvor er Frøken Helga? spurgte jeg.

— Nede i Haven. Men Gerda kan hente hende.

— Næ Tak, næ Tak! jeg vil hellere tale med hende alene! Hun skal hjælpe mig med Arrangementet. — — Saa venter jeg altsaa Damerne Klokken fire?

— Hvor jeg glæder mig! sagde Gerda og styrtede atter ned mellem Trøsterne i Hjørnesofaen.

— Barn, Du *maa* virkelig — — klynkede Fruen i en bekymret Tone, men samtidig saa' hun hen paa mig med et straalende Smil, der spurgte: *er* hun ikke fortryllende, den søde Skabning?

— — — —

Jeg traf Frøken Helga i Lysthuset, hvor hun sad og syede Kannevas.

— Naa endelig har man den Ære! sagde hun. — Er „Sværmeriet" maaske rullet nordpaa med Bjørn og bare Ben og det hele?

— Frøken Helga, gav jeg hende alvorlig til Svar — haan ikke en Følelse, der gør mit Hjerte Ære!

— Naa, hun er altsaa virkelig rejst?

— Næ, det ved Gud hun ikke er! hun kommer hen hos mig Klokken seks.

— Véd De, hvad man siger i Byen, Hr. Weis?

— Nej?

— At De har givet hendes Fader halvtredsindstyve Kroner for at blive her i Byen en Maaned.

— Man lyver, kære Frøken! jeg har givet ham hundrede.

— Og det tilstaar De saadan rent ud?

— Ja, herregud! Manden kan jo dog ikke leve af, at hans Datter og jeg „sværmer" for hinanden!

— Det lader dog næsten til det!

— Nu er De ond!

— Næ, men jeg finder, at hele den Historie er meningsløs!

— Jamen, herregud igen! jeg *maler* hende jo!

— Ja—a Tak! — — Naa men det kommer jo ikke *mig* ved!

— Nej? vel? — — Vil De gøre mig den Fornøjelse at drikke Kaffe hos mig paa Fredag Klokken fire? Deres Moder og Deres lille henrivende Søster *har* lovet at komme.

— Sammen med „hende"?

— Sammen med hende, ja! hun skal vises frem.

— Jo—o Tak, saa kommer jeg naturligvis ogsaa.

— Og saa er der noget, jeg vil bede Dem om, vedblev jeg.

— Naa?

— Ser De, jeg vilde ogsaa gerne se Fru Petersen og Fru Rasmussen og Fru Hansen hos mig.

Frøken Helga brast i Latter.

— Nu har De nok én eller anden Gavtyvestreg for! sagde hun.

— Jeg forsikrer Dem! det er bare Kaffe og Kager! — — Men tror De, Fruerne kommer?

— Heller end gerne! sagde Helga — vi er saa nysgerrige her i Byen, vi keder os, skal jeg sige Dem, vi keder os saa gudsjammerligt! — Skriv De bare, at *Mo'er* kommer, saa har De dem allesammen — — Men hvorfor vil De netop ha' *dem* med?

— Jo, for de skal tale saa kønt om mig, har jeg hørt, og saa vilde jeg gerne vise dem en lille Opmærksomhed, jeg er nemlig meget taknemmelig anlagt af Naturen.

— Aa Gud, sagde Frøken Helga — der er saamæn ikke noget ondt i dem, de keder sig bare, og saa snakker de.

— Ja, Deres Mo'er skal ogsaa ha' — — —

— Ja—a, ja—a! sagde Helga og rødmede — men er det noget Under? nu har hun boet her i syvogtredive Aar! Hvis De nu skulde *det*?

— Ih Gud fri og frels! sagde jeg.

— Ja, der kan De se!

— Tja—a! — — De tror altsaa, at Damerne kommer?

— Saamæn gør de saa! sagde Helga — vi kommer allesammen styrtende i vor vildeste Puds! men de fleste af os gentager vist næppe Besøget.

— Det gør jeg heller ikke Regning paa! sagde jeg — bevares vel, jeg er da heller ikke *saa* fordringsfuld!

— — — —

Jeg skrev altsaa til Fruerne Petersen, Rasmussen og Hansen og indbød dem paa Kaffe og Kager og Fru C. O. Jessen med Døtre. Og de svarede mig alle tilbage, at det skulde være dem en Glæde.

Fredagen kom, og Klokken $3^1/_2$ var jeg parat til at modtage Damerne.

Madam Bertelsen stod og dampede over Kaffekedlen ude i Køkkenet. Hun havde laant otte Par smaa lækre Kaffekopper med takket Guldkant oppe hos Isenkræmmeren, der ogsaa havde Porcelænshandel.

— De andre Remedier *har* jeg, sagde hun og fremviste et ældre Mosefund af en pletteret Bakke med tilhørende Kaffekande, Flødemugge og Sukkerskaal.

— Det er jo nydeligt! sagde jeg. — Saa kommer De ind med Kaffen, naar Damerne er samlede, Bertelsen.

— Kommer di alle?

— *Alle!* — — Har De husket Kagerne?

— Jo jeg har! dem salverer jeg paa Osteklokken.

— Prægtigt! sagde jeg — dog er det vel bedst at benytte den nederste Del.

— Ja natyrlig! mumlede Madammen pikeret. Men saa slog hun pludselig om og sagde stille bevæget: Rejser Di saa paa Mandag, Hr. Weis?

— Ja jeg gør, Madam.

— Herregud, sukkede hun og lagde Hovedet paa Siden — det er da ikke fordi, Di er utilfreds med no'et hos mig?

— Næ, sagde jeg og klappede hende paa Skulderen — det er det saamæn ikke, lille Madam Bertelsen, men jeg drager mod andre Egne!

— Ja—a, nikkede Madammen — én véd jo ikke, hvor én ska' ende! — — Og nu har Di snart vaaren her i Huset et helt Aar, fortsatte hun — og jeg er s'men kommen til at holde a' Dem li'som a' min egen Mo'er, for Di var jo immerhen saa prober med Betalningen. Alle Mennesker har sagt til mig, a' di kunde ikke faa i deres Hode, a' jeg vilde ha' Dem indenfor mine Døre, men jeg har immerhen staaet paa Deres bedste og — — —

Her løftede Madammen Forklædesnipperne op til Øjnene.

— Ja vel, ja vel! sagde jeg — De er en Stadskone, Madam Bertelsen, og jeg elsker Dem, det ved Gud, jeg gør, og jeg skal aldrig glemme Dem! men nu maa De se at faa Sagerne i Orden, for vi kan hvert Øjeblik vente Damerne.

Madammen sukkede, som om hun skulde revne, derpaa pudsede hun Næse og tørrede Øjne og gav sig saa til at sysle med Kaffetøjet.

— — — —

Klokken præcis fire saa' jeg Fruerne Petersen, Rasmussen og Hansen komme vandrende hen ad Volden, udstyrede paa det pompøseste i Atlask og Fløjel.

Fru Hansen var en lille spinkel Dame med et Ansigt som de engelske lady-dogs og et Snakketøj uden Maal og Grænser. Hun gik foran og gestikulerede og virrede med Hovedet som en Liggeand. Og bag efter fulgte tavse og trykkede af deres Pragt den tykke Fru Petersen og den granvoksne Fru Rasmussen.

Nu steg de op ad Trappen og ind i Entréen. Saa stod de en Stund og hviskede og skændtes om, hvor de skulde hen. Og saa bankede det paa min Dør.

— Kom ind!

— Un—næ! sagde den lille Fru Hansen, der naturligvis viste Vej — un—næ! sagde hun med den tykke Fru Petersen og den lange Fru Rasmussen kiggende over Skuldrene — un—næ! det er næsten uhyggeligt!

Markisen var rullet halvt ned for Vinduet, saaledes at den øverste Halvdel af Værelset laa i Halvmørke, medens Stolene og Bordene og Bogryggene paa de nederste Hylder af Reolen laa i fuldt Sollys. „Skægget“ paa Markisen bevægede sig i Vinden, og Lyset flimrede uroligt i Billedrammer og Spejle. Og henne i den mørkeste Krog ovenpaa et Skab havde jeg anbragt en trebenet Kobberkasserolle, hvori der hoppede og dansede blaalige Flammer hidrørende fra antændt Sprit.

— Værs'god, mine Damer! værs'god at træde indenfor! bad jeg. — Det var nydeligt af Dem at komme!

Jeg havde iført mig min stukne Arbejdsjakke, hvis Ærmer var sorte paa den øverste Halvdel og højrøde paa den underste, nede ved Hænderne sad der et bredt Stykke mørkeblaat Bomuldsfløjl, og Krave og Opslag var af samme Materiale, medens Knapperne var store hvide Benknapper bemalet med menneskelige Ansigter, der udtrykte de heftigste sjælelige Affekter.

Den fede Fru Petersen og den magre Fru Rasmussen saa' ud, som om de stærkt tænkte paa at flygte.

Men Fru Hansen traadte kækt ind over Tærskelen. Dog var hendes Røst ikke fuldt saa frejdig og klingende, som den plejede at være, da hun sagde:

— Naa — — (hér var det, som sank hun en Melbolle) — — naa, Jessens er ikke kommet endnu?

— Nej, sagde jeg og lukkede det højre Øje til, medens jeg lod det venstre staa paa vid Gab, en Sport, jeg havde øvet mig paa hele Formiddagen — nej, men de maa vistnok straks være her! Tør jeg befri Damerne fra Overtøjet?

Men Damerne mente, at de kunde bedst selv.

— Hva' er det, der brænder deroppe paa Skabet? spurgte Fru Hansen og pegede.

— Det er Sprit, Frue!

— Sprit?

— Sprit, ja.

— Koger De maaske Kaffen selv?

— Næ—næi! sagde jeg og kneb Øjet sammen igen.

— Hva' — — hva' brænder det da for?

— Jo—o, ser De, Frue, det er efter græsk Mønster.

— Saa?

— Ja—a, det er en Skik i Retning af Vestas hellige Ild.

— Naa!

Pludselig greb jeg den magre Fru Rasmussens Haand og sagde:

— *De* forstaar mig, Frue, ikkesandt?

— Nej, det ved Gud jeg ikke gør! sagde hun og trak sig med et Sæt tilbage.

I det samme bankede det paa Døren. Det var Jessens, og mine trende Fruer drog trende Lettelsens Sukke.

— Næ, hvor her er morsomt! raabte Babyen og gav sig til at hoppe rundt om Bordet — og sikken morsom Frakke De har paa!

— Men *Gerda* dog!

— Madam Bertelsen fortæller, at De skal rejse paa Mandag, er det sandt? spurgte Frøken Helga.

— Ja—a, sagde jeg — har jeg ikke fortalt Dem det?

— Hvor rejser De saa hen? spurgte Fru C. O. nysgerrig.

— Ud i den vide Verden! sagde jeg. — Men tag Plads, mine Damer, tag Plads! dér har vi Bertelsen med Kaffen.

Og Damerne tog Plads. Fru Jessen og Fru Hansen paa

Chaiselonguen, den tykke Fru Petersen i Lænestolen, Fru Rasmussen i Gyngestolen og Frøken Helga henne paa Reolskabet. Men Babyen snusede rundt og endevendte Nipssager.

— *Jeg* kan nu ikke lide den Sta*ty!* begyndte Fru Hansen, da Kaffen var skænket, og pegede paa Sindings „To Mennesker".

— Næ—æ, sagde jeg — den er maaske — — —

— De skulde hellere hedde to *Dyr!* eksploderede pludselig den fede Fru Petersen; det kom med et Smæld, som om der gik Hul paa hende.

— Naa—aa, sagde jeg — Dyr? det er dog maaske — —

— *Mennesker* er det ikke! ivrede den lille Fru Hansen, idet hun kroede sig og gik tilbage i Hagesløjfen (Damerne sad med Hattene paa, thi det er nu fair dér i Byen) — Mennesker er det *ikke!* gentog hun.

— Næ—i, sagde jeg (og jeg sagde det med urokkelig Alvor, ikke en Muskel i mit Ansigt fortrak sig) — næ—i, *De* og Hansen vilde naturligvis ikke ligge saadan, men der gives jo ogsaa andre Mennesker paa Jorderige.

Jeg turde desværre ikke se paa Damen, da jeg havde talt, og jeg vendte mig derfor om til Frøken Helga, der stod og læste Rygtitlerne paa Bøgerne i Reolen.

— Vil De ikke ha' jeg skal trække Markisen op? spurgte jeg — saa kan De bedre se Bøgerne.

— Jo Tak!

— Aa maa jeg? bad Babyen — jeg *elsker* at trække Markiser op!

Og ud hoppede hun af Døren og havde nær væltet Bertelsen, der kom med en frisk Kande Kaffe.

— — — —

— Men, Hr. Weis? spurgte Frøken Helga, da den tredje Kop var skænket rundt — hvor bliver den lille Zigøjnerpige af?

— Ja, sagde Gerda — det har jeg ogsaa hele Tiden villet spørge om, men jeg turde ikke for Mo'er!

Fruerne spidsede Øren og saa' spændt-forargede ud.

— Hun *er* her! sagde jeg.

— *Er* hun her?

— Ja.

— Men Du gode Gud, hvor?

— Inde i Sovekammeret.

— Inde i — — — begyndte Fru Hansen.

— Ja, sagde jeg beskeden og genert — jeg vidste jo ikke, om Damerne vilde se hende.

— Jo naturligvis, sagde Fru C. O. — vi er da ved Gud nysgerrige, kan De forstaa!

Jeg gik hen og lukkede Sovekammerdøren op.

— Værs'god! sagde jeg.

Damerne rakte Hals.

— Nej, det er Dem, der maa komme hér ind! sagde jeg — hun er hér inde.

Damerne rejste sig langsomt og kom forsigtig ind i Værelset.

Jeg havde anbragt Mindros Billede paa Væggen lige over for Vinduerne og dækket det til med min Rejseplæd.

— Hvor er hun? spurgte Babyen.

— Hér! sagde jeg og gik hen og trak Plæden bort.

Og dér stod saa Mindro i al sin nøgne Skønhed.

Babyen udstødte et Hvin og fo'r tilbage ind i Dagligstuen. Og det frydede mig lige ind i Centrum at se Minespillet i Fruernes Ansigter.

Den lille Hansen missede med Øjnene som en Kat i Støvregn. Den tykke Petersen blev mørkerød i Ansigtet og sagde: Hum, *det* maa jeg *sige!* Fru C. O. stod uophørlig og lettede paa det ene Ben som en tøjret Høne, der er i Bekymring for sine Kyllinger. Men Fru Rasmussen, den lange, magre Fru Rasmussen, sagde ingenting og gjorde ingenting, hun stod lige ret op og ned i sin Pragt som en Telegrafstang i Festdragt.

— Er hun ikke dejlig? sagde jeg til Frøken Helga, der stod og saa' paa Billedet.

— Jo, nikkede Helga — hun er dejlig! Men hvorfor kom ikke Originalen!

— Fordi hun er for uværdig til at stedes disse Kvinder under Øjne! sagde jeg. — Hun er rejst.

— Er hun rejst?

— Ja, i Morges drog Karavanen af Sted.

— Og paa Mandag drager De efter?

— Ja — — — men ikke efter „hende". Jeg er jo færdig med Maleriet!

— Ah!

— Helga! kaldte Fru C. O. inde fra Dagligstuen. Alle Fruerne var gaaet ind til Babyen.

— Ja! sagde Helga — nu kommer jeg.

Og saa gik vi ind til de andre.

— Fy, Hr. Weis! sagde Babyen, der laa og vuggede i Gyngestolen — fy, sagde hun — at vise os saadan noget!

— Skab Dig nu ikke, Gerda! sagde den ældre Søster.

— Min Gud! sagde jeg — hvad har jeg gjort?

— Frøken Gerda har Ret, hævede den fede Fru Petersen sin Røst — saadanne Billeder er ikke no'et at vise os Damer! sagde hun, og jeg syntes hun blev federe af Indignation.

— Min Gud! sagde jeg igen — et ungt uskyldigt syttenaars Pigebarn, der bader sig!

— „Uskyldig", py! vrængede Fru Hansen, og hendes lille Hundesnude vrissedes helt op i Panden.

Jeg kunde ha' ristet hende over en sagte Kokesild! Men da dette i Øjeblikket ikke lod sig praktisere, tilbød jeg hende en varm Kop Kaffe i Haab om, at hun maatte brænde sin onde Tunge.

— Har De ikke en lille Ting, De vil læse for os? spurgte Fru C. O. afledende — det var saa yndigt, det, De læste sidst om Bernina!

— Noget at læse? sagde jeg — jo, jo—o! Og jeg blev glad i Hu over hendes Indfald. — Jo—o, jeg har noget mere fra Bernina! nikkede jeg.

— Det var da morsomt! smilede Fruen — Hr. Weis er ogsaa *Digter!* oglyste hun.

Og alle de tre andre Fruer sagde:

— Næ—æ! sagde de — det var da morsomt!

Jeg tog et Par Manuskripter op af min Skrivebordsskuffe, satte mig til Rette og læste:

ET GRAVØL

— Naa lad os saa høre!

— Ja, sagde Doktor Nannestad — som De vil! Men det er en uhyggelig Historie.

Doktoren og jeg sad i den store Havestue ude i hans Bolig i Højsmarke. Jeg havde om Eftermiddagen, medens han var i Praksis, rodet rundt i hans Bibliotek og i en Bog fundet et mærkeligt Kort og et mærkeligt Brev. Ved Aftensbordet havde Doktoren lovet at fortælle mig den Historie, der knyttede sig til Brevet og Kortet. Og nu sad vi i Havestuen med vore Piber og vor Toddy!

— Naa, lad os saa høre! sagde jeg og tog Kortet, som jeg havde lagt fra mig paa Bordet og saa' paa det.

Det saa' saaledes ud:

+

Hermed
er det vor sørgelige Pligt at
maatte meddele Dem,
at Timelærer ved Sundby Realskole,
cand. phil.
Georg Johannes Weber
stille er hensovet
i Dag den 31te Marts 1891
Kl. 5½ Eftermiddag.
Hans dybtsørgende Efterladte.
Aarhus. Kjøbenhavn. Stege.

Og Brevet lød:

Hr. stud. med. Nikolaj Nannestad.

Vor uforglemmelige Georg bad os med Døden paa Læberne om at indbyde Dem til at møde i hans Lejlighed i Skovgaardsgade 25 i Aften Kl. 7 for at fejre hans Gravøl.

Indbudte er:

Erik Jespersen,
Johannes Volquartz,
Jens Peter Svendsen,
Ludvig Teisen,
Nikolaj Nannestad.

Gæsterne bedes møde paa Kafé Bernina Kl. 6½ for dérfra samlede at begive sig til Sørgehuset Kl. 15 Min. i 7.

Ved Ankomsten til den afdødes Lejlighed vil man forefinde opskænket 11 Glas Banco. De 5 tømmes i Tavshed. Derpaa afsynges de to første Vers af Salmen: Tænk, naar engang den Taage er forsvunden. Og det anses da for rimeligt, at Johannes Volquartz vil holde en Tale. Hvorefter enhver atter griber et Glas og klinker med det resterende ellevte, der til den Ende anbringes paa Lagenet

umiddelbart ved den venstre Side af Ligets Hoved. Saa bortfjerner Ludvig Teisen Ligklædet. Og Ceremonien er til Ende.

Man bedes ikke at foregribe Begivenhedernes Gang!

Georg Johannes Webers
Efterladte.

— Det var en daarlig Spøg! sagde jeg og lagde Kortet og Brevet fra mig igen.

— Ja, nikkede Doktor Nannestad — men det mente vi ikke! Vi var saa vant til hans Paafund og morede os altid kostelig over dem. — — Han var saa elskværdig og vittig og tungsindig.

— Mødte De alle fem?

— Ja naturligvis! hvem kunde modstaa en saadan Invitation? Vi mødte oven i Købet i Kjole.

— Naa, fortæl, fortæl! gjentog jeg utaalmodig.

— Jo, sagde Doktoren — jo! — — Da jeg kom op paa Bernina Klokken seks, begyndte han saa — sad allerede Teisen, Jespersen og Volquartz der. Og lidt efter kom Svendsen. — Vi morede os over Kortet, og Teisen gav en Flaske Portvin, og vi var allesammen med til at lave Talen, som Volquartz skulde holde. — — Da Klokken manglede et Kvarter i syv, gik vi ud i Skovgaardsgade. — Stille! sagde Volquartz, da vi stod i Porten. Og uden at sige et Ord gik vi op paa fjerde Sal, hvor Weber boede. — — Han havde en Lejlighed paa to Værelser. Et til højre og ét til venstre med en lille Entré imellem — — Døren ud til Trappegangen stod paa Klem, og der var ikke Lys i Entréen. — — Vi hang Overtøjet fra os, men stak vore Hatte under Armen som chapeaux-bas. Svendsen bankede paa til Dagligstuen, men der var ingen, som sagde: kom ind! Saa aabnede vi Døren. — — Det var uhyggeligt, kan De tro! — Lampen, der stod og brændte paa et lille Bord, var helt omgivet af grønt Silkepapir, saa Lyset inde i Værelset var fuldstændig dødningeagtigt! — —- Og lige idet Døren gik op, fo'r Webers Kat — han ejede en stor Hankat, som kun ha'de ét Øje — den fo'r bort mellem Benene paa os, og vi kunde høre den springe ned ad Trapperne. Jespersen blev saa forskrækket, at han gik hen og lukkede Entrédøren, som vi ha'de ladet staa aaben. — Alle Bøgerne var flyttet bort fra Webers store Arbejdsbord. Og selv laa han ovenpaa det

med et hvidt Lagen bredt over sig. — — Han laa paa Ryggen, og man kunde se hans temmelig store Næse tegne sig under Lagenet. Og hele Legemets Form kunde man se, Maven og Benene. — — Jeg ser endnu tydelig hans ene Støvle rage frem under Dækket, der var en Lap paa højre Side af Saalen. — Vi stod og saa' paa dette hér og smilte lidt sky til hverandre. Vi var rimeligvis allesammen lidt uhyggelig til Mode. Jeg var det da! jeg ha'de ikke tro't, at han vilde lavet det *saa* realistisk. — — Henne omkring Lampen, der stod paa et Bord ved den dødes Hoved, var de elleve Glas Banco anbragt. De stod opstillet i to Hold: seks paa den ene Side og fem paa den anden. — — Ingen af os ha'de rigtig Lyst til at gøre Begyndelsen. Vi stod og kiggede paa hverandre, og vore Ansigter saa' ganske gustne ud i det grønne Lys. — — Legemet under Lagenet rørte sig ikke. — — Saa tog Jens Peter Svendsen pludselig et langt Skridt frem til Bordet med Glassene og snappede et af de fem. Og vi andre fulgte hans Eksempel. Saa nikkede vi i Tavshed til hverandre, og Svendsen blinkede ned til Weber, og saa drak vi. — — Idet vi satte Glassene fra os, hørte vi en Lyd som af Negle, der kradser mod Træ. — Nu kan han sgu ikke dy sig længere! tænkte jeg. Men saa kradsede det igen, og Lyden kom ude fra Entréen. Vi lyttede. Det kradsede tredje Gang, og jeg syntes, at Weber bevægede sig under Lagenet. — — Saa lød der en sagte Jamren, og Teisen, der stod nærmest ved Entréen, gik ud og lukkede Døren op. Det var Katten. Den kom farende ind i Værelset og løb op ad Reolen op paa Skabet, hvor den altid plejede at sidde. Og dér oppe fra sad den nu og gloede med sit ene Øje. — — Weber laa bestandig stiv og stille paa Bordet foran os. Jeg følte et Par Gange Lyst til at knibe ham i Næsen, for at faa Ende paa Kommersen, der begyndte at kede mig. Men da jeg vidste, at Weber vilde le os ud og kalde os Krystere, lod jeg være. — — Skal vi saa synge? spurgte jeg. Og vi sang:

Tænk, naar engang den Taage er forsvunden,
som hér sig sænker over Livet ned — — —

Men pludselig sprang Katten oppe fra Skabet ned paa min Skulder, en Kunst, Weber ha'de lært den. — — Jeg blev i den Grad angst, at jeg skreg og slog til den med min Haand, saa den faldt ned paa Bordet og løb tværs over Lagenet og sprang bort, ind under Sofaen. — — Nu kunde

jeg ikke holde det ud længere! — Weber, sagde jeg — rejs Dig nu op! jeg er ked af de Abestreger!

Men Weber rørte sig ikke, og de andre begyndte at tysse paa mig. — — Saa fik jeg Øje paa en Karaffe med Vand, der stod paa en Stol henne i et Hjørne. Jeg gik hen mod den.

— Jeg skal sgu nok faa ham til at staa op! tænkte jeg.

Men saa gik Lampen ud. Det var Svendsen, der ha'de pustet ned i Glasset. — — Jeg hørte de andre liste ud i Entréen og lukke Døren af efter sig. Men jeg vilde ikke give tabt. Jeg søgte i mine Lommer efter Tændstikker og fandt ogsaa Æsken, men tabte den, idet jeg trak den op. — — De andre stod og fniste udenfor.

— Weber! hviskede jeg — staa nu op, Du! saa skal vi ordentlig snyde de Fyre ved at løbe ned ad Køkkentrappen inde hos Værtinden. — — Men Weber svarede ikke og rørte sig ikke. Saa blev jeg arrig og snakkede ikke mere til ham.

Jeg gav mig nu til at lede paa Gulvet efter Tændstikæsken, og fik Øje paa et rundt lysende Hul henne i Døren. — De har altsaa tændt Gassen ude i Entréen! tænkte jeg. Men pludselig begyndte Lyset at bevæge sig hen imod mig, og jeg hørte listende Trin. — Weber maatte være krøbet ned af Bordet. — Weber! hviskede jeg igen — hvor er Du?

Ikke en Lyd. — — Og nu saa' jeg det runde lysende Hul i en hel anden Retning henne i et Hjørne. Jeg kom med ét til at tænke paa Katten. Det maatte være den, der listede omkring med sit skinnende Øje. — — At Weber dog kan ha' Lyst til at ligge dér længere! tænkte jeg og strakte Haanden ud for at faa fat i Lagenet.

— Weber! sagde jeg højt — rejs Dig nu, for Satan! Hvad skal de Narrestreger til!

Jeg hørte dem grine udenfor. Men Weber sagde ingenting. — — Saa greb jeg fat om Lagenet og rev det ned med et eneste Ryk. — — I det samme lød der et let Slag mod Gulvet, og en kold Haand gled ned over mit Ansigt.

— Skab Dig ikke, lille Georg! sagde jeg og rejste mig. — Jeg er slet ikke bange, min Dreng! — — Luk nu Døren op derhenne! raabte jeg — den Døde er opstanden!

Men de lo bare, og jeg hørte den lange Svendsen sige: La' dem bare vente lidt endnu!

Jeg gik hen til Bordet og famlede hen over det. — — Weber laa der endnu i samme Stilling! Jeg havde faaet fat i hans ene Ben oppe ved Laaret og gav mig til at kilde ham.

— Du er Saten til Ka'l! sagde jeg og fingrede op efter

hans Ansigt. Min Haand kom til at ligge tværs over hans ene Kind. — — Den var kold, og Huden var at føle paa som Pergament, haard og tør. — Weber! hviskede jeg, og det isnede igennem mig fra Nakken og nedefter — Weber dog!

Jeg greb fat i hans Arm, der hang ud over Bordkanten. Fingrene var stive og kolde. — — Jeg løb hen til Døren.

— Luk op! sagde jeg hurtig — luk op! for Himlens Skyld! Weber maa være syg! han ligger henne paa Bordet uden at røre sig! I maa lukke op, hører I!

— Godt, meget godt! hørte jeg Svendsen sige — men vi er da gudskelov ikke født igaar, lille Nikkelaj!

— Jamen Du gode Gud! jamen Du gode Gud! mumlede jeg uvilkaarlig og gav mig til at dunke paa Døren. — — Men nu begyndte Volquartz med stor Patos at holde den Tale, som vi havde lavet sammen henne paa Kaféen.

Da kom jeg pludselig til at huske paa Døren, der førte ind til Værtindens Lejlighed. — — Jeg skyndte mig hen og drejede paa Laasen, og Døren gik op. Men der var mørkt derinde. — — Jeg hørte Volquartz staa og holde sin Tale ude i Entréen, og jeg hørte de andre le af Vittighederne deri. — — Jeg kaldte højt paa Værtinden, men ingen svarede. — — Nogen gned sig op ad mit ene Ben, det var Katten. Jeg sparkede til den og famlede mig videre frem gennem Lejligheden ud i Køkkenet. Der var ogsaa mørkt, og Døren til Trappegangen var aflaaset. — — Jeg søgte efter Tændstikker, men fandt ingen.

Da jeg kom tilbage til Webers Værelse, var der stille ude i Entréen. Jeg lyttede ved Døren og hørte dem mumle.

— Svendsen! bad jeg — luk nu op! luk nu op, hører Du! Weber er død!

Men de lo. Og paa én Gang begyndte de at synge en Canon. — — Weber er død! sang Svendsen med sin dybe Bas. — Og Teisen faldt ind: Weber er død! — — og saa kom Volquartz med og saa Jespersen med sin Tenor. — — Den ene tog fat, naar den anden holdt op: Weber er død! Weber er død! Weber er Fanden gale mig død! klang det i én uendelig Kædesang.

Da gav jeg mig til at hamre paa Døren, hamre alt, hvad jeg kunde med knyttede Hænder. — — Jeg blev greben af Rædsel! Jeg hørte Trin og Sukken og Stønnen rundt omkring mig. — — Jeg saa' Weber staa indhyllet i Lagenet bleg og truende. — — Benene rystede under mig, og jeg udstødte et hvinende Skrig, ti pludselig sad Katten igen paa min

Skulder. — — Jeg slog til den, men den hagede sig fast i mit Tøj, hvæsede og rev. — — Og jeg raabte om Hjælp!

Da lukkede de endelig Døren op, og Dyret fo'r foran mig ud i Entréen. — — I samme Øjeblik jeg saa' Lyset og Kammeraterne derude, var Angesten borte.

— Weber har skudt sig, sagde jeg rolig — eller taget Gift.

De vilde endnu ikke tro mig. Men saa tændte vi Lampen.

— — — —

Hér holdt Dr. Nannestad inde og strøg sig med Haanden over Panden.

— Ja, dér laa han død paa Bordet foran os! sagde han saa. — Og han ha'de allerede været død i over to Timer. — — Vi fandt en lille Flaske paa Gulvtæppet ved Siden af min Tændstikæske. I Flasken ha'de været Kyankalium.

— Men hvorfor? spurgte jeg — hvorfor ha'de han gjort det?

— Det kan jeg ikke fortælle Dem, sagde min Vært — og det kommer jo heller ikke Sagen ved.

— Véd man det da ikke?

— Dr. Rørby og jeg véd det, sluttede han. — Vi undersøgte ham. Men ingen andre faar det nogensinde at vide. Weber ha'de selv omhyggelig skjult det for os, saalænge han levede. Han var saa sensibel, saa bange for at udsætte sig for Latter. — — Kun saa meget kan jeg sige Dem, at det Kors, han bar paa, er det tungeste, der kan lægges paa et Menneskes Skuldre.

— Uf, hvor den var væmmelig! sagde den tykke Fru Petersen i samme Øjeblik, jeg holdt op at læse, Nerverne i hendes Ansigt dirrede, og hun var mørkerød i Kinderne. — Jeg synes næsten, det er uforskammet, sagde hun — at læse saadan no'et!

— Næmen *Frue* dog!

— Jo det ved Gud, jeg synes! vedblev hun. — Det er ogsaa Deres Skyld, Fru Jessen, hvorfor bad De dog dette frygtelige Menneske om at læse sine forfærdelige Historier for os? De véd godt, jeg ikke kan taale det!

— Jamen — æ, jeg — æ, jeg — — — begyndte Fru C. O.

— Mine Damer, sagde jeg — mine Damer, det gør mig virkelig ondt at — — —

Den lille Fru Hansen havde ikke sine smaa graa Øjne fra mit Ansigt.

— Er det en sandfærdig Historie? spurgte hun.
— Ja, det er, sagde jeg — de lever alle sammen endnu.
— Osse ham, der døde?
— Ja „osse“ ham, for det var mig selv!
— Har *De* taget Gift? spurgte Babyen interesseret.
— Ja jeg har saamæn, men det var for lidt.
— Men hvorfor dog? hvorfor vilde De dø?
— Naa—aa, jeg var ked af Livet, det bliver man jo engang imellem.

Fruerne sad og betragtede mig med umaadelige Øjne, som om de ventede, at jeg pludselig à la Hans Sataniske Majestæt i Middelalderen skulde fare ud igennem Kaminen, efterladende mig en ilde Lugt.

Dette gød mig Olie paa Ilden.

— Det var forresten ganske morsomt! sagde jeg — jeg laa og drømte de mærkeligste Ting hele Tiden (hér støttede jeg Albuerne mod Bordpladen og lagde min Hage i de hule Hænder og stirrede over paa Damerne med et ekstatisk Søvngængerblik. Og saa begyndte jeg:) — Jeg krøb op ad en smal Stige med et stort afskaaret Mandfolkelaar under Armen. Jeg kom op igennem et Hul i Loftet. Dér lagde jeg Laaret fra mig og gav mig til at søge efter min Ven Mygdal. Jeg saa' et Visitkort sidde paa en Dør, jeg lukkede op og gik ind. Det var et stort nøgent Tagkammer. Langs Væggene stod Sengene, sammentømrede af raa Brædder og i Flugt med Gulvet, som Sengene i et Tugthus. Jeg kiggede rundt til disse Senge, men der var ingen Mennesker i dem. Jeg spurgte: Er ikke min Ven Mygdal hér? Ingen svarede, jeg hørte kun en undertrykt Latter og Fnisen. Og da jeg saa' nøjere til, opdagede jeg, at Tæpper og Dyner rundt i Sengene laa og vred sig af Latter, Tæpperne fniste kun, men Dynerne var ved at revne af Grin. Saa stod jeg igen ude paa Loftet. Henne ved Nedgangslugen saa' jeg en Politibetjent staa med det afskaarne Ben i Hænderne. — Er det Deres Laar? spurgte han. — Ja, sagde jeg — det er mit Laar! og jeg vilde række efter det. Men da hørte jeg en underlig raslende og skrattende Lyd, og jeg saa', at hele den øverste Del af Laaret var rødt og blodigt. Det var Politibetjenten, der stod og pillede Huden af det, den var haard og tør, og idet den raslede ned paa Loftet, lød det, som naar man piller Skallen af ristede Kastanjer. Paa én Gang løftede Manden Benet op ved Foden som for at slaa mig dermed. Og ved denne Bevægelse gled hans Vest op over hans

Bukselinning. Han havde ingen Skjorte paa, og jeg saa' hans nøgne Mave, og paa Stedet, hvor Navlen skulde være, saa' jeg et stort, cirkelrundt Glas, gennem hvilket — — —

— Puhh, næ—æ! sagde pludselig den tykke Fru Petersen og rejste sig fra Sofaen — nu *vil* jeg ikke mere!

Sveden trillede hende ned ad hendes fede Kinder ligesom Vandet ad en Skinke, der bliver bragt ind i Varmen.

— Der er noget, jeg maa læse for Dem endnu, mine Damer! sagde jeg.

— Næ Tak, sagde den lille Fru Hansen — nu maa vi hjem.

Og hun rejste sig, og Fru Rasmussen rejste sig, og Fru Jessen rejste sig.

— Der er noget, jeg vil læse for Dem! gentog jeg og søgte efter Manuskriptet paa Bordet.

Frøken Helga lagde Haanden paa min Arm.

— Nu synes jeg, De skulde holde op, sagde hun.

— Nej, sagde jeg — nej paa ingen Maade! Jeg skylder mine Gæster saa meget, de har vist mig saa megen Venlighed, jeg maa dog — — —

— Nu ta'er vi Tøjet paa! sagde den tykke Fru Petersen.

— Ja værs'god! sagde jeg — værs'god! saa læser jeg imens.

Damerne saa' paa mig med Rædsel og Gru, og Fingrene dirrede paa dem, saa ivrige var de efter at komme i Tøjet.

Imidlertid stod jeg midt paa Gulvet og læste med høj Røst:

EN FOLKEVISE

Og Fanden sadler sin blommede Hingst
og rider i Natten ud.
Hejda, hopla, hvor Svansen gaar!
han rider sig hen til sin Brud.
Og Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa bitte Stjerner!

Og dér han kommer til Kongens Gaard,
han banker paa Portens Træ:
Hejda! hopla! I gode Mænd.
I give mig Ly og Læ!
Og Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa bitte Stjerner!

Den Vægter springer af Sengen op
alt udi sin Hørlærreds Skjorte:
Du frelse os Herre i Himmerig
og holde alt Dævelskav borte!
Men Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa
bitte Stjerner!

Prinsessen hun stander med Ruden paa Klem
at svales af Nattens Vind,
og inden den Vægter fik talt til fem,
slap Fanden i Kammeret ind.
Og Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa
bitte Stjerner!

Og Hundene tuded', og Rotterne peb,
og Uglen i Taarnet sang,
da Fyren paa sin Horsefod
i Seng til Prinsessen sprang.
Og Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa
bitte Stjerner!

Tykt Kongens Drabanter for Døren løb
med Kølle, med Sværd og med Skjold. —
Men Gavtyven lo ved Skønjomfruens Bryst:
I kan gaa *Fa'en* i Vold!
Og Kvinden er svag, og Natten er mørk, og alle de smaa
bitte Stjerner!

— Nu er jeg færdig! sagde jeg.

Men da var mine Gæster allerede forlængst ude af Entréen og langt oppe paa Volden.

Jeg ilede ud paa Trappen og nikkede mildt og kærligt til dem og kyssede paa Fingeren. Og saa gik jeg ind i mit Kammer og lukkede min Dør.

Og om Mandagen forlod jeg Fjordby efterladende et forholdsvis pletfrit Rygte.

INDHOLD AF FØRSTE BIND

SILHUETTER — Side

Prinsessen af Frørup 7
Den gamle Kammerherre 14
Ole Stød 30
I Familiehuset 37
Jensen 47
Fugleskydning 54
Hans Olsen 61
Endetønden 72
En Middag 79
Faareper 94
Nu gaar hun godt igen! 121

BARNLIGE SJÆLE

Introduktion 133
Mester Bømler 141
De unge og de gamle 150
En farende Svend 156
Fra Kirkegaarden 159
En Forestilling 168
Lavs Madsen 176
Fluen 182
En Runde 187
Syg 195
Madam Bertelsen 199
I Middagsstunden 203
En Brevveksling 211
Paa Marken 219
En cand. jur. 226
Hos Jessens 235
Marked 263
Ungdom og Uskyld 271
Afslutning 283

GUSTAV WIED

EN HJEMKOMST. Sørgespil i fire Akter. 0,75.

SILHUETTER. Fortællinger. 2,50.

BARNLIGE SJÆLE. Fortællinger. 3,50.

MENNESKENES BØRN. I—II. Novelletter. 3,00.

UNGDOMSHISTORIER. En Fortælling. 2. Oplag. 3,50.

EROTIK. Satyrspil i 3 Akter. 2,50.

LYSTIGE HISTORIER. (Udsolgt).

ADEL, GEJSTLIGHED, BORGER OG BONDE. 4 Satyrspil. 2. Oplag. 3,50.

BEDSTEMODERS MANUSKRIPT. Spredte Billeder af Livet i Aarhundredets Midte. 3,00.

H. C. ANDERSEN. Stemninger og Æventyr. Med Tegninger af VIGGO PEDERSEN. 3,00.

SLÆGTEN. Roman. 4. Oplag. 5,00, ib. 7,00.

LIVSENS ONDSKAB. Billeder fra Gammelkøbing. 3. Oplag. 5,50, ib. 7,50.

DET SVAGE KØN. 4 Satyrspil. 5. Oplag. 3,50.

THUMMELUMSEN. Komedie i 5 Billeder. 2,75.

TO KRONER OG HALVTREDS og andre Skærmydsler. Illustr. af LOUIS MOE. Forf.'s Portræt tegnet af P. S. KRØYER. 3,50, ib. i Shirting 4,75, i Skindbind 5,25.

SKÆRMYDSLER. 2. Udgave. Med Scenebilleder. 1,00.

DEN GAMLE PAVILLON. Skuespil i 4 Akter. 2,75.

KNAGSTED. Billeder fra Ind- og Udland. 3. Oplag. 5,50, ib. 7,50.

HENDES GAMLE NAADE. Skuespil i 5 Akter. 2,75.

ET OPGØR. En lille Komedie i 1 Akt. 1,50.

BYENS STOLTHED. Komedie i 5 Akter. 2,75.

DANSEMUS. Et Satyrspil. 5,50, ib. 7,00.

FAAREPER. Et Liv. 1,00, kart. 1,25.

RANKE VILJER. Satyrspil i 4 Akter. 3.25.

FÆDRENE ÆDE DRUER —. Roman. (Slægten. Opus 2). 3. Oplag. 5.75.

KÆRLIGHED. Fire Idyller. 3,75.

CIRCUS MUNDI. Fortællinger. 2. Oplag. 3,00.

TRE SATYRSPIL. En liden Nytaarsgave. 2,00.

VIDUNDERBARNET. Satyrspil i 4 Akter. 3,00.

FØRSTE VIOLIN. Komedie i 4 Akter af JENS PETERSEN og GUSTAV WIED. 3,50.

ATALANTA eller NAAR PIGER HAR PENGE. Komedie i 3 Akter af JENS PETERSEN og GUSTAV WIED. 0,90.

ÆRTEHALM. Komedie i 3 Akter af KAREN BRAMSON og GUSTAV WIED. 3,50.